

Rumantsch è ina lingua naziunala, ma ina lingua parzialmain uffiziala da la Confederaziun, numnadamain en la correspundenza cun persunas da lingua rumantscha. La translaziun d'in decret federal serva a l'infurmaziun, n'ha dentant nagina validitad legala.

Cudesch civil svizzer

dals 10 da december 1907 (versiun dal 1. da fanadur 2022)

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra, sa basond sin l'art. 64 da la Constituziun federala^{1,2}, suenter avair gi invista d'ina missiva dal Cussegl federal dals 28 da matg 1904³, concluda:

Introducziun

Art. 1

A. Applicaziun dal dretg

¹ La lescha vegn applitgada per tut las dumondas giuridicas, a las qualas il text u l'interpretaziun d'ina da sias disposiziuns po sa referir.

² Sche la lescha na cuntegna betg ina disposiziun legala, duai la dretgira⁴ decider tenor il dretg da disa e – nua che er in tal manca – tenor la regla ch'ella fixass sco legislatura.

³ El suonda en quest connex la scienza giuridica e la giurisprudenza approvada.

Art. 2

B. Cuntegn dal dretg civil
I. Agir en buna fai

¹ Mintgin sto agir en buna fai faschond valair ses dretgs ed ademplind sias obligaziuns.

² L'abus evident d'in dretg na vegn betg protegì da la lescha.

AS 24 233, 27 207 e BS 2 3

¹ [BS 1 3]. Questa disposiziun corresponda a l'art. 122 da la Cst. dals 18 d'avr. 1999 (SR 101).

² Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

³ BBI 1904 IV 1, 1907 VI 367

⁴ Noziun tenor la cifra I 1 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1). Questa midada è resguardada en l'entir decret.

Art. 3

II. Buna fai

¹ Sche la lescha fa dependent l'effect giuridic da la buna fai d'ina persuna, vegen quella presumada.

² Tgi che n'avess betg pudì agir en buna fai, sch'el fìss stà attent en la dimensiun che las circumstanzas permettevan, n'ha betg il dretg da sa referir a la buna fai.

Art. 4III. Apprezziar da la dretgira⁵

La dretgira sto decider tenor dretg e giustia, sche la lescha la permetta da giuditgar tenor ses apprezzar u la prescriba da tegnair quint da las circumstanzas u da motivs relevants.

Art. 5C. Dretg federal e dretg chantunal
I. Dretg civil chantunal ed isanza locala

¹ Ils chantuns èn autorisads da decretar u d'abolir disposiziuns dal dretg civil, uschenavant ch'il dretg federal resalva quai al dretg chantunal.

² Nua che la lescha renviescha a la pratica u a l'isanza locala, vala il dretg chantunal vertent sco expressiun da quellas, uschè ditg ch'ina pratica divergenta n'è betg cumprovada.

Art. 6

II. Dretg public dals chantuns

¹ Il dretg civil federal na limitescha betg las cumpetenzas dals chantuns concernent lur dretg public.

² Entaifer ils limits da lur suveranità pon ils chantuns restrenscher u scumandar il traffic cun tschertas spezias da chaussas u declerar nunvalaivels ils acts giuridics che sa refereschon a talas chaussas.

Art. 7

D. Disposiziuns generalas dal Dretg d'obligaziuns

Las disposiziuns generalas dal Dretg d'obligaziuns⁶ davart la conclusiun, davart l'adempliment e davart l'aboliziun da contracts vegnan er applitgadas per autras relaziuns da dretg civil.

Art. 8E. Cumprova
I. Chargia da cumprova

Nua che la lescha na dispona betg autramain, sto mintgin che vul deducir ses dretgs d'in fatg pretendì, cumprovar l'existenza da quel.

⁵ Noziun tenor la cifra I 1 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1). Questa midada è resguardada en l'entir decret.

⁶ SR 220

Art. 9

II. Cumprova
cun documents
publics

¹ Registers e documents publics cumprovan cumplainamain ils fatgs ch'els attestan, uschè ditg che l'incorrectadad da lur cuntegn n'è betg cumprovada.

² Questa cumprova n'è betg liada vi d'ina furma speziala.

Art. 10⁷**Emprima part: Il dretg da persunas****Emprim titel: Las persunas natiralas****Emprim chapitel: Il dretg da la personalitad****Art. 11**

A. Personalitad
en general

¹ Mintgin è capabel da giudair dretgs.

I. Giudiment dals
dretgs civils

² Per consequenza han tut ils umans – entaifer ils limits fixads da la lescha – la medema abilitad d'avair dretgs ed obligaziuns.

Art. 12

II. Abilitad
d'agir

Tgi ch'è abel d'agir, po acquistar dretgs ed obligaziuns tras l'agen agir.

1. Cuntegn

Art. 13⁸

2. Premissas
a. En general

Tut las persunas maiorennas ch'èn ablas da giuditgar han l'abilitad d'agir.

Art. 14⁹

b. Maiorennitad

Tgi che ha cumpleni 18 onns è maioren.

Art. 15¹⁰

c. ...

⁷ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecciun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

⁹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecciun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

¹⁰ Aboli tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994, cun effect dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 1126; BBl 1993 II 1169).

Art. 16¹¹

d. Abilitad
da giuditgar

Abel da giuditgar en il senn da questa lescha è mintga persuna che n'è betg privada da l'abilitad d'agir raschunaivlamain, perquai ch'ella è anc fitg giuvna u perquai ch'ella ha in impediment spiertal, in disturbi psichic u sa chatta en in stadi d'aivradad u en stadis sumegliants.

Art. 17¹²

III. Inabilitad
d'agir
1. En general

Inablas d'agir èn persunas inablas da giuditgar, persunas minorennas e persunas sut curatella cumplexsiva.

Art. 18

2. Mancanza
da l'abilitad
da giuditgar

Tgi che n'è betg abel da giuditgar na po betg – cun resalva da las excepziuns legalas – chaschunar in effect giuridic tras l'agen agir.

Art. 19

3. Persunas ablas
da giuditgar, ma
inablas d'agir
a. Princip¹³

¹ Persunas ablas da giuditgar, ma inablas d'agir pon surpigliar obligaziuns u renunziar a dretgs mo cun il consentiment da lur represchentant legal.¹⁴

² Senza quest consentiment pon ellas cuntanscher avantatgs gratuits sco er reglar affars pitschens da la vita da mintgadi.¹⁵

³ Ellas èn responsablas per donns che resultan tras acts illegals.

Art. 19a¹⁶

b. Consentiment
dal represchen-
tant legal

¹ Sche la lescha na dispona betg autramain, po il represchentant legal dar gia ordavant ses consentiment expressiv u taciturn u approvar posteruramain l'affar.

¹¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBì **2006** 7001).

¹² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBì **2006** 7001).

¹³ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBì **2006** 7001).

¹⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBì **2006** 7001).

¹⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBì **2006** 7001).

¹⁶ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBì **2006** 7001).

² L’altra partida vegn deliberada da sia obligaziun, sche l’approvaziun na vegn betg fatga entaifer in termin adequat ch’ella fixescha sezza u ch’ella lascha fixar da la dretgira.

Art. 19^b¹⁷

c. Mancanza dal consentiment

¹ Sch’il represchentant legal n’approvescha betg l’affar, po mintga partida pretender enavos las prestaziuns furnidas. La persuna inabla d’agir sto dentant star buna mo per quella part da la prestaziun, da la quala ella ha gi in profit, da la quala ella è anc enritgida cur che la restituziun vegn pretendida u da la quala ella è s’alienada cun malart.

² Sche la persuna inabla d’agir ha dà da crair a l’altra partida ch’ella saja abla d’agir, è ella responsabla per il donn ch’ella ha chaschunà a la partida manada en errur.

Art. 19^c¹⁸

4. Dretgs persunals inalienabels

¹ Persunas ablas da giuditgar, ma inablas d’agir exerciteschan en moda autonoma lur dretgs persunals inalienabels; resalvads restan cas, nua che la lescha prevesa il consentiment dal represchentant legal.

² En num da las persunas inablas da giuditgar agescha il represchentant legal, nun ch’in dretg saja collià uschè stretgamain cun la persunalitad che mintga represchentanza è esclusa.

Art. 19^d¹⁹

IIIbis. Restricziun da l’abilitad d’agir

L’abilitad d’agir po vegnir restrenschiada tras ina mesira da la protecziun da creschids.

Art. 20

IV.²⁰ Parentella e quinanza
1. Parentella

¹ Il grad da la parentella²¹ vegn fixà tenor il dumber da las generaziuns.

17 Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

18 Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

19 Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

20 Versiun da la marginala tenor la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d’avr. 1973 (AS 1972 2819, 1973 92; BBl 1971 I 1200).

21 Versiun da quest pled tenor la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d’avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

² Duas persunas èn parentadas en lingia directa, sch'ina descenda da l'otra, ed en lingia laterala, sch'ellas descendan d'in genitur cuminai-vel, dentant betg l'ina da l'otra.

Art. 21²²

2. Quinanza ¹ Tgi ch'è parentà cun ina persuna, stat en la medema lingia ed en il medem grad da quinanza cun il consort da quella u cun il partenari registrà da quella.

² La quinanza na finescha betg cun la schliaziun da la lètq u dal partenadi registrà ch'è la basa da la quinanza.

Art. 22

V. Lieu d'origin e domicil ¹ Il dretg da burgais determinescha il lieu d'origin d'ina persuna.

1. Lieu d'origin ² Il dretg public determinescha il dretg da burgais.

³ Sch'ina persuna ha il dretg da burgais en plirs lieus, è ses lieu d'origin il lieu, nua ch'ella ha actualmain ses domicil u nua ch'ella ha gi ses ultim domicil; manca in tal domicil è quai il lieu, nua ch'ella u ses perdavants han acquistà lur ultim dretg da burgais.

Art. 23

2. Domicil a. Noziun ¹ Il domicil d'ina persuna sa chatta là, nua ch'ella sa strategna cun l'intenziun da restar permanentamain; la dimora per intents da scolaziun u il piazzament d'ina persuna en in institut d'educaziun u da tgira, en in ospital u en ina praschun na constituescha en sasez betg in domicil.²³

² Nagin na po avair ses domicil a medem temp a plirs lieus.

³ Questa disposiziun na vala betg per il domicil da fatschenta.

Art. 24

b. Midada da domicil u da dimora ¹ Mintga persuna mantegna ses domicil uschè ditg ch'ella n'ha betg acquistà in auter.

² Il lieu da dimora d'ina persuna vala sco ses domicil, sch'i n'è betg pussaivel da cumprovar l'existenza d'in anteriur domicil u sch'ella ha bandunà ses domicil a l'exteriur senza fundar in nov domicil en Svizra.

²² Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2005 5685; BBl 2003 1288).

²³ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

- Art. 25²⁴**
- c. Domicil da persunas minorennas²⁵
- ¹ Sco domicil da l'uffant sut tgira geniturala²⁶ vala il domicil dals geniturs u, sch' ils geniturs n'han betg in domicil cuminaivel, il domicil dal genitur che ha la tgira geniturala; en ils ulteriurs cas vala il lieu da dimora da l'uffant sco ses domicil.
- ² Uffants sut avugà han lur domicil a la sedia da l'autorità per la protecziun d'uffants.²⁷
- Art. 26²⁸**
- d. Domicil da persunas maiorennas sut curatella cumplexsiva
- Persunas maiorennas sut curatella cumplexsiva han lur domicil a la sedia da l'autorità per la protecziun da creschids.
- Art. 27**
- B. Protecziun da la personalità
I. Cunter obligaziuns excessivas²⁹
- ¹ Nagin na po renunziar ni dal tutfatg ni parzialmain a ses dretgs civils ed a sia abilitad d'agir.
- ² Nagin na po alienar sia libertad u sa restrenscher en il diever da quella en in grad che violescha il dretg u la moralà.
- Art. 28³⁰**
- II. Cunter violaziuns
1. Princip
- ¹ Tgi che vegn violà illegalmain en sia personalità, po – per sa protegger – appellar a la dretgira cunter mintgin che sa partecpescha a la violaziun.
- ² Ina violaziun è illegala, sch'ella n'è betg giustificada tras il consentiment da la persuna violada, tras in interess privat u public predominant u tenor la lescha.
- 24 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).
- 25 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).
- 26 Noziun tenor la cifra I 1 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1). Questa midada è resguardada en l'entir decret.
- 27 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).
- 28 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).
- 29 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBI 1982 II 636).
- 30 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBI 1982 II 636).

Art. 28a³¹

2. Plant
a. En general³²

¹ L' accusader po dumandar la dretgira:

1. da scumandar ina violaziun smanatschanta;
2. d'eliminar ina violaziun existenta;
3. da constatar ch'ina violaziun è vegnida fatga illegalmain, sche quella disturba vinavant.

² En spezial po el pretender che la rectificaziun u che la sentenza vegnian communitgadas a terzas persunas u publitgadas.

³ Resalvads restan ils plants per pretender ina indemnisaziun dal donn ed ina bunificaziun sco er per pajar ora in gudogn tenor las disposiziuns davart la gestiun senza mandat.

Art. 28b³³

b. Violenza, smanatschas u persecuziuns

¹ Per la protecziun cunter violenza, cunter smanatschas u cunter persecuziuns po la persuna che porta plant dumandar la dretgira da scumandar a la persuna che violescha, en spezial:

1. da s'approximar u da sa trategnair en in tschert conturn da sia abitaziun;
2. da sa trategnair en tscherts lieus, en spezial en tschertas vias, sin tschertas plazzas u en tscherts quartiers;
3. da la contactar, en spezial per telefon, en scrit u sin via electronica, ubain da la mulestar en in'otra moda e maniera.

² Sche la persuna che porta plant viva en in'abitaziun ensemen cun la persuna che violescha, po ella ultra da quai dumandar la dretgira da metter per in tschert temp davant porta la persuna che violescha. Per motivs relevants po quest termin vegnir prolungà ina giada.

³ La dretgira po, uschenavant che quai para giustifitgabel tenor las circumstanzas:

1. adossar a la persuna che violescha ina indemnisaziun adequata a favur da la persuna che porta plant per l'utilisaziun exclusiva da l'abitaziun; u

³¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).

³² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (protecziun da la personalitad cunter violenza, cunter smanatschas u cunter persecuziuns), en vigur dapi il 1. da fan. 2007 (AS 2007 137; BBl 2005 6871 6897).

³³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636), versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (protecziun da la personalitad cunter violenza, cunter smanatschas u cunter persecuziuns), en vigur dapi il 1. da fan. 2007 (AS 2007 137; BBl 2005 6871 6897).

2. transferir ils dretgs e las obligaziuns che resultan dal contract da locaziun cun il consentiment dal locatur mo a la persuna che porta plant.

^{3bis} El communitgescha sia decisiun a las autoritads cumpetentas per la protecziun d'uffants e da creschids ed al post chantunal cumpetent tenor l'alineia 4 sco er ad ulteriuras autoritads ed a terzas persunas, sche quai para necessari per ademplir lur incumbensas u per protegger la persuna che porta plant u sche quai serva ad exequir la decisiun.³⁴

⁴ Ils chantuns determineschan – en cas da crisa – in post che po disponer immediatamain che la persuna che violescha vegnia messa davant porta da l'abitaziun cuminaivla e reglan la procedura.

Art. 28c³⁵

c. Sorveglianza
electronica

¹ La dretgira che ordinescha in scumond tenor la disposiziun davart violenza, smanatschas u persecuziuns sco er la dretgira d'execuziun pon ordinar – sin dumonda da la persuna che porta plant – l'applicaziun d'in indriz electronic ch'è collià fixamain cun la persuna che violescha e che permetta d'eruir e da registrar cuntinuadamain ses lieu da dimora.

² La mesira po vegnir ordinada per maximalmain 6 mais. Ella po vegnir prolungada mintgamai per maximalmain 6 mais. Preventivamain po la mesira vegnir ordinada per maximalmain 6 mais.

³ Els chantuns designeschan in post ch'è cumpetent per l'execuziun da la mesira e reglan la procedura d'execuziun. Els procuran che las datas registradas davart las persunas pertutgadas vegnian duvradas mo per exequir il scumond e vegnian stizzadas il pli tard 12 mais suenter la terminaziun da la mesira.

⁴ Per la persuna che porta plant na dastgan resultar nagins custs tras l'execuziun da la mesira. Ils custs da la mesira pon vegnir adossads a la persuna survegliada.

Art. 28d–28f³⁶

3. ...

³⁴ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 14 da dec. 2018 davart la meglieraziun da la protecziun da victimas da violenza, en vigur dapi il 1. da fan. 2020 (AS 2019 2273; BBI 2017 7307).

³⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983 (AS 1984 778; BBI 1982 II 636). Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 14 da dec. 2018 davart la meglieraziun da la protecziun da victimas da violenza, en vigur dapi il 1. da schan. 2022 (AS 2019 2273; BBI 2017 7307).

³⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983 (AS 1984 778; BBI 1982 II 636). Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 dal Cudesch da procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

4. Dretg
da replica
a. Princip³⁸

Art. 28g³⁷

¹ Tgi che vegn pertutgà directamain en sia personalitad tras preschentaziuns dals fatgs en meds da communicaziun che cumparan periodiscamain, en spezial en la pressa, al radio u en la televisiun, ha il dretg da far ina replica.

² Nagin dretg da far ina replica exista, sch'igl è vegnì rapportà tenor la vardad davart tractativas publicas d'ina autoritad e sche la persuna pertutgada ha fatg part da las tractativas.

b. Furma
e cuntegn

Art. 28h³⁹

¹ La replica duai esser concisa e sa restrenscher sin l'object da la preschentaziun contestada.

² La replica po vegnir refusada, sch'ella è evidentamain incorrecta u sch'ella violescha il dretg u la morala.

c. Procedura

Art. 28i⁴⁰

¹ La persuna pertutgada sto trametter la replica a l'interpresa responsabla dal med da communicaziun entaifer 20 dis sunter avair preni enconuschientscha da la preschentaziun dals fatgs contestada, dentant fin il pli tard 3 mais sunter la derasaziun da questa preschentaziun.

² L'interpresa communitgescha immediatamain a la persuna pertutgada, cur ch'ella publitescha la replica u per tge motivs ch'ella refusa quella.

d. Publicaziun

Art. 28k⁴¹

¹ La replica sto vegnir communitgada uschè baud sco pussaivel e però uschia ch'ella cuntanscha il medem circul da personas sco la preschentaziun dals fatgs contestada.

² La replica sto vegnir segnada sco tala; l'interpresa dal med da communicaziun responsabla dastga mo agiuntar la decleraziun, nua ch'ella inditgescha ch'ella mantegna sia versiun dals fatgs u sin tge funtaunas ch'ella sa basia.

³ La publicaziun da la replica vegn fatga gratuitamain.

³⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).

³⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (protecziun da la personalitad cunter violenza, cunter smanatschas u cunter persecuziuns), en vigur dapi il 1. da fan. 2007 (AS 2007 137; BBl 2005 6871 6897).

³⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).

⁴⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).

⁴¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).

Art. 28⁴²

c. Appellaziun
a la dretgira

1 Sche l'interpresa dal med da comunicaziun responsabla impedescha l'execuziun dal dretg da far ina replica, sch'ella refusa da publitgar la replica u sch'ella na publitgescha betg en moda correcta la replica, po la persuna pertutgada appellar a la dretgira.

2 ...⁴³

3 e 4 ...⁴⁴

Art. 29

III. Dretg
dal num
1. Protecziun
dal num

1 Sch'i vegn contestà ad ina persuna da purtar ses num, po ella purtar plant per laschar fixar ses dretg.

2 Sch'ina persuna vegn pregiuditgada tras quai ch'ina autra persuna usurpescha ses num, po ella purtar plant per tralascar quai sco er – en cas da culpa – per survegnir ina indemnisaziun e – sch'il gener da la pregiudicaziun giustifitgescha quai – per survegnir ina summa da daners sco satisfacziun.

Art. 30

2. Midada
dal num
a. En general⁴⁵

1 La regenza dal chantun da domicil po permetter ad ina persuna da midar il num, sch'i existan motivs respectabels.⁴⁶

2 ...⁴⁷

3 Tgi che vegn violà tras ina midada dal num po – entaifer 1 onn suenter avair prendi enconuschientscha da tala – contestar quella davant dretgira.

Art. 30a⁴⁸

b. En cas da mort
d'in consort

Sch'in consort mora, po l'auter consort, che ha midà ses num a chaschun da la maridaglia, declerar da tut temp al funcziunari dal stadi civil ch'el veglia puspè purtar ses num da nubil.

42 Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBI 1982 II 636).

43 Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la competenza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

44 Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

45 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBI 2009 7573 7581).

46 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBI 2009 7573 7581).

47 Aboli tras la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais), cun effect dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBI 2009 7573 7581).

48 Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBI 2009 7573 7581).

Art. 30b⁴⁹

IV. Areguard
la schlattaina

¹ Mintga persuna che ha la ferma persvasiun interna da betg appartegnair a la schlattaina inscrite en il register dal stadi civil po declerar envers il funcziunari dal stadi civil ch'ella veglia laschar midar l'inscripziun.

² La persuna che fa la decleraziun po laschar inscriver in u plirs novs prenums en il register dal stadi civil.

³ La decleraziun n'ha naginas consequenzas per las relaziuns dal dretg da famiglia.

⁴ Il consentiment dal represchentant legal è necessari, sche:

1. la persuna che fa la decleraziun n'ha anc betg cumpleni 16 onns;
2. la persuna che fa la decleraziun stat sut curatella cumplessiva; u
3. l'autorità per la protecziun da creschids ha ordinà quai.

Art. 31

C. Cumenzament
e fin da la persunalitad

I. Naschienscha
e mort

¹ La personalitad cumenza cun la naschienscha accumulada da l'uffant vivent e finescha cun la mort.

² Avant la naschienscha è l'uffant capabel da giudair dretgs cun la resalva ch'el naschia viv.

Art. 32

II. Cumprova
1. Chargia
da cumprova

¹ Tgi che pretenda – per far diever d'in dretg – ch'ina persuna vivia u ch'ella saja morta ubain ch'ella era en vita in tschert mument u ch'ella haja survivi in'otra persuna, sto cumprovar quai.

² Sche pliras persunas èn mortas, senza ch'ins po cumprovar ch'ina persuna haja survivi l'otra, vegni presuma ch'ellas sajan mortas il medem mument.

Art. 33

2. Meds da
cumprova
a. En general

¹ La cumprova per la naschienscha u per la mort d'ina persuna vegn prestada cun ils documents dal stadi civil.

² Sch'i mancan tals u sche quels ch'èn avant maun n'èn betg corrects, po la cumprova vegnir prestada en in'otra moda e maniera.

⁴⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (midada da la schlattaina en il register dal stadi civil), en vigur dapi il 1. da schan. 2022 (AS 2021 668; BBI 2020 799).

- Art. 34**
- b. Indizis da mort
- La mort d'ina persuna po – er sche nagin n'ha vis la bara – vegnir re-guardada sco cumprovada, sch'ina persuna è sparida sut circum-stanzas che laschan parair sia mort sco segira.
- Art. 35**
- III. Decleraziun da spariziun
1. En general
- 1 Sch'ina persuna è probablamain morta, essend sparida en grond pri-vel da mort u essend absenta daditg senza messadi, po la dretgira – sin dumonda da quellas persunas che fan valair dretgs da la mort da la persuna sparida – declerar la persuna sco sparida.
- 2 ...⁵⁰
- Art. 36**
2. Procedura
- 1 La dumonda po vegnir fatga suenter la scadenza d'almain 1 onn dapi che la persuna è sparida en privel da mort u da 5 onns suenter l'ultim messadi.
- 2 Cun in appel uffizial ed adequat envida la dretgira tuts che pon far indicaziuns davart la persuna sparida u absenta da s'annunziar entaifer in tshert termin fixà.
- 3 Quest termin sto vegnir fixà ad almain 1 onn dapi l'emprima publi-caziun.
- Art. 37**
3. Scadenza da la dumonda
- La dumonda scada, sche la persuna ch'era sparida u absenta s'annun-zia entaifer il termin, sch'i vegnan fatgas indicaziuns davart ella ubain sch'i vegn cumprovada la data da sia mort.
- Art. 38**
4. Effect
- 1 Sch'i n'entran naginas annunzias entaifer il termin fixà, vegn la persuna ch'era sparida u absenta declerada sco sparida ed i pon vegnir fatgs valair ils dretgs che vegnan deducids da sia mort, sco sche la mort fiss cumprovada.
- 2 L'effect da la decleraziun da spariziun cumenza il mument che la persuna è sparida en privel da mort u il mument da l'ultim messadi.
- 3 Cun la decleraziun da spariziun vegn schliada la lètg.⁵¹
- ⁵⁰ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la competenza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).
- ⁵¹ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

Segund chapitel:⁵² La documentaziun dal stadi civil d'ina persuna

Art. 39⁵³

A. Register
I. En general

1 Il stadi civil vegn documentà en in register electronic (register dal stadi civil).

2 Tar il stadi civil d'ina persuna tutgan oravant tut:

1. ils fatgs da stadi civil sco la naschientscha, la maridaglia, la documentaziun d'in partenadi registrà, la mort;
2. la situaziun giuridica persunala e famigliara sco la maiorennitad, la derivanza, la lètg, il partenadi registrà;
3. ils nums;
4. ils dretgs da burgais chantunals e communal;
5. la naziunalitad.

Art. 40

II. Obligaziun
d'annunzia⁵⁴

1 Il Cussegl federal fixescha las persunas e las autoritads ch'èn obligadas d'annunziar las infurmaziuns necessarias per documentar il stadi civil d'ina persuna.

2 El po prevair che cuntravenziuns cunter l'obligaziun d'annunzia vegnan chastiad cun ina multa.

3 ...⁵⁵

Art. 41

III. Cumprova
d'indicaziuns
nundispitaivlas

1 Sch'i ston vegnir cumprovadas indicaziuns davart il stadi civil tras documents, po l'autorità chantunala da surveglianza autorisar la cumprova tras la consegna d'ina decleraziun dal funcziunari dal stadi civil, uschenavant ch'igl è – sunter stentas suffizientas – nunpussaivel u insupportabel da procurar per ils documents ed uschenavant che las indicaziuns n'èn betg dispitaivlas.

2 Il funcziunari dal stadi civil renda attenta la persuna che dat la decleraziun a sia obligaziun da dir la vardad ed a las consequenzas penals d'ina decleraziun faussa.

⁵² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

⁵³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 15 da dec. 2017 (documentaziun publica dal stadi civil e register funsil), en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 4017; BBl 2014 3551).

⁵⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (administraziun electronica dal register dal stadi civil), en vigur dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBl 2001 1639).

⁵⁵ Aboli tras la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (administraziun electronica dal register dal stadi civil), cun effect dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBl 2001 1639).

Art. 42

IV. Repassada
1. Tras la
dretgira

¹ Tgi che cumprova in interess personal ch'è degn da vegnir protegi, po dumandar la dretgira da registrar indicaziuns dispaivlas davart il stadi civil, da curreger u d'annullar ina registraziun. La dretgira taidla las autoritads chantunals da surveglianza pertutgadas e las trametta la sentenza.

² Las autoritads chantunals da surveglianza han er il dretg da purtar plant.

Art. 43

2. Tras las
autoritads dal
stadi civil

Las autoritads dal stadi civil rectificgeschan d'uffizi sbagls che sa basan evidentamain sin ina svista u sin in'error.

Art. 43a⁵⁶

V. Protecziun da
datas e commu-
nicaziun da datas

¹ En il sector da la documentaziun publica dal stadi civil procura il Cussegl federal per la protecziun da la personalitad e dals dretgs fundamentals da quellas persunas, da las qualas vegnan elavuradas las datas.

² El regla la comunicaziun da las datas a persunas privatas che pon cumprovar in interess direct ch'è degn da vegnir protegi.

³ El numna las autoritads ordaifer il sector dal stadi civil, a las qualas vegnan communitgadas regularmain u sin dumonda las datas ch'èn necessarias per ademplir lur incumbensas legalas. Resalvadas restan las prescripziuns davart la comunicaziun tenor ina lescha chantunala.

^{3bis} Las autoritads dal stadi civil èn obligadas da denunziar a l'autoridad cumpetenta tut ils malfatgs ch'ellas constateschan tar lur activitad uffiziala.⁵⁷

⁴ A las datas ch'èn necessarias per controllar l'identitad d'ina persuna han – en la procedura d'invista – access:

1. las autoritads emettentas tenor la Lescha federala dals 22 da zercladur 2001⁵⁸ davart ils documents d'identitad dals burgais svizzers;

⁵⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (administraziun electronica dal register dal stadi civil), en vigor dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBI 2001 1639).

⁵⁷ Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 15 da zer. 2012 davart mesiras cunter maridaglias sfurzadas, en vigor dapi il 1. da fan. 2013 (AS 2013 1035; BBI 2011 2185).

⁵⁸ SR 143.1

- 2.⁵⁹ il post federal ch'è cumpetent per l'administraziun dal sistem informatisà da retschertga da la polizia tenor l'artitgel 15 da la Lescha federala dals 13 da zercladur 2008⁶⁰ davart ils systems d'infurmaziun da polizia federala ed ils posts da filtrar dals corps chantunals e municipals da polizia ch'èn affliads al sistem da retschertga;
3. il post federal ch'è cumpetent per l'administraziun dal register penal informatisà tenor l'artitgel 359⁶¹ dal Cudesch penal svizzer;
4. il post federal⁶² ch'è cumpetent per far retschertgas da persunas sparidas;
- 5.⁶³ il Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun per scuvrir a temp e per impedir smanatschas per la segirezza interna u externa tenor l'artitgel 6 alinea 1 litera a da la Lescha federala dals 25 da settember 2015⁶⁴ davart il servetsch d'infurmaziun;
- 6.⁶⁵ las autoritads ch'èn cumpetentas per administrar ils registers chantunals e communal d'abitants tenor la Lescha dals 23 da zercladur 2006⁶⁶ davart l'armonisaziun dals registers;
- 7.⁶⁷ il post federal ch'è cumpetent per administrar il register central da las persunas assicuradas tenor l'artitgel 71 alinea 4 litera a da la Lescha federala dals 20 da december 1946⁶⁸ davart l'assicuranza per vegls e survivors;
- 8.⁶⁹ il posts federals ch'èn cumpetents per administrar il register dals Svizzers a l'exteriur tenor l'artitgel 4 alinea 1 da la Lescha federala dals 24 da mars 2000⁷⁰ davart l'elavuraziun da datas personalas en il Departament federal d'affars exteriurs.

59 Versiun tenor la cifra 4 da l'aggiunta 1 da la LF dals 13 da zer. 2008 davart ils systems d'infurmaziun da polizia da la Confederaziun, en vigur dapi ils 5 da dec. 2008 (AS 2008 4989; BBl 2006 5061).

60 SR 361

61 Ussa: art. 365.

62 Actualmain l'Uffizi federal da polizia.

63 Integrà tras la cifra II 4 da l'aggiunta da la LF dals 25 da sett. 2015 davart il servetsch d'infurmaziun, en vigur dapi il 1. da sett. 2017 (AS 2017 4095; BBl 2014 2105).

64 SR 121

65 Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 15 da dec. 2017 (documentaziun publica dal stadi civil e register funsil), en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 4017; BBl 2014 3551).

66 SR 431.02

67 Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 15 da dec. 2017 (documentaziun publica dal stadi civil e register funsil), en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 4017; BBl 2014 3551).

68 SR 831.10

69 Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 15 da dec. 2017 (documentaziun publica dal stadi civil e register funsil), en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 4017; BBl 2014 3551).

70 SR 235.2

Art. 44

B. Organisaziun
I. Autoritads dal stadi civil

¹ Ils funcziunaris dal stadi civil adempleschan en spezial las suandantas incumbensas:

- I. Funcziunaris dal stadi civil
1. manar ils registers;
 2. scriver las comunicaziuns ed emetter ils extracts;
 3. realisar la procedura da preparaziun per la maridaglia e celebrar la maridaglia;
 4. retschaiver decleraziuns davart il stadi civil.

² Il Cussegl federal po excepziunalmain incaricar in represchentant da la Svizra a l'exteriur cun incumbensas dal stadi civil.

Art. 45

2. Autoritads da surveglianza

¹ Mintga chantun nominescha l'autoritad da surveglianza.

² Questa autoritad ha spezialmain las suandantas incumbensas:

1. survegliar ils uffizis dal stadi civil;
2. sustegnair e cussegliair ils uffizis dal stadi civil;
3. collavurar tar la gestiun dals registers e tar la procedura da preparaziun per la maridaglia;
4. decretar disposiziuns davart la renconuschientscha e davart l'inscripziun da fatgs da stadi civil che han gi lieu a l'exteriur sco er da decisiuns a l'exteriur che pertutgan il stadi civil;
5. procurar per la scolaziun e per la furnaziun supplementara da persunas che lavuran en il sector dal stadi civil.

³ La Confederaziun ha la surveglianza suprema. Ella po inoltrar meds legals chantunals cunter disposiziuns dals funcziunaris dal stadi civil sco er cunter quellas da las autoritads da surveglianza.⁷¹

Art. 45a⁷²

¹ La Confederaziun maina e sviluppa in sistem d'infurmaziun central da persunas per l'administraziun dal register dal stadi civil.

² Ella surpiglia ils custs da gestiun e da svilup.

³ Ils chantuns pajan a la Confederaziun ina taxa annuala per duvrar il sistem per intents dals fatgs dal stadi civil.

Ia. Sistem d'infurmaziun central da persunas

⁷¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (administraziun electronica dal register dal stadi civil), en vigur dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBI 2001 1639).

⁷² Integrà tras la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (administraziun electronica dal register dal stadi civil) (AS 2004 2911; BBI 2001 1639). Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 15 da dec. 2017, en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 4017; BBI 2014 3551).

⁴ La Confederaziun includa ils chantuns en il svilup dal sistem. Ella als porscha sustegn professional per duvrar il sistem.

⁵ En cooperaziun cun ils chantuns regla il Cussegl federal:

1. ils detagls da l'inclusiun dals chantuns en il svilup dal sistem;
2. l'autezza da la taxa dals chantuns per duvrar il sistem;
3. ils dretgs d'access da las autoritads dal stadi civil e dals ulteriurs posts che han in dretg d'access;
4. la collavuraziun operaziunala tranter la Confederaziun ed ils chantuns;
5. las mesiras tecnicas ed organisatoricas ch'èn necessarias per garantir la protecziun e la segirezza da las datas;
6. l'archivaziun da las datas.

⁶ La Confederaziun po prevair ch'ils custs da prestaziuns per terzas persunas ordaifer ils fatgs dal stadi civil vegnian mess a quint a questas terzas persunas.

Art. 46

II. Respon-
sablidad

¹ Tgi che vegn violà illegalmain tras las persunas che lavuran en il sector dal stadi civil e che exequeschan lur activitad uffiziala, ha il dretg da survegnir ina indemnizaziun dal donn ed – en cas che la grevizza da la violaziun giustifitgescha quai – ina bunificaziun

² Star bun sto il chantun; el po prender regress sin las persunas che han chaschunà la violaziun intenziunadamain u per greva negligentscha.

³ Per las persunas che vegnan engaschadas da la Confederaziun vegn applitgada la Lescha da responsablidad dals 14 da mars 1958⁷³.

Art. 47

III. Mesiras
disciplinaras

¹ Las persunas che lavuran tar ils uffizis dal stadi civil e che violeschan sapientivamain u per negligentscha l'obligaziun d'uffizi, vegnan chastiadas da l'autorità da surveglianza cun mesiras disciplinaras.

² La mesira disciplinara cumpiglia ina reprimanda, ina multa fin 1 000 francs u – en cas grevs – ina destituziun da l'uffizi.

³ La persecuziun penala resta resalvada.

Art. 48

C. Disposiziuns
executivas

¹ Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns executivas.

I. Dretg federal

² El regla cunzunt:

⁷³ SR 170.32

1. ils registers che ston vegnir manads e las indicaziuns che ston vegnir inscrites;
2. il diever dal numer da la AVS⁷⁴ tenor l'artigel 50c da la Lescha federala dals 20 da december 1946⁷⁵ davart l'assicuranza per vegls e survivents per barattar en furma electronica las datas tranter ils registers uffizials da persunas;
3. l'administraziun dal register;
4. la sorveglianza.⁷⁶

³ Per garantir in'execuziun fidada e professiunala po il Cussegl federal decretar pretensiuns minimalas a la scolaziun ed a la furnaziun supplementara da las persunas che lavuran en il sector dal stadi civil sco er al grad d'occupaziun dals funcziunaris dal stadi civil.

⁴ El fixescha las taxas che ston vegnir incassadas en il sector dal stadi civil.

⁵ El determinescha las premissas, tenor las qualas igl è admiss, sin via electronica, da:

1. annunziar cas dal stadi civil;
2. far decleraziuns davart il stadi civil;
3. trametter communicaziuns ed extracts dal register.⁷⁷

Art. 49

II. Dretg
chantunal

¹ Ils chantuns fixeschan ils circuls dal stadi civil.

² Els decreteschan las disposiziuns executivas necessarias en il rom dal dretg federal.

³ Las prescripziuns chantunals – cun excepziun da quellas davart la salarisaziun da las persunas che lavuran en il sector dal stadi civil – ston vegnir approvadas da la Confederaziun per esser valaivlas.

Art. 50 e 51

Aboli

⁷⁴ Expressiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 18 da dec. 2020 (diever sistematic dal numer da la AVS tras las autoritads), en vigur dapi il 1. da schan. 2022 (AS 2021 758; BBI 2019 7359). Questa midada è vegnida fatga en las disposiziuns numnadas en la AS. SR 831.10

⁷⁵ SR 831.10

⁷⁶ Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 23 da zer. 2006 davart l'armonisaziun dals registers, en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2006 4165; BBI 2006 427).

⁷⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (administraziun electronica dal register dal stadi civil), en vigur dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBI 2001 1639).

Segund titel: Las personas giuridicas
Emprim chapitel: Disposiziuns generalas

Art. 52

- A. Personalitad
- ¹ Las cuminanze da personas ch'èn organisadas corporativamain sco er ils instituts che han in intent spezial ed ils instituts autonomi acquistan la personalitad giuridica tras l'inscripziun en il register da commerzi.
- ² Dispensads da l'inscripziun èn las corporaziuns ed ils instituts da dretg public sco er las uniuns che n'han betg finamiras economicas.⁷⁸
- ³ Cuminanzas da personas ed instituts cun intents immorals u illegals na pon betg acquistar la personalitad giuridica.

Art. 53

- B. Giudiment
dals dretgs civils
- Las personas giuridicas èn ablas da giudair tut ils dretgs e d'ademplier tut las obligaziuns che na dependan betg obligatoricamain da las qualitads natiralas da l'uman, sco la schlattaina, la vegliadetgna u la parentella.

Art. 54

- C. Abilitad
d'agir
I. Premissa
- Las personas giuridicas èn ablas d'agir, uschespert ch'i èn vegnids nominads ils organs che la lescha u ch'ils statuts pretendan per quest intent.

Art. 55

- II. Moda
- ¹ Ils organs han l'incumbensa d'exprimer la voluntad da la persona giuridica.
- ² Els obligheschan la persona giuridica tant tras la conclusiun d'acts giuridics sco er tras lur ulteriur cumportament.
- ³ Las personas che ageschan èn ultra da quai responsablas personalmain per lur falliments.

Art. 56⁷⁹

- D. Sedia
- La sedia da la persona giuridica sa chatta al lieu da sia administraziun, nun ch'ils statuts fixeschian insatge auter.

⁷⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 12 da dec. 2014 davart la realisaziun da las recumandaziuns dal «Groupe d'action financière», revedidas l'onn 2012, en vigur dapi il 1. da schan. 2016 (AS 2015 1389; BBl 2014 605).

⁷⁹ Versiun tenor la cifra I da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969).

Art. 57

E. Dissoluziun
I. Utilisaziun
da la facultad

¹ Sch'ina persuna giuridica vegn dissolvida, croda sia facultad a la communitad (Confederaziun, chantun, vischnanca), a la quala ella ha appartegni tenor ses intent, nun che la lescha, ils statuts, il document da fundaziun u ils organs cumpetents hajan fixà insatge auter.

² La facultad sto vegnir utilisada uschenavant sco pussaivel tenor l'intent da fin ussa.

³ Sch'ina persuna giuridica vegn dissolvida, perquai ch'ella ha finamiras immoralas u illegalas, croda sia facultad a la communitad, er sch'igl è vegnì fixà insatge auter.⁸⁰

Art. 58

II. Liquidaziun

La facultad da las personas giuridicas vegn liquidada tenor las prescripziuns che valan per las associaziuns.

Art. 59

F. Resalva dal
dretg public
sco er dal dretg
da societads e
d'associaziuns

¹ Per las corporaziuns e per ils instituts da dretg public e da character ecclesiastic resta resalvà il dretg public da la Confederaziun e dals chantuns.

² Cuminanzas da personas che han ina finamira economica èn suttamessas a las disposiziuns davart las societads e davart las associaziuns.

³ Associaziuns da pastgira cuminaivla e corporaziuns sumegliantas restan suttamessas a las disposiziuns dal dretg chantunal.

Segund chapitel: Las uniuns**Art. 60**

A. Fundaziun
I. Organisaziun
corporativa

¹ Uniuns che sa deditgeschan ad ina incumbensa politica, religiosa, scientifica, artistica, da beneficenza u da divertiment ubain ad in'otra incumbensa betg economica acquistan la personalitad, uschespert che la voluntad d'exister sco corporaziun resulta da lur statuts.

² Ils statuts ston esser redigids en scrit e cuntegnair las disposiziuns necessarias davart l'intent, davart ils meds finansials e davart l'organisaziun da l'unium.

⁸⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191).

Art. 61

II. Inscriziun
en il register
da commerzi⁸¹

¹ Cur ch'ils statuts èn approvads e cur che la suprastanza è nominada, è l'uniun autorisada da sa laschar inscriver en il register da commerzi.

² L'inscriziun è obligatoria, sche l'uniun:

1. maina in manaschi en moda commerziala per cuntanscher ses intent;
2. è suttamessa a l'obligaziun da laschar reveder ils quints.⁸²

³ A l'annunzia da l'inscriziun ston vegnir agiuntads ils statuts e la glista dals commembers da la suprastanza.

Art. 62

III. Uniuns senza
persunalitad

Las uniuns che na pon betg acquistar u che n'han betg anc acquistà la personalitad vegnan tractadas sco las societads simplas.

Art. 63

IV. Relaziun
tranter statuts
e lescha

¹ Sch'ils statuts na cuntengnan naginas prescripziuns davart l'organisa-ziun e davart la relaziun da l'uniun tar ses commembers, vegnan appli-gadas las disposiziuns qua sutvart.

² Ils statuts na pon betg midar disposiziuns che ston vegnir applitgadas tenor la lescha.

Art. 64

B. Organisaziun
I. Radunanza
generala
1. Impurtanza
e convocaziun

¹ La radunanza generala è l'organ suprem da l'uniun.

² Ella vegn convocada da la suprastanza.

³ La convocaziun vegn fatga tenor las prescripziuns dals statuts ed ultra da quai tenor la lescha, sch'in tschintgavel dals commembers pretenda quai.

Art. 65

2. Cumpetenzza

¹ La radunanza generala decida davart la recepziun e davart l'exclu-siun da commembers, elegia la suprastanza e concluda tut las chaussas che n'èn betg vegnidas surdadas ad auters organs da l'uniun.

⁸¹ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da com-merzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969).

⁸² Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da com-merzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969).

² Ella surveglia l'activitad dals organs ed als po revocar da tut temp, senza pregiuditgar lur dretgs che sa basan sin contracts existents.

³ Il dretg da revocaziun exista tenor la lescha, sch'in motiv relevant giustifitgescha la revocaziun.

Art. 66

3. Conclus da l'uniun
a. Furma

¹ Ils conclus da l'uniun vegnan prendids da la radunanza generala.

² Sche tut ils commembers dattan lur consentiment en scrit ad ina proposta, ha quai la medema vigur sco in conclus da la radunanza generala.

Art. 67

b. Dretg da votar e maiortad

¹ En la radunanza generala han tut ils commembers il medem dretg da votar.

² Ils conclus da l'uniun vegnan prendids cun la maiortad da las vuschs dals commembers preschents.

³ Davart chaussas che n'èn betg vegnidas annunziadas ordavant tenor l'urden dastgi vegnir concludì mo, sch'ils statuts permettan expressivamain quai.

Art. 68

c. Exclusiun dal dretg da votar

Mintga commember è exclus dal dretg da votar tenor la lescha, sche l'uniun concluda davart in act giuridic u davart ina dispita giuridica tranter el, ses consort u in parent en lingia directa d'ina vart e l'uniun da l'autra vart.

Art. 69

II. Suprastanza
1. Dretgs ed obligaziuns en general⁸³

La suprastanza ha il dretg e l'obligaziun da manar ils affars da l'uniun e da la represchentar tenor las cumpetenzas concedidas tras ils statuts.

⁸³ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBI 2002 3148, 2004 3969).

Art. 69a⁸⁴

2. Contabilitad

La suprastanza maina ils cudeschs da fatschenta da l'unìun. Las prescripziuns dal Dretg d'obligaziuns⁸⁵ davart la contabilitad commerziala e davart il rendaqunt valan tenor il senn.

Art. 69b⁸⁶

III. Post da revisiun

¹ L'unìun sto laschar far in post da revisiun ina controlla ordinaria da sia contabilitad, sche duas da las suandantas grondezzas vegnan surpassadas durant 2 onns da gestiun consecutivs:

1. summa da bilantscha da 10 milliuns francs;
2. retgav da la svieuta da 20 milliuns francs;
3. 50 plazzas a temp cumplain en la media annuala.

² L'unìun sto laschar far in post da revisiun ina controlla limitada da sia contabilitad, sche quai vegn pretendì d'in commember da l'unìun ch'è suttaless ad ina responsablada persunala u ch'è obligà da far pajaments supplementars.

³ Las prescripziuns dal Dretg d'obligaziuns⁸⁷ davart il post da revisiun da societads anonimas èn applitgablhas correspudentamain.

⁴ En ils ulteriurs cas èn ils statuts e la radunanza generala⁸⁸ libers da reglar la revisiun.

Art. 69c⁸⁹

IV. Mancanzas en l'organisaziun

¹ Sch'ina unìun n'ha betg tut ils organs prescrits u n'ha betg pli in domicil legal a sia sedia, po in commember u in creditor dumandar la dretgira da prender las mesiras necessarias.⁹⁰

² La dretgira po en spezial fixar a l'unìun in termin per restabilir il stadi legal e – sche necessari – nominar in curatur.

⁸⁴ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas; AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969). Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 23 da dec. 2011 (dretg da rendaqunt), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 6679; BBl 2008 1589).

⁸⁵ SR 220

⁸⁶ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969).

⁸⁷ SR 220

⁸⁸ Rectifigà da la Cumiissiun da redacziun da l'AF (art. 58 al. 1 LParl; SR 171.10).

⁸⁹ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969).

⁹⁰ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 17 da mars 2017 (dretg dal register da commerzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2021 (AS 2020 957; BBl 2015 3617).

³ L'uniun surpiglia ils custs da questas mesiras. La dretgira po obligar l'uniun da pagar ina provisiun a las persunas nominadas.

⁴ En cas da motivs relevants po l'uniun pretender da la dretgira ch'ella revocheschia persunas ch'ella ha nominà.

Art. 70

C. Commem-
branza

¹ Novs commembers pon entrar da tut temp en l'uniun.

I. Entrada
ed extrada

² L'extrada è admissibla tenor la lescha, sch'ella vegn annunziada 6 mais avant la fin da l'onn chalendar u – sch'igl è prevista ina perioda administrativa – 6 mais avant la fin da quella.

³ La commembranza na po betg vegnir alienada u ertada.

Art. 71⁹¹

II. Contribuziuns

Contribuziuns pon vegnir pretendidas dals commembers, sch'ils statuts prevesan quai.

Art. 72

III. Exclusiun

¹ Ils statuts pon fixar ils motivs per excluder in commember; els pon permetter l'exclusiun er senza inditgar ils motivs.

² En quests cas na po l'exclusiun betg vegnir contestada davant la dretgira pervia dals motivs d'exclusiun.

³ Sch'ils statuts na cuntengnan naginas disposiziuns en quest regard, dastga in commember vegnir exclus mo tras in conclus da l'uniun e per motivs relevants.

Art. 73

IV. Effects
da l'extrada
e da l'exclusiun

¹ Commembers ch'extreschan u che vegnan exclus n'han nagin dretg da la facultad da l'uniun.

² Els ston pagar lur contribuziun per il temp ch'els èn stads commembers.

Art. 74

V. Proteeziun
da l'intent
da l'uniun

Nagin commember na po vegnir sfurzà d'acceptar ina midada da l'intent da l'uniun.

⁹¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da dec. 2004 (fixaziun da las contribuziuns dals commembers d'unions), en vigur dapi il 1. da zer. 2005 (AS 2005 2117; BBl 2004 4835 4843).

VI. Protecziun
dals dretgs dals
commembers

Art. 75

Mintga commember che n'ha betg approvà concluder che violeschan la lescha u ils statuts po – tenor la lescha ed entaifer l mais suenter ch'el ha survegnì enconuschientscha da tals – contestar quels davant dretgira.

Cbis, Respon-
sablada

Art. 75^{a92}

Per las obligaziuns da l'unium stat buna la facultad da l'unium. Ella stat buna exclusivamain, nun ch'ils statuts fixeschian insatge auter.

D. Dissoluziun
I. Modas
1. Concluder
da l'unium

Art. 76

L'unium po concluder da tut temp da sa dissolver.

2. Tenor
la lescha

Art. 77

L'unium vegn dissolvida tenor la lescha, sch'ella è insolventa u sche la suprastanza na po betg pli vegnir nominada tenor ils statuts.

3. Tras sentenza

Art. 78

L'unium vegn dissolvida tras la dretgira sin basa d'in plant da l'autorità competenta u d'ina persuna participada, sche l'intent da l'unium è immoral u illegal.

II. Extingenziun
da l'inscripziun
en il register

Art. 79

Sche l'unium è inscrista en il register da commerzi, ha la suprastanza u la dretgira da communitgar la dissoluziun al manader dal register, per che quel extingua l'inscripziun.

Terz chapitel: Las fundaziuns

Art. 80

A. Constituziun
I. En general

Per constituir ina fundaziun sto ina facultad vegnir deditgada ad in intent spezial.

⁹² Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da dec. 2004 (fixaziun da las contribuziuns dals commembers d'uniums), en vigur dapi il 1. da zer. 2005 (AS 2005 2117; BBl 2004 4835 4843).

Art. 81

- II. Furma
- ¹ La fundaziun vegn constituida tras in document public u tras ina disposiziun per causa da mort.⁹³
- ² L'inscripziun en il register da commerzi ha lieu sin basa dal document da fundaziun ed – en cas da basegn – sin ordinaziun da l'autorità da surveglianza, inditgond ils commembers da l'administraziun.
- ³ L'autorità che avra la disposiziun per causa da mort, communitgescha a l'administratur dal register da commerzi la costituziun da la fundaziun.⁹⁴

Art. 82

- III. Contestaziun
- Ina fundaziun po vegnir contestada dals ertavels u dals crediturs dal fundatur da medema maniera sco ina donaziun.

Art. 83⁹⁵

- B. Organisaziun
- I. En general
- Ils organs da la fundaziun e la moda da l'administraziun vegnan determinads tras il document da fundaziun.

Art. 83a⁹⁶

- II. Contabilitad
- L'organ suprem da la fundaziun maina ils cudeschs da fatschenta da la fundaziun. Las prescripziuns dal Dretg d'obligaziuns⁹⁷ davart la contabilitad commerciala e davart il rendaquint valan tenor il senn.

Art. 83b⁹⁸

- III. Post da revisiun
- I. Obligaziun da revisiun e dretg applitgabel
- ¹ L'organ suprem da la fundaziun designescha in post da revisiun.
- ² L'autorità da surveglianza po deliberar ina fundaziun da l'obligaziun da designar in post da revisiun. Il Cussegl federal fixescha las premissas per la deliberaziun.

⁹³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191).

⁹⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191).

⁹⁵ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969).

⁹⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns; AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191). Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 23 da dec. 2011 (dretg da rendaquint), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 6679; BBl 2008 1589). SR 220

⁹⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns; AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191). Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969).

³ Sch'i n'existan naginas prescripziuns spezialas per las fundaziuns, èn applitgabras correspudentamain las prescripziuns dal Dretg d'obligaziuns⁹⁹ davart il post da revisiun da societads anonimas.

⁴ Sche la fundaziun è obligada da far ina revisiun limitada, po ella pretender da l'autorità da surveglianza ina revisiun ordinaria, sche quai è necessari per giuditgar en moda fidada la situaziun da facultad e da rendita da la fundaziun.

Art. 83c¹⁰⁰

2. Relaziun tar l'autorità da surveglianza

Il post da revisiun trasmetta a l'autorità da surveglianza ina copia dal rapport da revisiun sco er da tut las comunicaziuns relevantas ch'èn vegnidas adressadas a la fundaziun.

Art. 83d¹⁰¹

IV. Mancanzas en l'organisaziun

¹ Sche l'organisaziun previsa n'è betg suffizienta, sche la fundaziun n'ha betg tut ils organs prescrits, sche la cumposiziun d'in da quests organs na correspunda betg a las prescripziuns u sche la fundaziun n'ha betg pli in domicil legal a sia sedia, sto l'autorità da surveglianza prender las mesiras necessarias. En spezial po ella:¹⁰²

1. fixar a la fundaziun in termin per restabilir il stadi legal; u
2. nominar l'organ mancant u in curatur.

² Sche la fundaziun na po betg vegnir organisada tenor ses intent, sto l'autorità da surveglianza attribuir la facultad ad in'otra fundaziun che ha in intent uschè sumegliant sco pussaivel.

³ La fundaziun surpiglia ils custs da questas mesiras. L'autorità da surveglianza po obligar la fundaziun da pajar ina provisiun a las persunas nominadas.

⁴ En cas da motivs relevantas po la fundaziun pretender da l'autorità da surveglianza ch'ella revocheschia persunas ch'ella ha nominà.

⁹⁹ SR 220

¹⁰⁰ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BB1 2002 3148, 2004 3969).

¹⁰¹ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BB1 2002 3148, 2004 3969).

¹⁰² Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 17 da mars 2017 (dretg dal register da commerzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2021 (AS 2020 957; BB1 2015 3617).

Art. 84

C. Sorveglianza 1 Las fundaziuns èn suttamessas a la sorveglianza da quella communitad (Confederaziun, chantun, vischnanca), a la quala ellas appartegnan tenor lur intent.

^{1bis} Ils chantuns pon suttametter las fundaziuns, per las qualas lur vischnancas èn cumpetentas, a l'autorità da sorveglianza chantunala.¹⁰³

² L'autorità da sorveglianza ha da procurar che la facultad da la fundaziun vegnia duvrada tenor ses intents.

Art. 84a¹⁰⁴

Cbis. Mesiras en cas da surdebitaziun e d'insolvenza

¹ Sch'igl exista ina tema fundada che la fundaziun saja surdebitada u na possa betg pli ademplier sias obligaziuns a lunga vista, fa l'organ suprem da la fundaziun ina bilantscha intermediara sin basa da las valurs d'alienaziun e la suttametta a la controlla dal post da revisiun. Sche la fundaziun n'ha betg in post da revisiun, suttametta l'organ suprem da la fundaziun la bilantscha intermediara a l'autorità da sorveglianza.

² Sch'il post da revisiun constatescha che la fundaziun è surdebitada u na po betg ademplier sias obligaziuns a lunga vista, suttametta el la bilantscha intermediara a l'autorità da sorveglianza.

³ L'autorità da sorveglianza cumonda a l'organ suprem da la fundaziun da prender las mesiras necessarias. Sche quel na fa nagut, prenda l'autorità da sorveglianza las mesiras necessarias.

⁴ En cas da basegn dumonda l'autorità da sorveglianza mesiras d'execuziun sfurzada; las disposiziuns dal dretg d'acziun davart la decleraziun u davart la suspensiun dal concurs èn applitgables tenor il senn.

Art. 84b¹⁰⁵

¹⁰³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191).

¹⁰⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191).

¹⁰⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns; AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191). Aboli tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), cun effect dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 4791; BBl **2002** 3148, **2004** 3969).

Art. 85¹⁰⁶

D. Trans-
firmaziun
I. Midada da
l'organisaziun

Sin dumonda da l'autorità da surveglianza e suenter avair tadlà l'organ suprem da la fundaziun po l'autorità federala u chantunala cumpetenta midar l'organisaziun da la fundaziun, sche quai è urgentamain necessari per conservar la facultad u per mantegnair l'intent da la fundaziun.

Art. 86

II. Midada
da l'intent
1. Sin dumonda
da l'autorità
da surveglianza
u da l'organ
suprem da la
fundaziun¹⁰⁷

¹ Sin dumonda da l'autorità da surveglianza u da l'organ suprem da la fundaziun po l'autorità federala u chantunala cumpetenta midar l'intent da la fundaziun, sche ses intent oriund ha survegni in caracter u in effect tut different, uschia che la fundaziun na correspunda apparentamain betg pli a la voluntad dal fundatur.¹⁰⁸

² Sut las medemas premissas pon vegnir abolidas u midadas grevazzas u cundiziuns, sche quellas restrenschan l'intent da la fundaziun.

Art. 86a¹⁰⁹

2. Sin dumonda
dal fundatur u
sin basa da sia
disposiziun per
causa da mort

¹ L'autorità federala u chantunala cumpetenta mida l'intent d'ina fundaziun sin dumonda dal fundatur u sin basa da sia disposiziun per causa da mort, sch'ina midada d'intent è resalvada en il document da fundaziun e sch'i è passads almain 10 onns dapi che la fundaziun è vegnida constituida u dapi ch'il fundatur ha dumandà l'ultima midada.

² Sche la fundaziun ha in intent public u d'utilità publica tenor l'artitgel 56 litera g da la Lescha federala dals 14 da december 1990¹¹⁰ davart la taglia federala directa, sto il nov intent medemamain esser public u d'utilità publica.

³ Il dretg da midar l'intent da la fundaziun na po betg vegnir ertà u transferi. Sch'il fundatur è ina persuna giuridica, extingua quest dretg il pli tard 20 onns suenter che la fundaziun è vegnida constituida.

⁴ Sche pliras persunas han constitui la fundaziun, pon ellas dumandar mo cuminaivlamain da midar l'intent da la fundaziun.

⁵ L'autorità che avra la disposiziun per causa da mort, communitgescha a l'autorità da surveglianza cumpetenta l'ordinaziun da midar l'intent da la fundaziun.

¹⁰⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBI 2003 8153 8191).

¹⁰⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBI 2003 8153 8191).

¹⁰⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBI 2003 8153 8191).

¹⁰⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBI 2003 8153 8191).

¹¹⁰ SR 642.11

III. Midadas
minimalas
dal document
da fundaziun

Art. 86b¹¹¹

Suenter avair tadlà l'organ suprem da la fundaziun po l'autorità da surveglianza far midadas minimalas vi dal document da fundaziun, sche quai para dad esser inditgà per motivs objectivamain giustifitgads e sch'i na vegnan violads nagins dretgs da terzas personas.

E. Fundaziuns
da famiglia
e fundaziuns
ecclesiasticas

Art. 87

¹ Cun resalva dal dretg public n'èn las fundaziuns da famiglia e las fundaziuns ecclesiasticas betg suttamessas a l'autorità da surveglianza.

^{1bis} Ellas èn deliberadas da l'obligaziun da designar in post da revisiun.¹¹²

² Davart dispitas da dretg privat decida la dretgira.

F. Dissoluziun
ed extincziun
en il register
I. Dissoluziun
tras l'autorità
cumpetenta

Art. 88¹¹³

¹ L'autorità federala u chantunala cumpetenta dissolva la fundaziun sin dumonda u d'uffizi, sche:

1. l'intent da la fundaziun è daventà nuncuntanschibel e la fundaziun na po betg vegnir mantegnida tras ina midada dal document da fundaziun; u
2. l'intent da la fundaziun è daventà illegal u immoral.

² Fundaziuns da famiglia e fundaziuns ecclesiasticas vegnan dissolvidas da la dretgira.

II. Dretg da far
propostas da
puttar plant,
extincziun en
il register

Art. 89¹¹⁴

¹ Il dretg da proponer u da puttar plant sin dissoluziun da la fundaziun ha mintga persuna che ha in interess.

² La dissoluziun sto vegnir annunziata al manader dal register, per che quel extingua l'inscripziun.

¹¹¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191).

¹¹² Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191).

¹¹³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191).

¹¹⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191).

Art. 89a¹¹⁵

G. Fundaziuns
per il prove-
diment dal
persunal¹¹⁶

¹ Per instituziuns da provediment per il persunal, ch'èn vegnidas constituidas en furma da fundaziuns tenor l'artitgel 331 dal Dretg d'obligaziuns¹¹⁷, valan ultra da quai las suandantas disposiziuns.¹¹⁸

² Ils organs da la fundaziun han da dar als beneficiaris las infurmasziuns necessarias davart l'organisaziun, davart l'activitad e davart la situaziun finanziaria da la fundaziun.

³ Sch'ils lavurants pajan contribuziuns a la fundaziun, ston els pudair sa participar a l'administraziun almain en la dimensiun da questas contribuziuns; sche pussaivel han ils lavurants d'eleger lur represchentananza or dal ravugl dal persunal dal patrun.¹¹⁹

⁴ ...¹²⁰

⁵ Ils beneficiaris pon pretender davant la dretgira da survegnir las prestaziuns da la fundaziun, sch'els han pajà contribuziuns a la fundaziun u sch'els han il dretg da survegnir prestaziuns tenor las disposiziuns da la fundaziun.

⁶ Per fundaziuns per il provediment dal persunal, ch'èn activas sin il champ dal provediment per vegls, survivents ed invaliditad e ch'èn suttamessas a la Lescha dals 17 da december 1993¹²¹ davart la libra circulaziun (LFLP), valan ultra da quai las suandantas disposiziuns da la Lescha federala dals 25 da zercladur 1982¹²² davart il provediment professional per vegls, survivents ed invaliditad (LPP) davart:¹²³

1.¹²⁴ la definiziun ed ils princips dal provediment professional sco er dal salari assicurabel u da las entradas assicurablas (art. 1. 33a e 33b),

¹¹⁵ Integrà tras la cifra II da la LF dals 21 da mars 1958, en vigur dapi il 1. da fan. 1958 (AS 1958 379; BBI 1956 II 825). Fin a l'entrada en vigur da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants) il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725); art. 89bis.

¹¹⁶ Versiun tenor la cifra II art. 2 cifra 2 da la LF dals 25 da zer. 1971, en vigur dapi il 1. da schan. 1972 (AS 1971 1465; BBI 1967 II 241).

¹¹⁷ SR 220

¹¹⁸ Versiun tenor la cifra II art. 2 cifra 2 da la LF dals 25 da zer. 1971, en vigur dapi il 1. da schan. 1972 (AS 1971 1465; BBI 1967 II 241).

¹¹⁹ Versiun tenor la cifra II art. 2 cifra 2 da la LF dals 25 da zer. 1971, en vigur dapi il 1. da schan. 1972 (AS 1971 1465; BBI 1967 II 241).

¹²⁰ Aboli tras la cifra III da la LF dals 21 da zer. 1996, cun effect dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1996 3067; BBI 1996 I 564 580).

¹²¹ SR 831.42

¹²² SR 831.40

¹²³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 25 da sett. 2015 (fundaziuns per il provediment dal persunal), en vigur dapi il 1. d'avr. 2016 (AS 2016 935; BBI 2014 6143 6649).

¹²⁴ Versiun tenor la cifra II 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (mesiras per facilitar a lavurants pli vegls la participaziun al martgà da lavur), en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 4427; BBI 2007 5669).

- 2.¹²⁵ l'attribuziun da las personas a la AVS (art. 5 al. 1);
3. ils beneficiaris da prestaziuns per survivents (art. 20a),
- 3a.¹²⁶ l'adattaziun da la renta d'invaliditad sunter la cumpensaziun dal provediment professiunal (art. 24 al. 5),
- 3b.¹²⁷ la cuntinuaziun provisorica da l'assicuranza ed il mantegniment dal dretg da prestaziuns en cas che la renta da l'assicuranza d'invaliditad vegn reducida u abolida (art. 26a),
- 4a.¹²⁸ il consentiment en cas d'ina cumpensaziun en chapital (art. 37a),
- 4b.¹²⁹ las mesiras en cas che l'obligaziun da mantegniment vegn negligida (art. 40),
- 4.¹³⁰ l'adattaziun da las prestaziuns reglamentaras al svilup dals pretschs (art. 36 al. 2–4),
5. la surannaziun da dretgs e la conservaziun da documents da provediment (art. 41),
- 5a.¹³¹ l'utilisaziun, l'elavuraziun e la comunicaziun dal numer da la AVS (art. 48 al. 4, art. 85a lit. f ed art. 86a al. 2 lit. b^{bis}),
6. la responsabladad (art. 52),
- 7.¹³² l'admissiun e las incumbensas dals organs da controlla (art. 52a–52e),
- 8.¹³³ l'integritad e la loialitad da las personas responsablas, ils acts giuridics cun personas da confidenza ed ils conflicts d'interess (art. 51b, 51c e 53a),
9. la liquidaziun parziala u totala (art. 53b–53d),

- ¹²⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 25 da sett. 2015 (fundaziuns per il provediment dal persunal), en vigur dapi il 1. d'avr. 2016 (AS **2016** 935; BBl **2014** 6143 6649).
- ¹²⁶ Integrà tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 18 da mars 2011 (6. revisiun da la AI, emprim pachet da mesiras) (AS **2011** 5659; BBl **2010** 1817). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBl **2013** 4887).
- ¹²⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBl **2013** 4887).
- ¹²⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBl **2013** 4887).
- ¹²⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2022 (AS **2015** 4299, **2020** 5; BBl **2014** 529).
- ¹³⁰ Versiun tenor la cifra I da l'aggiunta da la LF dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2005 (AS **2004** 4635; BBl **2003** 6399).
- ¹³¹ Integrà tras la cifra I da l'aggiunta da la LF dals 23 da zer. 2006 (nov numer d'assicuranza da la AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS **2007** 5259; BBl **2006** 501).
- ¹³² Versiun tenor la cifra II 1 da la LF dals 19 da mars 2010 (refurma structurala da la LPP), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 3393; BBl **2007** 5669).
- ¹³³ Versiun tenor la cifra II 1 da la LF dals 19 da mars 2010 (refurma structurala da la LPP), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 3393; BBl **2007** 5669).

- 10.¹³⁴ l'annullaziun da contracts (art. 53e e 53f),
11. il fond da garanzia (art. 56 al. 1 lit. c ed al. 2–5, art. 56a, 57 e 59),
- 12.¹³⁵ la surveglianza e la surveglianza suprema (art. 61–62a e 64–64c),
- 13.¹³⁶ ...
- 14.¹³⁷ la segirezza finanziaria (art. 65 al. 1, 3 e 4, art. 66 al. 4, art. 67 ed art. 72a–72g),
15. la trasparenza (art. 65a),
16. las reservas (art. 65b),
17. ils contracts d'assicuranza tranter las instituziuns da provediment e las instituziuns d'assicuranza (art. 68 al. 3 e 4),
18. l'administraziun da la facultad (art. 71),
19. la giurisdicziun (art. 73 e 74),
20. las disposiziuns penalas (art. 75–79),
21. il sa cumprar en (art. 79b),
22. il salari assicurabel e las entradas assicurablas (art. 79c),
23. l'infurmaziun da las personas assicuradas (art. 86b).¹³⁸

⁷ Per fundaziuns per il provediment dal personal, ch'hèn activas sin il champ dal provediment per vegls, survivents ed invaliditad, ma che n'hèn betg sutmessas a la LFLP, sco ils uschenumnads fonds da provediment da patruns cun prestaziuns a discreziun u las fundaziuns da finanziaziun, valan mo las suandantas disposiziuns da la LPP:

1. l'attribuziun da las personas a la AVS (art. 5 al. 1);
2. l'utilisaziun, l'elavuraziun e la comunicaziun dal numer da la AVS (art. 48 al. 4, art. 85a lit. f ed art. 86a al. 2 lit. b^{bis});
3. la responsabladad (art. 52);

¹³⁴ Versiun tenor la cifra II da la LF dals 20 da dec. 2006 (midada da l'instituziun da provediment), en vigur dapi il 1. da matg 2007 (AS 2007 1803; BBI 2005 5941 5953).

¹³⁵ Versiun tenor la cifra II 1 da la LF dals 19 da mars 2010 (refurma structurala da la LPP), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 3393; BBI 2007 5669).

¹³⁶ Aboli tras la cifra II 1 da la LF dals 19 da mars 2010 (refurma structurala da la LPP), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 3393; BBI 2007 5669).

¹³⁷ Versiun tenor la cifra II 1 da la LF dals 17 da dec. 2010 (finanziaziun da las instituziuns da provediment da corporaziuns da dretg public), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 3385; BBI 2008 8411).

¹³⁸ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 25 da zer. 1982 davart il provediment professional per vegls, survivents ed invaliditad (AS 1983 797; BBI 1976 1 149). Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 3 d'oct. 2003 (l. revisiun da la LPP), cifras 6, 7, 10–12, 14 (cun excepziun da l'art. 66 al. 4), 15, 17–20 e 23 en vigur dapi il 1. d'avr. 2004, cifras 3–5, 8, 9, 13, 14 (art. 66 al. 4) e 16 en vigur dapi il 1. da schan. 2005, cifras 1, 21 e 22 en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2004 1677; BBI 2000 2637).

4. l'admissiun e las incumbensas dal post da revisiun (art. 52a, 52b e 52c al. 1 lit. a–d e g, 2 e 3);
5. l'integritad e la loialitad da las persunas responsablas, ils acts giuridics cun persunas da confidenza ed ils conflicts d'interess (art. 51b, 51c e 53a);
6. la liquidaziun totala (art. 53c);
7. la surveglianza e la surveglianza suprema (art. 61–62a e 64–64b);
8. la giurisdicziun (art 73 e 74);
9. las disposiziuns penalas (art. 75–79);
10. il tractament fiscal (art. 80, 81 al. 1 ed 83).¹³⁹

⁸ Per las fundaziuns per il provediment dal persunal tenor l'alinea 7 valan plinavant las suandantas disposiziuns:

1. ellas administreschan lur facultad en ina moda che garantescha per segirezza, per in retgav sufficient sin las investiziuns e per ils meds liquids necessaris per ademplir lur incumbensas;
2. davart la liquidaziun parziala da fonds da provediment da patruns cun prestaziuns a discreziun dispona l'autoritad da surveglianza sin dumonda dal cussegl da fundaziun;
3. ellas tegnan quint, tenor il senn, dals princips dal tractament equal e da l'adequatezza.¹⁴⁰

Segund titel^{bis}:¹⁴¹ ¹⁴² Las facultads collectadas

Art. 89b

A. Administra-
ziun mancanta

¹ Sch'i n'è betg vegnì procurà per l'administraziun u per utilisaziun da la facultad collectada tar ina collecta publica per intents d'utilitad publica, ordinescha l'autoritad cumpetenta las mesiras necessarias.

² Ella po nominar in curatur per la facultad collectada u attribuir la facultad ad in'unioni u ad ina fundaziun che ha in intent uschè sumegliant sco pussaivel.

³ Per il curatur èn applitgablus tenor il senn las prescripziuns davart las curatellas en la protecziun da creschids.

¹³⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 25 da sett. 2015 (fundaziuns per il provediment dal persunal), en vigur dapi il 1. d'avr. 2016 (AS 2016 935; BBl 2014 6143 6649).

¹⁴⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 25 da sett. 2015 (fundaziuns per il provediment dal persunal), en vigur dapi il 1. d'avr. 2016 (AS 2016 935; BBl 2014 6143 6649).

¹⁴¹ Rectifitgà da la Cumissiun da redacziun da l'AF (art. 58 al. 1 LParl; SR 171.10).

¹⁴² Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

Art. 89c

- B. Cumpetenzza
- ¹ Cumpetent è il chantun, en il qual la gronda part da la facultad collectada è vegnida administrada.
- ² Sch'il chantun na dispona betg autramain, è cumpetenta l'autorità che surveglia las fundaziuns.

Segunda part: Il dretg da famiglia**Emprima partiziun: Il dretg matrimonial****Terz titel:¹⁴³ La maridaglia****Emprim chapitel: Il spusalizi****Art. 90**

- A. Empermischun da lètg
- ¹ Il spusalizi vegn fundà cun l'empermischun da lètg.
- ² Persunas minorennas na pon betg s'obligar cun l'empermischun da lètg senza che lur represchentanza legala dettia il consentiment.¹⁴⁴
- ³ Il spusalizi na dat betg il dretg da purtar plant vers in spus che na vul betg maridar.

Art. 91

- B. Schliaziun dal spusalizi
I. Regals
- ¹ En cas ch'il spusalizi vegn schlià pon ils spus pretender ch'ils regals, ch'els han fatg in a l'auter, vegnian restituids cun excepziun dals regals occasionals normals, nun ch'il spusalizi vegnia schlià tras la mort.
- ² Sch'ils regals n'èn betg pli avant maun, sa drizza la restituziun tenor las disposiziuns davart l'enritgiment nungiustifitgà.

Art. 92¹⁴⁵

- II. Contribuziuns
- Sch'ina da las spusas u in dals spus ha fatg spesas en buna fai en vista a la maridaglia, po ella u el – en cas ch'il spusalizi vegn schlià – pretender da l'autra spusa u da l'auter spus ina indemnizaziun adequata, sche quai na para betg dad esser malgist en vista a tut las circostanzas.

¹⁴³ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

¹⁴⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

¹⁴⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBl 2019 8595; 2020 1273).

Art. 93

III. Surannaziun Las pretensiuns che resultan dal spusalizi suranneschan 1 onn suenter la schliaziun.

Segund chapitel: Las premissas per la lètg**Art. 94**¹⁴⁶

A. Abilitad da maridar Pudair maridar pon duas personas che han cumplenì il 18avel onn da vegliadetgna e ch'èn ablas da giuditgar.

Art. 95

B. Impediments per la lètg
I. Parentella¹⁴⁷ 1 La maridaglia tranter parents en lingia directa sco er tranter fragliuns u mezs fragliuns è scumandada, e quai independentamain dal fatg sch'els èn parents in cun l'auter tras derivanza u tras adopziun.¹⁴⁸

2 L'adopziun n'annullescha betg l'impediment per la lètg da la parentella tranter l'uffant adoptà e sia descendenza d'ina vart e tranter sia famiglia natirala da l'autra vart.

Art. 96¹⁴⁹

II. Lètg precedenta u partenadi registrà precedent Tgi che vul maridar sto cumprovar che la lètg precedenta u il partenadi registrà precedent ch'è vegni constitui cun ina terza persuna saja vegni declerà sco nunvalaivel u saja vegni schlià.

Terz chapitel: Publicaziun e celebraziun da la maridaglia**Art. 97**

A. Princip 1 La lètg vegn concludida davant il funcziunari dal stadi civil suenter la procedura da preparaziun.

2 Ils spus pon maridar en il circol dal stadi civil da lur tscherna.

3 Ina maridaglia religiusa na dastga betg vegnir fatga avant la maridaglia civila.

¹⁴⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBl 2019 8595; 2020 1273).

¹⁴⁷ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 5685; BBl 2003 1288).

¹⁴⁸ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 5685; BBl 2003 1288).

¹⁴⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBl 2019 8595; 2020 1273).

Art. 97a¹⁵⁰

Abis. Guntgida
dal dretg da
persunas estras

¹ Il funcziunari dal stadi civil n'entra betg en la dumonda, sch'ina da las spusas u in dals spus na vul evidentamain betg fundar ina communidad da vita, mabain vul guntgir las disposiziuns davart l'admissiun e davart la dimora da persunas estras.

² Il funcziunari dal stadi civil taidla las spusas ed ils spus e po procurar per infurmaziuns tar autras autoritads u tar terzas persunas.

Art. 98

B. Procedura
da preparaziun
I. Dumonda

¹ Las spusas ed ils spus fan la dumonda per manar tras la procedura da preparaziun tar l'uffizi dal stadi civil dal lieu da domicil d'ina da las spusas u d'in dals spus.¹⁵¹

² Els ston cumparair persunalmain. Sch'els cumprovan che quai na po evidentamain betg vegnir pretendi dad els, vegni permess da realisar la procedura da preparaziun en scrit.

³ Els ston cumprovar lur persunalias cun documents e ston declerar persunalmain tar l'uffizi dal stadi civil ch'els adempleschian las premissas per la lètg; els preschentan ils consentiments necessaris.

⁴ Spus che n'èn betg burgais svizzers ston cumprovar durant la procedura da preparaziun che lur dimora en Svizra saja legala.¹⁵²

Art. 99

II. Realisaziun
e terminaziun
da la procedura
da preparaziun

¹ L'uffizi dal stadi civil examinescha, sche:

1. la dumonda è vegnida inoltrada tenor l'urden;
2. l'identitad dals spus constat;

3.¹⁵³ las premissas per la lètg èn ademplidas, en spezial sch'i n'existan naginas circumstanzas, tenor las qualas la dumonda na corresponda evidentamain betg a la libra voluntad dals spus.

² Sche questas pretensiuns èn ademplidas, communitgescha el als spus la terminaziun da la procedura da preparaziun sco er il termin legal per la maridaglia.¹⁵⁴

¹⁵⁰ Integrà tras la cifra II 4 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 davart las persunas estras (AS 2007 5437; BBl 2002 3709). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBl 2019 8595; 2020 1273).

¹⁵¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBl 2019 8595; 2020 1273).

¹⁵² Integrà tras la cifra I da la LF dals 12 da zer. 2009 (impedir lètgs en cas da dimora illegala), en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 3057; BBl 2008 2467 2481).

¹⁵³ Versiun tenor la cifra I 3 da la LF dals 15 da zer. 2012 davart mesiras cunter maridaglias sfurzadas, en vigur dapi il 1. da fan. 2013 (AS 2013 1035; BBl 2011 2185).

¹⁵⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 28 da sett. 2018, en vigur dapi il 1. da schan. 2020 (AS 2019 3813; BBl 2017 6769).

³ En enclegientscha cun ils spus fixescha el il termin da la maridaglia en il rom da las prescripziuns chantunalas u emetta sin dumonda in’ autorisaziun per maridar en in auter circul dal stadi civil.

⁴ L’uffizi dal stadi civil communitgescha a l’ autoritad cumpetenta l’ identitad da spus che n’ han betg cumprovà che lur dimora en Svizra saja legala.¹⁵⁵

Art. 100¹⁵⁶

III. Termins La maridaglia po avair lieu entaifer 3 mais suenter che la terminaziun da la procedura da preparaziun è vegnida communitgada.

Art. 101

C. Maridaglia I. Lieu ¹ La maridaglia vegn celebrada en il local da maridaglia dal circul dal stadi civil ch’ ils spus han tschernì.

² Sche la procedura da preparaziun è vegnida fatga en in auter circul dal stadi civil, ston ils spus preschentar in’ autorisaziun da maridaglia.

³ Sch’ ils spus cumprovan ch’ i na po evidentamain betg vegnir pretendì dad els da sa render en il local da maridaglia, po la maridaglia vegnir celebrada en in auter lieu.

Art. 102

II. Furma ¹ La maridaglia vegn celebrada publicamain ed en preschientscha da duas perditgas maiorennas ed ablas da giuditgar.¹⁵⁷

² Il funcziunari dal stadi civil dumonda separadamain las spusas ed ils spus, sch’ ellas ed els veglian s’ unir tras il liom da la lètg.¹⁵⁸

³ Sch’ ils spus dattan ina resposta affirmativa, declera il funcziunari dal stadi civil che la lètg saja concludida en virtid dal consentiment vicendaivel.

Art. 103

D. Disposiziuns executivas Il Cussegl federal ed – en il rom da lur cumpetenzas – ils chantuns decreteschan las disposiziuns executivas necessarias.

¹⁵⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 12 da zer. 2009 (impedir lètg en cas da dimora illegala), en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 3057; BBI 2008 2467 2481).

¹⁵⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 28 da sett. 2018, en vigur dapi il 1. da schan. 2020 (AS 2019 3813; BBI 2017 6769).

¹⁵⁷ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteczium da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

¹⁵⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBI 2019 8595; 2020 1273).

Quart chapitel: La nunvalaivladad da la lètg

Art. 104

A. Princip

La lètg ch'è vegnida concludida davant il funcziunari dal stadi civil po mo vegnir declarada sco nunvalaivla per in dals motivs ch'èn numnads en quest chapitel.

Art. 105

B. Nunvalaivladad illimitada
I. Motivs

In motiv da nunvalaivladad è avant maun, sche:

- 1.¹⁵⁹ in dals consorts è gia maridà u viva en in partenadi registrà cun ina terza persuna il mument da la celebrazion da la maridaglia e la lètg precedenta u il partenadi registrà precedent n'è betg vegnì schlià;
2. in dals consorts n'è betg abel da giuditgar il mument da la celebrazion da la maridaglia ed el n'ha dapi lura betg pli recuperà l'abilitad da giuditgar;
- 3.¹⁶⁰ la maridaglia è scumandada pervia da parentella tranter consorts;
- 4.¹⁶¹ in dals consorts na vul betg fundar ina communidad da vita, mabain vul guntgir las disposiziuns davart l'admissiun e davart la dimora da persunas estras.
- 5.¹⁶² in dals consorts n'ha betg concludì la lètg da libra voluntad;
- 6.¹⁶³ in dals consorts è minorenn, nun che la cuntinuaziun da la lètg correspundia als interess predominants da quest consort.

Art. 106

II. Plant

¹ Il plant sto vegnir purtà d'uffizi da l'autorità chantunala cumpetenta al lieu da domicil dals consorts; ultra da quai po mintgin purtar plant che ha in interess londervi. Uschenavant che quai è cumpatibel cun lur incumbensas, annunzian las autoritads federalas e chantunalas a l'autorità ch'è cumpetenta per il plant, sch'ellas han motivs da supponer ch'igl existia in motiv da nunvalaivladad.¹⁶⁴

¹⁵⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS **2021** 747; BBI **2019** 8595; **2020** 1273).

¹⁶⁰ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 5685; BBI **2003** 1288).

¹⁶¹ Integrà tras la cifra II 4 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 davart las persunas estras, en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 5437; BBI **2002** 3709).

¹⁶² Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 15 da zer. 2012 davart mesiras cunter maridaglias sfurzadas, en vigur dapi il 1. da fan. 2013 (AS **2013** 1035; BBI **2011** 2185).

¹⁶³ Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 15 da zer. 2012 davart mesiras cunter maridaglias sfurzadas, en vigur dapi il 1. da fan. 2013 (AS **2013** 1035; BBI **2011** 2185).

¹⁶⁴ Integrà l'ultima frasa tras la cifra I 3 da la LF dals 15 da zer. 2012 davart mesiras cunter maridaglias sfurzadas, en vigur dapi il 1. da fan. 2013 (AS **2013** 1035; BBI **2011** 2185).

² Suenter la schliaziun da la lètg na vegn sia nunvalaivladad betg pli persequitada d'uffizi; dentant po mintgin che ha in interess londervi pretender la decleraziun da nunvalaivladad.

³ Quest plant po vegnir inoltrà da tut temp.

Art. 107

C. Nunvalaivladad limitada
I. Motivs

In consort po pretender che la lètg vegnia declerada sco nunvalaivla, sch'el:

1. n'è betg stà abel da giuditgar il mument da la celebrazion da la maridaglia per in motiv temporar;
2. ha consentì per sbagl a la maridaglia, saja quai ch'el n'ha insumma betg vulì la lètg sco tala u ch'el n'ha betg vulì la maridaglia cun la persuna respectiva;
3. ha concludì la lètg, perquai ch'el è vegnì engianà intenziunadamain davart qualitads persunalas essenzialas da l'otra persuna;
- 4.¹⁶⁵ ...

Art. 108

II. Plant

¹ Il plant da nunvalaivladad sto vegnir inoltrà entaifer 6 mais dapi ch'il motiv da nunvalaivladad è vegnì enconuschent u dapi che l'influenza da la smanatscha è crudada davent, en mintga cas dentant avant la scadenza da 5 onns dapi la celebrazion da la maridaglia.

² Il dretg da purtar plant na vegn betg transferì als ertavels; in ertavel po dentant cuntinuar cun il plant ch'è gia vegnì inoltrà.

Art. 109

D. Consequenzas da la sentenza

¹ Ina lètg daventa nunvalaivla pir suentar che la dretgira ha pronunzià la decleraziun da nunvalaivladad; fin che questa sentenza n'è betg pronunziada, ha la lètg – cun excepziun da las pretensiuns dal dretg d'ierta ch'il consort survivent perda en mintga cas – tut ils effects d'ina lètg valaivla.

² Per las consequenzas da la decleraziun da nunvalaivladad giudiziala per ils consorts e per ils uffants valan tenor il senn las disposiziuns davart il divorzi.

¹⁶⁵ Aboli tras la cifra I 3 da la LF dals 15 da zer. 2012 davart mesiras cunter maridaglias sfurzadas, cun effect dapi il 1. da fan. 2013 (AS 2013 1035; BBI 2011 2185).

³ La presumziun da paternitad dal consort scada, sche la lètg è vegnida declerada sco nunvalaivla, perquai ch'ella era vegnida serrada per guntgir las disposiziuns davart l'admissiun e davart la dimora da persunas estras.¹⁶⁶

Art. 110¹⁶⁷

Quart titel:¹⁶⁸ Il divorzi e la separaziun da la lètg Emprim chapitel: Las premissas per il divorzi

Art. 111¹⁶⁹

A. Divorzi
sin dumonda
cumaivla
I. Cunvegna
cumpletta

¹ Sch'ils consorts dumondan cuminaivlamain il divorzi e sch'els inolteschan ina cunvegna cumpletta davart las consequenzas dal divorzi, inclusiv ils mussaments necessaris e lur propostas cuminaivlas concernent ils uffants, als taidla la dretgira separadamain ed ensemen. L'audiziun po cumpigliar pliras sesidas.

² Sche la dretgira è sa persvadida ch'els hajan inoltrà la dumonda da divorzi e fàtg ina cunvegna da libra voluntad e sunter madira reflexiun e che la cunvegna cun lur propostas concernent ils uffants possia vegnir approvada, pronunzia la dretgira il divorzi.

Art. 112

II. Cunvegna
parziala

¹ Ils consorts pon dumandar cuminaivlamain il divorzi e declerar ch'els laschian giuditgar la dretgira las consequenzas dal divorzi, tar las qualas els n'èn betg perina.

² La dretgira als taidla – sco tar la cunvegna cumpletta – davart la dumonda da divorzi, davart las consequenzas dal divorzi, tar las qualas els èn perina, sco er davart la decleraziun da laschar giuditgar la dretgira las ulteriuras consequenzas.

³ ...¹⁷⁰

¹⁶⁶ Integrà tras la cifra II 4 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 davart las persunas estras, en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5437; BBI 2002 3709).

¹⁶⁷ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

¹⁶⁸ Versiun tenor la cifra I 3 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

¹⁶⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 25 da sett. 2009 (temp da reflexiun en la procedura da divorzi sin dumonda cuminaivla), en vigur dapi il 1. da favr. 2010 (AS 2010 281; BBI 2008 1959 1975).

¹⁷⁰ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

Art. 113¹⁷¹

B. Divorzi sin
basa d'in plant
d'in consort
I. Suentar avair
vivi separada-
main

Art. 114¹⁷²

In consort po dumandar il divorzi, sch'ils consorts han vivi – al cumenzament da la litispendenza dal plant u tar la midada al divorzi sin basa d'in plant – dapi almain 2 onns separadamain.

Art. 115¹⁷³

II. Insupporta-
bladad

Avant la scadenza dal termin da 2 onns po in consort dumandar il divorzi, sche la cuntinuaziun da la lètg è insupportabla per el per motivs gravants che na pon betg vegnir attribuids ad el.

Art. 116¹⁷⁴**Segund chapitel: La separaziun da la lètg****Art. 117**

A. Premissas
e procedura

¹ Ils consorts pon dumandar la separaziun sut las medemas premissas sco il divorzi.

² ...¹⁷⁵

³ Il dretg da dumandar il divorzi na vegn betg tangà tras la sentenza da separaziun.

Art. 118

B. Consequenzas
da la separaziun

¹ Tras la separaziun cumenza tenor la lescha la separaziun dals bains.

² Dal rest vegnan applitgadas tenor il senn las disposiziuns davart la protecciun da la cuminanza conjugala.

¹⁷¹ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

¹⁷² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 2003 (termin da separaziun en il dretg da divorzi), en vigur dapi il 1. da zer. 2004 (AS 2004 2161; BBl 2003 3927 5825).

¹⁷³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 2003 (termin da separaziun en il dretg da divorzi), en vigur dapi il 1. da zer. 2004 (AS 2004 2161; BBl 2003 3927 5825).

¹⁷⁴ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

¹⁷⁵ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

Terz chapitel: Las consequenzas dal divorzi

Art. 119¹⁷⁶

A. Num

Il consort che ha midà ses num a chaschun da la maridaglia salva quest num suenter il divorzi; el po dentant declerar da tut temp al funcziunari dal stadi civil ch'el veglia puspè purtar ses num da nubil.

Art. 120

B. Dretg dals bains matrimonials e dretg d'ierta

¹ Per la liquidaziun dals bains matrimonials valan las disposiziuns davart il dretg dals bains matrimonials.

² Ils consorts divorziads n'han nagin dretg d'ierta legal in visavi l'auter e na pon far valair nagins dretgs tras disposiziuns per causa da mort ch'els han constituì avant la litispendenza da la procedura da divorzi.

Art. 121

C. Abitaziun da la famiglia

¹ Sch'in consort è dependent da l'abitaziun da la famiglia pervia dals uffants u per auters motivs relevants, po la dretgira attribuir ad el sulet ils dretgs e las obligaziuns che resultan tras il contract da locaziun, sche quai po vegnir pretendi raschunaivlamain da l'auter consort.

² Il consort che n'è betg pli locatari stat bun solidaricamain per il tschains da locaziun, fin il mument che la relaziun da locaziun fine-scha u po vegnir terminada tenor contract u tenor lescha, maximalmain dentant durant 2 onns; sch'el vegn cità davant dretgira per pajar il tschains da locaziun, po el scuntrar l'import pajà cun las contribuziuns da mantegniment ch'el debitescha a l'auter consort, e quai en ratas en l'autezza dal tschains da locaziun mensil.

³ Sche l'abitaziun da la famiglia appartegna ad in consort, po la dretgira conceder a l'auter consort – sut las medemas cundiziuns – in dretg d'abitar per ina durada limitada e cunter ina indemnizaziun adequata u tegnend quint da las contribuziuns da mantegniment. Sche novs fatgs relevants pretendan quai, sto il dretg d'abitar vegnir restrenschì u aboli.

Art. 122¹⁷⁷

D. Provediment professiunal
I. Princip

Las pretensiuns dal provediment professiunal ch'èn vegnidas acquistadas durant la lètg fin al mument da l'introducziun da la procedura da divorzi, vegnan cumpensadas tar il divorzi.

¹⁷⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBl 2009 7573 7581).

¹⁷⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBl 2013 4887).

- Art. 123**¹⁷⁸
- II. Cumpensaziun en cas da prestaziuns d'extrada
- 1 Las prestaziuns d'extrada acquistadas, inclusiv ils dabuns da libra circulaziun e las retratgas anticipadas per proprietad d'abitar, vegnan partidas mez a mez.
- 2 L'alinea 1 n'è betg applitgabel per pajaments unics da bains propriis tenor lescha.
- 3 Las prestaziuns d'extrada ch'èn da parter vegnan calculadas tenor ils artitgels 15–17 e 22a u 22b da la Lescha dals 17 da december 1993¹⁷⁹ davart la libra circulaziun.

- Art. 124**¹⁸⁰
- III. Cumpensaziun en cas da rentas d'invaliditad avant la vegliadetgna reglamentarica da renta
- 1 Sch'in consort retira il mument da l'introducziun da la procedura da divorzi ina renta d'invaliditad avant la vegliadetgna reglamentarica da renta, vala la summa ch'el survegniss tenor l'artitgel 2 alinea 1ter da la Lescha dals 17 da december 1993¹⁸¹ davart la libra circulaziun suenter l'aboliziun da la renta d'invaliditad, sco prestaziun d'extrada.
- 2 Las disposiziuns davart la cumpensaziun en cas da prestaziuns d'extrada valan tenor il senn.
- 3 Il Cussegl federal regla en tge cas che la summa tenor l'alinea 1 na po betg vegnir utilisada per la cumpensaziun pervia d'ina reducziun da la renta d'invaliditad causa surindemnisaziun.

- Art. 124a**¹⁸²
- IV. Cumpensaziun en cas da rentas d'invaliditad suenter la vegliadetgna reglamentarica da renta ed en cas da rentas da vegliadetgna
- 1 Sch'in consort retira il mument da l'introducziun da la procedura da divorzi ina renta d'invaliditad suenter la vegliadetgna reglamentarica da renta u ina renta da vegliadetgna, decida la dretgira tenor apprezzar davart la partiziun da la renta. En quest connex resguarda ella en spezial la durada da la lètg ed ils basegns da provediment da tuts dus consorts.
- 2 La part da la renta che vegn attribuida al consort creditor vegn convertida en ina renta per vita duranta. Quella al vegn pajada da l'instituziun da provediment dal consort debitor u transferida en ses provediment.

¹⁷⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBI 2013 4887).

¹⁷⁹ SR 831.42

¹⁸⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBI 2013 4887).

¹⁸¹ SR 831.42

¹⁸² Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBI 2013 4887).

³ Il Cussegl federal regla:

1. la conversiun tecnica d'assicuranza da la part da la renta en ina renta per vita duranta;
2. il proceder en cas nua che la prestaziun da vegliadetgna è suspendida u nua che la renta d'invaliditad è reducida causa surindemnisaziun.

Art. 124b¹⁸³

V. Excepciuns

¹ En ina convegna davart las consequenzas dal divorzi pon ils consorts divergiar da la partiziun mez a mez u desister da la cumpensaziun dal provediment professiunal, sch'in provediment adequat da vegliadetgna e d'invaliditad resta garanti.

² La dretgira conceda al consort creditur main che la mesadad da la prestaziun d'extrada u refusa dal tuttafatg la partiziun, sch'i èn avant maun motivs relevants. In motiv relevant è en spezial avant maun, sche la partiziun mez a mez fiss malgista:

1. pervia da la liquidaziun dals bains matrimonials u pervia da las relaziuns economicas suenter il divorzi;
2. pervia dals basegns da provediment, en spezial resguardond la differenza da vegliadetgna tranter ils consorts.

³ La dretgira po conceder al consort creditur dapli che la mesadad da la prestaziun d'extrada, sche quel ha quità dals uffants cuminaivels suenter il divorzi e sch'il consort debitor dispona er vinavant d'in provediment adequat da vegliadetgna e d'invaliditad.

Art. 124c¹⁸⁴

VI. Scuntrada da pretendiuns reciprocas

¹ Pretensiuns reciprocas dals consorts sin prestaziuns d'extrada u sin parts da rentas vegnan scuntradas. Las pretendiuns sin rentas vegnan scuntradas avant che la part da la renta concedida al consort creditur vegn convertida en ina renta per vita duranta.

² Las prestaziuns d'extrada pon vegnir scuntradas cun parts da rentas mo, sch'ils consorts e las instituziuns da provediment professiunal dattan lur consentiment.

¹⁸³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBl **2013** 4887).

¹⁸⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBl **2013** 4887).

VII. Insupportabladad

Art. 124^d¹⁸⁵

Sch'ina consideraziun dals basegns da provediment da tuts dus consorts mussa ch'ina cumpensaziun or dals meds dal provediment professiunal n'è betg supportabla, debitescha il consort debitor al consort creditor ina cumpensaziun en chapital.

VIII. Nunpussaivladad

Art. 124^e¹⁸⁶

¹ Sch'ina cumpensaziun or dals meds dal provediment professiunal n'è betg pussaivla, debitescha il consort debitor al consort creditor ina indemnizaziun adequata en furma d'ina cumpensaziun en chapital u d'ina renta.

² Ina sentenza svizra po vegnir midada sin dumonda dal consort debitor, sche pretensiuns da provediment existentas a l'exteriur vegnan cumpensadas tras ina indemnizaziun adequata tenor l'alinea 1 e sche questas pretensiuns da provediment vegnan lura partidas tras ina decisiun estra lianta per il debitor ester dal provediment.

E. Mantegniment suenter il divorzi
I. Premissas

Art. 125

¹ Sch'i na po betg vegnir pretendì d'in consort ch'el surpiglia sez l'agen mantegniment dui, inclusiv in provediment adequat per la vegliadetgna, al sto l'auter consort pajar ina contribuziun adequata.

² Per decider, sch'ina contribuziun sto vegnir pajada, e – sche quai è il cas – per fixar l'import e la durada, ston vegnir resguardads en spezial ils suandants puncts:

1. la repartiziun da las incumbensas durant la lètg;
2. la durada da la lètg;
3. il nivel da vita dals consorts durant la lètg;
4. la vegliadetgna e la sanadad dals consorts;
5. las entradas e la facultad dals consorts;
6. la dimensiun e la durada da la tgira che sto anc vegnir purschida als uffants;
7. la scolaziun professiunala e las perspectivas da gudogn dals consorts sco er ils custs probabels per l'integraziun professiunala da la persuna sustegnida;

¹⁸⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBI **2013** 4887).

¹⁸⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBI **2013** 4887).

8. las aspectativas da l'assicuranza federala per vegls e survivents e dal provediment professiunal u d'in auter provediment privat u statal, inclusiv ils resultats previsibels da la partizium da las prestaziuns d'extrada.

³ Excepciunalmain po ina contribuziun vegnir refusada u reducida, sch'ella fiss evidentamain malgista, en spezial perquai che la persuna sustegnida:

1. ha violà grevamain sia obligaziun da contribuir al mantegniment da la famiglia;
2. ha chaschunà da levsenn sia basegnusadad;
3. ha commess in act chastiabel grev cunter il debitor u cunter ina persuna che stat datiers a quel;

Art. 126

II. Modalitads da la contribuziun da mantegniment

¹ La dretgira determinescha la contribuziun da mantegniment en furma d'ina renta e fixescha il termin, a partir dal qual la contribuziun sto vegnir pajada.

² Sche circumstanzas spezialas giustifitgeschan quai, po vegnir fixada er ina indemnizaziun empè d'ina renta.

³ La dretgira po colliar tschertas cundiziuns cun la contribuziun da mantegniment.

Art. 127

III. Renta

1. Disposiziuns spezialas

En la cunvegna pon ils consorts disponer che la renta fixada là na possa betg vegnir midada u possa vegnir midada mo per part.

Art. 128

2. Adattaziun a la chareschia

La dretgira po ordinar che la contribuziun da mantegniment s'augmenta u sa reduceschia automaticamain en cas da tschertas midadas dals custs da viver.

Art. 129

3. Midada tras sentenza

¹ Sche las relaziuns sa midan considerablaimain u permanentamain, po la renta vegnir reducida, abolida u suspendida per in tschert temp; ina meglieraziun da las relaziuns da la persuna sustegnida sto vegnir resguardada mo, sch'ina renta che cuvra il mantegniment dui ha pudì vegnir fixada en la sentenza da divorzi.

² La persuna sustegnida po pretender per l'avegnir che la renta vegnia adattada a la chareschia, sche las entradas dal debitor èn creschidas en moda imprevisa suenter il divorzi.

³ Entaifer 5 onns dapi il divorzi po la persuna sustegnida pretender ch'i vegnia fixada ina renta u che quella vegnia auzada, sch'igl è vegni menziunà en la sentenza ch'i na saja betg stà pussaivel da fixar ina renta che basta per cuvrir il mantegniment dui, ma sche la situaziun economica dal debitor è sa meglierada en il fratemp.

Art. 130

4. Exteincziun
tras lescha

¹ L'obligaziun da mantegniment extingua tras la mort da la persuna sustegnida u dal debitor.

² Cun resalva d'ina autra convegna extingua ella er, sche la persuna sustegnida marida puspè.

Art. 131¹⁸⁷

IV. Execuziun
1. Agid
d'incasso

¹ Sch'il debitor n'ademplescha betg l'obligaziun da mantegniment, gida in post spezialisà designà dal dretg chantunal adequatamain e per regla gratuitamain il debitor, che dumonda quai, tar l'execuziun da la contribuziun da mantegniment.

² Il Cussegl federal fixescha las prestaziuns da l'agid d'incasso.

Art. 131a¹⁸⁸

2. Pajaments
anticipads

¹ Al dretg public resti resalvà da reglar il pajament d'anticipaziuns, sch'il debitor n'ademplescha betg sia obligaziun da mantegniment.

² Sche la cuminanza publica procura per il mantegniment da la persuna sustegnida, van las contribuziuns da mantegniment cun tut ils dretgs a la cuminanza publica.

Art. 132

3. Avis als
debiturs e
garanzia¹⁸⁹

¹ Sch'il debitor tralasca d'ademplir l'obligaziun da mantegniment, po la dretgira avisar ses debiturs da prestar ils pajaments dal tuttafatg u per part a la persuna sustegnida.

² Sch'il debitor tralasca persistentamain d'ademplir sia obligaziun da mantegniment u sch'i po vegnir supponì ch'el prendia mesiras per fugir u ch'el sfarlattia u laschia svanir sia facultad, al po la dretgira obligar da prestar ina garanzia adeguata per las contribuziuns da mantegniment futuras.

¹⁸⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

¹⁸⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

¹⁸⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

Art. 133¹⁹⁰

F. Uffants
I. Dretgs ed
obligaziuns
dals geniturs

¹ La dretgira regla ils dretgs e las obligaziuns dals geniturs tenor las disposiziuns davart ils effects da la relaziun da figlialanza. En spezial regla ella:

1. la tgira genituralia;
2. la surveglianza da l'uffant;
3. las relaziuns persunalas (art. 273) u la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant; e
4. la contribuziun da mantegniment.

² La dretgira tegna quint da tut las circumstanzas ch'èn relevantas per il bainstar da l'uffant. Ella resguarda ina proposta cuminaivla dals geniturs ed uschenavant sco pussaivel l'opiniun da l'uffant.

³ Ella po fixar la contribuziun da mantegniment uschia, ch'ella sto vegnir pajada er suenter che l'uffant ha cuntanschì la maiorenitad.

Art. 134

II. Midada da
las relaziuns

¹ Sin giavisch d'in genitur, da l'uffant u da l'autorità per la protecziun d'uffants sto la repartiziun da la tgira genituralia vegnir reglada da nov, sche midadas essenzialas da las relaziuns pretendan quai per il bainstar da l'uffant.

² Las premissas per midar ils ulteriurs dretgs e las ulteriuras obligaziuns dals geniturs sa drizzan tenor las disposiziuns davart ils effects da la relaziun da figlialanza.¹⁹¹

³ Sch'ils geniturs èn d'accord, è l'autorità per la protecziun d'uffants cumpetenta per reglar da nov la tgira genituralia e la surveglianza da l'uffant sco er per approvar in contract da mantegniment. En ils ulteriurs cas decida la dretgira ch'è cumpetenta per midar la sentenza da divorzi.¹⁹²

⁴ Sche la dretgira ha da decider davart la midada da la tgira genituralia, da la surveglianza da l'uffant u da la contribuziun da mantegniment per l'uffant minore, regla ella sche necessari er da nov las relaziuns persunalas u la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant; en ils auters cas decida l'autorità per la protecziun d'uffants davart la midada da las relaziuns persunalas u davart la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant.¹⁹³

¹⁹⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira genituralia), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

¹⁹¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira genituralia), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

¹⁹² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira genituralia), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

¹⁹³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira genituralia), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

Art. 135–149¹⁹⁴**Art. 150–158***Aboli***Tschintgavel titel:**¹⁹⁵ **Ils effects generals da la lètg****Art. 159**

A. Cuminanza
conjugala;
dretgs ed obli-
gaziuns dals
consorts

- ¹ La celebraziun da la maridaglia fundescha la cuminanza conjugala.
- ² Ils consorts s'obligheschan da cooperar en armonia al bainstar da la cuminanza e d'avair quità cuminaivlamain dals uffants.
- ³ Els duain esser fidaivels ed assister in a l'auter.

Art. 160¹⁹⁶

B. Num

- ¹ Mintga consort salva ses num.
- ² Las spusas ed ils spus pon dentant declerar al funcziunari dal stadi civil ch'ellas u els veglian purtar in da lur nums da nubil sco num da famiglia cuminaivel.¹⁹⁷
- ³ Sche las spusas ed ils spus salvan lur num, fixeschan ellas u els, tgenin da lur nums da nubil ch'ils uffants duain purtar. En cas motivads po il funcziunari dal stadi civil liberar las spusas ed ils spus da questa obligaziun.¹⁹⁸

Art. 161¹⁹⁹

C. Dretg
da burgais

Mintga consort salva ses dretg da burgais chantunal e communal.

Art. 162

D. Abitaziun
conjugala

Ils consorts fixeschan cuminaivlamain l'abitaziun conjugala.

¹⁹⁴ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS **2010** 1739; BBl **2006** 7221).

¹⁹⁵ Versiun dal tschintgavel titel tenor la cifra I 1 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS **1986** 122 153 art. 1; BBl **1979** II 1191). Guardar er ils art. 8–8b dal titel final qua sutvart.

¹⁹⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2012** 2569; BBl **2009** 7573 7581).

¹⁹⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS **2021** 747; BBl **2019** 8595; **2020** 1273).

¹⁹⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS **2021** 747; BBl **2019** 8595; **2020** 1273).

¹⁹⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2012** 2569; BBl **2009** 7573 7581).

Art. 163

E. Mantegniment
da la famiglia
I. En general

¹ Ils consorts procuran cuminaivlamain, mintgin tenor sias forzas, per il mantegniment adequat da la famiglia.

² Els sa convegnan davart la contribuziun che mintgin duai prestar, numnadamain tras pajaments en daners, cun far il tegnairchasa, cun tgirar ils uffants u tras l'agid en la professiun u en l'interpresa da l'auter.

³ Faschond quai resguardan els ils basegns da la cuminanza conjugala e lur circumstanzas personalas.

Art. 164

II. Import a libra
disposiziun

¹ Il consort che fa il tegnairchasa, che tgira ils uffants ubain che gida l'auter en la professiun u en l'interpresa ha il dretg da survegnir da l'auter in import regular ed adequat a libra disposiziun.

² Tar la fixaziun da quest import ston vegnir resguardadas las atgnas entradas dal consort che ha il dretg da survegnir quest import ed in provediment plain responsabladad per la famiglia, per la professiun u per l'interpresa.

Art. 165

III. Contribu-
ziuns extra-
ordinarias
d'in consort

¹ Sch'in consort ha collavurà en la professiun u en l'interpresa da l'auter considerablmain dapli che quai che sia contribuziun al mantegniment da la famiglia pretenda, ha el persuerter il dretg da survegnir ina indemnizaziun adequata.

² Quai vala er, sch'in consort ha prestà or da sias entradas u or da sia facultad vi dal mantegniment da la famiglia considerablmain dapli che quai ch'el era obligà da far.

³ In consort na po dentant betg pretender ina indemnizaziun, sch'el ha prestà sia contribuziun extraordinaria sin basa d'in contract da lavur, d'in contract d'emprest u d'in contract da societad ubain d'ina outra relaziun giuridica.

Art. 166

F. Represchen-
tanza da la
cuminanza
conjugala

¹ Durant la vita cuminaivla represchenta mintga consort la cuminanza conjugala per ils basegns currents da la famiglia.

² Per ils auters basegns da la famiglia po in consort represchentar la cuminanza conjugala mo:

1. sch'el è vegni autorisà latiers da l'auter consort u da la dretgira;

2. sche l'interess da la cuminanza conjugala na tolerescha nagina suspensiun da l'affar e l'auter consort na po betg dar ses consentiment pervia da malsogna, pervia d'absenza u per motivs sumegliants.

³ Mintga consort s'oblighescha persunalmain tras ses acts ed el obli-ghescha solidaricamain er l'auter consort, uschenavant che ses acts na surpassan betg l'autorisaziun da represchentanza en moda vesavla per terzas personas.

Art. 167

G. Professium ed interpresa dals consorts

Tar la tscherna e tar l'execuziun da sia professiun u da sia interpresa prenda mintga consort resguard da l'auter e dal bainstar da la cuminanza conjugala.

Art. 168

H. Acts giuridics dals consorts
I. En general

Mintga consort po concluder acts giuridics cun l'auter u cun terzas personas, sche la lescha na dispona betg autramain.

Art. 169

II. Abitaziun da la famiglia

¹ Senza il consentiment expressiv da l'auter consort na po in consort ni disdir in contract da locaziun ni vender la chasa u l'abitaziun da la famiglia ni restrenscher ils dretgs vi da quella tras auters acts giuridics.

² Sch'il consort na po betg cuntanscher quest consentiment u sche quel al vegn refusà senza in motiv plausibel, po el appellar a la dretgira.

Art. 170

J. Obligaziun da dar infurmaziuns

¹ Mintga consort po pretender da l'auter infurmaziuns davart sias entradas, davart sia facultad e davart ses debits.

² Sin dumonda po la dretgira obligar l'auter consort u terzas personas da dar las infurmaziuns necessarias e da preschentar ils documents necessaris.

³ Resalvà resta il secret professiunal dals advocats, dals notars, dals medis, dals spirituals e da lur personas auxiliarias.

Art. 171

K. Protecziun da la cuminanza conjugala
I. Posts da cussegliaziun

Ils chantuns procuran ch'ils consorts possian sa drizzar cuminavla-main u individualmain ad in post da cussegliaziun per dumondas da lètg e da famiglia en cas da difficultads en la lètg.

Art. 172

II. Mesiras
giudizialas
1. En general

¹ Sch'in consort n'ademplescha betg sias obligaziuns vers la famiglia u sch'ils consorts n'èn betg perina en ina chaussa ch'è relevanta per la cuminanza conjugala, pon els appellar cuminaivlamain u individualmain a la dretgira per ina intermediaziun.

² La dretgira admonescha ils consorts d'ademplir lur obligaziuns ed emprova d'als reconciliar; cun lur consentiment po ella consultar experts u recumandar als consorts da sa drizzar ad in post da cussegliaziun per dumondas da lètg e da famiglia.

³ Sin giavisch d'in consort prenda la dretgira las mesiras ch'èn previsas da la lescha, sche quai è necessari. La disposiziun davart la protecziun da la personalitad cunter violenza, cunter smanatschas u cunter persecuziuns è applitgabla tenor il senn.²⁰⁰

Art. 173

2. Durant la vita
cuminai vla
a. Prestaziuns
en daners

¹ Sin dumonda d'in consort fixescha la dretgira las prestaziuns en daners per il mantegniment da la famiglia.

² Medemamain sin dumonda d'in consort fixescha ella l'import per quel consort che fa il tegnairchasa, che tgira ils uffants ubain che gida l'auter en la professiun u en l'interpresa.

³ Questas contribuziuns pon vegnir pretendidas per il futur e per l'onn avant l'inoltraziun da la dumonda.

Art. 174

b. Retratga da
l'autorisaziun da
represchentanza

¹ Sch'in consort surpassa sia autorisaziun per la represchentanza da la cuminanza conjugala u sch'el sa mussa dad esser inabel da l'exequir, po la dretgira – sin dumonda da l'auter consort – retrair ad el dal tuttafatg u per part l'autorisaziun da represchentanza.

² Il consort che fa la dumonda dastga communitgar la retratga a terzas persunas mo cun in avis personal.

³ Vers terzas persunas da buna fai vala la retratga mo, sche quella è vegnida publitgada sin ordinaziun da la dretgira.

Art. 175

3. Schliaziun
da la chasada
cuminai vla
a. Motivs

In consort ha il dretg da schliar la chasada cuminaivla per uschè ditg che sia personalitad, sia segirezza economica u il bainstar da la famiglia è periclità seriusamain tras la convivenza.

²⁰⁰ Integrà la segunda frasa tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (protecziun da la personalitad cunter violenza, cunter smanatschas u cunter persecuziuns), en vigur dapi il 1. da fan. 2007 (AS 2007 137; BBI 2005 6871 6897).

Art. 176

b. Regulaziun da la vita separada ¹ Sche la schliaziun da la chasada cuminaivla è giustifitgada, sto la dretgira sin dumonda d'in consort:

- 1.²⁰¹ fixar las contribuziuns da mantegniment als uffants e la contribuziun da mantegniment al consort;
2. reglar l'utilisaziun da l'abitaziun e da la rauba da chasa;
3. ordinar la separaziun dals bains, sche las circumstanzas giustifitgeschan quai.

² Questa dumonda po in consort er far, sche la convivenza è nunpusaivla, en spezial perquai che l'auter la refusa senza motivs.

³ Sch'ils consorts han uffants minorens, prenda la dretgira las mesiras necessarias tenor las disposiziuns davart ils effects da la relaziun da figlialanza.²⁰²

Art. 176a²⁰³

4. Execuziun
a. Agid d'incasso e pajaments anticipads
Las disposiziuns davart l'agid d'incasso e davart ils pajaments anticipads en cas da divorzi ed en cas dals effects da la relaziun da figlialanza èn applitgables.

Art. 177

b. Avis als debiturs²⁰⁴
Sch'in consort n'ademplescha betg sia obligaziun da mantegniment vers la famiglia, po la dretgira ordinar a ses debiturs da prestar dal tuttafatg u per part lur pajaments a l'auter consort.

Art. 178

5. Restricziuns da l'autorisaziun da disponer
¹ Uschenavant ch'igl è necessari per segirar la basa economica da la famiglia u per ademplir in'obligaziun da facultad or da la cuminanza conjugala, po la dretgira – sin dumonda d'in consort – far depender dal consentiment da quest consort l'autorisaziun da disponer da tscherzas valurs da facultad.

² La dretgira prenda las mesiras segirantas adattadas.

³ Sch'ella scumonda ad in consort da disponer d'in bain immobigliar, lascha ella inscriver quai d'uffizi en il register funsil.

²⁰¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

²⁰² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

²⁰³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

²⁰⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

Art. 179²⁰⁵6. Midada da las relaziuns²⁰⁶

¹ Sin dumonda d'in consort adatta la dretgira las mesiras, sche las relaziuns sa midan, u abolescha las mesiras, sche lur motivs èn crudads davent. Las disposiziuns davart la midada da las relaziuns en cas da divorzi valan tenor il senn.²⁰⁷

² Sch'ils consorts cumenzan danovamain a viver ensemen, crodan davent las mesiras ch'èn vegnidas ordinadas per la vita separada, cun excepziun da la separaziun dals bains e da las mesiras per la protecziun dals uffants.

Art. 180²⁰⁸**Sisavel titel:**²⁰⁹**Il dretg dals bains matrimonials dals consorts****Emprim chapitel: Prescripziuns generalas****Art. 181**

A. Urden ordinari dals bains

Ils consorts èn suttaless a las prescripziuns davart la participaziun als acquisti, sch'els na fixeschan betg insatge auter cun in contract matrimonial u nun ch'els sajan suttaless a l'urden extraordinari dals bains.

Art. 182B. Contract matrimonial
I. Cuntegn dal contract

¹ In contract matrimonial po vegnir fatg avant u suenter la maridaglia.

² Las spusas, ils spus u ils consorts pon tscherner, annullar u midar lur urden dals bains mo entaifer ils limits da la lescha.²¹⁰

Art. 183

II. Abilitad da far in contract

¹ Tgi che vul far in contract matrimonial, sto esser abel da giuditgar.

²⁰⁵ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

²⁰⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira genituriala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

²⁰⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira genituriala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

²⁰⁸ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenza en chausas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).

²⁰⁹ Versiun dal sisavel titel tenor la cifra I 1 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191). Guardar er ils art. 9–11a dal titel final qua sutvart.

²¹⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètq per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBl 2019 8595; 2020 1273).

² Persunas minorennas sco er persunas maiorennas sut ina curatella che cumpiglia la conclusiun d'in contract matrimonial, dovran il consentiment da lur represchentant legal.²¹¹

Art. 184

III. Furma dal contract

Il contract matrimonial sto vegnir documentà publicamain e vegnir sutscrit da las persunas contrahentas sco er eventualmain da la represchentanza legala.

Art. 185

C. Urden extraordinari dals bains
I. Sin dumonda d'in consort
1. Ordinaziun

¹ La separaziun dals bains vegn ordinada da la dretgira sin dumonda d'in consort, sch'in motiv relevant è avant maun.

² In motiv relevant è avant maun en spezial:

1. sche l'auter consort è surdebità u sche sia part dals bains cuminaivels vegn impegnada;
2. sche l'auter consort periclitescha ils interess dal petent u da la cuminanza;
3. sche l'auter consort refusa en moda nungiustificada l'approvaziun necessaria per ina disposiziun davart ils bains cuminaivels;
4. sche l'auter consort refusa da dar al petent infurmaziuns davart sias entradas, davart sia facultad e davart ses debits u davart ils bains cuminaivels.
5. sche l'auter consort n'è permanentamain betg abel da giuditgar.

³ Sch'in consort n'è permanentamain betg abel da giuditgar, po ses represchentant legal pretender er per quest motiv d'ordinar la separaziun dals bains.

Art. 186²¹²

2. ...

Art. 187

3. Aboliziun

¹ Cun in contract matrimonial pon ils consorts decider da tut temp da reprendre l'anteriur urden dals bains u da fixar in auter.

²¹¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

²¹² Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).

² Sch'il motiv per la separaziun dals bains è crudà davent, po la dretgira ordinar – sin dumonda d'in consort – che l'anterior urden dals bains vegnia restabili.

Art. 188

II. En cas
da concurs e
d'impegnaziun
1. Concurs

Consorts che han ina cuminanza dals bains vegnan suttaless tenor la lescha a la separaziun dals bains, sch'i vegn declerà il concurs dad in dad els.

Art. 189

2. Impegnaziun
a. Ordinaziun

Sch'in consort che viva en cuminanza dals bains è vegnì stumà pervia d'ina agen debit e sche sia part dals bains cuminaivels è vegnida impegnada, po l'autorità da surveglianza en fatgs da scussiu pretendèr da la dretgira d'ordinar la separaziun dals bains.

Art. 190

b. Dumonda²¹³

¹ La dumonda sa drizza cunter tuts dus consorts.

² ...²¹⁴

Art. 191

3. Aboliziu

¹ Sch'ils crediturs èn cuntentads, po la dretgira ordinar – sin dumonda d'in consort – che l'anterior stadi dals bains vegnia restabili.

² Cun in contract matrimonial pon ils consorts fixar la participaziun als acquists.

Art. 192

III. Liquidaziun
dals bains matri-
monials

En cas d'ina separaziun dals bains valan per la liquidaziun dals bains matrimonials las disposiziuns da l'urden vertent dals bains, sche la lescha na dispona betg autramain.

Art. 193

D. Protecziun
dals crediturs

¹ Cun stabilir e cun midar l'urden dals bains u cun liquidar ils bains matrimonials tranter ils consorts na dastgan ils crediturs d'in consort u da la cuminanza conjugala betg vegnir restrenschiads en lur dretg da vegnir indemnisads or da la facultad dal consort u da la cuminanza conjugala.

²¹³ Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).

²¹⁴ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).

² Sch'ina tala facultad è passada en proprietad d'in consort, ha quel da pajar ils debits. El po però sa deliberar da questa obligaziun, sch'el cumprova che la facultad obtegnida na basta betg per pajar quests debits.

Art. 194²¹⁵

E. ...

Art. 195

F. Administra-
ziun da la facultad d'in consort tras l'auter

¹ Sch'in consort ha confidà expressivamain u taciturnamain l'administraziun da sia facultad a l'auter, valan las disposiziuns davart il mandat, uschenavant ch'els n'han fixà insatge auter.

² Las disposiziuns davart il pajament dals debits tranter consorts restan resalvadas.

Art. 195a

G. Inventari

¹ Mintga consort po pretender da tut temp da l'auter ch'el cooperechia ad inventarisar tras in document public lur valurs da facultad.

² In tal inventari vegn considerà sco correct, sch'el è vegnì fatg entaifer 1 onn suenter che las valurs da facultad èn vegnidas appurtadas en la lètg.

**Segund chapitel:
L'urden ordinari dals bains da la participaziun als acquists**

Art. 196

A. Relaziuns
da proprietad
I. Cumposiziun

L'urden dals bains da la participaziun als acquists cumpiglia l'acquist ed ils bains propriis da mintga consort.

Art. 197

II. Acquists

¹ Acquists èn valurs da facultad ch'in consort acquista cunter pajament durant la durada da l'urden dals bains.

² L'acquist d'in consort cumpiglia en spezial:

1. il gudogn tras sia lavur;
2. las prestaziuns d'instituziuns da provediment per il personal, d'assicuranzas socialas e d'instituziuns dal provediment social;

²¹⁵ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la competenza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

3. las indemniziuns pervia da l'incapacitad da lavurar;
4. ils retgavs da ses bains propriis;
5. ils bains acquistads en substituziun dals acquists.

Art. 198

III. Bains propriis
1. Tenor lescha

Bains propriis en tenor la lescha:

1. ils objects che servan ad in consort exclusivamain per il diever personal;
2. las valurs da facultad che appartegnan ad in consort al cumenzament da l'urden dals bains u ch'el survegn pli tard tras ierta u en in'otra moda gratuita;
3. pretensiuns da satisfacziun morala;
4. ils bains acquistads en substituziun da bains propriis.

Art. 199

2. Tenor contract matrimonial

¹ Tras contract matrimonial pon ils consorts declarar sco bains propriis valurs da facultad acquistadas ch'en destinadas per exequir ina professiun u per manar ina interpresa.

² Tras contract matrimonial pon ils consorts ultra da quai fixar ch'ils retgavs dals bains propriis na furman betg ina part da l'acquist.

Art. 200

IV. Cumprova

¹ Tgi che pretenda ch'ina tscherta valur da facultad saja la proprietad d'in u da l'auter consort, sto cumprovar quai.

² Sche quai na po betg vegnir cumprovà, vegn presumà che la valur da facultad saja en cumproprietad da tuts dus consorts.

³ Tut la facultad d'in consort vala sco acquist fin ch'igl è cumprovà il cuntrari.

Art. 201

B. Administraziun, giudida e disposiziun

¹ Mintga consort administrescha e giauda ses acquist e ses bains propriis e dispona da quels entaifer ils limits da la lescha.

² Sch'ina valur da facultad è proprietad da tuts dus consorts, na po in consort betg disponer da sia part senza il consentiment da l'auter, nun ch'els sajan sa cunvegnids autramain.

Art. 202

C. Responsabladad vers terzas persunas

Mintga consort stat bun per ses debits cun sia entira facultad.

Art. 203

D. Debits tranter consorts

¹ L'urden dals bains n'ha nagina influenza sin il termin da pajament dals debits tranter consorts.

² Sch'il pajament da debits en daners u sche la restituziun da chaussas debitadas chaschuna al consort debitor grondas difficultads che pericliteschan la cuminanza conjugala, po el pretender ch'i al vegnian concedids termins da pajament; sche las circumstanzas giustifitgeschan quai, sto vegnir prestada ina garanzia.

Art. 204

E. Schliaziun da l'urden dals bains e liquidaziun
I. Mument da la schliaziun

¹ L'urden dals bains vegn schlià cun la mort d'in dals consorts u cun la convegna d'in auter urden dals bains.

² En cas da divorzi, da separaziun, d'ina decleraziun da nunvalaivladad da la lètg u d'ina ordinaziun giudiziala da la separaziun dals bains cumenza la schliaziun dals bains retroactivamain il di che la dumonda è vegnida inoltrada.

Art. 205

II. Prender enavos valurs da facultad e regulaziun dals debits
1. En general

¹ Mintga consort prenda enavos sias valurs da facultad che sa chattan en possess da l'auter consort.

² Sch'ina valor da facultad sa chatta en cumproprietad e sch'in consort cumprova in interess predominant, po el pretender ultra da las outras mesiras legalas, che questa valor da facultad vegnia attribuida cumplainamain ad el cunter indemnizaziun da l'auter consort.

³ Ils consorts reglan lur debits vicendaivels.

Art. 206

2. Part da la plivalur dal consort

¹ Sch'in consort ha gidà ad acquistar, a meglierar u a mantegnair objects da facultad da l'auter senza cuntraprestaziun correspudenta e sch'igl exista ina plivalur il mument da la liquidaziun, corresponda sia pretensiun a la part da sia contribuziun ed ella vegn calculada tenor la valor actuala dals objects da facultad; sch'i resulta percenter ina valor reducida, corresponda la pretensiun a la contribuziun prestada.

² Sch'in da quests objects da facultad è vegnì vendì avant, vegn la pretensiun calculada tenor il retgav ch'è vegnì cuntanschì tar la vendita ed ella sto vegnir pajada immediatamain.

³ Cun ina convegna en scrit pon ils consorts excluder u midar la part da la plivalur.

Art. 207

III. Calculaziun
da l'avanzament
da mintga
consort

1. Liquidaziun
da l'acquist
e dals bains
proprios

¹ L'acquist ed ils bains proprios da mintga consort vegnan liquidads tenor lur stadi il mument che l'urden dals bains vegn schlià.

² La prestaziun da chapital ch'in consort ha survegnì d'ina instituziun da provediment u pervia d'incapacitad da lavurar, vegn attribuida als bains proprios e quai per l'import da la valor chapitalisada da la renta che tutgass al consort tar la schliaziun da l'urden dals bains.

Art. 208

2. Attribuziun
als acquists

¹ Als acquists vegnan attribuidas:

1. las donaziuns gratuitas ch'in consort ha fatg durant ils ultims 5 onns avant la schliaziun da l'urden dals bains senza il consentiment da l'auter consort, cun excepziun dals regals occasionals usitads;
2. alienaziuns da facultad ch'in consort ha fatg durant la durada da l'urden dals bains per sminuir la part da l'auter consort.

² ...²¹⁶

Art. 209

3. Cumpensa-
ziuns tranter
acquist e bains
proprios

¹ Sch'i èn vegnids pajads debits da l'acquist or dals bains proprios u debits dals bains proprios or da l'acquist d'in consort, exista ina pretenziun d'indemnisaziun en cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials.

² In debit engrevgescha la massa da facultad, cun la quala el stat en in connex real, en cas da dubi engrevgescha el però l'acquist.

³ Sche meds finansials dad ina massa da facultad han gidà ad acquistar, a meglierar u a mantegnair objects da facultad da l'autra e sch'i resulta da quai ina plivalur u ina valor reducida, correspunda la pretenziun d'indemnisaziun a la part da la contribuziun ed ella vegn calculada tenor la valor dals objects da facultad il mument da la liquidaziun u da l'alienaziun.

Art. 210

4. Avanzament

¹ L'avanzament è quai che resta da la valor totala da l'acquist, inclusiv las valurs da facultad e las cumpensaziuns quintadas latiers, suenter la deducziun dals debits che engrevgeschan l'acquist.

² In deficit na vegn betg resguardà.

²¹⁶ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

IV. Taxaziun
1. Valur
commerziala

Art. 211

En cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials ston ils objects da facultad vegnir taxads per lur valur commerziala.

2. Valur
da rendita
a. En general

Art. 212

¹ In manaschi agricul ch'in consort administrescha persunalmain vinvant sco proprietari u per il qual il consort survivent u in descendent pretenda motivadamain ch'el vegnia attribuì dal tuttatfatg ad el, sto vegnir taxà per la valur da rendita tar la calculaziun da la part da la plivalur e da la pretensiun da participaziun.

² Il proprietari dal manaschi agricul u ses ertavels pon far valair envers l'auter consort sco part da la plivalur u sco pretensiun da participaziun mo l'import ch'els han survegni, cur ch'il manaschi agricul è vegni mess a quint per la valur commerziala.

³ Las disposiziuns dal dretg d'ierta davart la valitaziun e davart la part dals cunertavels vi dal gudogn valan tenor il senn.

b. Circumstanzas
spezialas

Art. 213

¹ La valur imputabla po vegnir augmentada adequatamain, sche circumstanzas spezialas giustifitgeschan quai.

² Sco circumstanzas spezialas valan en spezial ils basegns da manteniment dal consort survivent, il pretsch da cumpra dal manaschi agricul inclusiv las investiziuns u las relaziuns da facultad dal consort che posseda il manaschi agricul.

3. Mument
decisiv

Art. 214

¹ Il mument da la liquidaziun è il mument decisiv per la valur da l'acquist avant maun tar la schliaziun da l'urden dals bains.

² Per valurs da facultad che vegnan attribuidas a l'acquist è decisiv il mument ch'ellas èn vegnidas alienadas.

V. Participaziun
a l'avanzament
1. Tenor lescha

Art. 215

¹ Mintga consort u ses ertavels han il dretg da survegnir la mesadad da l'avanzament da l'auter.

² Las pretensiuns vegnan scuntradas.

2. Tenor contract
a. En general

Art. 216

¹ Tras contract matrimonial po vegnir fixada in'otra participaziun a l'avanzament.

² Talas convegnas na dastgan betg pregiuditgar ils dretgs a la part obligatorica dals uffants na cuminaivels e da lur descendents.

Art. 217

b. En cas da divorzi, da separaziun, d'ina decleraziun da nunvalaivladad da la lèt u d'ina separaziun giudiziala dals bains

En cas da divorzi, da separaziun, d'ina decleraziun da nunvalaivladad da la lèt u d'ina ordinaziun giudiziala da la separaziun dals bains valan convegnas davart la midada da la participaziun legala a l'avanzament mo, sch'il contract matrimonial prevesa quai expressivamain.

Art. 218

VI. Pajament da la pretensiun da participaziun e da la part da la plivalur

1. Suspensiun dal pajament

¹ Sch'il consort debitor vegn en grondas difficultads da stuair pajar immediatamain la pretensiun da participaziun e da la part da la plivalur, po el pretender ch'i al vegnian concedids termins da pajament.

² Las pretensiuns da participaziun e la part da la plivalur ston vegnir tchainsidas a partir da la finiziun da la liquidaziun, nun che las partidas fixeschan insatge auter, ed ellas ston esser garantidas, sche las circumstanzas giustifitgeschan quai.

Art. 219

2. Abitaziun e rauba da chasa

¹ Per ch'il consort survivent possia mantegnair sia moda da viver da fin ussa, al vegn concedi sin sia dumonda in dretg da giudida u in dretg d'abitar vi da la chasa u vi da l'abitaziun, nua ch'ils consorts han vivi e che appartegneva al consort mort, e quai cun l'imputaziun sin sia pretensiun da participaziun; resalvada resta in'otra convegna en il contract matrimonial.

² Sut las medemas premissas po el pretender che la rauba da chasa al vegnia attribuida sco proprietad.

³ Nua che las circumstanzas giustifitgeschan quai, po vegnir concedida – sin dumonda dal consort survivent u dals auters ertavels legals dal defunct – la proprietad da la chasa u da l'abitaziun empè da la giudida u dal dretg d'abitar.

⁴ Il consort survivent na po betg far valair ses dretgs vi da localitads, nua ch'il defunct ha exequì ina professiun u nua ch'el ha manà ina interpresa e ch'in da ses descendents dovra per cuntinuar cun la professiun u cun l'interpresa dal defunct; las prescripziuns dal dretg d'ierta puril restan resalvadas.

Art. 220

3. Plant cunter terzas persunas

¹ Sche la facultad dal consort debitor u sche sia ierta na cuvra betg la pretensiun da participaziun en cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials, pon il consort creditor u ses ertavels pretender da terzas per-

sunas favurizadas da restituir las donaziuns imputablas a l'acquist, e quai fin a l'autezza da l'import mancant.

² Il dretg da purtar plant scada 1 onn sunter ch'il consort u ses ertavels han survegni enconuschientscha da la violaziun da lur dretgs, en mintga cas dentant 10 onns sunter la schliaziun da l'urden dals bains.

³ Dal rest valan las disposiziuns davart il plant da reducziun dal dretg d'ierta tenor il senn.²¹⁷

Terz chapitel: La cuminanza dals bains

Art. 221

A. Relaziuns
da proprietad
I. Cumposiziun

L'urden dals bains da la cuminanza dals bains cumpiglia ils bains cuminaivels ed ils bains propriis da mintga consort.

Art. 222

II. Bains
cuminaiVELS
1. Cuminanza
generala

¹ La cuminanza dals bains generala reunescha la facultad e las entradas dals consorts ad ina suletta facultad, cun excepziun dals objects che appartegnan tenor la lescha als bains propriis.

² Ils bains cuminaivels appartegnan nundivididamain a tuts dus consorts.

³ Nagin dals consorts na po disponer da sia part dals bains cuminaivels.

Art. 223

2. Cuminanza
limitada dals
bains
a. Cuminanza
d'acquist

¹ Tras contract matrimonial pon ils consorts limitar la cuminanza sin l'acquist.

² Ils retgavs dals bains propriis vegnan assegnads als bains cuminaivels.

Art. 224

b. Autras
cuminanzas
dals bains

¹ Tras contract matrimonial pon ils consorts excluder da la cuminanza tschertas valurs da facultad u tscherts geners da valurs da facultad, sco bains immobiliars, l'acquist tras la lavur d'in consort u valurs da facultad, cun las qualas quel pratitgescha ina professiun u maina ina interpresa.

² Ils retgavs da questas valurs da facultad na vegnan betg assegnads als bains cuminaivels, sch'i n'è betg fixà insatge auter.

²¹⁷ Versiun tenor la cifra 2 da l'agiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la competenzaza en chaussas civilas, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

Art. 225

- III. Bains propriis
- ¹ Bains propriis sa constitueschan tras contract matrimonial, tras donaziuns da terzas persunas u tenor la lescha.
- ² Tenor la lescha cumpiglian ils bains propriis da mintga consort ils objects che servan ad in consort exclusivamain per il diever personal, sco er las pretensiuns da satisfacziun morala.
- ³ Quai ch'in consort po pretender sco part obligatorica d'ierta na pon ses parents betg al consegnar sco bains propriis, sch'il contract matrimonial prevesa che questas valurs da facultad sajan bains cuminaivels.

Art. 226

- IV. Cumprova
- Tut las valurs da facultad valan sco bains cuminaivels, uschè ditg ch'i n'è betg cumprovà ch'els èn bains propriis d'in consort.

Art. 227

- B. Administraziun e disposiziun
- I. Bains cuminaivels
1. Administraziun ordinaria
- ¹ Ils consorts administreschan ils bains cuminaivels en l'interess da la cuminanza conjugala.
- ² En ils limits da l'administraziun ordinaria po mintga consort obligar la cuminanza e disponer dals bains cuminaivels.

Art. 228

2. Administraziun extraordinaria
- ¹ Cun excepziun da l'administraziun ordinaria pon ils consorts obligar la cuminanza e disponer dals bains cuminaivels mo cuminaivlamain u l'in mo cun il consentiment da l'auter.
- ² Terzas persunas dastgan premetter quest consentiment, uschenavant ch'ellas na san betg u na duain betg savair ch'el manca.
- ³ Las disposiziuns davart la represchentanza da la cuminanza conjugala restan resalvadas.

Art. 229

3. Professiun u interpresa da la cuminanza
- Sch'in dals consorts pratitgescha sulet ina professiun u maina sulet ina interpresa cun il consentiment da l'auter e cun meds finansials dals bains cuminaivels, po el ademplir tut ils acts giuridics ch'èn colliads cun questas activitads.

Art. 230

4. Refusa ed acceptaziun dad iertas
- ¹ Senza il consentiment da l'auter na po in consort ni refusar ina ierta che vegniss assegnada als bains cuminaivels ni acceptar ina ierta surchargiada cun debits.

² Sch'il consort na po betg cuntanscher quest consentiment u sche quel al vegn refusà senza in motiv plausibel, po el appellar a la dretgira.²¹⁸

Art. 231

5. Responsabladad e custs administrativs

¹ Per acziuns che pertutgan ils bains cuminaivels è mintga consort responsabel tar la schliaziun da l'urden dals bains a medema moda sco in mandatari.

² Ils custs da l'administraziun van a quint dals bains cuminaivels.

Art. 232

II. Bains propriis

¹ Mintga consort administrescha ses bains propriis e dispona da quels entaifer ils limits da la lescha.

² Sch'ils retgavs vegnan assegnads als bains propriis, han quels da surpigliar ils custs da l'administraziun.

Art. 233

C. Responsabladad vers terzas persunas
I. Debits integrals

Mintga consort stat bun cun ses bains propriis e cun ils bains cuminaivels:

1. per debits ch'el ha fatg exequind sia cumpetenzza da represchentar la cuminanza conjugala u d'administrar ils bains cuminaivels;
2. per debits ch'el ha fatg exequind ina professiun u ina interpresa, uschenavant che meds finanzials dals bains cuminaivels vegnan duvrads per quai u sch'ils retgavs da quest engaschi vegnan assegnads als bains cuminaivels;
3. per debits, per ils quals er l'auter consort ha da star bun persunalmain;
4. per debits, tar ils quals ils consorts han concludì cun la terza persuna ch'il debitor stettia bun ultra cun ses bains propriis er cun ils bains cuminaivels.

Art. 234

II. Agens debits

¹ Per tut ils auters debits stat in consort mo bun cun ses bains propriis e cun la mesadad da la valur dals bains cuminaivels.

² Resalvadas restan las pretensiuns pervia d'enrigitiment da la cuminanza.

²¹⁸ Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

Art. 235

D. Debits tranter consorts

¹ L'urden dals bains n'ha nagina influenza sin il termin da pajament dals debits tranter consorts.

² Sch' il pajament da debits en daners u sche la restituziun da chaussas debitadas chaschuna al consort debitor grondas difficultads che periclitescan la cuminanza conjugala, po el pretender ch'i al vegnian concedids termins da pajament; sche las circumstanzas giustifitgeschan quai, sto vegnir prestada ina garanzia.

Art. 236

E. Schliaziun da l'urden dals bains e liquidaziun
I. Mument da la schliaziun

¹ L'urden dals bains vegn schlià cun la mort d'in dals consorts, cun la cunvegna d'in auter urden dals bains u cun la decleraziun dal concurs d'in dals consorts.

² En cas da divorzi, da separaziun, d'ina decleraziun da nunvalaivladad da la lètq u d'ina ordinaziun giudiziala da la separaziun dals bains cumenza la schliaziun dals bains retroactivamain il di che la dumonda è vegnida inoltrada.

³ Per la cumposiziun dals bains cuminaivels e dals bains propriis è decisiv il mument da la schliaziun da l'urden dals bains.

Art. 237

II. Attribuziun als bains propriis

La prestaziun da chapital ch'in consort ha survegni d'ina instituziun da provediment u pervia d'incapacitad da lavurar e ch'è daventada bain cuminaivel, vegn attribuida als bains propriis e quai per l'import da la valur chapitalisada da la renta che tutgass al consort tar la schliaziun da l'urden dals bains.

Art. 238

III. Cumpensaziun tranter bains cuminaivels e bains propriis

¹ En cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials existan tranter ils bains cuminaivels ed ils bains propriis da mintga consort pretensiuns da cumpensaziun, sche debits ch'engrevgeschan la massa da facultad èn vegnids pajads cun meds finanziaus da l'autra facultad.

² In debit engrevgescha la massa da facultad, cun la quala el stat en connex, en cas da dubi engrevgescha el però ils bains cuminaivels.

Art. 239

IV. Part da la plivalur

Sch' ils bains propriis d'in consort u sch' ils bains cuminaivels han gidà ad acquistar, a meglierar u a mantegnair in object da facultad d'ina altra massa da facultad, valan tenor il senn las disposiziuns davart la part da la plivalur tar la participaziun als acquists.

Art. 240

V. Determinaziun da la valor

Il mument da la liquidaziun è il mument decisiv per la valor dals bains cuminaivels avant maun tar la schliaziun da l'urden dals bains.

Art. 241

VI. Partiziun

1. En cas da mort u en cas da cunvegna d'in auter urden dals bains

1 Sche la cuminanza dals bains vegn schliada tras la mort d'in dals consorts u tras la cunvegna d'in auter urden dals bains, han mintga consort u ses ertavels il dretg da survegnir la mesadad dals bains cuminaivels.

2 Tras contract matrimonial po vegnir fixada in'otra partiziun.

3 Talas cunvegns na dastgan betg pregiuditgar ils dretgs a la part obligatoria dals descendents.

Art. 242

2. En ils auters cas

1 En cas da divorzi, da separaziun, d'ina decleraziun da nunvalaivladad da la lètg u per cas che la separaziun legala u giudiziala dals bains va en vigur, prenda mintga consort enavos dals bains cuminaivels quai che fiss stà ses bains propriis en l'urden dals bains da la participaziun als acquists.

2 Il rest dal bains cuminaivels survegnan ils consorts mintgamai per la mesadad.

3 Cunvegns concernent la midada da la partiziun legala valan mo, sch'il contract matrimonial prevesa quai expressivamain.

Art. 243

VII. Realisaziun da la partiziun
1. Bains propriis

Sche la cuminanza dals bains vegn schliada tras la mort d'in consort, po il consort survivent pretender ch'ils bains, che fissan stads ses bains propriis en l'urden dals bains da la participaziun als acquists, al vegnian attribuids cun als quintar tar sia part.

Art. 244

2. Abitaziun e rauba da chasa

1 Sche la chasa u sche l'abitaziun, nua ch'ils consorts han vivì, u sche objects da la rauba da chasa appartegnan als bains cuminaivels, po il consort survivent pretender che quests bains al vegnian attribuids cun als quintar tar sia part.

2 Nua che las circumstanzas giustifitgeschan quai, po vegnir concedida – sin dumonda dal consort survivent u dals auters ertavels legals dal defunct – la giudida u il dretg d'abitar empè da la proprietad.

3 Sche la cuminanza dals bains na vegn betg schliada tras la mort, po mintga consort far questas dumondas, sch'el cumprova d'avair in interess predominant.

Art. 245

3. Autras valurs
da facultad

Sch'in consort cumprova d'avair in interess predominant, po el pretender che er autras valurs da facultad al vegnian attribuidas cun las quintar tar sia part.

Art. 246

4. Autras
prescripziuns
da partiziun

Dal rest valan las disposiziuns davart la partiziun da cumproprietad e la realisaziun da la partiziun d'ierta tenor il senn.

Quart chapitel: La separaziun dals bains**Art. 247**

A. Administra-
ziun, giudida
e disposiziun
I. En general

Mintga consort administrescha e giauda sia facultad e dispona da quella entaifer ils limits da la lescha.

Art. 248

II. Cumprova

¹ Tgi che pretenda ch'ina tscherta valor da facultad saja la proprietad d'in u da l'auter consort, sto cumprovar quai.

² Sche quai na po betg vegnir cumprovà, vegn presumà che la valor da facultad saja en cumproprietad da tuts dus consorts.

Art. 249

B. Responsabla-
dad vers terzas
persunas

Mintga consort stat bun per ses debits cun sia entira facultad.

Art. 250

C. Debits tranter
consorts

¹ L'urden dals bains n'ha nagina influenza sin il termin da pajament dals debits tranter consorts.

² Sch'il pajament da debits en daners u sche la restituziun da chassas debitadas chaschuna al consort debitor grondas difficultads che periclitoschan la cuminanza conjugala, po el pretender ch'i al vegnian concedids termins da pajament; sche las circumstanzas giustifitgeschan quai, sto vegnir prestada ina garanzia.

Art. 251

D. Attribuziun
en cas da cum-
proprietad

Sch'ina valor da facultad sa chatta en cumproprietad e sch'in consort cumprova in interess predominant, po el pretender – en cas da la schliaziun da l'urden dals bains – ultra da las autras mesiras legalas, che questa valor da facultad al vegnia attribuida cumplainamain cunter indemnisaziun da l'auter consort.

Segunda partizium: La parentella**Settavel titel: Davart il stabilir la relaziun da figlialanza²¹⁹****Emprim chapitel: Disposiziuns generalas²²⁰****Art. 252²²¹**

A. Cumenzament da la relaziun da figlialanza en general

¹ La relaziun da figlialanza tranter la mamma e l'uffant vegn stabilida cun la naschientscha.

² Tranter l'uffant e l'auter genitur vegn ella fundada sin fundament da la lètg da la mamma u, sche quai è previs da la lescha, constatada tras renconuschientscha ubain tras il derschader.²²²

³ Ultra da quai vegn la relaziun da figlialanza stabilida tras l'adopziun.

Art. 253²²³

B. ...

Art. 254²²⁴**Segund chapitel:****La genituralitad dal consort u da la consorta²²⁵****Art. 255²²⁶**

A. Presumziun I. Genituralitad dal consort²²⁷

¹ Sch'in uffant è naschi durant la lètg, vala il consort sco bab da l'uffant.

- ²¹⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).
- ²²⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).
- ²²¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).
- ²²² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBl 2019 8595; 2020 1273).
- ²²³ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenza en chausas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).
- ²²⁴ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta I da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).
- ²²⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBl 2019 8595; 2020 1273).
- ²²⁶ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).
- ²²⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBl 2019 8595; 2020 1273).

² Sch'il consort mora, vala el sco bab da l'uffant, sche l'uffant nascha entaifer 300 dis suenter sia mort u – en cas ch'el nascha pli tard – sch'el è vegnì schendrà cumprovadamain avant la mort dal consort.

³ Sch'il consort vegn declerà sco spari, vala el sco bab, sche l'uffant è naschì entaifer 300 dis suenter il termin dal privel da mort u da l'ultima novitad.

Art. 255a²²⁸

II. Genitorialità
da la consorta

¹ Sche la mamma è maridada cun ina dunna il mument che l'uffant nascha e sche l'uffant è vegnì schendrà tras ina donaziun da sperma tenor las disposiziuns da la Lescha dals 18 da december 1998²²⁹ davart la medischina da reproducziun, vala la consorta da la mamma sco l'auter genitur.

² Sche la consorta da la mamma mora u sch'ella vegn declerada sco sparida, vala ella sco genitur, sche l'inseminaziun è vegnida fatga avant sia mort u avant ch'ella era en privel da mort u avant l'ultim messadi.

Art. 256²³⁰

B. Contestaziun
da la genitorialità
dal consort
I. Dretg da purtar
plant²³¹

¹ La presumziun da paternità po vegnir contestada davant dretgira:

1. dal consort;

2.²³² da l'uffant, sche la chasada cuminaivla dals consorts ha chalà d'exister durant il temp da sia minorennità.

² Il plant dal consort sa drizza cunter l'uffant e cunter la mamma, il plant da l'uffant cunter il consort e cunter la mamma.

³ Il consort na po betg purtar plant, sch'el ha consentì a la schendrada tras in terz. Per il dretg da contestar da l'uffant resta resalvada la Lescha dals 18 da december 1998²³³ davart la medischina da reproducziun.²³⁴

²²⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBl 2019 8595; 2020 1273).

²²⁹ SR 810.11

²³⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²³¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBl 2019 8595; 2020 1273).

²³² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

²³³ SR 810.11

²³⁴ Versiun tenor la cifra 39 da la LF dals 18 da dec. 1998 davart la medischina da reproducziun, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 3055; BBl 1996 III 205).

Art. 256a²³⁵

II. Motiv
dal plant
1. Schendrada
durant la lètg

¹ Sch'in uffant è vegnì schendrà durant la lètg, ha l'accusader da cumprovar ch'il consort n'è betg il bab.

² Sche l'uffant è naschì il pli baud 180 dis suenter la maridaglia ed il pli tard 300 dis suenter la schliaziun da la lètg tras mort, vegnì presumà ch'el saja vegnì schendrà durant la lètg.²³⁶

Art. 256b²³⁷

2. Schendrada
avant la lètg u
durant la schlia-
ziun da la chasa-
da cuminaivla

¹ Sch'in uffant è vegnì schendrà avant la maridaglia u sch'el è vegnì schendrà durant in temp che la chasada cuminaivla era schliada, na sto la contestaziun betg vegnir motivada pli lunsch.

² La paternitad dal consort vegn dentant er presumada en quest cas, sch'i vegn fatg valair vardaivlamain ch'el haja gì relaziuns sexualas cun la mamma da l'uffant il temp da la concepziun.

Art. 256c²³⁸

III. Termin per
purtar plant

¹ Il consort sto inoltrar il plant entaifer 1 onn dapi ch'el ha survegni enconuschientscha da la naschientscha e dal fatg, ch'el n'è betg il bab u ch'in terz ha gì relaziuns sexualas cun la mamma da l'uffant il temp da la concepziun, en mintga cas dentant avant la scadenza da 5 onns dapi la naschientscha.

² Il plant da l'uffant sto vegnir inoltrà il pli tard 1 onn suenter ch'el ha cuntanschì la maiorenitad.²³⁹

³ Sche quest termin è scadi, vegn admissa ina contestaziun, sch'i pon vegnir fats valair motifs relevants per il retard.

Art. 257²⁴⁰

C. Coincidenza
da duas presum-
ziuns

¹ Sch'in uffant è naschì avant ch'i èn passads 300 dis dapi la schliaziun da la lètg tras mort e sche la mamma ha entant maridà da nov, vala il segund consort sco bab da l'uffant.²⁴¹

²³⁵ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²³⁶ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

²³⁷ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²³⁸ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²³⁹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

²⁴⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²⁴¹ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

² Sche questa presumziun vegn eliminada, vala l'emprim consort sco bab da l'uffant.

Art. 258²⁴²

D. Plant
dals geniturs

¹ Sch'il consort è mort u sch'el è daventà inabel da giuditgar avant la scadenza dal termin per purtar plant, po il plant da contestaziun vegnir inoltrà da ses bab u da sia mamma.

² Las disposiziuns davart la contestaziun tras il consort vegnan applitgadas correspudentamain.

³ Il termin per purtar plant dad 1 onn cumenza il pli baud cun l'enco-
nuschientscha da la mort u da l'inabilitad da giuditgar dal consort.

Art. 259²⁴³

E. Maridaglia
dals geniturs

¹ Sch'ils geniturs maridan in l'auter, vegnan las disposiziuns davart l'uffant ch'è naschi durant la lètg applitgadas correspudentamain per l'uffant ch'è naschi avant la lètg, uschespert che la paternitad dal consort è constatada tras ina renconuschientscha u tras ina sentenza.

² La renconuschientscha po vegnir contestada:

1. da la mamma;

2.²⁴⁴ da l'uffant, u suenter sia mort dals descendents, sche la chasada cuminaivla dals consorts ha chalà d'exister durant il temp da sia minorennitad u sche la renconuschientscha è vegnida pronunziada pir suenter ch'el ha cumpleni ses 12avel onn da vegliadetgna;

3. da la vischanca d'origin u da domicil dal consort;

4. dal consort.

³ Las prescripziuns davart la contestaziun da la renconuschientscha vegnan applitgadas correspudentamain.

²⁴² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁴³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁴⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

Terz chapitel: Renconuschientscha e sentenza da paternitad²⁴⁵

Art. 260²⁴⁶

A. Renconuschientscha
I. Cundiziuns
e furma

¹ Sche la relaziun da figlialanza exista mo cun la mamma, po il bab reconuscher l'uffant.

² Sch'il reconuschider è minore, sch'el stat sut curatella complessiva u sche l'autorità per la protecziun da creschids ha pronunzia in'ordinaziun correspudenta, sto ses represchentant legal dar il consentiment.²⁴⁷

³ La reconuschientscha vegn fatga tras ina decleraziun davant il funcziunari dal stadi civil u tras testament u, sch'igl è pendent in plant per constatar la paternitad, davant dretgira.

Art. 260a²⁴⁸

II. Contestaziun
1. Dretg da
puttar plant

¹ Mintgin che ha in interess po contestar la reconuschientscha davant dretgira, en spezial la mamma, l'uffant e sunter sia mort ses descendents sco er la vischnanca d'origin u da domicil dal reconuschider.

² Il reconuschider po puttar quest plant mo, sch'el ha reconuschi l'uffant sut influenza d'ina smanatscha d'in privel grond ed imminent per la vita, per la sanadad, per l'onur u per la facultad da sasez u d'ina persuna che stat datiers ad el u sch'el era en errur concernent sia paternitad.

³ Il plant sa drizza cunter il reconuschider e cunter l'uffant, uschevant che quels na portan betg sezs il plant.

Art. 260b²⁴⁹

2. Motiv
dal plant

¹ L'accusader ha da cumprovar ch'il reconuschider n'è betg il bab da l'uffant.

² La mamma e l'uffant han da prestar questa cumprova mo, sch'il reconuschider fa valair vardaivlamain ch'el haja gi relaziuns sexualas cun la mamma da l'uffant il temp da la concepziun.

²⁴⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁴⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁴⁷ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

²⁴⁸ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁴⁹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

Art. 260^{c250}

3. Termin per
purtar plant

¹ Il plant sto vegnir inoltrà entaifer 1 onn dapi che l'accusader ha survegni enconuschientscha da la renconuschientscha e dal fatg ch'il renconuschider n'è betg il bab u ch'in terz ha gi relaziuns sexualas cun la mamma da l'uffant il temp da la concepziun u dapi ch'el ha scuveri l'error u dapi che la smanatscha è crudada davent, en mintga cas dentant avant la scadenza da 5 onns dapi la renconuschientscha.

² Il plant da l'uffant po vegnir inoltrà en mintga cas fin ch'igl è passà 1 onn suenter che l'uffant ha cuntanschi la maiorenmitad.²⁵¹

³ Sche quest termin è scadi, vegn admissa ina contestaziun, sch'i pon vegnir fatgs valair motivs relevants per il retard.

Art. 261²⁵²

B. Plant da
paternitad
I. Dretg da
purtar plant

¹ Tant la mamma sco er l'uffant pon purtar plant per laschar constatar la relaziun da figlialanza tranter l'uffant ed il bab.

² Il plant sa drizza cunter il bab u, sche quel è mort – en questa successiun – cunter ses descendents, cunter ses geniturs u cunter ses fragliuns u, sche tals mancan, cunter l'autoritad cumpetenta da ses ultim domicil.

³ Sch'il bab è mort, communitgescha la dretgira a sia consorta ch'il plant saja vegnì inoltrà, per ch'ella possia defender ses interess.

Art. 262²⁵³

II. Presumziun

¹ Sche l'accusà ha gi relaziuns sexualas cun la mamma da l'uffant tranter il 300avel ed il 180avel di avant la naschientscha da l'uffant, vegn presumada sia paternitad.

² Questa presumziun vala er, sche l'uffant è vegnì schendra avant il 300avel u suenter il 180avel di avant la naschientscha e sche l'accusà ha gi relaziuns sexualas cun la mamma da l'uffant il temp da la concepziun.

³ La presumziun croda davent, sche l'accusà cumprova che sia paternitad saja esclusa u main probabla che quella d'in terz.

²⁵⁰ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁵¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

²⁵² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁵³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

Art. 263²⁵⁴

III. Termin per purtar plant

¹ Il plant po vegnir purtà avant u suenter la naschientscha da l'uffant, dentant il pli tard:

1. da la mamma entaifer 1 onn dapi la naschientscha;
- 2.²⁵⁵ da l'uffant entaifer 1 onn suenter ch'el ha cuntanschi la maiorennitad.

² Sch'igl exista gia ina relaziun da figlialanza cun in auter um, po il plant vegnir purtà en mintga cas entaifer 1 onn dapi il di che questa relaziun è vegnida schliada.

³ Cur che quest termin è scadi, vegn admess in plant, sch'i pon vegnir fats valair motivs relevants per il retard.

Quart chapitel²⁵⁶: **L'adopziun****Art. 264**²⁵⁷

A. Adopziun da persunas minorennas

I. Premissas generalas

¹ In uffant minorenn dastga vegnir adoptà, sche las persunas che vulan adoptar l'uffant han procurà durant almain 1 onn per la tgira e per l'educaziun da quest uffant e sch'igl è da spetgar tenor tuttas circumstanças che la stabilisaziun d'ina relaziun da figlialanza servia al bainstar da l'uffant, senza pregiuditgar en moda nunraschunavla ils interess d'auters uffants da questas persunas.

² In'adopziun è mo pussaivla, sche las persunas che vulan adoptar l'uffant pon – sin fundament da lur vegliadetgna e da lur relaziuns persunalas – previsiblmain procurar per l'uffant fin a sia maiorennitad.

Art. 264a²⁵⁸

II. Adopziun cuminaivla

¹ Consorts dastgan adoptar cuminaivlmain in uffant, sch'els mainan dapi almain 3 onns ina chasada cuminaivla e sch'els han tuts dus almain 28 onns.

- ²⁵⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).
- ²⁵⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecciun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).
- ²⁵⁶ Oriundamain terz chapitel.
- ²⁵⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).
- ²⁵⁸ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

² Divergenzas da la vegliadetgna minimala èn pussaivlas, sche quai è necessari per mantegnair il bainstar da l'uffant. Ils consorts ston motivar la divergenza.

Art. 264b²⁵⁹

III. Adopziun
tras ina persuna
suletta

¹ Ina persuna che n'è betg maridada e che na viva betg en in partenadi registrà dastga adoptar suletta in uffant, sch'ella ha almain 28 onns.

² Ina persuna maridada che ha almain 28 onns dastga adoptar suletta in uffant, sch'il consort è permanentamain inabel da giuditgar u sch'el è absent dapi passa 2 onns cun dimora nunenconuschenta u sche la lètg è separada giudizialmain dapi passa 3 onns.

³ Ina persuna che viva en in partenadi registrà e che ha almain 28 onns dastga adoptar suletta in uffant, sche ses partenari registrà è permanentamain inabel da giuditgar u sch'el è absent dapi passa 2 onns cun dimora nunenconuschenta.

⁴ Divergenzas da la vegliadetgna minimala èn pussaivlas, sche quai è necessari per mantegnair il bainstar da l'uffant. La persuna che vul adoptar in uffant sto motivar la divergenza.

Art. 264c²⁶⁰

IV. Adopziun
dal figliaster

¹ Ina persuna dastga adoptar l'uffant:

1. dal consort;
2. dal partenari registrà;
3. da la persuna, cun la quala ella maina facticamain ina communidad da vita.

² Il pèr sto manar dapi almain 3 onns ina chasada cuminaivla.

³ Personas che mainan facticamain ina communidad da vita ina cun l'autra na dastgan betg esser maridadas e betg esser liadas tras in partenadi registrà.

Art. 264d²⁶¹

V. Differenza
da vegliadetgna

¹ La differenza da vegliadetgna tranter l'uffant e las personas che vulan adoptar l'uffant na dastga betg esser pli pitschna che 16 onns e betg pli gronda che 45 onns.

259 Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il

260 Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il

1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

261 Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il

1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

² Divergenzas da questas vegliadetgnas èn pussaivlas, sche quai è necessari per mantegnair il bainstar da l'uffant. Las personas che vulan adoptar l'uffant ston motivar la divergenza.

Art. 265²⁶²

VI. Consentiment da l'uffant e da l'autorità per la protecziun d'uffants

¹ Sche l'uffant è abel da giuditgar, dovra l'adopziun ses consentiment.

² Sch'el è sut avugà u sut curatella, è l'adopziun mo pussaivla cun il consentiment da l'autorità per la protecziun d'uffants, e quai er, sche l'uffant è abel da giuditgar.

Art. 265a²⁶³

VII. Consentiment dals geniturs²⁶⁴
1. Furma

¹ L'adopziun dovra il consentiment dal bab e da la mamma da l'uffant.

² Il consentiment sto vegnir dà a bucca u en scrit a l'autorità per la protecziun d'uffants al lieu da domicil u da dimora dals geniturs u da l'uffant e sto vegnir remartgà en il protocol.

³ Il consentiment è valaivel, er sche las personas che vulan adoptar l'uffant n'èn betg numnadas u betg anc fixadas.²⁶⁵

Art. 265b²⁶⁶

2. Termin

¹ Il consentiment na dastga betg vegnir dà avant ch'i èn passadas 6 emnas dapi la naschientscha da l'uffant.

² El po vegnir revocà entaifer 6 emnas dapi ch'el è vegni pronunzià.

³ Sch'il consentiment vegn renovà suenter ina revocaziun, è el definitiv.

Art. 265c²⁶⁷

3. Desister dal consentiment
a. Premissas

Dal consentiment d'in genitur poi vegnir desisti, sch'el è nunenconuschent, sch'el è absent pli ditg cun dimora nunenconuschenta u sch'el è permanentamain inabel da giuditgar.

²⁶² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

²⁶³ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

²⁶⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

²⁶⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

²⁶⁶ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

²⁶⁷ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

Art. 265^{d268}

b. Decisiun

¹ Sche l'uffant vegn confidà – en vista ad in'adopziun posteriura – a persunas che vulan adoptar l'uffant e sch'il consentiment d'in genitur manca, decida l'autorità per la protecziun d'uffants al lieu da domicil da l'uffant, sin dumonda da la persuna incaricada cun l'avugadia u cun la curatella, d'in post d'intermediaziun u da las persunas che vulan adoptar l'uffant, e per regla avant che l'uffant vegn confidà, sch'i po vegnir desistì da quest consentiment.²⁶⁹

² En ils auters cas stoi vegnir decidi en chausa a chaschun da l'adopziun.

³ ...²⁷⁰

Art. 266²⁷¹

B. Adopziun da persunas maiorennas

¹ Ina persuna maiorena dastga vegnir adoptada:

1. sch'ella ha permanentamain basegn d'agid per motivs corporals, spiertals u psichics e las persunas che la vulan adoptar l'han tgirada durant almain 1 onn;
2. sche las persunas che la vulan adoptar l'han tgirada ed educada durant sia minorennità durant almain 1 onn; u
3. sch'i existan auters motivs relevants e sch'ella ha vivì durant almain 1 onn en ina chasada ensemen cun las persunas che la vulan adoptar.

² Dal rest èn applitgables las disposiziuns davart l'adopziun da persunas minorennas tenor il senn, cun excepziun da la disposiziun davart il consentiment dals geniturs.

Art. 267²⁷²C. Effects
I. En general

¹ L'uffant adoptiv survegn la posiziun giuridica d'in uffant da las persunas adoptantas.

² La relaziun da figlialanza vertenta s'extingua.

³ La relaziun da figlialanza na s'extingua betg tar il genitur che:

1. è maridà cun la persuna adoptanta;

²⁶⁸ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

²⁶⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

²⁷⁰ Aboli tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), cun effect dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

²⁷¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

²⁷² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

2. viva en in partenadi registrà cun la persuna adoptanta;
3. che maina facticamain ina communitad da vita cun la persuna adoptanta.

Art. 267a²⁷³

II. Num

¹ Tar l'adopziun cuminaivla e tar l'adopziun tras ina persuna suletta poi vegnir dà in nov prenum a l'uffant minorenn, sch'i existan motivs respectabels. Avant vegn l'uffant tadlà persunalmain en moda adattada da l'autorità cumpetenta u d'ina terza persuna incumbensada, premiss che sia vegliadetgna u auters motivs impurtants na s'opponian betg a quai. Sche l'uffant ha almain 12 onns, dovra la midada ses consentiment.

² Il num da l'uffant sa drizza tenor las disposiziuns davart ils effects da la relaziun da figlialanza. Quels valan tenor il senn, sche l'uffant vegn adoptà da la partenaria registrada da sia mamma u dal partenari registrà da ses bab.

³ Sch'ina persuna maiorenna vegn adoptada, po l'autorità cumpetenta la permetter da salvar vinavant ses num vertent, sch'i existan motivs respectabels.

⁴ La midada dal num d'ina persuna maiorenna che vegn adoptada n'ha nagins effects sin il num da persunas, il qual deriva dal num vertent da la persuna che vegn adoptada, nun ch'ellas dettian lur consentiment explicit ad ina midada dal num.

Art. 267b²⁷⁴III. Dretg
da burgais

Il dretg da burgais da l'uffant minorenn sa drizza tenor las disposiziuns davart ils effects da la relaziun da figlialanza.

Art. 268²⁷⁵D. Procedura
I. En general

¹ L'adopziun vegn pronunziada da l'autorità chantunala cumpetenta al lieu da domicil dals geniturs adoptivs.

² Las premissas da l'adopziun ston esser ademplidas gia il mument che la dumonda vegn inoltrada.²⁷⁶

²⁷³ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁷⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁷⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

²⁷⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

³ Cur che la dumonda d'adopziun è inoltrada, na vegn l'adopziun betg impedida tras la mort u tras l'inabilitad da giuditgar da la persunas adoptantas, uschenavant che las autras premissas èn vinavant ademplitas.²⁷⁷

⁴ Sche l'uffant vegn maioren suenter che la dumonda è vegnida inoltrada, restan applitgabras las disposiziuns davart l'adopziun da persunas minorenas, sche las premissas correspondentas eran ademplitas avant.²⁷⁸

⁵ La decisiun d'adopziun cuntegna tut las indicaziuns necessarias per inscriver il prenum, il num ed il dretg da burgais da la persuna adoptada en il register dal stadi civil.²⁷⁹

Art. 268a²⁸⁰

II. Examinaziun

¹ L'adopziun dastga vegnir pronunziada pir suenter che tuttas circumstanzas essenzialas èn vegnidas examinadas cumplettamain, sche necessari suenter la consultaziun d'experts.

² L'examinaziun sto sclerir en spezial la personalitad e la sanadad da las persunas che vulan adoptar l'uffant e da l'uffant, lur relaziun vicendaivla, la qualificaziun per l'educaziun, la situaziun economica, ils motivs e las relaziuns famigliaras da las persunas che vulan adoptar l'uffant sco er il svilup da la relaziun da tgira.²⁸¹

³ ...²⁸²

Art. 268a^{bis 283}

III. Audiziun da l'uffant

¹ L'uffant vegn tadlà personalmain en moda adattada da l'autorità chantunala competenta per la procedura d'adopziun u d'ina terza persuna incumbensada, premiss che sia vegliadetgna u auters motivs impurtants na s'opponian betg a quai.

² L'audiziun sto vegnir protocollada.

³ L'uffant ch'è abel da giuditgar po far recurs cunter la refusa da l'audiziun.

²⁷⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁷⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁷⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁸⁰ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

²⁸¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁸² Aboli tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), cun effect dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁸³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

Art. 268a^{ter} 284IV. Represchen-
tanza da l'uffant

¹ L'autorità chantunala cumpetenta per la procedura d'adopziun ordinescha sche necessari la represchentanza da l'uffant e designescha sco represchentanza ina persuna che ha experienscha en dumondas da provediment e da dretg.

² Sche l'uffant ch'è abel da giuditgar fa la dumonda d'ina represchentanza, sto quella vegnir ordinada.

³ L'uffant ch'è abel da giuditgar po far recurs cunter la nunordinaziun da la represchentanza.

Art. 268a^{quater} 285V. Considera-
ziun da l'opiniun
da confamigliars

¹ Sche las persunas che vulan adoptar in uffant han descendents, sto vegnir considerata lur opiniun davart l'adopziun.

² Avant l'adopziun d'ina persuna maiorena sto vegnir considerata supplementarmain l'opiniun:

1. dal consort u dal partenari registrà da la persuna che vegn adoptada;
2. dals geniturs biologics da la persuna che vegn adoptada; e
3. dals descendents da la persuna che vegn adoptada, premess che sia vegliadetgna u auters motivs impurtants na s'opponian betg a quai.

³ La decisiun d'adopziun sto sche pussaivel vegnir communitgada a questas persunas.

Art. 268b²⁸⁶Dbis, Secret
d'adopziun

¹ L'uffant adoptiv ed ils geniturs adoptivs han il dretg sin l'observaziun dal secret d'adopziun.

² Infurmaziuns che permettan d'identifitgar l'uffant minoreu u ses geniturs adoptivs dastgan vegnir communitgadas als geniturs biologics mo, sche l'uffant è abel da giuditgar e sch'ils geniturs adoptivs sco er l'uffant han dà lur consentiment a questa comunicaziun.

³ Infurmaziuns che permettan d'identifitgar l'uffant maioren dastgan vegnir communitgadas als geniturs biologics sco er a lur descendents directs, sche l'uffant ha dà ses consentiment a questa comunicaziun.

284 Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

285 Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

286 Integrà tras la cifra I I da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

Art. 268c²⁸⁷

D'ier. Infurmaziun davart l'adopziun, davart ils geniturs biologics e davart lur descendents

¹ Ils geniturs adoptivs ston infurmar l'uffant davart il fatg ch'el è vegnì adoptà, tegnend quint da sia vegliadetgna e da sia madrezza.

² L'uffant minore ha il dretg da vegnir infurmà davart ses geniturs biologics, uschenavant che las infurmaziuns na permettian betg da trair conclusiuns a lur identitad. Infurmaziuns che permettian d'identifitgar ils geniturs survegn el mo, sch'el po cumprovar in interess degn da vegnir protegi.

³ L'uffant maioren po pretender da tut temp che las persunalias da ses geniturs biologics ed ulteriuras infurmaziuns davart tals al vegnian communitgadas. Ultra da quai po el pretender infurmaziuns davart descendents directs da ses geniturs biologics, sch'els descendents èn maiorens ed han dà lur consentiment a questa comunicaziun.

Art. 268d²⁸⁸

D'quater. Post d'infurmaziun chantunala e servetschs da retschertga

¹ Las infurmaziuns davart ils geniturs biologics, davart lur descendents directs sco er davart l'uffant vegnan communitgadas da l'autorità chantunala competenta per la procedura d'adopziun.

² L'autorità infurmescha la persuna pertutgada ch'ella haja survegni ina dumonda d'infurmaziun e dumonda – en cas da basegn – sch'ella è d'accord d'avair contact cun la persuna petenta. Ella po delegar questas incumbensas ad in servetsch da retschertga spezialisà.

³ Sche la persuna che ha survegni la dumonda d'infurmaziun refusa il contact persunal, infurmescha l'autorità u il servetsch da retschertga incaricà la persuna petenta en chausa e la renda attent als dretgs persunals da la persuna che ha survegni la dumonda d'infurmaziun.

⁴ Ils chantuns designeschan in post che cusseglia sin giavisch ils geniturs biologics, lur descendents directs sco er l'uffant.

Art. 268e²⁸⁹

D'quinques. Relaziuns persunalias cun ils geniturs biologics

¹ Ils geniturs adoptivs ed ils geniturs biologics pon concluder ch'i vegnia concedi als geniturs biologics in dretg da mantegnair relaziuns persunalias adequatas cun l'uffant minore. Questa cunvegna sco er sia midada ston vegnir sutmessas a l'approvaziun da l'autorità per la protecciun d'uffants al domicili da l'uffant. Avant la decisiun vegn

²⁸⁷ Integrà tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 22 da zer. 2001 tar la Convenziun da Den Haag davart las adopziuns e davart las mesiras per proteger l'uffant in adopziuns internaziunalas (AS 2002 3988; BBl 1999 5795). Versiun tenor la cifra 1 da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

²⁸⁸ Integrà tras la cifra 1 da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

²⁸⁹ Integrà tras la cifra 1 da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

l'uffant tadlà persunalmain en moda adattada da l'autorità per la protecziun d'uffants u d'ina terza persuna incumbensada, premiss che sia vegliadetgna u auters motivs impurtants na s'opponian betg a quai. Sche l'uffant è abel da giuditgar, dovra la cunvegna ses consentiment.

² Sch'il bainstar da l'uffant è periclità u sch'i dat differenzas areguard la realisaziun da la cunvegna, decida l'autorità per la protecziun d'uffants.

³ L'uffant po refusar da tut temp il contact cun ils geniturs biologics. Cunter sia voluntad na dastgan ils geniturs adoptivs er furnir naginas infurmaziuns als geniturs biologics.

Art. 269²⁹⁰

E. Contestaziun

I. Motivs

1. Mancanza dal consentiment

¹ Sch'il consentiment n'è betg vegnì dumandà senza motivs legals, pon las persunas ch'èn autorisadas da dar il consentiment contestar l'adopziun tar la dretgira, uschenavant ch'il bainstar da l'uffant na vegn betg pregiuditgà seriusamain tras quai.

² Ils geniturs n'han dentant betg il dretg da purtar quest plant, sch'els pon recurrer cunter la decisiun tar il Tribunal federal.

Art. 269a²⁹¹

2. Autras mancanzas

¹ Sch'i sa mussan autras mancanzas gravantas concernent l'adopziun, po mintgin che ha in interess contestar l'adopziun, en spezial er la vischnanca d'origin u da domicil.

² La contestaziun è dentant esclusa, sche la mancanza è vegnida eliminada en il fratemp u sch'ella pertutga exclusivamain prescripziuns da procedura.

Art. 269b²⁹²

II. Termin per purtar plant

Il plant sto vegnir purtà entaifer 6 mais dapi ch'il motiv da contestaziun è vegnì scuvert ed en mintga cas entaifer 2 onns dapi l'adopziun.

²⁹⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

²⁹¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

²⁹² Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

Art. 269c²⁹³

F. Intermedia-
ziun d'uffants
adoptivs

¹ La Confederaziun surveglia l'intermediaziun d'uffants adoptivs.

² Tgi che exequescha questa intermediaziun professiunalmain u en connex cun sia professiun, dovra ina permissiun; l'intermediaziun tras l'autorità per la protecziun d'uffants resta resalvada.²⁹⁴

³ Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns executivas e regla – en connex cun il scleriment concernent las premissas per la permissiun ed en connex cun la surveglianza – la cooperaziun da las autoritads chantunalas ch'èn cumpetentas per plazzar uffants cun l'intent d'ina adopziun posteriura.

⁴ ...²⁹⁵

Otgavel titel: Ils effects da la relaziun da figlialanza²⁹⁶**Emprim chapitel:****La cuminanza dals geniturs e dals uffants**²⁹⁷**Art. 270**²⁹⁸

A. Num
I. Uffant
da geniturs
maridads

¹ Sch'ils geniturs èn maridads in cun l'auter e portan differents num, survegn l'uffant quel da lur num da nubil, ch'els han fixà a chascun da la maridaglia sco num da lur uffants cuminaivels.

² Entaifer 1 onn dapi la naschientscha da l'emprim uffant pon ils geniturs pretender che l'uffant portia il num da nubil da l'auter genitur.

³ Sch'ils geniturs portan in num da famiglia cuminaivel, survegn l'uffant quest num.

²⁹³ Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 22 da zer. 2001 tar la Convenziun da Den Haag davart las adopziuns e davart las mesiras per proteger l'uffant en adopziuns internaziunalas, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3988; BBl 1999 5795).

²⁹⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

²⁹⁵ Aboli tras la cifra 15 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, cun effect dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197; BBl 2001 4202).

²⁹⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁹⁷ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁹⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBl 2009 7573 7581).

- Art. 270a**²⁹⁹
- II. Uffant da geniturs betg maridads
- 1 Sch'in genitur ha la tgira geniturala, survegn l'uffant il num da nubil da quest genitur. Sch'ils geniturs han cuminaivlamain la tgira geniturala, decidan els, tgenin da lur nums da nubil che lur uffants duain purtar.
- 2 Sche la tgira geniturala cuminaivla vegn instituida sunter la naschienscha da l'emprim uffant, pon ils geniturs declerar envers il funcziunari dal stadi civil entaifer 1 onn dapi questa instituziun, che l'uffant portia il num da nubil da l'auter genitur. Questa decleraziun vala per tut ils uffants cuminaivels, independentamain da l'attribuziun da la tgira geniturala.
- 3 Sche ni in ni l'auter genitur n'ha la tgira geniturala, survegn l'uffant il num da nubil da la mamma.
- 4 Midadas tar l'attribuziun da la tgira geniturala n'han naginas consequenzas sin il num. Resalvadas restan las disposiziuns davart la mida da dal num.
- Art. 270b**³⁰⁰
- III. Consentiment da l'uffant
- Sche l'uffant ha cumpleni 12 onns, po ses num vegnir midà mo cun ses consentiment.
- Art. 271**³⁰¹
- B. Dretg da burgais
- 1 L'uffant survegn il dretg da burgais chantunal e communal da quel genitur, dal qual el porta il num.
- 2 Sche l'uffant acquista durant sia minorennitad il num da l'auter genitur, survegn el il dretg da burgais chantunal e communal da quest genitur e perda ses dretg da burgais vertent.
- Art. 272**³⁰²
- C. Obligaziuns vicendaivlas
- Ils geniturs ed ils uffants debiteschan vicendaivlamain tut agid, tut re-guard e tut respect ch'è necessari per il bainstar da la cuminanza.

299 Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais; AS 2012 2569; BBl 2009 7573 7581). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

300 Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBl 2009 7573 7581).

301 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBl 2009 7573 7581).

302 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

Art. 273³⁰³

D. Relaziuns
persunalas
I. Geniturs
ed uffants
1. Princip

¹ Ils geniturs che n'han betg la pussanza u la tgira genituriala, e l'uffant minore han vicendaivlamain il dretg da mantegnair ina relaziun persunala adequata.³⁰⁴

² L'autorità per la protecziun d'uffants po admonir ils geniturs, ils geniturs da tgira u l'uffant e dar instrucziuns ad els, sch'il pratitgar u il nunpratitgar la relaziun persunala ha consequenzas negativas per l'uffant ubain sch'ina admoniziun u ina instrucziun s'impona per auters motivs.

³ Il bab u la mamma pon pretender ch'il dretg da mantegnair ina relaziun persunala vegnia reglà.

Art. 274³⁰⁵

2. Limits

¹ Il bab e la mamma han da tralasar tut quai che donnegescha la relaziun da l'uffant cun l'auter genitur u che renda pli difficila l'incumbensa da l'educatur.³⁰⁶

² Sch'il bainstar da l'uffant vegn donnegià tras la relaziun persunala, sch'ils geniturs pratitgeschan quella relaziun violond lur obligaziuns, sch'els n'èn betg s'occupads seriusamain da l'uffant u sche auters motivs relevants èn avant maun, als po il dretg da mantegnair ina relaziun persunala vegnir refusà u retratg.

³ Sch'ils geniturs han consentì a l'adopziun u sch'i po vegnir desisti da lur consentiment, extingua lur dretg da mantegnair ina relaziun persunala, uschespert che l'uffant è plazzà cun l'intent d'ina adopziun posteriura.

Art. 274a³⁰⁷

II. Terzas
persunas

¹ Sche circumstanzas extraordinarias èn avant maun, po il dretg da mantegnair ina relaziun persunala er vegnir concedì ad autras persunas, en spezial a parents, uschenavant che quai serva al bainstar da l'uffant.

² Ils limits dal dretg da visita, fixads per ils geniturs, valan tenor il senn.

³⁰³ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

³⁰⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁰⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁰⁶ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

³⁰⁷ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

Art. 275³⁰⁸

III. Cumpetenzza 1 L'autorità per la protecziun d'uffants dal lieu da domicil da l'uffant è cumpetenta per ordinar mesiras concernent las relaziuns persunalas; la medema cumpetenzza ha l'autorità per la protecziun d'uffants dal lieu da dimora da l'uffant, sche l'emprima autorità ha prendì u prenda mesiras per la protecziun da l'uffant.

2 Sche la dretgira regla la tgira geniturala, la surveglianza dals uffants u la contribuiziun da mantegniment tenor las disposiziuns davart il divorzi e davart la protecziun da la cuminanza conjugala, regla ella er las relaziuns persunalas.³⁰⁹

3 Sch'i n'existan anc naginas ordinaziuns davart il dretg dal bab u da la mamma concernent il mantegniment d'ina relaziun persunala, na po quella betg vegnir pratigada cunter la voluntad da la persuna che ha il dretg da la pussanza u da la tgira geniturala.

Art. 275a³¹⁰

E. Infurmaziun
e scleriment

1 Genitus che n'han betg la tgira geniturala duain vegnir infurmads davart eveniments spezials en la vita da l'uffant e duain vegnir tadlads avant decisiuns ch'èn relevantas per il svilup da l'uffant.

2 Da medema maniera sco il titular da la tgira geniturala pon els dumandar infurmaziuns davart il stadi e davart il svilup da l'uffant tar terzas persunas che contribueschan lur part vi da la tgira da l'uffant sco en spezial persunas d'instrucziun e medis.

3 Las disposiziuns davart ils limits da las relaziuns persunalas e davart la cumpetenzza valan tenor il senn.

³⁰⁸ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

³⁰⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³¹⁰ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

Segund chapitel: L'obligaziun da mantegniment dals geniturs³¹¹

Art. 276³¹²

A. En general
I. Object e
dimensiun³¹³

¹ Il mantegniment consista da tgira, d'educaziun e da pajament en daners.³¹⁴

² Ils geniturs procuran cuminaivlamain, mintga genitur tenor sias forzas, per in mantegniment dui da l'uffant e surpiglian en spezial ils custs da la tgira, da l'educaziun, da la scolaziun e da las mesiras da protecziun da l'uffant.³¹⁵

³ Ils geniturs èn deliberads da l'obligaziun da mantegniment, uschena- vant ch'ins po pretender da l'uffant ch'el paja ses mantegniment ord l'acquist tras sia lavur u cun auters meds finanzials.

Art. 276a³¹⁶

II. Precedenza
da l'obligaziun
da mantegniment
envers in uffant
minoren

¹ L'obligaziun da mantegniment envers l'uffant minoren ha la pre- cedenza envers las autras obligaziuns da mantegniment dal dretg da famiglia.

² En cas motivads po la dretgira divergiar da questa regla, en spezial per evitar in dischavantatg per l'uffant maioren che ha il dretg da mantegniment.

Art. 277³¹⁷

B. Durada

¹ L'obligaziun da mantegniment dals geniturs dura fin a la maiorenni- tad da l'uffant.³¹⁸

³¹¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³¹² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³¹³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³¹⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³¹⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³¹⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³¹⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³¹⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

² Sch'el n'ha alura betg anc ina scolaziun adequata, han ils geniturs, uschenavant che quai po vegnir pretendi dad els tenor tuttas circumstanças, da procurar er vinavant per ses mantegniment, fin ch'ina tala scolaziun po vegnir concludida en moda regulara.³¹⁹

Art. 278³²⁰

C. Geniturs
maridads

¹ Durant la lètg portan ils geniturs ils custs dal mantegniment tenor las disposiziuns dal dretg matrimonial.

² Mintga consort è obligà da sustegnair l'auter en moda adequata tar l'ademplant da las obligaziuns da mantegniment vers uffants ch'èn naschids avant la maridaglia.

Art. 279³²¹

D. Plant
I. Dretg da
putrar plant³²²

¹ L'uffant po putrar plant cunter il bab u cunter la mamma ubain cunter tuts dus per pretender dad els il mantegniment per il futur e per l'onh che preceda l'inoltraziun dal plant.

2-3 ...³²³

Art. 280–284³²⁴

II. e III. ...

Art. 285³²⁵

IV. Fixaziun da
la contribuziun
da mantegniment
1. Contribuziun
dals geniturs

¹ La contribuziun da mantegniment duai correspunder als basegns da l'uffant sco er a la situaziun sociala ed a la capacitat finanziaria dals geniturs; en quest connex ston vegnir resguardadas la facultad e las entradas da l'uffant.

² La contribuziun da mantegniment serva er a garantir la tgira da l'uffant tras ils geniturs u tras terzas personas.

³ Ella sto vegnir pajada ordavant. La dretgira fixescha ils termins da pajament.

³¹⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994, en vigur dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 1126; BBl 1993 I 1169).

³²⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³²¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³²² Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).

³²³ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).

³²⁴ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

³²⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

Art. 285a³²⁶

2. Autras prestaziuns destinadas al mantegniment da l'uffant

¹ Supplements da famiglia che vegnan pajads al genitur che ha l'obligaziun da mantegniment, ston vegnir pajads supplementarmain a la contribuziun da mantegniment.

² Rentas d'assicuranza sociala e prestaziuns sumegliantas destinadas al mantegniment da l'uffant, che tutgan al genitur che ha l'obligaziun da mantegniment, ston vegnir pajadas supplementarmain a la contribuziun da mantegniment, nun che la dretgira decidia autramain.

³ Sch'il genitur che ha l'obligaziun da mantegniment survegn pli tard – pervia da vegliadetgna u pervia d'invaliditad – rentas d'assicuranza sociala u prestaziuns sumegliantas destinadas al mantegniment da l'uffant, che remplazzan las entradas da gudogn, ha el da pajar quests imports a l'uffant; la contribuziun da mantegniment vertenta vegn reducida tenor lescha en la dimensiun da questas novas prestaziuns.

Art. 286³²⁷

V. Midada da las relaziuns
1. En general³²⁸

¹ La dretgira po ordinar che la contribuziun da mantegniment vegnia senz'auter augmentada u reducida en cas da tschertas midadas dals basegns da l'uffant u da la capacitad finanziaala dals geniturs u dals custs da viver.

² En cas che las relaziuns sa midan considerablament fixescha la dretgira danovament ina contribuziun da mantegniment sin proposta d'genitur u da l'uffant ubain annullescha quella.

³ En cas da basegns spezialis imprevis da l'uffant po la dretgira obligar ils geniturs da pajar ina contribuziun speziala.³²⁹

Art. 286a³³⁰

2. Cas da mancanza

¹ Sch'igl è vegnì constatà en in contract da mantegniment approvà u en ina decisiun ch'i n'è betg stà pussaivel da fixar ina contribuziun da mantegniment che avess permess da covrir il mantegniment adequat da l'uffant e sche las relaziuns dal genitur che ha l'obligaziun da mantegniment èn sa meglieradas extraordinariamain dapi lura, ha l'uffant il dretg da far pajar quest genitur ils imports che mancavan per covrir il mantegniment duì durant ils ultims 5 onns che la contribuziun da mantegniment vegniva debitada.

³²⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³²⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³²⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³²⁹ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

³³⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

² La pretensiun sto vegnir fatga valair entaifer 1 onn dapi l'enconuschientscha da la meglieraziun extraordinaria.

³ Questa pretensiun va cun tut ses dretgs sin l'auter genitur u sin la communitad, uschenavant che quest genitur u la communitad ha surpiglià la part mancanta dal mantegniment dui.

Art. 287³³¹

E. Contracts davart l'obligaziun da mantegniment
I. Prestaziuns periodicas

¹ Contracts da mantegniment daventan obligants per l'uffant pir cun l'approvaziun tras l'autorità per la protecziun d'uffants.

² Contribuziuns da mantegniment fixadas tras contract pon vegnir midadas, uschenavant che quai n'è betg vegnì exclus cun l'approvaziun tras l'autorità per la protecziun d'uffants.

³ Sch'il contract vegn fatg en ina procedura giudiziala, è la dretgira cumpetenta per l'approvaziun.

Art. 287a³³²

II. Cuntegn dal contract da mantegniment

Sch'i vegnan fixadas contribuziuns da mantegniment en il contract da mantegniment, stoi vegnir inditgà:

- a. tge entradas e tge facultad da mintga genitur che vegnan resguardadas per la calculaziun;
- b. tge import ch'è destinà a mintga uffant;
- c. tge import che manca per cuvrir il mantegniment dui da mintga uffant;
- d. sche ed en tge dimensiun che las contribuziuns da mantegniment vegnan adattadas a las midadas dals custs da viver.

Art. 288³³³

III. Indemnizaziun en daners³³⁴

¹ Sche l'interess da l'uffant giustifitgescha quai, po vegnir fixada ina indemnizaziun en daners per il mantegniment da l'uffant.

² La cunvegna daventa pir obliganta per l'uffant:

1. sch'ella è vegnida approvada da l'autorità per la protecziun d'uffants u – en cas ch'ella è vegnida concludida en ina procedura giudiziala – da la dretgira, e

³³¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³³² Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³³³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³³⁴ Oriundamain cifra II.

2. sche l'indemnisaziun en daners è vegnida pajada a l'uffizi designà.

Art. 289³³⁵

F. Adempliment
I. Creditur

1 Il dretg sin contribuziuns da mantegniment tutga a l'uffant e vegn adempli – uscheditg che l'uffant è minorenn – cun il pajament al represchentant legal da l'uffant u al titular da la tgira genitoriala, nun che la dretgira decidia autramain.³³⁶

2 Sche la cuminanza publica procura però per il mantegniment da l'uffant, van las contribuziuns da mantegniment cun tuts dretgs a la cuminanza publica.

Art. 290³³⁷

II. Execuziun
1. Agid
d'incasso

1 Sch'il bab u la mamma n'ademplescha betg l'obligaziun da mantegniment, gida in post spezialisà designà dal dretg chantunal adequatamain e gratuitamain l'uffant, che dumonda quai, tar l'execuziun da la pretensiun da mantegniment.

2 Il Cussegl federal fixescha las prestaziuns da l'agid d'incasso.

Art. 291³³⁸

2. Avis als
debiturs

Sch'ils geniturs tralascian il quità per l'uffant, po la dretgira avisar lur debiturs da prestar ils pajaments dal tutfatg u per part al represchentant legal da l'uffant.

Art. 292³³⁹

III. Garanzia

Sch'ils geniturs tralascian persistentamain d'ademplir lur obligaziun da mantegniment u sch'i po vegnir supponì ch'els prendian mesiras per fugir u ch'els sfarlattian u laschian svanir lur facultad, als po la dretgira obligar da prestar ina garanzia adequata per las contribuziuns da mantegniment futuras.

³³⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³³⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³³⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³³⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³³⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

Art. 293³⁴⁰

G. Dretg public ¹ Il dretg public fixescha, cun resalva da l'obligaziun da sustegn dals parents, tgi che ha da purtar ils custs dal mantegniment, sche ni ils geniturs ni l'uffant n'èn en cas da surpigliar quels.

² Il dretg public regla ultra da quai il pajament anticipà per il mantegniment da l'uffant, sch'ils geniturs n'adempleschan betg lur obligaziun da mantegniment.

Art. 294³⁴¹

H. Geniturs da tgira ¹ Ils geniturs da tgira han il dretg da survegnir ina indemniziun adequata sco daners da tgira, uschenavant ch'i n'è betg vegni fixà insatge auter u sche quai na resulta betg cleramain tras las circumstanzas.

² Ina tgira gratuita po vegnir supponida, sch'i sa tracta d'uffants da proxims parents u d'uffants ch'èn vegnids plazzads cun l'intent d'ina adopziun posteriura.

Art. 295³⁴²

J. Dretgs da la mamma betg maridada

¹ La mamma po purtar plant cunter il bab u cunter ses ertavels fin il pli tard 1 onn suenter la naschienscha sin indemniziun:³⁴³

1. dals custs da la pagliola;
2. dals custs da mantegniment per almain 4 emnas avant ed almain 8 emnas suenter la naschienscha;
3. d'autras expensas ch'èn daventadas necessarias pervia da la gravidanza u pervia da la pagliola, inclus l'emprima dotaziun da l'uffant.

² Er sche la gravidanza va a fin prematuramain, po la dretgira – per motivs da giustia – decider che questas indemniziuns vegnian restituidas per part u dal tuttafatg.

³ Prestaziuns da terzas persunas, sin las qualas la mamma ha il dretg tenor lescha u tenor contract, ston vegnir messas a quint, uschenavant che las circumstanzas giustifitgeschan quai.

³⁴⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁴¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁴² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁴³ Versiun tenor la cifra II 3 da l'agiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

Terz chapitel: La tgira geniturala³⁴⁴

Art. 296³⁴⁵

A. Principis

¹ La tgira geniturala serva al bainstar da l'uffant.

² Uschè ditg ch'ils uffants èn minorens, èn els suttamess a la tgira geniturala cuminaivla dal bab e da la mamma.

³ Geniturs minorens sco er geniturs sut curatella cumplexsiva n'han nagina tgira geniturala. Cur ch'ils geniturs daventan maiorens, survegnan els la tgira geniturala. Sche la curatella cumplexsiva vegn abolida, decida l'autorità per la protecciun d'uffants davart l'attribuziun da la tgira geniturala resguardond il bainstar da l'uffant.

Art. 297³⁴⁶

Abis, Mort
d'in genitur

¹ Sch'ils geniturs han cuminaivlamain la tgira geniturala e sch'in genitur mora, ha il genitur survivent la tgira geniturala.

² Sch'il genitur che aveva la tgira geniturala exclusiva mora, attribuescha l'autorità per la protecciun d'uffants la tgira geniturala al genitur survivent u nominescha in avugà per l'uffant, tut tenor quai ch'è adattà meglier per mantegnair il bainstar da l'uffant.

Art. 298³⁴⁷

Ater, Divorzi
ed autras
proceduras
matrimonialas

¹ En ina procedura da divorzi u en ina procedura per la protecciun da la lètg attribuescha la dretgira la tgira geniturala exclusiva ad in genitur, sche quai è necessari per mantegnair il bainstar da l'uffant.

² Ella po er sa restrenscher a reglar la surveglianza da l'uffant, las relaziuns personalas u la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant, sch'i na dat naginas schanzas ch'ils geniturs chattian ina cunvegna en quest regard.

^{2bis} Per la decisiun davart la surveglianza da l'uffant, davart las relaziuns personalas u davart la participaziun da mintga genitur a la tgira resguarda ella il dretg da l'uffant d'avair relaziuns personalas regularas cun tuts dus geniturs.³⁴⁸

³⁴⁴ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1). Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

³⁴⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³⁴⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³⁴⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³⁴⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

^{2ter} En cas d'ina tgira geniturala cuminaivla examinescha el la pussaivladad d'ina tgira alternanta en il senn dal bainstar da l'uffant, sch'in genitur u l'uffant pretenda quai.³⁴⁹

³ El supplitgescha l'autoritàd per la protecziun d'uffants da nominar in avugà per l'uffant, sche ni la mamma ni il bab na vegn en dumonda per surpigliar la tgira geniturala.

Art. 298a³⁵⁰

Aquater, Renconuschientscha e sentenza da paternitàd
I. Decleraziun cuminaivla dals geniturs

¹ Sch'ils geniturs n'èn betg maridads in cun l'auter ed il bab reconuscha l'uffant u sche la relaziun da figlialanza vegn constatada tras ina sentenza e la tgira geniturala cuminaivla na vegn betg gia disponida il mument da la sentenza, vegn la tgira geniturala cuminaivla instituida sin basa d'ina decleraziun cuminaivla.

² En la decleraziun conferman ils geniturs:

1. ch'els sajan pronts da surpigliar cuminaivlamain la responsabladad per l'uffant; e
2. ch'els hajan chattà ina convegna davart la surveglianza da l'uffant e davart las relaziuns persunalas u davart la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant sco er davart la contribuiziun da mantegniment per l'uffant.

³ Ensemen cun la decisiun davart la tgira geniturala regla l'autoritàd per la protecziun d'uffants ils ulteriurs puncts dispitaivels.

⁴ Sch'ils geniturs fan la decleraziun ensemen cun la reconuschientscha, surdattan els quella a l'uffizi dal stadi civil. Ina decleraziun posteriura ston els inoltrar a l'autoritàd per la protecziun d'uffants al domicil da l'uffant.

⁵ Fin che la decleraziun è avant maun, ha la mamma la tgira geniturala esclusiva.

Art. 298b³⁵¹

II. Decisiun da l'autoritàd per la protecziun d'uffants

¹ Sch'in genitur refusa da far la decleraziun davart la tgira geniturala cuminaivla, po l'auter genitur appellar a l'autoritàd per la protecziun d'uffants al domicil da l'uffant.

³⁴⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

³⁵⁰ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³⁵¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

² L'autorità per la protecziun d'uffants dispona la tgira genituralia cuminaivla, nun ch'il bainstar da l'uffant pretendia che la mamma haja vinavant la tgira genituralia esclusiva u che la tgira genituralia esclusiva vegnia attribuida al bab.

³ Ensemen cun la decisiun davart la tgira genituralia regla l'autorità per la protecziun d'uffants ils ulteriurs puncts dispitaivels. Resalvà resta il plant sin prestaziun dal mantegniment davart la dretgira cumpetenta; en quest cas decida la dretgira er davart la tgira genituralia sco er davart las ulteriuras dumondas concernent ils uffants.³⁵²

^{3bis} Per la decisiun davart la surveglianza da l'uffant, davart las relaziuns personalas u davart la participaziun da mintga genitur a la tgira resguarda l'autorità per la protecziun d'uffants il dretg da l'uffant d'avair relaziuns personalas regularas cun tuts dus geniturs.³⁵³

^{3ter} En cas d'ina tgira genituralia cuminaivla examinescha ella la pussaivladad d'ina tgira alternanta en il senn dal bainstar da l'uffant, sch'in genitur u l'uffant pretendia quai.³⁵⁴

⁴ Sche la mamma è minorena u sch'ella stat sut curatella cumplessiva, attribuescha l'autorità per la protecziun d'uffants la tgira genituralia al bab u numna in avugà per l'uffant, tut tenor quai ch'è adattà meglier per mantegnair il bainstar da l'uffant.

Art. 298c³⁵⁵

III. Plant da paternità

Sche la dretgira approvescha in plant da paternità, dispona ella la tgira genituralia cuminaivla, nun ch'il bainstar da l'uffant pretendia che la mamma haja vinavant la tgira genituralia esclusiva u che la tgira genituralia esclusiva vegnia attribuida al bab.

Art. 298d³⁵⁶

IV. Midada da las relaziuns

¹ Sin giavisch d'in genitur u da l'uffant u d'uffizi regla l'autorità per la protecziun d'uffants da nov l'attribuziun da la tgira genituralia, sche quai è necessari pervia da midadas essenzialas da las relaziuns per mantegnair il bainstar da l'uffant.

² Ella po sa restrenscher a reglar la surveglianza da l'uffant, las relaziuns personalas u la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant.

³⁵² Versiun da la segunda frasa tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³⁵³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³⁵⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³⁵⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira genituralia), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

³⁵⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira genituralia), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

³ Resalvà resta il plant sin midada da la contribuziun da mantegniment davant la dretgira cumpetenta; en quest cas regla la dretgira en cas da basegn da nov la tgira geniturala sco er las ulteriuras dumondas concernent ils uffants.³⁵⁷

Art. 298^{e358}

Aquinquies,
Midada da las
relaziuns suenter
l'adopziun da
figliasters en
communitads da
vita facticas

Sch'ina persuna ha adoptà l'uffant da la persuna, cun la quala ella maina facticamain ina communitad da vita, e sch'i resulta ina midada essenziala da las relaziuns, è applitgabla tenor il senn la disposiziun davart la midada da las relaziuns en cas da reconuschientscha e da sentenza da paternitad.

Art. 299³⁵⁹

Asexies,
Madrastra
u padrastrer³⁶⁰

Mintga consort ha da gidar e da represchentar l'auter en moda adequata tar l'execuziun da la tgira geniturala vers ils uffants da l'auter, sche las circumstanzas pretendan quai.

Art. 300³⁶¹

Asepties, Geniturs
da tgira³⁶²

¹ Sch' in uffant vegn confidà a terzas persunas per la tgira, represchentan ellas, cun resalva d'ordinaziuns divergentas, ils geniturs concernent l'execuziun da la tgira geniturala, uschenavant che quai è inditgà per ademplir correctamain lur incumbensa.

² Ils geniturs da tgira duain vegnir consultads avant che prender decisions relevantas.

Art. 301³⁶³

B. Cuntegn
I. En general

¹ Ils geniturs èn responsabels per la tgira e per l'educaziun en vista al bainstar da l'uffant e prendan las decisions necessarias cun resalva da l'abiltad d'agir da l'uffant sez.

³⁵⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³⁵⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

³⁵⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁶⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

³⁶¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁶² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

³⁶³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

lbis Il genitur che assista l'uffant po decider sulet, sche:

1. i sa tracta d'affars quotidiani u urgents;
2. l'auter genitur n'è betg cuntanschibel cun meds raschunai-vels.³⁶⁴

² L'uffant sto obedir als geniturs; ils geniturs concedan a l'uffant tenor sia madrezza la libertad correspundenta per furmar sia vita, ed en fatgs relevants resguardan els sia opiniun tant sco pussaivel.

³ L'uffant na dastga betg bandunar la cuminanza famigliara senza il consentiment dals geniturs; l'uffant na dastga er betg vegnir premdi davent als geniturs senza in motiv legitim.

⁴ Ils geniturs dattan il prenum a l'uffant.

Art. 301a³⁶⁵

II. Determinaziun dal lieu da dimora

¹ La tgira genituriala includa il dretg da determinar il lieu da dimora da l'uffant.

² Sch'ils geniturs han cuminaivlamain la tgira genituriala e sch'in genitur vul midar il lieu da dimora da l'uffant, dovra quai il consentiment da l'auter genitur ubain ina decisiun da la dretgira u da l'autorità per la protecziun d'uffants, sche:

- a. il nov lieu da dimora è a l'exteriur; u
- b. la midada dal lieu da dimora ha consequenzas considerablas sin l'execuziun da la tgira genituriala tras l'auter genitur e sin las relaziuns persunalas.

³ Sch'in genitur ha la tgira genituriala exclusiva e vul midar il lieu da dimora da l'uffant, sto el infurmar a temp l'auter genitur.

⁴ La medema obligaziun d'infurmaziun ha il genitur che vul midar ses agen domicil.

⁵ Sche necessari e mantegnend il bainstar da l'uffant sa cunvegnan ils geniturs davart in'adattaziun da la regulaziun da la tgira genituriala, da la surveglianza da l'uffant, da las relaziuns persunalas e da la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant. Sch'els na chattan nagina cunvegna, decida la dretgira u l'autorità per la protecziun d'uffants.

³⁶⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira genituriala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³⁶⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira genituriala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

Art. 302³⁶⁶

III. Educaziun³⁶⁷ 1 Ils geniturs han d'educar l'uffant tenor lur relaziuns sco er da promover e da proteger ses svilup corporal, spiertal e moral.

2 Els han da procurar per l'uffant, particularmain er per l'uffant cun impediments corporals u spiertals, ina scolaziun generala e professiunala adequata, che correspunda uschenavant sco pussaivel a sias abilitads ed a sias preferenzas.

3 Per quest intent duain els collavurar en moda adattada cun la scola e – nua che las circumstanzas pretendan quai – cun las instituziuns publicas e d'utilitad publica da l'agid per la giuventetgna.

Art. 303³⁶⁸

IV. Educaziun religiosa³⁶⁹ 1 Ils geniturs decidan davart l'educaziun religiosa da l'uffant.

2 In contract che limitescha questa cumpetenzza è nunvalaivel.

3 L'uffant che ha cumpleni il 16avel onn da vegliadetgna ha il dretg da decider sez davart sia confessiun.

Art. 304³⁷⁰

V. Represchentanza
1. Vers terzas
persunas
a. En general³⁷¹

1 Tenor la lescha represchentan ils geniturs l'uffant vers terzas persunas entaifer ils limits da lur tgira geniturala.³⁷²

2 Sche tuts dus geniturs èn titulars da la tgira geniturala, dastgan terzas persunas da buna fai premetter che mintga genitur ageschia en encliegientscha cun l'auter.³⁷³

3 Represchentond l'uffant na dastgan ils geniturs surpigliar naginas cauziuns, constituir naginas fundaziuns e far naginas donaziuns, cun excepziun dals regals occasionalis usitads.³⁷⁴

³⁶⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

³⁶⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³⁶⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

³⁶⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³⁷⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

³⁷¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³⁷² Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

³⁷³ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

³⁷⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecciun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

Art. 305³⁷⁵

b. Posiziun
giuridica
da l'uffant³⁷⁶

¹ L'uffant ch'è abel da giuditgar e ch'è suttaless a la tgira genitoriala po surpigliar dretgs ed obligaziuns ed exercitar dretgs persunals inalienabels tras agens acts en il rom dal dretg da persunas.³⁷⁷

² La facultad da l'uffants stat buna per sias obligaziuns, senza resguardar ils dretgs dals geniturs sin questa facultad.

Art. 306³⁷⁸

2. Entaifer
la cuminanza
famigliara

¹ Sch'els èn abels da giuditgar, pon uffants sut tgira genitoriala agir – cun il consentiment dals geniturs – per la cuminanza famigliara; en quest cas n'obligheschan els betg sasezs, mabain ils geniturs.³⁷⁹

² Sch'ils geniturs èn impedids d'agir u sch'els han en in affar interess che s'opponan a quels da l'uffant, nominescha l'autorità per la protecziun d'uffants in procuratur u regla sezza quest affar.³⁸⁰

³ En cas d'ina collisiun d'interess croda la cumpetenzza dals geniturs en l'affar correspondent tenor la lescha.³⁸¹

Art. 307³⁸²

C. Protecziun
dals uffants
I. Mesiras
adattadas

¹ Sch'il bainstar da l'uffant è periclità e sch'ils geniturs na procuran betg sez per remadura u sch'els n'èn betg en cas da far quai, prenda l'autorità per la protecziun d'uffants las mesiras necessarias per la protecziun da l'uffant.

² L'autorità per la protecziun d'uffants è obligada da far quai er per uffants ch'èn confidads a geniturs da tgira u che vivan uschiglio insauna ordaifer la cuminanza famigliara dals geniturs.

³⁷⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁷⁶ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁷⁷ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁷⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁷⁹ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

³⁸⁰ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁸¹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁸² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³ Ella po admonir en spezial ils geniturs, ils geniturs da tgira u l'uffant ed als dar tshertas instrucziuns per la tgira, per l'educaziun u per la scolaziun e designar ina persuna u in post adattà che ha il dretg da prender invista e da survegnir infurmaziuns.

Art. 308³⁸³

II. Curatella³⁸⁴

¹ Sche las relaziuns pretendan quai, numna l'autorità per la protecziun d'uffants in procuratur per l'uffant che sustegna ils geniturs cun pled e fatg en lur tgira per l'uffant.

² Ella po surdar al procuratur cumpetenzas spezialas, cunzunt da represchentar l'uffant per laschar constatar la paternità, per far valair ses dretgs da mantegniment ed auters dretgs e da survegliar las relaziuns personalas.³⁸⁵

³ La tgira geniturala po vegnir limitada correspudentamain.

Art. 309³⁸⁶

Art. 310³⁸⁷

III. Aboliziun dal dretg da decider davart il lieu da dimora³⁸⁸

¹ Sche la periclitaziun da l'uffant na po betg vegnir evitada autramain, sto l'autorità per la protecziun d'uffants prender davent l'uffant dals geniturs u da terzas persunas, sch'el sa chatta tar talas, e plazzar l'uffant en moda adequata.

² Las medemas mesiras prenda l'autorità per la protecziun d'uffants sin dumonda dals geniturs u da l'uffant, sche la relaziun è disturbada talmain, che la convivenza en la chasada cuminaivla na po betg pli vegnir pretendida da l'uffant e sch'i n'è tenor las circumstanzas betg pussaivel da gidar en outra moda.

³ Sch'in uffant ha vivi in temp pli lung tar geniturs da tgira, po l'autorità per la protecziun d'uffants scumandar als geniturs da prender enavos l'uffant, sch'igl exista ina smanatscha che pudess periclitare seriusamain il svilup da l'uffant.

³⁸³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁸⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

³⁸⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

³⁸⁶ Aboli tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), cun effect dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

³⁸⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁸⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

Art. 311³⁸⁹

IV. Retratga
da la tgira
genituralia
1. D'uffizi³⁹⁰

¹ Sche autras mesiras per la protecziun dals uffants n'han gì nagin success u sch'ellas paran dad esser insuffizientas da bel principi, retira l'autorità per la protecziun d'uffants la tgira genituralia:³⁹¹

1.³⁹² sch'ils geniturs n'èn betg en cas d'exequir la tgira genituralia pervia da mancanza d'experiencescha, pervia da malsogna, pervia da mendas, pervia d'absenza, pervia da violenza u pervia da motivs sumegliants;

2. sch'ils geniturs n'èn betg s'occupads seriusamain da l'uffant u han violà malamain lur obligaziuns vers l'uffant.

² Sche tuts dus geniturs vegnan privads da la tgira genituralia, survegnan ils uffants in avugà.

³ Cun resalva da disposiziuns expressivamain cuntrarias vala la retratga da la tgira genituralia per tut ils uffants, er per quels ch'èn naschids suenter la retratga.

Art. 312³⁹³

2. Cun il
consentiment
dals geniturs³⁹⁴

L'autorità per la protecziun d'uffants retira la tgira genituralia:³⁹⁵

1. sch'ils geniturs dumondan quai per motivs relevantis;

2. sch'els han dà lur consentiment per l'adopziun futura da l'uffant tras terzas persunas anonimas.

Art. 313³⁹⁶

V. Midada da
las relaziuns

¹ Sche las relaziuns sa midan, ston las mesiras per la protecziun dals uffants vegnir adattadas a la nova situaziun.

³⁸⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁹⁰ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁹¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁹² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira genituralia), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

³⁹³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁹⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁹⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁹⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

² La tgira genituriala na dastga en nagin cas vegnir restabilida avant ch'igl è passà l onn dapi sia retratga.

Art. 314³⁹⁷

VI. Procedura
1. En general

¹ Las disposiziuns davart la procedura davant l'autorità per la protecziun da creschids èn applitgables tenor il senn.

² En cas adattads po la dretgira intimar ils geniturs d'empruvar ina mediaziun extragiudiziala.

³ Sche l'autorità per la protecziun d'uffants installescha ina curatella, fixescha ella en il dispositiv da la decisiun las incumbensas dal procuratur ed eventualas restricziuns da la tgira genituriala.

Art. 314^a³⁹⁸

2. Audiziun
da l'uffant

¹ L'uffant vegn tadlà persunalmain en moda adattada da l'autorità per la protecziun d'uffants u d'ina terza persuna incumbensada, nun che sia vegliadetgna u auters motifs relevants s'opponian a quai.

² En il protocol da l'audiziun vegnan menziunads mo ils resultats ch'èn essenzials per la decisiun. Ils geniturs vegnan infurmads davart quests resultats.

³ L'uffant ch'è abel da giuditgar po far recurs cunter la refusa da l'audiziun.

Art. 314^{bis}³⁹⁹

3. Represchen-
tanza da l'uffant

¹ L'autorità per la protecziun d'uffants ordinescha sche necessari la represchentanza da l'uffant e designescha sco procuratur ina persuna che ha experientscha en dumondas da provediment e da dretg.

² L'autorità per la protecziun d'uffants examinescha, sch'ella duai ordinar la represchentanza, en spezial:

1. sch'il piazzament da l'uffant è object da la procedura;
2. sche las persunas participadas fan differentas propostas areguard la regulaziun da la tgira genituriala u areguard dumondas relevantas da la relaziun persunala cun l'uffant.

³ Il procuratur da l'uffant po far propostas ed applitgar meds legals.

³⁹⁷ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

³⁹⁸ Integrà tras la cifra II da la LF dals 6 d'oct. 1978 (AS **1980** 31; BBI **1977** III 1). Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

³⁹⁹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

Art. 314b⁴⁰⁰

4. Plazzament en in institut serrà u en ina clinica psichiatrica

¹ Sche l'uffant sto vegnir plazzà en in institut serrà u en ina clinica psichiatrica, èn applitgablaz las disposiziuns da la protecziun da creschids davart il plazzament per motivs da provediment tenor il senn.

² Sche l'uffant è abel da giuditgar, po el appellar sez a la dretgira.

Art. 314c⁴⁰¹

5. Dretgs d'annunzia

¹ Mintga persuna po far in'annunzia a l'autorità per la protecziun d'uffants, sche l'integritad corporala, psichica u sexuala d'in uffant para dad esser periclitada.

² Sch'ina annunzia è en l'interess da l'uffant, han er persunas ch'èn suttamessas al secret professional tenor il Cudesch penal svizzer⁴⁰² il dretg da far in'annunzia. Questa disposiziun na vala betg per las persunas auxiliaras ch'èn suttamessas al secret professional tenor il Cudesch penal svizzer.

Art. 314d⁴⁰³

6. Obligaziuns d'annunzia

¹ Uschenavant ch'ellas n'èn betg suttamessas al secret professional tenor il Cudesch penal svizzer⁴⁰⁴, èn las suandantas persunas obligadas da far in'annunzia, sch'i existan indizis concrets che l'integritad corporala, psichica u sexuala d'in uffant saja periclitada e sch'ellas na pon betg eliminar la periclitaziun en il rom da lur activitad:

1. persunas spezialisadas dals secturs medischina, psicologia, tgira, assistenza, educaziun, furnaziun, cussegliaziun sociala, religiuin e sport, che han regularmain contact cun uffants en il rom da lur activitad professiunala;
2. persunas che vegnan a savair d'in tal cas en il rom da lur activitad uffiziala.

² Tgi che fa l'annunzia a sia persuna superiura, ademplescha medemamain l'obligaziun d'annunzia.

³ Ils chantuns pon prevair ulteriuras obligaziuns d'annunzia.

⁴⁰⁰ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBl **2006** 7001).

⁴⁰¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 15 da dec. 2017 (protecziun d'uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS **2018** 2947; BBl **2015** 3431).

⁴⁰² SR **311.0**

⁴⁰³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 15 da dec. 2017 (protecziun d'uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS **2018** 2947; BBl **2015** 3431).

⁴⁰⁴ SR **311.0**

Art. 314^{e405}

7. Cooperaziun
ed agid uffizial

¹ Las personas participadas a la procedura e terzas personas èn obligadas da cooperar tar l'examinaziun dals fatgs. L'autorità per la protecziun d'uffants prenda las mesiras ch'èn necessarias per proteger ils interess degns da vegnir protegids. Sche necessari ordinescha ella la realisaziun obligatorica da l'obligaziun da cooperar.

² Las personas ch'èn sutmessas al secret professiunal tenor il Cudesch penal svizzer⁴⁰⁶ han il dretg da cooperar, senza ch'ellas stoppian l'emprim sa laschar liberar dal secret professiunal. Questa disposiziun na vala betg per las personas auxiliaras ch'èn sutmessas al secret professiunal tenor il Cudesch penal svizzer.

³ Las personas ch'èn sutmessas al secret professiunal tenor il Cudesch penal svizzer èn obligadas da cooperar, sche la persona cun dretg a secretezza las ha autorizadas da far quai u sche l'autorità da surveglianza las ha liberadas dal secret professiunal sin dumonda da l'autorità per la protecziun d'uffants. L'artitgel 13 da la Lescha dals 23 da zercladur 2000⁴⁰⁷ davart las advocatas ed ils advocats resta resalvada.

⁴ Las autoritads administrativas e las dretgiras consegnan las actas necessarias, fan rapports e dattan infurmaziuns, nun che interess degns da vegnir protegids s'opponian a quai.

Art. 315⁴⁰⁸

VII. Cumpetenzza
1. En general⁴⁰⁹

¹ Las mesiras per la protecziun dals uffants vegnan ordinadas da l'autorità per la protecziun d'uffants al domicil da l'uffant.⁴¹⁰

² Sche l'uffant viva tar geniturs da tgira u uschiglio ordaifer la cuminanza famigliara dals geniturs u sch'i nascha in privel dal retard, èn cumpetentas er las autoritads dal lieu, nua che l'uffant sa trategna.

³ Sche l'autorità al lieu da dimora da l'uffant prenda ina mesira per la protecziun da l'uffant, infurmescha ella l'autorità dal lieu da domicil da l'uffant.

405 Integrà tras la cifra I da la LF dals 15 da dec. 2017 (protecziun d'uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 2947; BBl 2015 3431).

406 SR 311.0

407 SR 935.61

408 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

409 Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

410 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da personas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

Art. 315a⁴¹¹

2. En proceduras da dretg matrimonial
a. Competenza da la dretgira

¹ Sche la dretgira, ch'è cumpetenta per il divorzi u per la protecziun da la cuminanza conjugala, sto concepir las relaziuns dals geniturs cun ils uffants, prenda ella er las mesiras necessarias per la protecziun dals uffants ed incumbensescha l'autorità per la protecziun d'uffants cun l'execuziun.⁴¹²

² Mesiras existentas per la protecziun dals uffants po er la dretgira adattar a las novas relaziuns.

³ L'autorità per la protecziun d'uffants salva dentant il dretg:⁴¹³

1. da cuntinuar cun ina procedura per la protecziun dals uffants ch'è vegnida iniziada avant la procedura giudiziala;
2. d'ordinar las mesiras ch'èn immediatamain necessarias per la protecziun dals uffants, sche la dretgira n'è eventualmain betg en cas da las prender ad ura.

Art. 315b⁴¹⁴

b. Midadas d'ordinaziuns giudizialas

¹ Per midar ordinaziuns giudizialas davart l'attribuziun dals uffants e davart la protecziun dals uffants è cumpetenta la dretgira:

1. durant la procedura da divorzi;
2. en la procedura per midar la sentenza da divorzi tenor las prescripziuns davart il divorzi;
3. en la procedura per midar las mesiras per proteger la lèt; las prescripziuns davart il divorzi èn applitgablhas tenor il senn.

² En ils auters cas è cumpetenta l'autorità per la protecziun d'uffants.⁴¹⁵

⁴¹¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1). Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

⁴¹² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

⁴¹³ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

⁴¹⁴ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

⁴¹⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

Art. 316⁴¹⁶

VIII. Survegianza dals uffants confidads

¹ Tgi che prenda si uffants confidads, basegna ina permissiun da l'autorità per la protecziun d'uffants u d'in auter post designà dal dretg chantunal dal lieu da domicil e sutstata a sia surveglianza.

^{1bis} Sch'in uffant confidà vegn recepì cun l'intent d'ina adopziun posteriura, è cumpetenta in'unica autorità chantunala.⁴¹⁷

² Il Cussegl federal decretescha las prescripziuns executivas.

Art. 317⁴¹⁸

IX. Collavuraziun en la protecziun da la giuventetgna

Cun prescripziuns adattadas garanteschon ils chantuns la collavuraziun correspondent da las autoritàs e dals posts en il sector da la protecziun dals uffants tenor il dretg civil, dal dretg penal per giuvenils e da l'ulteriura protecziun da la giuventetgna.

Quart chapitel: La facultad da l'uffant⁴¹⁹**Art. 318**⁴²⁰

A. Administraziun

¹ Ils geniturs han il dretg e l'obligaziun d'administrar la facultad da l'uffant uschè ditg ch'els disponan da la tgira genituriala.

² Sch'in genitur mora, sto il genitur survivor inoltrar a l'autorità per la protecziun d'uffants in inventari davart la facultad da l'uffant.⁴²¹

³ Sche l'autorità per la protecziun d'uffants è da l'avis che quai saja inditgà tenor il gener e tenor la grondezza da la facultad da l'uffant sco er tenor las relaziuns persunalas dals geniturs, ordinescha ella l'inventarisaziun u la preschentaziun periodica d'in rendaquint e d'in rapport.⁴²²

⁴¹⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

⁴¹⁷ Integrà tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 22 da zer. 2001 tar la Convenziun da Den Haag davart las adopziuns e davart las mesiras per proteger l'uffant en adopziuns internaziunalas, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3988; BBl 1999 5795).

⁴¹⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

⁴¹⁹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

⁴²⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

⁴²¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

⁴²² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

Art. 319⁴²³

B. Utilisaziun
dals retgavs

¹ Ils geniturs dastgan duvrar ils retgavs da la facultad da l'uffant per il mantegniment, per l'educaziun e per la scolaziun da l'uffant ed – uschenavant che quai è giustifitgà – er per ils basegns da la chasada.

² In surpli va a la facultad da l'uffant.

Art. 320⁴²⁴

C. Consumaziun
parziala da la
facultad da
l'uffant

¹ Indemisaziuns en daners, indemnisaziuns da donns e prestaziuns sumegliantas dastgan vegnir duvradas en ratas per il mantegniment da l'uffant tenor ils basegns currents.

² Sche quai è necessari per covrir ils custs dal mantegniment, da l'educaziun u da la scolaziun da l'uffant, po l'autorità per la protecziun d'uffants er permetter als geniturs da duvrar imports determinads da l'ulteriura facultad da l'uffant.

Art. 321⁴²⁵

D. Facultad libra
da l'uffant
I. Donaziuns

¹ Ils geniturs na dastgan betg duvrar retgavs da la facultad da l'uffant, sch'i sa tracta da donaziuns fatgas als uffants cun questa cundiziun expressiva u cun la cundiziun ch'ils daners stoppian vegnir plazzads uschia ch'els portan tschains en lur favur u sco daners da respargn.

² L'administraziun tras ils geniturs è esclusa mo, sche quai è vegni fixà expressivamain tar la donaziun.

Art. 322⁴²⁶

II. Part
obligatorica

¹ Tras ina disposiziun per causa da mort po la part obligatorica da l'uffant er vegnir esclusa da l'administraziun tras ils geniturs.

² Sch'il testader surdat l'administraziun ad ina terza persuna, po l'autorità per la protecziun d'uffants obligar quella da preschentar periodicamain in rendaquint ed in rapport.

423 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

424 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

425 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

426 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

Art. 323⁴²⁷

III. Acquist tras
la lavur, facultad
commerziala

1 Ils uffants administreschan e giaudan quai ch'els gudognan cun lur atgna lavur e quai ch'els obtegnan da lur geniturs da lur facultad per exequir ina professiun u in agen mastergn.

2 Sch'ils uffants vivan en cuminanza famigliara cun lur geniturs, pon ils geniturs pretender ch'els prestian ina contribuziun adequata per lur mantegniment.

Art. 324⁴²⁸

E. Protecziun
da la facultad
da l'uffant
I. Mesiras
adattadas

1 Sche l'administraziun conscienziusa n'è betg garantida sufficienta-main, prenda l'autorità per la protecziun d'uffants las mesiras adattadas per proteger la facultad da l'uffant.

2 En spezial po ella dar directivas per l'administraziun e, sche la preschentaziun periodica dal rendaint e dal rapport na basta betg, ordinar in deposit u la prestaziun da garantias.

3 Las disposiziuns davart la protecziun dals uffants vegnan applitgadas correspondentamain per la procedura e per la cumpetenzza.

Art. 325⁴²⁹

II. Retratga da
l'administraziun

1 Sch'i na dat betg in'otra pussaivladad d'impedir che la facultad da l'uffant vegnia messa en privel, surdat l'autorità per la protecziun d'uffants l'administraziun ad in procuratur.

2 L'autorità per la protecziun d'uffants prenda la medema mesira, sche la facultad da l'uffant, che na vegn betg administrada dals geniturs, è periclitada.

3 Sch'ins sto temair ch'ils retgavs u ch'ils imports da la facultad da l'uffant ch'èn vegnids dads libers u ch'èn destinads al consum na vegnian betg duvrads tenor l'intent, po l'autorità per la protecziun d'uffants surdar er l'administraziun da quels ad in procuratur.

Art. 326⁴³⁰

F. Fin da
l'administraziun
I. Restituziun

Cur che la tgira genitoriala u l'administraziun dals geniturs va a fin, han els da surdar la facultad da l'uffant sin fundament d'in rendaint als uffants maiorens ubain a lur represchentant legal.

427 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

428 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

429 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

430 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

Art. 327⁴³¹II. Respon-
sablada

¹ Ils geniturs èn responsabels per la restituziun, sco sch'els fissan mandataris.

² Da quai ch'els han alienà da buna fai han els da restituir il retgav.

³ Els n'han betg d'indemnisar ils imports ch'els han duvrà entaifer ils limits da lur dretg per ils uffants u per la chasada.

Tschintgavel chapitel:⁴³² Persunas minorennas sut avugadia**Art. 327a**

A. Princip

Per in uffant che n'è betg sut tgira geniturala nominescha l'autorità per la protecziun d'uffants in avugà.

Art. 327bB. Posiziun
giuridica
I. Da l'uffant

L'uffant sut avugà ha la medema posiziun giuridica sco l'uffant sut tgira geniturala.

Art. 327c

II. Da l'avugà

¹ L'avugà ha ils medems dretgs sco ils geniturs.

² Las disposiziuns da la protecziun da creschids, en spezial quellas davart la nominaziun dal procuratur, davart l'execuziun da la curatella e davart la cooperaziun da l'autorità per la protecziun da creschids, èn applitgabras tenor il senn.

³ Sche l'uffant sto vegnir piazzà en in institut serrà u en ina clinica psichiatica, èn applitgabras las disposiziuns da la protecziun da creschids davart il piazzament per motivs da provediment per motivs da provediment tenor il senn.

⁴³¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

⁴³² Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecciun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

Novavel titel: Davart la famiglia

Emprim chapitel: L'obligaziun da sustegn

Art. 328⁴³³

A. Persunas che han in'obligaziun da sustegn

¹ Tgi che viva en relaziuns finanzialas favuraivlas è obligà da sustegnair parents en lingia ascendenta e descendenta che vegnissan en miseria senza quest sustegn.

² L'obligaziun da mantegniment dals geniturs, dal consort u dal partenari registrà resta resalvada.⁴³⁴

Art. 329

B. Dimensiun e far valair il sustegn⁴³⁵

¹ Il dretg da survegnir sustegn sto vegnir fatg valair vers las persunas obligadas tenor lur successiun en il dretg d'ierta; a la persuna basegnusa sto vegnir prestà quai ch'è necessari per ses mantegniment e che correspunda a las relaziuns da las persunas ch'èn obligadas a quest sustegn.

^{1bis} In dretg da survegnir sustegn na po betg vegnir fatg valair, sche la situaziun d'urgenza è resultada pervia d'ina reducziun da l'activitad da gudogn per tgirar ils agens uffants.⁴³⁶

² Sch'i para – per circumstanzas particularas – dad esser malgist da pretender prestaziuns d'ina persuna ch'è obligada a quest sustegn, po la dretgira reducir u abolir l'obligaziun da sustegn.⁴³⁷

³ Las disposiziuns concernent il plant da mantegniment da l'uffant e concernent il transferiment da ses dretg da mantegniment sin la cumianza publica vegnan applitgadas correspondentamain.⁴³⁸

Art. 330

C. Mantegniment d'uffants chattads

¹ Uffants chattads vegnan mantegnids da la vischnanca, en la quala els han survegnì il dretg da burgais.

⁴³³ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

⁴³⁴ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2005 5685; BBI 2003 1288).

⁴³⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

⁴³⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

⁴³⁷ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

⁴³⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

² Sche la derivanza d'in uffant chattà vegn constatada, po questa vischnanca obligar ils parents ch'èn obligads d'al sustegnair ed en ultima lingia la cuminanza publica ch'è obligada d'al sustegnair da cumpensar las expensas ch'il mantegniment da l'uffant ha chaschunà.

Segund chapitel: L'autorità da chasa

Art. 331

A. Premissa

¹ Sche persunas che vivan en ina chasada cuminaivla han tenor las prescripziuns da la lescha u tenor cunvegnientscha ubain tenor isanza in chau da la famiglia, ha quel l'autorità da chasa.

² L'autorità da chasa s'extenda sin tuttas persunas che vivan en la chasada cuminaivla sco parents⁴³⁹ e quins u sin fundament d'in contract sco lavurant u en ina posiziun sumeglianta.⁴⁴⁰

Art. 332

B. Effect I. Urden da chasa e pro- vediment

¹ L'urden, al qual ils cussedents èn suttaless, ha da prender adequatamain resguard dals interess da tut ils participads.

² Als cussedents duai en spezial vegnir concedida la libertad ch'è necessaria per lur scolaziun, per lur lavur professiunala e per ils basegns religius.

³ Il chau da la famiglia ha da tegnair en salv las chaussas appurtadas dals cussedents e las ha da segirar cunter donn cun il medem quità sco sias atgnas.

Art. 333

II. Respon- sablada

¹ Sch'in cussedent ch'è minoren u che ha in impediment spiertal, che stat sut curatella cumplexsiva u che patescha d'in disturbì psichic chaschuna in donn, è il chau da la famiglia responsabel per quai, nun ch'el possa cumprovar d'avair exequi la surveglianza en moda usitada e cun l'attenziun che vegn pretendida tenor las circumstanzas.⁴⁴¹

⁴³⁹ Versiun da quest pled tenor la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BB1 1971 I 1200).

⁴⁴⁰ Versiun tenor la cifra II art. 2 cifra 2 da la LF dals 25 da zer. 1971, en vigur dapi il 1. da schan. 1972 (AS 1971 1465; BB1 1967 II 241).

⁴⁴¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001).

² Il chau da la famiglia è obligà da procurar ch'in cussedent che ha in impediment spiertal u che patescha d'in disturbi psichic na chaschunia betg in privel u in donn per el sez u per auters.⁴⁴²

³ En cas da basegn duai el sa drizzar a l'autorità cumpetenta, per che las mesiras necessarias possian vegnir prendidas.

Art. 334⁴⁴³

III. Pretensium
dals uffants e
dals biadis
1. Premissas

¹ Uffants u biadis maiorens che vivan en la medema chasada cun lur geniturs u cun lur tattas e cun lur tats e che han sustegni la cuminanza cun lur lavur u cun lur entradas, pon pretender per quai ina indemnizaziun adequata.⁴⁴⁴

² En cas da dispita decida la dretgira davart l'autezza da l'indemnizaziun, davart sia garanzia e davart la moda e maniera dal pajament.

Art. 334bis 445

2. Far valair
il dretg

¹ L'indemnizaziun che tutga als uffants u als biadis po vegnir fatga valair cun la mort dal debitor.

² Ella po vegnir fatga valair gia dal temp da vita dal debitor, sch'ina impegnaziun u sch'in concurs vegn declerà cunter el, sche la chasada cuminaivla vegn schliada u sch'il manaschi va en auters mauns.

³ Ella n'è betg suttamessa ad ina surannaziun; ella sto dentant vegnir fatga valair il pli tard tar la partiziun da l'ierta dal debitor.

Terz chapitel: La facultad da famiglia

Art. 335

A. Fundaziuns
da famiglia

¹ Ina facultad po vegnir deditgada als interess d'ina famiglia tras quai ch'i vegn installada ina fundaziun da famiglia tenor las reglas dal dretg da personas u dal dretg d'ierta; l'intent da questa fundaziun da famiglia è quel da covrir ils custs d'educaziun, da dotaziun u da sustegniment dals confamigliars u d'autras finamiras sumegliantas.

² L'installaziun da novs fideicommiss da famiglia n'è betg pli permessa.

⁴⁴² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteccziun da creschids, dretg da personas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

⁴⁴³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 6 d'oct. 1972, en vigur dapi ils 15 da favr. 1973 (AS 1973 93; BBl 1970 I 805, 1971 II 737).

⁴⁴⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteccziun da creschids, dretg da personas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

⁴⁴⁵ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 6 d'oct. 1972, en vigur dapi ils 15 da favr. 1973 (AS 1973 93; BBl 1970 I 805, 1971 I 737).

Art. 336

B. Indivisiuns
I. Constituziun
1. Cundiziuns

Ina facultad po vegnir deditgada als interess d'ina famiglia tras quai che parents creschan ina indivisiun cun l'intent da laschar ina ierta nundivida, e quai dal tuttatag u parzialmain, u tras quai ch'els furman ina indivisiun or d'ina outra facultad.

Art. 337

2. Furma

Per esser valaivel basegna il contract davart la constituziun d'ina indivisiun ina documentaziun publica ch'è sutscritta da tut ils commembers u da tut lur represchentants.

Art. 338

II. Durada

¹ L'indivisiun po vegnir concludida per in temp limità u per in temp illimità.

² Sch'ella è vegnida concludida per in temp illimità, po mintga commember disdir ella, observond in termin da disditga da 6 mais.

³ Sch'i sa tracta d'in manaschi agricul, è ina disditga mo admissa sin ils termins da primavera u d'atun tenor l'isanza locala.

Art. 339

III. Effect
1. Spezia
d'indivisiun

¹ L'indivisiun oblighescha ses commembers ad in'activiad economica cuminaivla.

² Tut ils commembers han ils medems dretgs vi da l'indivisiun, nun ch'i saja vegnì fixà insatge auter.

³ Uschè ditg che l'indivisiun exista, na pon els ni pretender ina partiziun da la facultad ni disponer da lur atgna part.

Art. 340

2. Direcziun e
represchentanza
a. En general

¹ Ils affars da l'indivisiun vegnan administrads cuminaivlamain da tut ils commembers.

² Mintgin dad els po far acts administrativs ordinaris senza la cooperaziun dals auters.

Art. 341

b. Competenza
dal parsura

¹ Ils commembers pon designar in dad els sco parsura da l'indivisiun.

² Quel represchenta l'indivisiun en tut ils fatgs che la pertutgan e dirigia sia activiad economica.

³ Vers terzas personas da buna fai valan dentant ils auters commembers mo sco exclus da la represchentanza, sch'il represchentant è inscrit sco tal en il register da commerzi.

Art. 342

3. Bains cuminaivels e facultad persunala

¹ Las valurs da facultad cumpigliadas da l'indivisiun èn la proprietad cuminaivla da tut ils commembers.

² Per ils debits stattan els buns solidaricamain.

³ Sch'i n'è fixà nagut auter, appartegna a la facultad persunala da minga commember tut quai ch'el posseda ordaifer ils bains cuminaivels u s'acquista gratuitamain per sasez durant l'indivisiun, saja quai tras ierta u en in'otra moda.

Art. 343

IV. Dissoluziun
1. Motivs

L'indivisiun vegn dissolvida:

1. tenor cunvegna u tenor disditga;
2. cur ch'il temp, per il qual ina indivisiun è vegnida constituida, è scadi, uschenavant ch'ella na vegn betg continuada taciturnamain;
3. sche la part impegnada d'in commember è vegnida realisada;
4. sch'in commember ha fatg concurs;
5. sch'in commember pretenda quai per motivs relevants.

Art. 344

2. Disditga, insolvenza, maridaglia

¹ Sche l'indivisiun vegn disditga d'in commember u sch'in tal ha fatg concurs u sche la part impegnada d'in dad els vegn realisada, pon ils auters commembers cuntinuar ensemen cun l'indivisiun cun indemnisar l'extrant u ses crediturs.

² Sch'in commember marida, po el pretender da vegnir indemnisa, e quai senza disditga precedenta.

Art. 345

3. Mort d'in commember

¹ Sch'in commember mora, pon ses ertavels che na fan betg part da l'indivisiun, mo pretender l'indemnisaziun en daners.

² Sch'el ha descendents cun dretg d'ierta, pon quels – cun il consentiment dals auters commembers – entrar en l'indivisiun empè dal defunct.

Art. 346

4. Moda
da parter

¹ La partiziun dals bains cuminaivels u l'indemnisaziun en daners d'in commember extrant ha lieu tenor la situaziun finanziaala ch'era avant maun il mument ch'il motiv da la dissoluziun da l'indivisiun è sa preschentà.

² Sia execuziun na dastga betg vegnir pretendida d'in temp nunadattà.

Art. 347

V. Indivisiun cun
participaziun
al gudogn
1. Cuntegn

¹ Ils commembers pon surdar ad in sulet dad els l'administraziun dals bains cuminaivels e la represchentanza da l'indivisiun, cun la cundiziun che quel haja da sbursar annualmain als auters ina part dal gudogn net.

² Sch'i n'è fixà nagut auter, vegn questa part fixada en moda adequata, uschia ch'ella tegna quint da las prestaziuns dal surpigliader e correspunda a la rendita ch'il bain cuminaivel ha gi en media durant ina perioda adequata pli lunga.

Art. 348

2. Motivs
speziels da
dissoluziun

¹ Sch'il surpigliader n'administrescha betg en urden ils bains cuminaivels u sch'el n'ademplescha betg sias obligaziuns vers ils auters commembers, pon quels pretender che l'indivisiun vegnia dissolvida.

² Per motivs relevants e resguardond las prescripziuns davart la partiziun tenor il dretg d'ierta po la dretgira ordinar sin dumonda d'in commember che quel possa sa participar a l'administraziun da l'indivisiun.

³ Dal rest è l'indivisiun cun participaziun al gudogn suttamessa a las reglas che valan per l'indivisiun cun in'administraziun cuminaivla.

Art. 349–358⁴⁴⁶**Art. 359⁴⁴⁷**

⁴⁴⁶ Aboli tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, cun effect dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 I 118; BBl 1996 I 1).

⁴⁴⁷ Aboli tras la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decret chantunals tras la Confederaziun, cun effect dapi il 1. da favr. 1991 (AS 1991 362; BBl 1988 II 1333).

Terza partiziun:⁴⁴⁸ La protecziun da creschids**Dieschavel titel:****L'agen provediment e mesiras tenor la lescha****Emprim chapitel: L'agen provediment****Emprim sutchapitel: Il mandat preventiv****Art. 360**

A. Princip

¹ Ina persuna abla d'agir (mandant) po incumbensar ina persuna natala u giuridica (mandatari) da surpigliar la tgira da sia persuna u da sia facultad u da la represchentar en la correspundenza giuridica, en cas ch'ella daventa inabla da giuditgar.

² Il mandant sto definir las incumbensas ch'el vul attribuir al mandatari e po dar directivas per l'adempliment da las incumbensas.

³ En cas ch'il mandatari n'è betg adattà per las incumbensas, n'accepta betg l'incarica u disdi tala, po il mandant prender disposiziuns substitutivas.

Art. 361B. Constituziun
e revocaziun
I. Constituziun

¹ Il mandat preventiv sto vegnir constituì a maun en scrit u sto vegnir documentà publicamain.

² Il mandat preventiv constituì a maun sto vegnir scrit dal mandant dal cumenzament fin a la fin a maun, ed il mandant sto datar e sutscriver quest mandat.

³ Sin dumonda dal mandant inscriva l'uffizi dal stadi civil la constituziun dal mandat preventiv ed il lieu da deposit en la banca da datas centrala. Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns necessarias, en spezial davart l'access a las datas.

Art. 362

II. Revocaziun

¹ Il mandant po revocar da tut temp ses mandat preventiv en ina da las furmas prescrites per la constituziun.

² Il mandant po er revocar ses mandat preventiv cun destruir il document.

³ Sch'il mandant constituescha in nov mandat preventiv senza abolir explicitamain in mandat anteriur, remplazza il nov mandat il mandat anteriur, nun che quel saja senza dubi mo ina cumplettaziun.

⁴⁴⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

Art. 363

C. Constataziun
da la valaivladad
ed acceptaziun

¹ Sche l'autorità per la protecziun da creschids vegn a savair ch'ina persuna è daventada inabla da giuditgar e sch'ella na sa betg, sch'igl exista in mandat preventiv, s'infurmescha ella tar l'uffizi dal stadi civil.

² Sch'igl exista in mandat preventiv, controllescha l'autorità per la protecziun da creschids:

1. sche quel è vegnì constitù valaivlamain;
2. sche las premissas per sia valaivladad èn ademplitas;
3. sch'il mandatarì è adattà per sias incumbensas; e
4. sch'i dovra ulteriuras mesiras da la protecziun da creschids.

³ Sch'il mandatarì accepta il mandat preventiv, al renda l'autorità attent a sias obligaziuns tenor las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴⁴⁹ davart il mandat ed al surdat in document che cuntegna sias cumpetenzas.

Art. 364

D. Interpretaziun
e cumpletaziun

Il mandatarì po dumandar l'autorità per la protecziun da creschids d'interpretar il mandat preventiv e da cumplettar quel en puncts secundars.

Art. 365

E. Adempliment

¹ Il mandatarì represchenta il mandant en il rom dal mandat preventiv ed ademplescha conscienziusamain sias incumbensas tenor las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴⁵⁰ davart il mandat.

² Sch'il mandatarì sto liquidar affars che n'èn betg cuntegnids en il mandat preventiv u sch'el ha – en in affar – auters interess che quels dal mandatarì, infurmescha el immediatamain l'autorità per la protecziun da creschids.

³ En cas d'ina collisiun d'interess croda la cumpetenzza dal mandatarì tenor la lescha.

Art. 366

F. Indemnisaziun
e spesas

¹ Sch'il mandat preventiv na cuntegna naginas disposiziuns davart l'indemnisaziun dal mandatarì, fixescha l'autorità per la protecziun da creschids ina indemnisaziun commensurada, sche quai para dad esser giustifitgà areguard la dimensiun da las incumbensas u sche las prestaziuns dal mandatarì vegnan per il solit indemnisadas.

⁴⁴⁹ SR 220

⁴⁵⁰ SR 220

² L'indemnisaziun e las spesas necessarias van a quint dal mandant.

Art. 367

G. Disditga

¹ Il mandatari po disdir da tut temp il mandat preventiv tras ina communicaziun en scrit a l'autorità per la protecziun da creschids, observond in termin da disditga da 2 mais.

² Per motivs relevants po el disdir immediatamain il mandat.

Art. 368

H. Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids

¹ Sch'ils interess dal mandant èn periclitads u betg pli garantids, prenda l'autorità per la protecziun da creschids las mesiras necessarias d'uffizi u sin dumonda d'ina persuna da confidenza.

² En spezial po ella dar directivas al mandatari, obligar il mandatari d'inoltrar periodicamain inventaris e rapports u retrair per part u dal tuttafatg sias cumpetenzas.

Art. 369

I. Recuperaziun da l'abilità da giuditgar

¹ Sch'il mandant daventa puspè abel da giuditgar, extingua il mandat preventiv tenor la lescha.

² Sch'ils interess dal mandant vegnan periclitads tras quest fatg, è il mandatari obligà da cuntinuar uschè ditg cun las incumbensas attribuidas, fin ch'il mandant po defender sez ses interess.

³ Il mandant vegn obligà tras affars ch'il mandatari fa avant ch'el vegn a savair da l'extincziun da ses mandat, sco sch'il mandat fiss anc adina valaivel.

Segund sutchapitel: La disposiziun dal pazient

Art. 370

A. Princip

¹ En ina disposiziun dal pazient po ina persuna abla da giuditgar fixar las mesiras medicalas ch'ella accepta u refusa, en cas ch'ella daventa inabla da giuditgar.

² Ella po er numnar ina persuna natirala che duai discutir cun il medi responsabel las mesiras medicalas e decider en ses num, en cas ch'ella è inabla da giuditgar. Ella po dar directivas a la persuna numnada.

³ En cas che la persuna numnada n'è betg adattada per las incumbensas, n'accepta betg l'incarica u disdi tala, po ella prender disposiziuns substitutivas.

Art. 371

B. Constituziun
e revocaziun

¹ La disposiziun dal pazient sto vegnir constituida en scrit, sto vegnir datada e sutscritta.

² Tgi che constituescha ina disposiziun dal pazient, po laschar inscriver la constituziun ed il lieu da deposit sin la carta d'assicuranza. Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns necessarias, en spezial davart l'access a las datas.

³ La disposiziun davart la revocaziun dal mandat preventiv è applitgabila tenor il senn.

Art. 372

C. Cumenzament
da l'inabilitad da
giuditgar

¹ Sch'il pazient è inabel da giuditgar e sch'ins na sa betg, sch'igl exista ina disposiziun dal pazient, s'infurmescha il medi responsabel en chaussa cun consultar la carta d'assicuranza. Resalvads restan cas urgents.

² Il medi ademplescha la disposiziun dal pazient, sche quella na violescha betg prescripziuns legalas u sch'i n'existan betg dubis motivads ch'ella exprimia la libra voluntad u correspundia a la voluntad probabla dal pazient.

³ En il dossier dal pazient menziunescha il medi ils motivs, per ils quals la disposiziun dal pazient na vegn betg ademplida.

Art. 373

D. Intervenziun
da l'autoridad
per la protecziun
da creschids

¹ Mintga persuna da confidenza dal pazient po appellar en scrit a l'autoridad per la protecziun da creschids e far valair:

1. che la disposiziun dal pazient na vegnia betg ademplida;
2. ch'ils interess da la persuna inabla da giuditgar sajan periclitads u betg pli garantids;
3. che la disposiziun dal pazient n'exprimia betg sia libra voluntad.

² Las disposiziuns davart l'intervenziun da l'autoridad per la protecziun da creschids en cas dal mandat preventiv èn applitgabras tenor il senn.

**Segund chapitel:
Mesiras tenor la lescha per personas inablas da giuditgar**
**Emprim sutchapitel:
Represchentanza tras il consort u tras il partenari registrà**

Art. 374

A. Premissas
e dimensiun
dal dretg da
represchentanza

¹ Il consort u il partenari registrà che maina ina chasada cuminaivla cun ina persuna che daventa inabla da giuditgar, u che assista regularmain e persunalmain questa persuna, ha in dretg da represchentanza tenor la lescha, sch'i n'exista ni in mandat preventiv ni ina curatella correspondent.

² Il dretg da represchentanza cumpiglia:

1. tut ils acts giuridics ch'èn usitadamain necessaris per cuvrir il basegn vital;
2. l'administraziun ordinaria da las entradas e da las ulteriuras valurs da facultad; e
3. sche necessari, la cumpetenza d'avrir e da liquidar la posta.

³ Per acts giuridics en il rom da l'administraziun extraordinaria da la facultad dovra il consort u il partenari registrà il consentiment da l'autorità per la protecziun da creschids.

Art. 375

B. Execuziun
dal dretg da
represchentanza

Per exequir il dretg da represchentanza èn applitgablus las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴⁵¹ davart il mandat tenor il senn.

Art. 376

C. Intervenziun
da l'autorità
per la protecziun
da creschids

¹ Sch'i existan dubis davart l'adempliment da las premissas per ina represchentanza, decida l'autorità per la protecziun da creschids davart il dretg da represchentanza e consegna eventualmain al consort u al partenari registrà in document che cuntegna las cumpetenzas.

² Sch'ils interess da la persuna inabla da giuditgar èn periclitads u betg pli garantids, retira l'autorità per la protecziun da creschids – sin dumonda d'ina persuna da confidenza u d'uffizi – per part u dal tutfatg al consort u al partenari registrà las cumpetenzas da represchentanza u constituescha ina curatella.

Segund sutchapitel: Represchentanza en cas da mesiras medicalas

Art. 377

A. Plan da tractament

¹ Sch'ina persuna inabla da giuditgar n'è betg s'exprimida davart ses tractament en ina disposiziun dal pazient, planisescha il medi responsabel – en cas da mesiras medicalas – il tractament necessari ensem cun la persuna ch'è autorisada da represchentar la persuna inabla da giuditgar.

² Il medi infurmescha la persuna cun dretg da represchentanza davart tut las circumstanzas ch'èn relevantas en vista a las mesiras medicalas previsas, en spezial davart ils motivs, l'intent, la moda e maniera, las modalitads, las ristgas, ils effects secundars ed ils custs da talas, davart las consequenzas, sch'il tractament vegn tralascHà, sco er davart eventualas pussaivladads da tractament alternativs.

³ Uschenavant sco pussaivel vegn er la persuna inabla da giuditgar integrada en il process da decisiun.

⁴ Il plan da tractament vegn adattà al svilup current.

Art. 378

B. Persuna cun dretg da represchentanza

¹ Las suandantas persunas èn – en questa successiun – autorisadas da represchentar la persuna inabla da giuditgar e d'acceptar u da refusar las mesiras ambulantas u staziunaras previsas:

1. la persuna numnada en ina disposiziun dal pazient u en in mandat preventiv;
2. il procuratur cun in dretg da represchentanza en cas da mesiras medicalas;
3. il consort u il partenari registrà che maina ina chasada cuminaivla cun la persuna inabla da giuditgar u che assista regularmain e persunalmain questa persuna;
4. la persuna che maina ina chasada cuminaivla cun la persuna inabla da giuditgar e che assista regularmain e persunalmain questa persuna;
5. ils descendents, sch'els assistan regularmain e persunalmain la persuna inabla da giuditgar;
6. ils geniturs, sch'els assistan regularmain e persunalmain la persuna inabla da giuditgar;
7. ils fragliuns, sch'els assistan regularmain e persunalmain la persuna inabla da giuditgar.

² Sche pliras personas han il dretg da represchentanza, dastga il medi premetter da buna fai che mintgina ageschia cun il consentiment da l'otra.

³ Sche la disposiziun dal pazient na cuntogna naginas directivas, decida la persuna cun dretg da represchentanza tenor la voluntad probabla e tenor ils interess da la persuna inabla da giuditgar.

Art. 379

C. Cas urgents En cas urgents prenda il medi las mesiras medicalas tenor la voluntad probabla e tenor ils interess da la persuna inabla da giuditgar.

Art. 380

D. Tractament d'in disturbi psichic Il tractament d'in disturbi psichic d'ina persuna inabla da giuditgar en ina clinica psichiatica sa drizza tenor las disposiziuns davart il plazza-ment per motivs da provediment.

Art. 381

E. Intervenziun da l'autoridad per la protecciun da creschids ¹ L'autoridad per la protecciun da creschids constituescha ina curatella da represchentanza, sch'i n'ha naginas personas cun dretg da represchentanza u sche quellas na vulan betg exequir il dretg da represchentanza.

² Ella nominescha la persuna cun dretg da represchentanza u constituescha ina curatella da represchentanza:

1. sch'i n'è betg cler, tgi che ha il dretg da represchentanza;
2. sche las personas cun dretg da represchentanza èn da different avis; u
3. sch'ils interess da la persuna inabla da giuditgar èn periclitads u betg pli garantids.

³ Ella agescha sin dumonda dal medi u d'ina outra persuna da confidenza u d'uffizi.

Terz sutchapitel: Segiurn en instituts da dimora u da tgira

Art. 382

A. Contract d'assistenza ¹ Sch'ina persuna inabla da giuditgar vegn assistida durant in temp pli lung en in institut da dimora u da tgira, stoi vegnir fixà en scrit en in contract d'assistenza tge prestaziuns che l'institut furnescha e quant che quellas custan.

² Fixond las prestaziuns che l'institut ha da furnir, vegnan ils giavischs da la persuna pertutgada resguardads tant sco pussaivel.

³ La cumpetenzza da represchentar la persuna inabla da giuditgar a chaschun da la conclusiun, da la midada u da l'aboliziun dal contract d'assistenza sa drizza tenor il senn tenor las disposiziuns davart la represchentanza en cas da mesiras medicalas.

Art. 383

B. Restricziun
da la libertad
da sa mover
I. Premissas

¹ L'institut da dimora u da tgira dastga mo restrenscher la libertad da sa mover da la persuna inabla da giuditgar, sche mesiras main rigurusas na bastan betg u paran da bel principi dad esser insuffizientas e sche la mesira serva:

1. ad impedir in privel per la vita u per l'integritad corporala da la persuna pertutgada u da terzas persunas; u
2. ad eliminar in disturbi gravant da la vita cuminaivla en l'institut.

² Avant che restrenscher la libertad da sa mover vegn declerà a la persuna pertutgada, tge che capita, pertge che la mesira è vegnida ordinada, quant ditg che la mesira dura probablmain e tgi che s'occupa durant quest temp da la persuna pertutgada. Resalvadas restan situaziuns d'urgenza.

³ La restricziun da la libertad da sa mover vegn abolida uschè prest sco pussaivel; en mintga cas vegni controllà regularmain, sche la restricziun è anc giustifitgada.

Art. 384

II. Protocol-
laziun ed
infurmaziun

¹ Mintga mesira che restrenscha la libertad da sa mover vegn protocollada. Il protocol cuntegna en spezial il num dal disponent, l'intent, il gener e la durada da la mesira.

² La persuna ch'è autorisada da represchentar la persuna inabla da giuditgar en cas da mesiras medicalas vegn infurmada davart la mesira che restrenscha la libertad da sa mover; ella po prender invista dal protocol da tut temp.

³ In dretg da prender invista han er las persunas che surveglian l'institut da dimora u da tgira.

Art. 385

III. Intervenziun
da l'autorità per
la protecziun da
creschids

¹ Cunter ina mesira che restrenscha la libertad da sa mover po la persuna pertutgada u ina da sias persunas da confidenza appellar da tut temp en scrit a l'autorità per la protecziun da creschids a la sedia da l'institut.

² Sche l'autorità per la protecziun da creschids constatescha che la mesira na correspunda betg a las prescripziuns legalas, mida u abolescha ella la mesira u ordinescha ina mesira uffiziala da la protecziun da creschids. Sche necessari infurmescha ella l'autorità da surveglianza da l'institut.

³ Mintga dumonda che pretenda in giudicament tras l'autorità per la protecziun da creschids vegn tramessa vinavant immediatamain a quella.

Art. 386

C. Protecziun da la persunalità

¹ L'institut da dimora u da tgira protegia la persunalità da la persuna inabla da giuditgar e promova uschenavant sco pussaivel contacts cun persunas ordaifer l'institut.

² Sche nagin d'ordaiifer l'institut s'occupa da la persuna pertutgada, infurmescha l'institut da dimora u da tgira l'autorità per la protecziun da creschids.

³ La libra tschernha dal medi è garantida, nun che motivs relevants s'opponian a quai.

Art. 387

D. Surveglianza dals instituts da dimora e da tgira

Ils instituts da dimora e da tgira che assistan persunas inablas da giuditgar vegnan suttamess dals chantuns ad ina surveglianza, nun ch'ina surveglianza saja gia garantida tras prescripziuns dal dretg federal.

Indeschavel titel: Las mesiras uffizialas

Emprim chapitel: Principis generals

Art. 388

A. Intent

¹ Las mesiras uffizialas da la protecziun da creschids garanteschon il bainstar e la protecziun da persunas basegnusas.

² Ellas duain mantegnair e promover uschè bain sco pussaivel l'auto-determinaziun da la persuna pertutgada.

Art. 389

B. Subsidiarità e commensuralità

¹ L'autorità per la protecziun da creschids ordinescha ina mesira, sche:

1. il sustegn che la persuna basegnusa survegn tras la famiglia, tras autras persunas da confidenza ubain tras servetschs privats u publics na basta betg u para da bel principi dad esser nun-suffizient;

2. en cas d'ina inabilitad da giuditgar da la persuna basegnusa i n'è vegnì preni nagin agen provediment u igl è vegnì preni in agen provediment che n'è betg suffizient e las mesiras tenor la lescha na bastan betg.

² Mintga mesira uffiziala sto esser necessaria ed adattada.

Segund chapitel: La curatella

Emprim sutchapitel: Disposiziuns generalas

Art. 390

A. Premissas

¹ L'autorità per la protecziun da creschids installescha ina curatella, sch'ina persuna maiorenna:

1. po reglar mo per part u na po in summa betg reglar ses affars pervia d'in impediment spiertal, pervia d'in disturbi psichic u pervia d'ina deblezza sumeglianta che sa chatta en la persuna;
2. pervia d'incapacità temporara da giuditgar u pervia d'absenza en affars che ston vegnir liquidads na po ni agir senza ni ha designà ina persuna ch'è autorisada da surpigliar la substituiziun.

² La grevezza e la protecziun dals confamigliars e da terzas persunas ston vegnir resguardadas.

³ La curatella vegn installada sin dumonda da la persuna pertutgada u d'ina persuna da confidenza ubain d'uffizi.

Art. 391

B. Champs d'incumbensa

¹ L'autorità per la protecziun da creschids circumscriba ils champs d'incumbensas da la curatella correspudentamain als basegns da la persuna pertutgada.

² Ils champs d'incumbensas pertutgan la tgira da persunas, la tgira da la facultad u la corrispondenza giuridica.

³ Senza il consentiment da la persuna pertutgada dastga il procuratur avrir la posta da tala u metter pe en l'abitaziun da quella mo, sche l'autorità per la protecziun da creschids ha autorisà quai explicitamain.

Art. 392

C. Renunzia ad ina curatella

Sche l'installaziun d'ina curatella para dad esser evidentamain sproporziunada pervia da la dimensiun da las incumbensas, po l'autorità per la protecziun da creschids:

1. preparar da sai anor quai ch'è necessari, oravant tut dar il consentiment per in act giuridic;
2. dar ina incumbensa ad ina terza persuna da liquidar singulas lavurs; u
3. designar ina persuna u in post, a la quala u al qual ston vegnir dadas l'invista en ed infurmaziuns davart tscherts secturs.

Segund sutchapitel: Ils geners da curatella

Art. 393

A. Curatella
accumpagnada

¹ Ina curatella accumpagnada vegn installada cun il consentiment da la persuna basegnusa, sche quella dovra in sustegn accumpagnà per liquidar tscherts affars.

² La curatella accumpagnada na restrenscha betg l'abiltad d'agir da la persuna pertutgada.

Art. 394

B. Curatella da
represchentanza
I. En general

¹ Ina curatella da represchentanza vegn installada, sche la persuna basegnusa na po betg liquidar tscherts affars e sto perquai vegnir represchentanada.

² L'autorità per la protecziun da creschids po restrenscher correspundentmain l'abiltad d'agir da la persuna pertutgada.

³ Er sche l'abiltad d'agir n'è betg restrenschida, sto la persuna pertutgada acceptar las acziuns dal procuratur.

Art. 395

II. Administra-
ziun da facultad

¹ Sche l'autorità per la protecziun da creschids installescha ina curatella da represchentanza per administrar la facultad, determinescha ella las valurs da facultad che duain vegnir administradas dal procuratur. Ella po suttametter a l'administraziun parts da las entradas u da la facultad, tut las entradas u tut la facultad ubain tut las entradas e tut la facultad.

² La cumpetenzza d'administrar dal procuratur cumpiglia er ils respargns da las entradas administradas u ils retgavs da la facultad amministrada, nun che l'autorità per la protecziun da creschids prevesia insatge auter.

³ Senza restrenscher l'abiltad d'agir da la persuna pertutgada, la po l'autorità per la protecziun da creschids privar da l'access a singulas valurs da facultad.

⁴ Sche l'autorità per la protecziun da creschids scumonda a la persuna pertutgada da disponer d'in bain immobigliar, lascha ella inscriver quai en il register funsil.

Art. 396

C. Curatella partecipativa

¹ Ina curatella partecipativa vegn installada, sche tschertas acziuns da la persuna basegnusa ston vegnir approvadas dal procuratur per la proteger uschia.

² L'abilità d'agir da la persuna pertutgada vegn restrenschida correspondentamain tenor la lescha.

Art. 397

D. Cumbinaziun da curatellas

La curatella accumpagnada, la curatella da represchentananza e la curatella partecipativa pon vegnir cumbinadas ina cun l'autra.

Art. 398

E. Curatella cumplexsiva

¹ Ina curatella cumplexsiva vegn installada, sch'ina persuna è spezialmain basegnusa, oravant tut per motivs d'ina inabilitad permanenta da giuditgar.

² Ella vala per tut ils affars da la tgira da persunas, da la tgira da la facultad e da la correspundenza giuridica.

³ L'abilità d'agir da la persuna pertutgada croda davent tenor la lescha.

Terz sutchapitel: Fin da la curatella

Art. 399

¹ Tenor la lescha finescha la curatella cun la mort da la persuna pertutgada.

² L'autorità per la protecziun da creschids annullescha ina curatella sin dumonda da la persuna pertutgada u d'ina persuna da confidenza u d'uffizi, sch'i na dat nagin motiv pli per la cuntinuar.

Quart sutchapitel: Il procuratur

Art. 400

A. Nominaziun
I. Premissas generalas

¹ L'autorità per la protecziun da creschids nominescha sco procuratur ina persuna natirala ch'è adattada per questa incumbensa per motivs persunals e professiunals, che po investir il temp necessari per quai e

che ademplescha sezza questa incumbensa. En cas da circumstanzas spezialas pon vegnir nominadas pliras persunas.

² La persuna dastga vegnir nominada mo cun ses consentiment.⁴⁵²

³ L'autorità per la protecziun da creschids procura ch'il procuratur survegn l'instrucziun, la cussegliaziun ed il sustegn necessari.

Art. 401

II. Giavischs da la persuna pertutgada u da persunas da sia confidenza

¹ Sche la persuna pertutgada propona ina persuna da confidenza sco procuratur, ademplescha l'autorità per la protecziun da creschids quest giavisch, sche la persuna proponida è adattada per la curatella ed è pronta da la surpigliar.

² Ella resguarda, sche pussaivel, ils giavischs dals confamigliars u d'autras persunas da confidenza.

³ Sche la persuna pertutgada refusa ina tscherta persuna sco procuratur, respecta l'autorità per la protecziun da creschids quest giavisch, sche pussaivel.

Art. 402

III. Surdada da l'uffizi a pliras persunas

¹ Sche l'autorità per la protecziun da creschids surdat ina curatella a pliras persunas, fixescha ella, sche l'uffizi duai vegnir exequì cuminaivlamain u tgi ch'è responsabel per tge incumbensa.

² Ina curatella cuminaivla vegn surdada a pliras persunas mo cun lur consentiment.

Art. 403

B. Impediment e collisiun d'interess

¹ Sch'il procuratur è impedì d'agir u sch'ils interess dal procuratur collideschan tar in affar cun quels da la persuna pertutgada, nominescha l'autorità per la protecziun da creschids in procuratur substitut u regla sezza quest affar.

² En cas d'ina collisiun d'interess croda tenor la lescha la competenza dal procuratur en l'affar correspondent.

Art. 404

C. Indemnizaziun e spesas

¹ Il procuratur ha il dretg d'ina indemnizaziun adeguata e d'ina cum-pensaziun da las spesas necessarias, pajadas or da la facultad da la persuna pertutgada. Sch'il procuratur è in procuratur professional, van l'indemnizaziun e la cumpensaziun da las spesas al patrun.

⁴⁵² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 29 da sett. 2017, en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 2801; BBl 2017 1811 3205).

² L'autorità per la protecziun da creschids fixescha l'autozza da l'indemnisaziun. En quest connex resguarda ella spezialmain la dimensiun e la complexità da las incumbensas surdadas al procuratur.

³ Ils chantuns decreteschan disposiziuns executivas e reglan l'indemnisaziun e la cumpensaziun da las spesas, sche quellas na pon betg vegnir pajadas da la facultad da la persuna pertutgada.

Tschintgavel sutchapitel: L'administraziun da la curatella

Art. 405

A. Surpigliada da l'uffizi

¹ Il procuratur s'acquista las enconuschentschas ch'èn necessarias per ademplir las incumbensas e contactescha personalmain la persuna pertutgada.

² Sche la curatella cumpiglia l'administraziun da la facultad, fa il procuratur en collavuraziun cun l'autorità per la protecziun da creschids immediatmain in inventari da las valurs da facultad che ston vegnir administradas.

³ Sche las circumstanzas giustifitgeschan quai, po l'autorità per la protecziun da creschids decretar ina inventarisaziun publica. Per ils crediturs ha quella il medem effect sco l'inventari public dal dretg d'ierta.

⁴ Terzas personas èn obligadas da dar tut las infurmaziuns necessarias per l'inventarisaziun.

Art. 406

B. Relaziun cun la persuna pertutgada

¹ Il procuratur ademplescha las incumbensas en l'interess da la persuna pertutgada, prenda, sche pussaivel, resguard da l'opiniun da tala e resguarda sia voluntad da concepir sia vita tenor agens giavischs ed ideas en corrispondenza cun sias abilitads.

² Il procuratur sa stenta da stabilir ina relaziun da confidenza cun la persuna pertutgada e da levgiar sia flaiveltezza u d'impedir in pegiurament.

Art. 407

C. Agen agir da la persuna pertutgada

La persuna pertutgada abla da giuditgar po, er sch'ella è vegnida privata da l'abilitad d'agir, fundar – en il rom dal dretg da personas – dretgs ed obligaziuns tras l'agen agir ed exequir dretgs personals inalienabels.

- Art. 408**
- D. Administrazziun da la facultad
I. Incumbensas
- 1 Il procuratur administrescha las valurs da facultad cun quità e fa tut ils acts giuridics che han in connex cun l'administrazziun.
- 2 Particularmain po il procuratur:
1. prender encunter cun effect liberant per terzas persunas la prestaziun che quellas debiteschan a la persuna pertutgada;
 2. pagar ils debits, uschenavant che quai è inditgà;
 3. represchentar, sche necessari, la persuna pertutgada per ils basegns currents.
- 3 Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns davart l'investiziun e davart il deposit da la facultad.
- Art. 409**
- II. Imports a libra disposiziun
- Il procuratur dat a la persuna pertutgada imports adequats a libra disposiziun che derivan da la facultad da tala.
- Art. 410**
- III. Quint
- 1 Il procuratur maina il quint ed al suttametta a l'autorità per la protecziun da creschids per l'approvaziun a las periodas fixadas d'ella, almain però mintga 2 onns.
- 2 Il procuratur declera a la persuna pertutgada il quint e dat ad ella ina copia sin giavisch.
- Art. 411**
- E. Rapport
- 1 Il procuratur rapporta a l'autorità per la protecziun da creschids uschè savens sco necessari, almain però mintga 2 onns, davart la situaziun da la persuna pertutgada e davart l'execuziun da la curatella.
- 2 Cun formular il rapport consultescha il procuratur sche pussaivel la persuna pertutgada e dat ad ella ina copia sin giavisch.
- Art. 412**
- F. Affars particulars
- 1 Represchentond la persuna pertutgada na dastga il procuratur surpigliar naginas garantias, fundar naginas fundaziuns e far naginas donaziuns, cun excepziun dals regals occasiunals usitads.
- 2 Valurs da facultad che han ina valur speziala per la persuna pertutgada u per sia famiglia na vegnan, sche pussaivel, betg alienadas.

G. Duair da diligenza ed obligaziun da discreziun

Art. 413

¹ Ademplind sias incumbensas ha il procuratur il medem duair da diligenza sco ina persuna mandataria tenor las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴⁵³.

² Il procuratur è obligà da mantegnair discreziun, nun che quai cuntra-fetschia ad interess predominants.

³ Terzas personas ston vegnir orientadas davart la curatella, uschenavant che quai è necessari per il procuratur per ademplir duidamain las incumbensas.

H. Midada da las relaziuns

Art. 414

Il procuratur infurmescha immediatamain l'autorità per la protecziun da creschids davart circumstanzas che pretendan ina midada da las mesiras u che pussibiliteschan in'aboliziun da la curatella.

Sisavel sutchapitel: La cooperaziun da l'autorità per la protecziun da creschids

A. Revisiun dal quint ed examinaziun dal rapport

Art. 415

¹ L'autorità per la protecziun da creschids reveda il quint e conceda u refusa l'approvaziun; sche necessari, pretenda ella ina rectificaziun.

² Ella examinescha il rapport e pretenda, sche necessari, che quel vegnia cumpletà.

³ En cas da basegn prenda ella las mesiras ch'èn inditgadas per protegger ils interess da la persuna pertutgada.

B. Affars che dovran in consentiment
I. Tenor la lescha

Art. 416

¹ Per ils suandants affars, ch'il procuratur liquidescha sco represchentant da la persuna pertutgada, è necessari il consentiment da l'autorità per la protecziun da creschids:

1. per liquidar la chasada, per disdir il contract da localitads, en las qualas la persuna pertutgada viva;
2. per far contracts permanents davart il plazzament da la persuna pertutgada;
3. per acceptar u per refusar ina ierta, sche quai basegna ina decleraziun explicita, sco er per far contracts d'ierta e contracts da partiziun d'ierta;

4. per acquirar, per vender, per impegnar e per stabilir autras grevezzas realas da bains immobigliars sco er per construir edifizis che surpassa l'administraziun ordinaria da la facultad;
5. per acquirar, per vender e per impegnar autras valurs da facultad sco er per installar ina giudida da talas, sche quests affars n'appartegnan betg a la responsabladad da l'administraziun ordinaria e da la gestiun;
6. per far e per conceder emprests considerabels, per surpigliar cambialas;
7. per far contracts da renta vitalizia e contracts da vitalizi sco er assicuranzas da vita, uschenavant che quels n'èn betg colliads – en il rom dal provediment professiunal – cun in contract da lavur;
8. per surpigliar u per liquidar in affar, per sa participar ad ina societad che pretenda ina responsabladad persunala da la persuna pertutgada u ina participaziun cun in chapital considerabel;
9. per declarar l'insolvenza, per manar in process, per stabilir in accord, in contract da cumpromiss u in concordat, cun resalva da mesiras provisoricas dal procuratur en cas urgents.

² Il consentiment da l'autorità per la protecziun da creschids n'è betg necessari, sche la persuna pertutgada abla da giuditgar è perencletga e sche sia abilitad d'agir n'è betg restrenschiada tras la curatella.

³ Contracts tranter il procuratur e la persuna pertutgada dovran adina il consentiment da l'autorità per la protecziun da creschids, nun che la persuna pertutgada concedia in mandat gratuit.

Art. 417

II. Sin
prescripziun

L'autorità per la protecziun da creschids po decretar per motivs relevants che ulteriurs affars vegnian suttamess ad ella per l'approvaziun.

Art. 418

III. Mancanza
dal consentiment

Sch'in affar è vegni concludì senza il consentiment necessari da l'autorità per la protecziun da creschids, ha el per la persuna pertutgada mo l'effect ch'è previs tenor las disposiziuns dal dretg da personas davart la mancanza da l'approvaziun dal represchentant legal.

**Settavel sutchapitel:
Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids**

Art. 419

Cunter acziuns u omissiuns dal procuratur sco er d'ina terza persuna u d'in post, al qual l'autorità per la protecziun da creschids ha dà in mandat po la persuna pertutgada u ina persuna da sia confidenza e mintga persuna che ha in interess legitim appellar a l'autorità per la protecziun da creschids.

**Otgavel sutchapitel:
Disposiziuns spezialas per confamigliars**

Art. 420

Sch'il consort, il partenari registrà, ils geniturs, in descendent, in fragliun, il partenari da vita factic da la persuna pertutgada vegnan installads sco procuratur, po l'autorità per la protecziun da creschids dispensar els per part u dal tuttafatg da l'obligaziun da far in inventari, da l'obligaziun da rapportar periodicamain e da far in rendaquint e da l'obligaziun da dumandar il consentiment per tsherts affars, sche las circumstanzas giustifitgeschan quai.

Novavel sutchapitel: La fin da l'uffizi da procuratur

Art. 421

L'uffizi da procuratur finescha tenor la lescha:

1. cun la scadenza d'ina perioda d'uffizi fixada da l'autorità per la protecziun da creschids, nun che l'uffizi vegnia puspè confermà;
2. cun la fin da la curatella;
3. cun la fin da la relaziun da lavur sco procuratur professiunal;
4. il mument ch'il procuratur vegn mess sut curatella, daventa inabel da giuditgar u mora.

Art. 422

¹ Il pli baud suenter ina perioda d'uffizi da 4 onns ha il procuratur il dretg da vegnir relaschà.

² Avant po il procuratur dumandar sia relaschada per motivs relevants.

A. Tenor
la lescha

B. Relaschada
I. Sin dumonda
dal procuratur

Art. 423

- II. Ulteriurs cas
- 1 L'autorità per la protecziun da creschids relascha il procuratur:
1. sch'el n'è betg pli en cas d'ademplier las incumbensas surdadas ad el;
 2. sch'igl è avant maun in auter motiv relevant per al relaschar.
- 2 La relaschada po vegnir dumandada da la persuna pertutgada u d'ina persuna da sia confidenza.

Art. 424

- C. Cuntinuaziun dals affars
- Il procuratur è obligà da manar vinavant affars betg suspensibels fin ch'il successur surpiglia l'uffizi, nun che l'autorità per la protecziun da creschids decreteschia insatge auter. Questa disposiziun na vala betg per il procuratur professional.

Art. 425

- D. Rapport final e quint final
- 1 Sche l'uffizi va a fin, surdat il procuratur il rapport final a l'autorità per la protecziun da creschids ed inoltrescha eventualmain il quint final. L'autorità per la protecziun da creschids po liberar il procuratur professional da questa obligaziun, cur che la relaziun da lavur va a fin.
- 2 L'autorità per la protecziun da creschids controllescha ed approvescha il rapport final ed il quint final da medema maniera sco ils rapports ed ils quints periodics.
- 3 Ella surdat il rapport final ed il quint final a la persuna pertutgada u a ses ertavels ed eventualmain al nov procuratur e renda il medem mument attentas questas persunas a las disposiziuns davart la respon-sablada.
- 4 Ultra da quai communitgescha ella a questas persunas, sch'ella ha distgargià il procuratur u sch'ella ha refusà d'approvar il rapport final u il quint final.

Terz chapitel: Il piazzament per motivs da provediment**Art. 426**

- A. Las mesiras
I. Piazzament per il tractament u per l'assistenza
- 1 Ina persuna che patescha d'in disturbi psychic u d'in impediment spiertal u ch'è grevamain negligida dastga vegnir piazzada en in institut adattà, sch'il tractament necessari u l'assistenza na po betg vegnir realisà en autra moda.
- 2 La grevezza e la protecziun dals confamigliars e da terzas persunas ston vegnir resguardadas.

³ La persuna pertutgada vegn relaschada, uschespert che las premissas per ses plazzament n'èn betg pli ademplidas.

⁴ La persuna pertutgada u ina persuna da sia confidenza po dumandar da tut temp la relaschada. Davart questa dumonda stoi vegnir decida senza retardar.

Art. 427

II. Retenziun da persunas entradas voluntarmain

¹ Sch'ina persuna che patescha d'in disturbi psichic e ch'è entrada voluntarmain en in institut vul puspè bandunar quest institut, po ella vegnir retegnida da la direcziun medicala da l'institut per maximalmain 3 dis, sch'ella:

1. sa metta senza en privel da vita; u
2. periclitescha seriusamain la vita e l'integritad corporala da terzas persunas.

² Sche quest termin è scadi, po la persuna pertutgada bandunar l'institut, nun ch'i saja avant maun ina decisiun da plazzament uffiziala.

³ La persuna pertutgada vegn rendida attenta en scrit ch'ella possia appellar a la dretgira.

Art. 428

B. Cumpetenzza per il plazzament e per la relaschada

I. Autoritad per la protecziun da creschids

¹ Per ordinar il plazzament e la relaschada è cumpetenzza l'autoritad per la protecziun da creschids.

² En il cas singul po ella surdar la cumpetenzza per la relaschada a l'institut.

Art. 429

II. Medis

1. Cumpetenzza

¹ Ils chantuns pon designar medis che dastgan – ultra da l'autoritad per la protecziun da creschids – decretar in plazzament per ina tscherta durada fixada en il dretg chantunal. Il plazzament dastga durar maximalmain 6 emnas.

² Il plazzament tras il medi scroda il pli tard, cur che la durada fixada è scadida, nun ch'i saja avant maun ina decisiun da plazzament uffiziala da l'autoritad per la protecziun da creschids.

³ Davart la relaschada decida l'institut.

Art. 430

2. Procedura

¹ Il medi visitescha persunalmain la persuna pertutgada e taidla tge ch'ella di.

² La decisiun da plazzament cuntogna almain las suandantas indicaziuns:

1. il lieu e la data da la visita medicala;
2. il num dal medi;
3. la diagnosa, ils motivs e l'intent dal plazzament;
4. l'indicaziun dals meds legals.

³ Il med legal n'ha betg in effect suspensiv, premiss ch'il medi u la dretgira responsabla na disponia betg insatge auter.

⁴ In exemplar da la decisiun da plazzament vegn surdà a la persuna pertutgada; in ulteriur exemplar vegn preschentà a l'institut tar la recepziun da la persuna pertutgada.

⁵ Il medi infurmescha sche pussaivel ina persuna da confidenza da la persuna pertutgada en scrit davart il plazzament e davart l'autorisaziun d'appellar a la dretgira.

Art. 431

C. Examinaziun periodica

¹ Il pli tard 6 mais sunter il cumenzament dal plazzament examine-scha l'autorità per la protecziun da creschids, sche las premissas èn anc adimplidas e sche l'institut è anc adina adattà.

² Entaifer ulteriurs 6 mais fa ella ina segunda examinaziun. Alura fa ella questa examinaziun uschè savens sco necessari, almain però ina giada per onn.

Art. 432

D. Persuna da confidenza

Mintga persuna che vegn plazzada en in institut po consultar ina persuna da sia confidenza che la sustegna durant la dimora e fin che tut las proceduras, ch'èn colliadas cun il plazzament, èn terminadas.

Art. 433

E. Mesiras medicalas en cas d'in disturbi psichic
I. Plan da tractament

¹ Sch'ina persuna vegn plazzada en in institut per tractar in disturbi psichic, fa il medi responsabel – ensemen cun la persuna pertutgada ed eventualmain cun la persuna da confidenza da tala – in plan da tractament en scrit.

² Il medi infurmescha la persuna pertutgada e sia persuna da confidenza davart tut las circumstanzas ch'èn relevantas en vista a las mesiras medicalas prendidas en mira, en spezial davart ils motivs, l'intent, la moda e maniera, las modalitads, las ristgas ed ils effects secundars da talas, davart las consequenzas, sch'il tractament vegn tralascià, sco er davart eventualas pussaivladads da tractament alternativs.

³ Il plan da tractament vegn sutmess a la persuna pertutgada per l'approvaziun. Sche la persuna pertutgada è incapabla da giuditgar, sto vegnir resguardada in'eventuala disposiziun dal pazient.

⁴ Il plan da tractament vegn adattà al svilup current.

II. Tractament
senza consenti-
ment

Art. 434

¹ Sch'i manca il consentiment da la persuna pertutgada, po il schef-medi da la partiziun decretar en scrit las mesiras medicalas previsas en il plan da tractament:

1. sch'i smanatscha in donn serius per la sanadad da la persuna pertutgada ubain la vita u l'integritad corporala da terzas persunas è periclitada seriusamain, sche la persuna pertutgada na vegn betg tractada;
2. sche la persuna pertutgada è inabla da giuditgar en quai che riguarda ses basegn da tractament;
3. sch'i na stat a disposiziun nagina mesira adequata ch'è main rigurusa.

² Il decret vegn communitgà en scrit a la persuna pertutgada ed a sia persuna da confidenza ensemen cun ina indicaziun dals meds legals.

Art. 435

III. Cas
d'urgenza

¹ En ina situaziun d'urgenza pon las mesiras medicalas indispensablas per la protecziun da la persuna pertutgada u da terzas persunas vegnir prendidas immediatamain.

² Sche l'institut sa, co che la persuna pertutgada vul vegnir tractada, resguarda ella sia voluntad.

Art. 436

IV. Discurs
d'extrada

¹ Sch'igl exista in privel da recidiva, emprova il medi responsabel da fixar avant la relaschada princips da tractament cun la persuna pertutgada per il cas ch'ella sto puspè vegnir plazzada en l'institut.

² Il discurs d'extrada sto vegnir documentà.

Art. 437

V. Dretg
chantunal

¹ Ils chantuns reglan l'assistenza posteriura.

² Els pon prevair mesiras ambulantas.

Art. 438

F. Mesiras per
restrenscher la
libertad da sa
mover

Per mesiras che restrenschan la libertad da la persuna pertutgada da sa mover en l'institut èn applitgabras las disposiziuns davart la restricziun da la libertad da sa mover en instituts da dimora u da tgira tenor il senn. Resalvada resta l'appellaziun a la dretgira.

Art. 439

G. Appellaziun
a la dretgira

¹ La persuna pertutgada u ina persuna da sia confidenza po appellar en scrit a la dretgira responsabla en ils suandants cas:

1. en cas d'in plazzament decretà dal medi;
2. en cas d'ina retenziun tras l'institut;
3. en cas che la dumonda da relaschada vegn refusada da l'institut;
4. en cas d'in tractament d'in disturbi psichic senza consentiment;
5. en cas da mesiras per restrenscher la libertad da sa mover.

² Il termin per appellar a la dretgira importa 10 dis a partir da la comunicaziun da la decisiun. En cas da mesiras per restrenscher la libertad da sa mover po la dretgira vegnir appellada da tut temp.

³ La procedura sa drizza analogamain tenor las disposiziuns davart la procedura davant l'istanza giudiziala da recurs.

⁴ Mintga dumonda per in giudicat giudizial sto vegnir tramessa immediatamain a la dretgira responsabla.

Dudeschavel titel: Organisaziun**Emprim chapitel: Autoritads e cumpetenzza locala****Art. 440**

A. Autoritad per
la protecziun da
creschids

¹ L'autoritad per la protecziun da creschids è in'autoritad spezialisada. Ella vegn designada dals chantuns.

² Ella prenda sias decisiuns cun almain trais commembers. Ils chantuns pon prevoir excepziuns per tsherts affars.

³ Ella ademplescha er las incumbensas da l'autoritad per la protecziun d'uffants.

Art. 441

B. Autoritad da
surveglianza

¹ Ils chantuns designeschan las autoritads da surveglianza.

² Il Cussegl federal po decretar disposiziuns davart la surveglianza.

Art. 442

C. Cumpetenzza
locala

¹ Cumpetenta è l'autoritad per la protecziun da creschids al domicil da la persuna pertutgada. Sch'ina procedura è pendent, resta la cumpetenzza mantegnida en mintga cas fin che la procedura è terminada.

² Sch'in privel nascha dal retard, è cumpetenta er l'autorità al lieu, nua che la persuna pertugada sa trategna. Sche questa autorità prenda ina mesira, infurmescha ella l'autorità dal domicil.

³ Areguard ina curatella installada pervia d'absenza da la persuna pertugada è er cumpetenta l'autorità dal lieu, nua che la part principala da la facultad è vegnida administrada u è pervegnida a la persuna pertugada.

⁴ Ils chantuns èn autorisads da declerar per lur burgais, che han lur domicil en il chantun, l'autorità dal lieu d'origin sco cumpetenta empè da l'autorità dal lieu da domicil, sche er il sustegn da persunas basegnusas è dal tuttatg u per part chausa da la vischnanca burgaisa.

⁵ Sch'ina persuna, per la quala è vegnida decretada ina mesira, mida ses domicil, surpiglia l'autorità dal nov domicil senza retardar la mesira, nun che motivs relevants s'opponian a quai.

Segund chapitel: Procedura

Emprim sutchapitel:

Davart l'autorità per la protecziun da creschids

Art. 443

A. Dretgs ed obligaziuns d'annunzia

¹ Mintga persuna po annunziar a l'autorità per la protecziun da creschids, sch'ina persuna para dad esser basegnusa. Resalvadas restan las disposiziuns davart il secret professional.

² Tgi che vegn a savair d'ina tala persuna en il rom da sia actività uffiziala e na pon betg eliminar la basegnusadad en il rom da sia actività, è obligà da far in'annunzia. Resalvadas restan las disposiziuns davart il secret professional.⁴⁵⁴

³ Ils chantuns pon prevair ulteriuras obligaziuns d'annunzia.⁴⁵⁵

Art. 444

B. Examinaziun da la competenzaza

¹ L'autorità per la protecziun da creschids examinescha d'uffizi sia cumpetenza.

² Sch'ella chatta ch'ella na saja betg cumpetenta, transferescha ella la chausa immediatamain a l'autorità ch'ella resguarda sco cumpetenta.

⁴⁵⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 15 da dec. 2017 (protecziun d'uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 2947; BBI 2015 3431).

⁴⁵⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 15 da dec. 2017 (protecziun d'uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 2947; BBI 2015 3431).

³ Sch'ella ha dubis davart sia cumpetenzza, tschertga ella in barat d'opiniuns cun l'autorità, che vegn en dumonda dad esser cumpetenta.

⁴ Sch'i na po betg vegnir cuntanschi in consentiment malgrà il barat d'opiniuns, suttametta l'autorità ch'è sa fatschentada l'emprim cun la chaussa la dumonda davart sia cumpetenzza a l'istanza giudiziala da recurs.

Art. 445

C. Mesiras preventivas

¹ L'autorità per la protecziun da creschids prenda sin dumonda d'ina persuna participada a la procedura u d'uffizi tut las mesiras preventivas ch'èn necessarias per la durada da la procedura. En spezial po ella ordinar preventivamain ina mesira da la protecziun da creschids.

² Sche quai è spezialmain urgent, po ella prender subit mesiras preventivas senza consultar las persunas participadas a la procedura. Il medem mument dat ella a quellas la pussaivladad da prender posiziun; alura decida ella da nov.

³ Cunter decisziuns davart mesiras preventivas po vegnir recurri entaifer 10 dis suenter lur comunicaziun.

Art. 446

D. Principis da procedura

¹ L'autorità per la protecziun da creschids eruescha d'uffizi ils fatgs.

² Ella fa las retschertgas indispensablas e registrescha las cumprovas necessarias. Ella po incumbensar ina persuna adattada u in post adattà da far scleriments. Sche necessari ordinescha ella l'expertisa d'in expert.

³ Ella n'è betg liada vi da las pretensiuns da las persunas participadas a la procedura.

⁴ Ella applitgescha d'uffizi il dretg.

Art. 447

E. Audiziun

¹ La persuna pertutgada vegn taclada persunalmain, nun che quai paria dad esser sproporzionà.

² En cas d'in plazzament per motivs da provediment taidla l'autorità per la protecziun da creschids, per regla reunida sco collegi, la persuna pertutgada.

Art. 448

F. Obligaziun
da cooperar ed
agid uffizial

¹ Las personas participadas a la procedura e terzas personas èn obligadas da cooperar tar l'examinaziun dals fatgs. L'autorità per la protecziun da creschids prenda las mesiras ch'èn necessarias per proteger ils interess degns da vegnir protegids. Sche necessari ordinescha ella da sfurzar da realisar l'obligaziun da cooperar.

² Medis, dentists, apotechers, spendreras e tgirunzs da spendrada, chiropratichers, psicologs sco er lur personas auxiliaras èn obligads da cooperar mo, sche la persuna cun dretg a secretezza als ha autorisads da far quai u sche l'autorità superiura u l'autorità da surveglianza als ha liberads dal secret professional sin atgna dumonda u sin dumonda da l'autorità per la protecziun da creschids.⁴⁵⁶

³ Spirituals, advocats, defensurs, mediatur sco er anteriurs procuratur ch'èn vegnids nominads per la procedura, n'èn betg obligads da cooperar.

⁴ Las autoritads administrativas e las dretgiras consegnan las actas necessarias, fan rapports e dattan infurmaziuns, nun che interess degns da vegnir protegids s'opponian a quai.

Art. 449

G. Expertisa
en in institut

¹ Sch'ina expertisa psichiatica è indispensabla e sche quella na po betg vegnir fatga en moda ambulanta, trametta l'autorità per la protecziun da creschids la persuna pertugada per l'expertisa en in institut adattà.

² Las disposiziuns davart la procedura en cas d'in plazament per motivs da provediment èn applitgables tenor il senn.

Art. 449a

H. Ordinaziun
d'ina represchen-
tanza

L'autorità per la protecziun da creschids ordinescha sche necessari la represchentanza da la persuna pertugada e designescha sco procuratur ina persuna che ha experientscha en dumondas dal provediment e dal dretg.

Art. 449b

I. Invista da
las actas

¹ Las personas ch'èn participadas a la procedura han il dretg da survegnir invista da las actas, nun che interess predominants s'opponian a quai.

² Sche l'invista d'ina da las actas vegn refusada ad ina persuna participada a la procedura, vegni sa basà sin questa acta mo, sche l'autorità ha orientà la persuna pertugada a bucca u en scrit dal cuntegn ch'è essenzial per la chaussa en dumonda.

⁴⁵⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 15 da dec. 2017 (protecziun d'uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2019 (AS 2018 2947; BBI 2015 3431).

Art. 449cJ. Obligaziun
d'annunzia

L'autorità per la protecziun da creschids annunzia a l'uffizi dal stadi civil:

1. sch'ella metta ina persuna sut curatella cumplexsiva pervia da sia inabilitad permanenta da giuditgar;
2. sch'in mandat preventiv entra en vigur per ina persuna ch'è permanentamain inabla da giuditgar.

Segund sutchapitel: Davant l'istanza giudiziala da recurs**Art. 450**A. Object
dal recurs e
cumpetenzza
da far recurs

¹ Cunter decisius da l'autorità per la protecziun da creschids poi vegnir recurrì tar la dretgira cumpetenta.

² Il dretg da recurrer han:

1. las personas participadas a la procedura;
2. las personas da confidenza da la persuna pertutgada;
3. las personas che han in interess legitim d'annullar u da midar la decisiun contestada.

³ Il recurs sto vegnir inoltrà a la dretgira en scrit e cun ina motivaziun.

Art. 450aB. Motivs
da recurs

¹ Cun il recurs pon vegnir contestads:

1. la violaziun dal dretg;
2. la constataziun faussa u incumpleta dals fatgs giuridicamain relevants
3. l'inadequatezza.

² Plinavant poi vegnir recurrì pervia da la snegaziun da dretg e pervia da la retardada da dretg.

Art. 450bC. Termin
da recurs

¹ Il termin da recurs importa 30 dis dapi la comunicaziun. Quest termin vala er per personas cun dretg da far recurs, a las qualas la decisiun na sto betg vegnir communitgada.

² En cas d'ina decisiun sin il champ dal piazzament per motivs da provediment importa il termin da recurs 10 dis dapi la comunicaziun da la decisiun.

³ Cunter la snegaziun da dretg e cunter la retardada da dretg poi da tut temp vegnir fatg recurs.

D. Effect
suspensiv

Art. 450c

Il recurs ha in effect suspensiv, nun che l'autorità per la protecziun da creschids u l'istanza giudiziala da recurs disponia insatge auter.

Art. 450d

E. Consultaziun
da l'istanza
precedenta e
reponderaziun

¹ L'istanza giudiziala da recurs dat a l'autorità per la protecziun da creschids l'ocasiun da prender posiziun.

² Empè da prender posiziun po l'autorità per la protecziun da creschids reponderar sia decisiun.

Art. 450e

F. Disposiziun
spezialas en cas
d'in piazzament
per motivs da
provediment

¹ Il recurs cunter ina decisiun sin il champ dal piazzament per motivs da provediment na sto betg vegnir motivà.

² Il recurs n'ha betg in effect suspensiv, nun che l'autorità per la protecziun da creschids u l'istanza giudiziala da recurs disponia insatge auter.

³ En cas da disturbis psichics sto vegnir prendida la decisiun sin basa da l'expertisa d'in expert.

⁴ L'istanza giudiziala da recurs, per regla reunida sco collegi, taidla la persuna pertutgada. Ella ordinescha sche necessari la represchentanza e designescha sco procuratur ina persuna che ha experienscha en dumondas dal provediment e dal dretg.

⁵ Per regla decida ella entaifer 5 dis da lavur dapi l'inoltraziun dal recurs.

Terz sutchapitel: Disposiziun cuminaivla

Art. 450f

Dal rest èn applitgabras las disposiziuns dal Cudesch da procedura civila tenor il senn, nun ch'ils chantuns fixeschian insatge auter.

Quart sutchapitel: Execuziun

Art. 450g

¹ L'autorità per la protecziun da creschids exequescha las decisiuns sin dumonda u d'uffizi.

² Sche l'autorità per la protecziun da creschids u l'istanza giudiziala da recurs ha già ordinà mesiras d'execuziun en sia decisiun, po quella vegnir exequida directamain.

³ La persuna incumbensada cun l'execuziun po sche necessari duman-dar agid poliziar. Mesiras obligatoricas immediatas ston per regla vegnir smanatschadas ordavant.

Terz chapitel: Relaziun cun terzas personas ed obligaziun da collavurar

Art. 451

A. Obligaziun da discreziun ed infurmaziun

¹ L'autorità per la protecziun da creschids è obligada da mantegnair discreziun, nun che quai cuntrafetschia ad interess predominant.

² Tgi che cumprova in interess, po pretender da l'autorità per la protecziun da creschids infurmaziuns davart l'existenza e davart l'effect d'ina mesira da la protecziun da creschids.

Art. 452

B. Effect da las mesiras envers terzas personas

¹ Ina mesira da la protecziun da creschids po vegnir fatga valair envers terzas personas, er sch'ellas èn da buna fai.

² Sche la curatella restrenscha l'abiltad d'agir da la persuna pertutgada, sto vegnir communitgà als debiturs che lur prestaziun haja mo in effect liberant, sch'ella vegn furnida al procuratur. Avant na po la curatella betg vegnir fatga valair envers debiturs da buna fai.

³ Sch'ina persuna suttamessa ad ina mesira da la protecziun da creschids ha per sbagl laschà crair auters ch'ella haja l'abiltad d'agir cumplaina, porta ella la responsabladad per il donn ch'ella ha chaschunà uschia a questas personas.

Art. 453

C. Obligaziun da collavurar

¹ Sch'igl exista il privel serius ch'ina persuna basegnusa sa periclite-scha sezza u commetta in crim u in delict, cun il qual ella donnegescha grevamain insatgi corporalmain, psychicamain u materialmain, collavuran l'autorità per la protecziun da creschids, ils posts pertutgads e la polizia.

² Personas che suttastattan al secret d'uffizi u al secret professiunal, han il dretg en in tal cas d'infurmar l'autorità per la protecziun da creschids.

Quart chapitel: Responsabladad

Art. 454

A. Princip

¹ Tgi che vegn violà en il rom da las mesiras uffizialas da la protecziun da creschids tras in'acziun u tras in'omissiu illegala, ha il dretg da survegnir ina indemnissaziun ed – en cas che la grevezza da la violaziun giustifitgescha quai – ina bunificaziun.

² Il medem dretg exista, sche l'autorità per la protecziun da creschids u l'autorità da surveglianza è sa cumportada en moda illegala en ils auters secturs da la protecziun da creschids.

³ Star bun sto il chantun; cunter la persuna che ha chaschunà il donn na po la persuna donnegiada betg far valair in dretg d'indemnissaziun.

⁴ Per il regress dal chantun sin quella persuna che ha chaschunà il donn è decisiv il dretg chantunal.

Art. 455

B. Surannaziun

¹ Il dretg d'indemnissaziun u da satisfacziun surannescha tenor las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴⁵⁷ davart ils acts illegals.⁴⁵⁸

² Sche la persuna che ha chaschunà il donn ha commess in malfatg tras ses cumportament, surannescha il dretg d'indemnissaziun u da satisfacziun il pli baud cun l'entrada da la surannaziun da la persecuziun penala. Sche la surannaziun da la persecuziun penala n'entra betg pli en consequenza d'ina sentenza penala da l'emprima istanza, surannescha il dretg il pli baud 3 onns suenter la comunicaziun da la sentenza.⁴⁵⁹

³ Sche la violaziun sa basa sin in decret u sin ina realisaziun d'ina mesira permanenta, na cumenza la surannaziun dal dretg envers il chantun betg avant che la mesira permanenta è crudada davent u ch'ella vegn cuntinuada d'in auter chantun.

Art. 456

C. Responsabladad tenor il dretg da mandat

La responsabladad da la persuna incumbensada da provediment sco er quella dal consort, dal partenari registrà d'ina persuna inabla da giuditgar u dal represchentant en cas da mesiras medicalas, uschenavant ch'i na sa tracta betg dal procuratur, sa drizza tenor las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴⁶⁰ davart il mandat.

457 SR 220

458 Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 15 da zer. 2018 (revisiun dal dretg da surannaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2020 (AS 2018 5343; BBI 2014 235).

459 Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 15 da zer. 2018 (revisiun dal dretg da surannaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2020 (AS 2018 5343; BBI 2014 235).

460 SR 220

Terza part: Il dretg d'ierta
Emprima partizium: Ils ertavels
Tredeschavel titel: Ils ertavels legals

Art. 457

A. Ertavels
parents⁴⁶¹
I. Descendents

- 1 Ils proxims ertavels d'in testader èn ses descendents.
- 2 Ils uffants ertan parts egualas.
- 3 Ils uffants predefuncts vegnan represchentads da lur descendents, e quai en tut ils grads tenor tscheps.

Art. 458

II. Tschep
dals geniturs

- 1 Sch'il testader n'ha nagins descendents, va l'ierta al tschep dals geniturs.
- 2 Il bab e la mamma ertan parts egualas.
- 3 Il bab predefunct u la mamma predefuncta vegn represchentà da ses descendents, e quai en tut ils grads tenor tscheps.
- 4 Sch'ina vart n'ha nagins descendents, va l'entira ierta als ertavels da l'autra vart.

Art. 459

III. Tschep
dals tats

- 1 Sch'il testader n'ha ni descendents ni ertavels dal tschep dals geniturs, va l'ierta al tschep dals tats.
- 2 Sch'ils tats da la vart paterna e materna survivan il testader, ertan tuttas duas varts parts egualas.
- 3 Il tat predefunct u la tatta predefuncta vegn represchentà da ses descendents, e quai en tut ils grads tenor tscheps.
- 4 Sch'il tat u sche la tatta da la vart paterna u materna è gia mort e n'ha nagins descendents, va l'entira mesadad als auters ertavels existents da la medema vart.
- 5 Sche la vart paterna u materna n'ha nagins ertavels, va l'entira ierta als ertavels da l'autra vart.

Art. 460⁴⁶²

IV. Ultims
ertavels

Cun il tschep dals tats finescha il dretg d'ierta dals parents.

⁴⁶¹ Versiun da quest pled tenor la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

⁴⁶² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

Art. 461⁴⁶³**Art. 462**⁴⁶⁴

B. Consort survi-
vent e partenari
registrà survivent

Il consort survivent ed il partenari registrà survivent obtegnan:

1. sch'els han da parter cun descendents, la mesadad da l'ierta;
2. sch'els han da parter cun ertavels dal tschep dals geniturs, trais quarts da l'ierta;
3. sch'i n'existan er betg ertavels dal tschep dals geniturs, l'en-tira ierta.

Art. 463–464⁴⁶⁵**Art. 465**⁴⁶⁶

C. ...

Art. 466⁴⁶⁷

D. Chantun
e vischnanca

Sch'il testader n'ha nagins ertavels, va l'ierta al chantun, nua ch'il testader ha gi ses ultim domicil, ubain a la vischnanca che la legislaziun da quest chantun designescha sco ertavla.

Quattordeschavel titel: Las disposiziuns per causa da mort Emprim chapitel: L'abilitad da disponer

Art. 467

A. Disposiziun
testamentara

Tgi ch'è abel da giuditgar ed ha cumplenì 18 onns, po disponer da sia facultad tras in testament, observond las limitas e las furmas da la lescha.

⁴⁶³ Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 25 da zer. 1976, cun effect dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

⁴⁶⁴ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2005 5685; BBl 2003 1288).

⁴⁶⁵ Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, cun effect dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122; BBl 1979 II 1191).

⁴⁶⁶ Aboli tras la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, cun effect dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200) guardar er l'art. 12a dal titel final qua sutvart.

⁴⁶⁷ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

Art. 468⁴⁶⁸B. Contract
d'ierta

1 Tgi ch'è abel da giuditgar ed ha cumplenì 18 onns, po sco testader far in contract d'ierta.

2 Persunas sut ina curatella che cumpiglia la transacziun d'in contract d'ierta dovran il consentiment da lur represchentant legal.

Art. 469C. Disposiziuns
manglusas

1 Disposiziuns ch'il testader ha fatg sut l'influenza d'error, d'engion malign, da smanatscha u da sforz èn nunvalaivlas.

2 Ellas daventan dentant valaivlas, sch'il testader na las abolescha betg entaifer 1 onn, suenter ch'el ha survegnì enconuschientscha da l'error u da l'engion ubain suenter che l'influenza da smanatscha u da sforz è crudada davent.

3 Sch'ina disposiziun cuntegna in'error evidenta areguard las persunas u areguard las chaussas, sto la disposiziun vegnir curregida en il senn da la vaira voluntad dal testader, sche quella sa lascha constatar cun tschertezza.

Segund chapitel: La libertad da disponer**Art. 470**A. Part
disponibla
I. Dimensiun
da la cumpetenzza
da disponer

1 Tgi che lascha enavos descendents, geniturs, ses consort u ses partenari registrà sco ertavels ils pli proxims, po disponer da sia facultad per causa da mort fin a la part obligatorica dals ertavels.⁴⁶⁹

2 Tgi che na lascha enavos nagins da quests ertavels, po disponer da tut sia facultad per causa da mort.

Art. 471⁴⁷⁰II. Part
obligatorica

La part obligatorica importa:

1. per in descendent trais quarts da sia pretensiun d'ierta;
2. per mintga genitur la mesadad;
- 3.⁴⁷¹ per il consort survivent u per ses partenari registrà la mesadad.

⁴⁶⁸ Versiun tenor la cifra 1 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

⁴⁶⁹ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2005** 5685; BBI **2003** 1288).

⁴⁷⁰ Versiun tenor la cifra 1 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS **1986** 122 153 art. 1; BBI **1979** II 1191).

⁴⁷¹ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2005** 5685; BBI **2003** 1288).

Art. 472⁴⁷²

III. ...

Art. 473IV. Favurisaziun
dal consort
survivent

¹ Tras ina disposiziun per causa da mort po il testader surlaschar al consort survivent la giudida da l'entira part da l'ierta che tutgass als descendents cuminaivels.⁴⁷³

² Questa giudida remplazza il dretg d'ierta che la lescha attribuescha al consort survivent en concorrenza cun quests descendents. Ultra da questa giudida importa la part disponibla in quart da l'ierta.⁴⁷⁴

³ Sch'il consort survivent marida puspè, croda la giudida da quella part da l'ierta che n'avess betg pudì vegnir engrevgiada cun la giudida il mument da la successiun d'ierta tenor las disposiziuns ordinarias davart la part obligatorica dals descendents.⁴⁷⁵

Art. 474V. Calculaziun
da la part
disponibla1. Deducziun
dals debits

¹ La part disponibla vegn calculada tenor il stadi da la facultad dal testader il mument da sia mort.

² Ils debits dal testader, las expensas per la sepultura, per la sigillaziun e per l'inventarisaziun da l'ierta sco er il mantegniment dals cusseidents durant in mais ston vegnir deducids da l'ierta.

Art. 4752. Donaziuns
tranter vivs

Las donaziuns tranter vivs vegnan calculadas tar la facultad, uschenavant ch'ellas èn suttamessas al plant da reduenziun.

Art. 4763. Pretensiuns
d'assicuranzas

Sch'ina pretensiun d'assicuranza, fatga sin la mort dal testader, è vegnida constituida a favur d'ina terza persuna tras ina disposiziun tranter vivs u tras ina disposiziun per causa da mort, u sch'ella è vegnida cedida gratuitamain ad ina terza persuna durant ch'il testader era anc en vita, vegn la pretensiun d'assicuranza quintada tar la facultad dal testader per la valor da recumpra il mument da sia mort.

⁴⁷² Abolì tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, cun effect dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122; BBI 1979 II 1191).

⁴⁷³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 5 da d'oct. 2001, en vigur dapi il 1. da mars 2002 (AS 2002 269; BBI 2001 1121 2011 2111).

⁴⁷⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 5 da d'oct. 2001, en vigur dapi il 1. da mars 2002 (AS 2002 269; BBI 2001 1121 2011 2111).

⁴⁷⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

Art. 477

B. Dischertaziun
I. Motivs

Tras ina disposiziun per causa da mort po il testader retrair la part obligatorica d'in ertavel:

- 1.⁴⁷⁶ sche l'ertavel ha commess in act chastiabel grev cunter il testader u cunter ina persuna che stat datiers ad el;
2. sch'el ha violà grevmain sias obligaziuns da famiglia vers il testader ubain vers in da ses confamigliars.

Art. 478

II. Effect

- 1 Il dischertà na po betg sa participar a l'ierta e betg far valair il plant da reduziun.
- 2 Sch'il testader n'ha disponì nagut auter, va la part dal dischertà als ertavels legals dal testader, sco sch'il dischertà n'avess betg survivi il testader.
- 3 Ils descendents dal dischertà salvan il dretg sin lur part obligatorica, sco sch'il dischertà n'avess betg survivi il testader.

Art. 479

III. Chargia da cumprova

- 1 Ina dischertaziun è valaivla mo, sch'il testader ha inditgà il motiv da tala en sia disposiziun.
- 2 Sch'il dischertà contesta la dischertaziun pervia d'incorrectadad dal motiv, sto l'ertavel u il legatari che ha in avantatg da la dischertaziun cumprovar la correctadad.
- 3 Sche questa cumprova na po betg vegnir furnida u sch'il motiv da la dischertaziun n'è betg inditgà, vegn la voluntad dal testader mantegnida, uschenavant che quai sa cumporta cun la part obligatorica dal dischertà, nun ch'il testader haja fatg sia disposiziun en in'errur evidenta davart il motiv da la dischertaziun.

Art. 480

IV. Dischertaziun d'ina persuna insolventa

- 1 Il testader po retrair la mesadad da la part obligatorica d'in descendent, cunter il qual i existan attests da perdita, sut la cundiziun ch'el surlaschia questa mesadad als uffants naschids u betg anc naschids da quest descendent.
- 2 Questa dischertaziun vegn dentant abolida sin dumonda dal dischertà, sch'i n'existan nagins attests da perdita pli il mument che la successiun d'ierta vegn averta u sche la summa totala dals attests da perdita na surpassa betg in quart da la part d'ierta.

⁴⁷⁶ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

Terz chapitel: Las modas da disponer

Art. 481

A. En general

¹ Entaifer las limitas da la part disponibla po il testader disponer dal tuttafatg u per part da sia facultad tras ina disposiziun testamentara u tras in contract d'ierta.

² La part, da la quala il testader n'ha betg disponì, va als ertavels legals.

Art. 482

B. Cundiziuns e pretensiuns

¹ Il testader po colliar sias disposiziuns cun cundiziuns e cun pretensiuns, las qualas mintga persuna interessada po laschar exequir, uschèspert che la disposiziun sezza è vegnida realisada.

² Tras cundiziuns e tras pretensiuns immoralas u illegalas daventa la disposiziun nunvalaivla.

³ Cundiziuns e pretensiuns che n'han nagin senn u ch'èn mo mulestusas per autras persunas vegnan consideradas sco inexistentas.

⁴ Sch'ina donaziun per causa da mort vegn surlaschada ad in animal, vala la disposiziun correspondententa sco cundiziun da procurar per la tgira adequata da l'animal.⁴⁷⁷

Art. 483

C. Instituziun dals ertavels

¹ Il testader po instituir in u plirs ertavels per l'entira ierta u per ina part da tala.

² Sco instituziun dals ertavels vegn considerata mintga disposiziun, tenor la quala ina persuna duai survegnir l'entira ierta u ina part da tala.

Art. 484

D. Legat
I. Cuntegn

¹ Il testader po far ina donaziun ad ina persuna sut il titel d'in legat, senza l'instituir sco ertavel.

² El po assegnar a questa persuna ina singula chaussa da l'ierta, la giudida da l'entira ierta u d'ina part da tala ubain incumbensar ils ertavels u ils legataris da furnir prestaziuns per ella or da la valur da l'ierta u da deliberar ella d'obligaziuns.

³ Sch'il testader assegna ina tscherta chaussa che na tutga betg tar l'ierta, è il debitor deliberà, nun che la disposiziun cuntegnia in'autra voluntad dal testader.

⁴⁷⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806).

- Art. 485**
- II. Obligaziun dal debitor
- 1 La chaussa sto vegnir surdada al legatari en quel stadi ed en quella qualitat, sco ch'ella sa preschenta il mument che la successiun d'ierta vegn averta, cun donns e cun creschaments, libra u engrevgiada.
- 2 Per expensas ch'il debitor ha fatg per la chaussa dapi l'avertura da la successiun d'ierta sco er per pegiuraments ch'igl ha dà dapi lura, ha el ils dretgs e las obligaziuns d'in administratur senza mandat.
- Art. 486**
- III. Relaziun cun l'ierta
- 1 Sch'ils legats surpassan l'import da l'ierta u da la donaziun al debitor ubain la part disponibla, poi vegnir pretendì ch'els vegnian reducids proporziunalmain.
- 2 Sch'ils debiturs moran avant il testader, sch'els n'èn betg degns d'ertar u sch'els refusan l'ierta, restan ils legats tuttina en vigor.
- 3 In ertavel legal u institui po pretender il legat ch'il testader ha fatg a sia favur er, sch'el refusa l'ierta.
- Art. 487**
- E. Disposiziun substitutiva
- En sia disposiziun po il testader designar ina u pliras persunas che duain survegnir l'ierta u il legat, en cas che l'ertavel u ch'il legatari mora avant il testader u refusa l'ierta u il legat.
- Art. 488**
- F. Instituziun d'ertavels posteriurs
I. Designaziun da l'ertavel posteriur
- 1 En sia disposiziun po il testader obligar l'ertavel institui sco emprim ertavel da surdar l'ierta ad in'autra persuna sco ertavel posteriur.
- 2 L'ertavel posteriur na po betg vegnir obligà da far il medem.
- 3 Las medemas disposiziuns valan per il legat.
- Art. 489**
- II. Mument da la surdada
- 1 Sco mument da la surdada sto vegnir considerata la mort da l'emprim ertavel, nun che la disposiziun fixeschia insatge auter.
- 2 Sch'i vegn numnà in auter mument che n'è betg anc entrà, cur che l'emprim ertavel mora, va l'ierta – cunter ina garanzia – als ertavels da l'emprim ertavel.
- 3 Sch'il mument na po betg pli entrar per in motiv u l'auter, va l'ierta definitivamain als ertavels da l'emprim ertavel.
- Art. 490**
- III. Garanzias
- 1 En tut ils cas da l'instituziun d'ertavels posteriurs sto l'autoritàd cumpetenta ordinar ina inventarisaziun.

² L'ierta vegn surdada a l'emprim ertavel mo cunter ina garanzia, nun ch'il testader l'haja deliberà expressivamain da questa obligaziun; en cas da bains immobigliars po questa garanzia vegnir prestada tras in'annotaziun da l'obligaziun da surdada en il register funsil.

³ Sche l'emprim ertavel n'è betg en cas da prestar questa garanzia u sch'el periclitescha las aspectativas da l'ertavel posteriur, sto vegnir ordinada l'administraziun da l'ierta.

Art. 491

IV. Posiziun
giuridica
1. Da l'emprim
ertavel

¹ L'emprim ertavel acquista l'ierta sco in auter ertavel institui.

² El daventa proprietari da l'ierta cun l'obligaziun da surdar quella.

Art. 492

2. Da l'ertavel
posteriur

¹ L'ertavel posteriur acquista l'ierta dal testader, sch'el viva, cur che la surdada è previsa.

² Sch'el mora avant quest mument, resta l'ierta tar l'emprim ertavel, nun ch'il testader haja disponi insatge auter.

³ Sche l'emprim ertavel mora avant il testader, sch'el n'è betg degn d'ertar u sch'el refusa l'ierta, va l'ierta a l'ertavel posteriur.

Art. 492^a⁴⁷⁸

V. Descendents
inabels da
giuditgar

¹ Sch'in descendent è permanentamain inabel da giuditgar e sch'el na relascha ni descendents ni in consort, po il testader ordinar l'instituziun d'ertavels secundars per la restanza da l'ierta.

² L'instituziun d'ertavels secundars croda tenor la lescha, sch'il descendent daventa cunter tuttas aspectativas abel da giuditgar.

Art. 493

G. Fundaziuns

¹ Il testader po destinar la part disponibla da sia facultad dal tuttafatg u per part ad ina fundaziun.

² La fundaziun è dentant mo valaivla, sch'ella correspunda a las prescripsiuns legalas.

Art. 494

H. Contracts
d'ierta
I. Instituziun dals
ertavels e legat

¹ Tras in contract d'ierta po il testader s'obligar da surlaschar sia ierta u ses legat a la cuntrapart u ad ina terza persuna.

² El po disponer libramain da sia facultad.

⁴⁷⁸ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001).

³ Las disposiziuns per causa da mort u las donaziuns ch'èn incumpa-
tibilas cun las obligaziuns or dal contract d'ierta na pon dentant betg
vegnir contestadas.

Art. 495

II. Renunzia
a l'ierta
1. Impurtanza

¹ Il testader po far in contract da renunzia a l'ierta cun in ertavel.

² Il renunziader na vegn betg pli considerà sco ertavel tar la successiun
d'ierta.

³ Nua ch'il contract n'ordinescha nagut auter, vala la renunzia a l'ierta
er per ils descendents dal renunziader.

Art. 496

2. Crudada
da la renunzia

¹ Sche tscherts ertavels èn instituids en il contract d'ierta empè dal
renunziader, croda la renunzia, sche quels n'acquistan betg l'ierta per
in motiv u l'auter.

² Sche la renunzia ha gi lieu a favur da cunertavels, vegni supponi
ch'ella valia mo per ils ertavels dal tschep che deriva dal perdavant
cuminaiel il pli proxim e ch'ella n'existia betg per ils ertavels pli
lontans.

Art. 497

3. Dretgs dals
creditors d'ierta

Sch'il testader è insolvent il mument che la successiun d'ierta vegn
averta e sche ses ertavels na pajan betg ils debits, poi vegnir recurri al
renunziader ed a ses ertavels, uschenavant ch'els han survegni or da la
facultad dal testader ina cuntraprestaziun per la renunzia a l'ierta
entaifer ils ultims 5 onns avant sia mort ed uschenavant ch'els èn anc
enritgids qua tras il mument che la successiun d'ierta vegn averta.

Quart chapitel: Las furmas da disponer

Art. 498

A. Disposiziuns
testamentaras
I. Constituziun
1. En general

Ina disposiziun testamentara po vegnir constituida ubain tras ina
documentaziun publica ubain cun agen maun en scrit ubain tras ina
decleraziun a bucca.

Art. 499

2. Disposiziun
publica
a. Furma
da disponer

La disposiziun testamentara publica vegn fatga cun la cooperaziun da
duas perditgas davant il funcziunari, davant il notar u davant in'autra
persuna ch'è incumbensada tenor il dretg chantunal cun quests affars.

Art. 500

b. Cooperaziun dal funcziunari

¹ Il testader sto communitgar la voluntad al funcziunari; quel redigia u lascha rediger il document ed al dat alura a leger al testader.

² Il testader sto suttscriver il document.

³ Il funcziunari sto datar e suttscriver il document.

Art. 501

c. Cooperaziun da las perditgas

¹ Uschespert ch'il document è datà e suttscrit, declera il testader a las duas perditgas, en preschientscha dal funcziunari, ch'el haja legì il document e che quel cuntegnia sia ultima voluntad.

² Mettend lur suttscripziun sin il document, conferman las perditgas ch'il testader haja fatg questa decleraziun davant ellas e ch'el saja – tenor lur giuditgar – stà abel da disponer.

³ I n'è betg necessari che las perditgas survegnian enconuschientscha dal cuntegn dal document.

Art. 502

d. Disponer senza leger e suttscriver il document

¹ Sch'il testader ni legia ni suttscriva sez il document, sto il funcziunari preleger quel ad el en preschientscha da las duas perditgas, ed il testader sto alura declerar ch'il document cuntegnia sia ultima voluntad.

² Mettend lur suttscripziun sin il document, na ston las perditgas betg mo confermar ch'il testader haja fatg questa decleraziun davant ellas e ch'el saja – tenor lur giuditgar – stà abel da disponer, mabain er ch'il funcziunari haja prelegì il document al testader en lur preschientscha.

Art. 503

e. Persunas che coopereschan

¹ Persunas che n'èn betg ablas d'agir, che n'han betg ils dretgs civics e politics⁴⁷⁹ pervia d'ina sentenza penala u che na san betg leger e scriver, ils parents⁴⁸⁰ en lingia directa, ils fragliuns dal testader e lur consorts sco er il consort dal testader sez na pon cooperar a la costituziun da la disposiziun publica ni sco funcziunari documentant ni sco perditgas.

² Il document na dastga cuntegnair naginas disposiziuns a favur dal funcziunari documentant e da las perditgas sco er dals parents en lingia directa e dals fragliuns u dals consorts da questas persunas.

⁴⁷⁹ La sistida dals dretgs civics e politics pervia d'ina sentenza da la dretgira penala è abolida (guardar AS 1971 777; BBl 1965 I 561 ed AS 1974 55; BBl 1974 I 1457).

⁴⁸⁰ Versiun da quest pled tenor la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

Art. 504

f. Tegnair
en salv la
disposiziun

Ils chantuns han da procurar ch'ils funcziunaris documentants tegnian sezs en salv las disposiziuns sco original u sco copia, ubain surdettian quellas ad in uffizi per las laschar tegnair en salv.

Art. 505

3. Disposiziun
scritta a maun

¹ La disposiziun testamentara scritta a maun sto vegnir scritta dal testader dal cumenzament fin a la fin a maun, ed il testader sto datar e suttascriber questa disposiziun testamentara; la data sto cuntegnair l'onn, il mais ed il di che la disposiziun è vegnida scritta.⁴⁸¹

² Ils chantuns han da procurar che talas disposiziuns possian vegnir surdadas avertas u serradas ad in uffizi per las laschar tegnair en salv.

Art. 506

4. Disposiziun
a bucca
a. Disposiziun

¹ La disposiziun testamentara po vegnir fatga a bucca, sch'il testader è impedi da sa servir da las autras furmas da disponer en consequenza da circumstanzas extraordinarias sco privel da mort imminent, interrupziun dal traffic, epidemias u eveniments da guerra.

² Per quest intent sto el declerar sia ultima voluntad davant duas perditgas ed incumbensar quellas da procurar che sia disposiziun vegnia documentada.

³ Per las perditgas valan las medemas prescripziuns d'exclusiun sco en cas da la disposiziun publica.

Art. 507

b. Documenta-
ziun

¹ Ina da las perditgas metta immediatamain en scrit la disposiziun a bucca cun inditgar il lieu, l'onn, il mais ed il di che la disposiziun è vegnida fatga. La disposiziun vegn suttascritta da tuttas duas perditgas e vegn deponida senza retardar tar in'autorità giudiziala, cun la decleraziun ch'il testader saja stà abel da disponer ed haja communitgà ad ellas questa sia ultima voluntad sut las circumstanzas spezialas ch'eran avant maun.

² Empè da quai pon las duas perditgas laschar protocollar la disposiziun cun la medema decleraziun tar in'autorità giudiziala.

³ Sch'il testader fa la disposiziun a bucca en il servetsch militar, po in uffizier cun il grad da chapitani u cun in grad pli aut remplazzar l'autorità giudiziala.

⁴⁸¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 1995, en vigur dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 4882; BBl 1994 III 516, V 607).

c. Perdita
da la vigur

Art. 508

La disposiziun a bucca perda sia vigur suenter 14 dis quintads a partir dal mument ch'il testader è puspè daventà abel da sa servir d'ina da las autras furmas da disponer.

Art. 509

II. Revocaziun
e destrucziun
1. Revocaziun

¹ Il testader po revocar da tut temp sia disposiziun testamentara en ina da las furmas da disponer prescrittas.

² La disposiziun po vegnir revocada dal tutfatg u per part.

Art. 510

2. Destrucciun

¹ Il testader po revocar sia disposiziun testamentara cun destruir il document.

² Sch'il document vegn destrui per casualidad u per culpa da terzas personas e sche ses cuntegn na po betg vegnir erui exactamain e cumpletamain, perda la disposiziun medemamain sia vigur; resalvads restan ils dretgs d'indemisaziun.

Art. 511

3. Disposiziun
posteriura

¹ Sch'il testader fa ina nova disposiziun testamentara senza revocar expressivamain ina disposiziun anteriura, remplazza ella la disposiziun anteriura, nun ch'i resultia senza dubi ch'ella saja mo ina cumplettaziun da la disposiziun anteriura.

² Ina disposiziun testamentara davart ina tsherta chausa vegn er revocada, sch'il testader dispona posteriuramain da la chausa en ina moda che n'è betg cumpatibla cun l'emprima disposiziun.

Art. 512

B. Contract
d'ierta
1. Constituziun

¹ Per esser valaivel sto il contract d'ierta vegnir fatg en furma da la disposiziun testamentara publica.

² Las parts contrahentas ston declerar a medem temp lur voluntad al funzionari e sutscriver il document davant el e davant las duas perditgas.

Art. 513

II. Aboliziun
1. Tranter vivs
a. Tras contract
e tras disposiziun
testamentara

¹ Las parts contrahentas pon abolir da tut temp il contract d'ierta tras ina cunvegna en scrit.

² Il testader po abolir unilateralmain in contract d'instituziun dals ertavels u in contract da legat, sche l'ertavel u sch'il legatari sa fa – suenter la conclusiun dal contract – culpabel envers il testader d'in cumportament che signifitga in motiv da dischertaziun.

³ L'aboliziun unilateralala sto avair lieu en ina da las furmas ch'èn prescritis per la disposiziun testamentara.

Art. 514

b. Tras retratga dal contract

Tgi che ha il dretg da pretender prestaziuns tranter vivs sin basa d'in contract d'ierta, po sa retrair dal contract tenor las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴⁸², sche questas prestaziuns na vegnan betg ademplidas u garantidas tenor il contract.

Art. 515

2. L'ertavel mora avant il testader

¹ Sche l'ertavel u sch'il legatari mora avant il testader, scroda il contract.

² Sch'il testader è enritgì tras il contract, cur che l'ertavel mora, pon ils ertavels dal defunct pretender che l'enritgiment vegnia restitui, nun ch'igl existia ina disposiziun cuntraria.

Art. 516

C. Restricziun dal dretg da disponer

Sche la libertad da disponer dal testader vegn restrenschida, suenter ch'el ha fatg ina disposiziun per causa da mort, na vegn la disposiziun betg abolida; ella vegn dentant suttamessa al plant da reduenziun.

Tschintgavel chapitel: L'executur dal testament

Art. 517

A. Surdada da l'incumbensa

¹ En ina disposiziun testamentara po il testader incumbensar ina u pliras personas ch'èn ablas d'agir d'exequir sia ultima voluntad.

² Questa incumbensa sto vegnir communitgada ad ellas d'uffizi, ed ellas ston declarar entaifer 14 dis a partir da questa comunicaziun, sch'ellas acceptan l'incumbensa; sch'ellas taschan, vala quai sco acceptaziun.

³ Ellas han il dretg da vegnir indemnizadas adequatamain per lur activitad.

Art. 518

B. Cuntegn da l'incumbensa

¹ Ils executurs dal testament han ils dretgs e las obligaziuns da l'administratur d'ierta uffizial, nun ch'il testader haja disponì autramain.

² Els ston represchentar la voluntad dal testader ed han en spezial l'incumbensa d'administrar l'ierta, da pajar ils debits dal testader, da surdar ils legats e da far la partiziun tenor las ordinaziuns dal testader u tenor la prescripziun da la lescha.

³ Sch'i èn vegnids nominads plirs executurs dal testament, exequeschan els cuminaivlamain lur uffizi, nun ch'il testader haja disponi autramain.

Sisavel chapitel: La nunvalaivladad e la reducziun da las disposiziuns

Art. 519

A. Plant da nunvalaivladad
I. Inabilitad da disponer, voluntad manglusa, illegalitad u immoralitad

¹ Sin basa d'in plant vegn ina disposiziun per causa da mort declarada sco nunvalaivla:

1. sch'il testader l'ha fatg durant in temp ch'el n'era betg abel da disponer;
2. sch'ella n'è betg l'expressiun da la libra voluntad;
3. sch'ella sezza u ina cundiziun agiuntada è immoralà u illegala.

² Il plant da nunvalaivladad po vegnir inoltrà da mintgin che ha, sco ertavel u sco legatari, in interess che la disposiziun vegnia declarada sco nunvalaivla.

Art. 520

II. Mancanzas formalas
1. En general⁴⁸³

¹ Sche la disposiziun cuntegna ina mancanza formala, vegn ella declarada sco nunvalaivla sin basa d'in plant.

² Sche la mancanza formala resulta dal fatg che la disposiziun sur-lascha insatge a persunas che han cooperà a la disposiziun ubain a lur confamigliars, vegnan mo quellas donaziuns declaradas sco nunvalaivlas.

³ Per il dretg da purtar plant valan las medemas prescripziuns sco en cas da l'inabilitad da disponer.

Art. 520a⁴⁸⁴

2. En cas d'ina disposiziun testamentara scritta a maun

Sche la mancanza d'ina disposiziun testamentara scritta a maun è quella che l'onn, il mais u il di n'è betg inditgà correctamain, po ella vegnir declarada sco nunvalaivla mo, sche las indicaziuns dal temp necessarias na pon betg vegnir constatadas autramain e sche la data è

⁴⁸³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 1995, en vigur dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 4882; BBl 1994 III 516, V 607).

⁴⁸⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 1995, en vigur dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 4882; BBl 1994 III 516, V 607).

necessaria per giuditgar l'abiltad da disponer, la successiun da pliras disposiziuns u in'otra dumonda che concerna la valaivladad da la disposiziun.

Art. 521

III. Surannaziun 1 Il plant da nunvalaivladad surannescha 1 onn sunter il di che l'accusader ha survegnì enconuschientscha da la disposiziun e dal motiv da nunvalaivladad ed en mintga cas 10 onns sunter il di che la disposiziun è vegnida averta.

2 Sch'il testader n'è betg abel da disponer u en cas d'illegalitad u d'immoralitad surannescha il plant da nunvalaivladad envers in legatari da mala fai sut tut las circumstanzas pir sunter 30 onns.

3 La nunvalaivladad d'ina disposiziun po vegnir fatga valair da tut temp sin via d'objecziun.

Art. 522

B. Plant da
reducziun
I. Premissas
1. En general

1 Sch'il testader ha surpassà sia cumpetenzza da disponer, pon ils ertavels che na survegnan betg lur part obligatorica pretender che la disposiziun vegnia reducida sin la quota admissibla.

2 Sche la disposiziun cuntegna prescripziuns davart las parts dals ertavels legals, valan quellas mo sco simplas prescripziuns per parter l'ierta, nun che la disposiziun cuntegna in'otra voluntad dal testader.

Art. 523

2. Favurisaziun
da l'ertavel cun
dretg sin la part
obligatorica

Sch'ina disposiziun per causa da mort cuntegna donaziuns a favur da plirs ertavels cun dretg sin la part obligatorica e sche la cumpetenzza da disponer è vegnida surpassada, vegnan questas donaziuns reducidas tranter ils cunertavels en la proporziun dals imports che surpassan lur part obligatorica.

Art. 524

3. Dretgs
dals crediturs

1 Uschenavant che quai è necessari per cuvrir lur dabuns, pon l'administraziun dal concurs d'in ertavel ubain ses crediturs, che possedan attests da perdita il mument da la successiun d'ierta, pretender la reducziun entaifer il termin fixà per l'ertavel, sch'il testader ha surpassà la part disponibla a disfavour da l'ertavel e sche l'ertavel na porta betg sez il plant da reducziun sin proposta dals crediturs.

2 Il medem dretg exista er envers ina dischertaziun che na vegn betg contestada dal dischertà.

Art. 525

II. Effect
1. Reducziun
en general

¹ La reducziun ha lieu per tut ils ertavels e legataris instituids en la medema proporziun, nun che la disposiziun cuntegna in'otra voluntad dal testader.

² Sche la donaziun ad in legatari, ch'è a medem temp debitor da legats, vegn reducida, po quel pretender cun la medema resalva che er quests legats vegnian reducids proporziunalmain.

Art. 526

2. Legat d'ina
chaussa singula

Sch'il legat d'ina chaussa singula che na po betg vegnir partida senza sminuir sia valor vegn suttamess a la reducziun, po il legatari ubain pretender che la chaussa sezza al vegnia surdada cunter indemniziun da l'import supplementar ubain far pajar empè da la chaussa l'import disponibel.

Art. 527

3. Disposiziuns
tranter vivs
a. Cas

A la reducziun èn suttamessas sco las disposiziuns per causa da mort:

1. las donaziuns a quint da la part da l'ierta sco dota, sco dotaziun u sco cessiun dals bains, nun ch'ellas sajan suttamessas a la golvaziun;
2. las indemniziuns d'ierta ed ils imports da renunzia a l'ierta;
3. las donaziuns ch'il testader ha pudì revocar libramain u ch'el ha fatg ils ultims 5 onns avant sia mort, cun excepziun dals regals occasionals usitads;
4. las valurs da facultad ch'il testader ha evidentamain alienà per guntgir la restricziun dal dretg da disponer.

Art. 528

b. Restituziun

¹ Tgi ch'è da buna fai, è obligà da restituir mo la valor, per la quala el è enritgì tras l'act giuridic cun il testader il mument da la successiun d'ierta.

² Sch'il legatari d'in contract d'ierta sto tolerar ina reducziun, ha el il dretg da pretender enavos in import correspondent da la cuntraprestaziun fatga al testader.

Art. 529

4. Pretensiuns
d'assicuranzas

Pretensiuns d'assicuranza, fatgas sin la mort dal testader, ch'èn vegnidas constituidas a favur d'ina terza persuna tras ina disposiziun tranter vivs u tras ina disposiziun per causa da mort, u ch'èn vegnidas cedidas gratuitamain ad ina terza persuna durant ch'il testader era anc en vita, èn suttamessas a la reducziun per lur valor da recumpra.

Art. 5305. Giudida
e rentas

Sch'il testader ha engrevgià talmain sia ierta cun dretgs da giudida e cun rentas, che la valor chapitalisada da l'ierta surpassa – tenor la durada presuntiva da quests dretgs – la part disponibla da l'ierta, pon ils ertavels pretender che quests dretgs vegnian reducids proporziunalmain ubain ch'els vegnian deliberads da quests dretgs, surlaschond la part disponibla da l'ierta als legataris.

Art. 531⁴⁸⁵6. Instituziun
posteriura
d'ertavels

Ina instituziun posteriura d'ertavels è nunvalaivla envers in ertavel cun dretg sin la part obligatorica, sche la part obligatorica vegn reducida qua tras; resalvada resta la disposiziun davart descendents inabels da giuditgar.

Art. 532

III. Realisaziun

A la reducziun èn suttamessas en emprima lingia las disposiziuns per causa da mort ed alura las assegnaziuns tranter vivs, e quai da maniera che las posteriuras vegnan reducidas avant las anteriuras, fin che la part obligatorica è restabilida.

Art. 533

IV. Surannaziun

¹ Il plant da reducziun surannescha 1 onn suentar il di ch'ils ertavels han survegni enonuschientscha da la violaziun da lur dretgs ed en mintga cas suentar 10 onns, quintads a partir dal mument da l'avertura en cas da las disposiziuns testamentaras ed a partir da la mort dal testader en cas da las outras donaziuns.

² Sch'ina disposiziun anteriura è daventada valaivla, perquai ch'ina disposiziun posteriura è vegnida declerada sco nunvalaivla, cumenzan ils termins il mument da la decleraziun da nunvalaivladad.

³ La reducziun po vegnir pretendida da tut temp sin via d'objecziun.

Settavel chapitel: Plants or da contracts d'ierta**Art. 534**A. Transferiment
tranter vivs

¹ Sch'il testader è anc en vita e trasferescha sia facultad sin l'ertavel contractual, po quel laschar far in inventari public.

⁴⁸⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

² Sch'il testader n'ha betg transferì tut sia facultad u ha acquistà facultad suenter il transferiment, sa referescha il contract mo a la facultad transferida, nun ch'i saja vegnì disponì insatge auter.

³ Uschenavant che la facultad è vegnida transferida durant ch'il testader era anc en vita, van ils dretgs e las obligaziuns als ertavels da l'ertavel institui, nun ch'i saja vegnì disponì insatge auter.

Art. 535

B. Gulivaziun en cas da renunzia a l'ierta
I. Reducziun

¹ Sch'il testader ha fatg prestaziuns a l'ertavel renunziant durant ch'el era anc en vita e sche questas prestaziuns surpassan la part disponibla da sia ierta, pon ils cunertavels pretender la reduenziun.

² La disposiziun è dentant suttamessa a la reduenziun mo per l'import, per il qual ella surpassa la part obligatorica dal renunziader.

³ Las prestaziuns vegnan messas a quint tenor las prescripziuns che valan per la gulivaziun.

Art. 536

II. Restituziun

Sch'il renunziader vegn obligà da far in restituziun a l'ierta sin basa da la reduenziun, po el ubain sa suttametter a questa restituziun ubain metter l'entira prestaziun en la partiziun e sa participar a quella, sco sch'el n'avess betg renunzià.

Segunda partiziun: La successiun d'ierta

Quindeschavel titel: L'avertura da la successiun d'ierta

Art. 537

A. Premissa da vart dal testader

¹ La successiun d'ierta vegn averta cun la mort dal testader.

² Uschenavant che las donaziuns e las partiziuns, fatgas durant ch'il testader era anc en vita, èn d'impurtanza per il dretg d'ierta, vegnan ellas resguardadas tenor il stadi, en il qual l'ierta sa chatta il mument da la mort dal testader.

Art. 538

B. Lieu da l'avertura⁴⁸⁶

¹ La successiun d'ierta vegn averta per l'entira facultad a l'ultim domicil dal testader.

² ...⁴⁸⁷

⁴⁸⁶ Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).

⁴⁸⁷ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).

Art. 539

C. Premissas da vart da l'ertavel
I. Abilitad d'ertar

1. Capacitad giuridica

¹ Mintgin che n'è – tenor las prescripziuns da la lescha – betg exclus d'ertar è abel dad esser ertavel e d'acquistar facultad or d'ina disposiziun per causa da mort.

² Las donaziuns fatgas per in intent determinà ad ina pluralitad da persunas che na posseda betg la personalitad giuridica, vegnan acquistadas da las singulas persunas individualmain cun la grevezza da vegnir applitgadas per la finamira prescritta dal testader, u valan, nua che quai n'è betg pussaivel, sco fundaziun.

Art. 540

2. Indignitad d'ertar
a. Motivs

¹ Indegn dad esser ertavel u d'acquistar insatge or d'ina disposiziun per causa da mort è:

1. tgi che ha chaschunà u empruvà da chaschunar intenziunadamain ed illegalmain la mort dal testader;
2. tgi che ha privà intenziunadamain ed illegalmain il testader per adina da sia capacitad da disponer;
3. tgi che ha muventà u impedì il testader tras engion, tras sforz u tras smanatschas da far u da revocar ina disposiziun per causa da mort;
4. tgi che ha eliminà u fatg nunvalaivla intenziunadamain ed illegalmain ina disposiziun per causa da mort sut talas circumstanzas, ch'il testader n'ha betg pli pudì renovar quella.

² Sch'il testader perduna a l'indegn d'ertar, finescha l'indignitad d'ertar.

Art. 541

b. Effect per ils descendents

¹ L'inabilitad d'ertar exista mo per la persuna indegna d'ertar sezza.

² Ils descendents da quella ertan dal testader, sco sche la persuna indegna d'ertar fiss morta avant il testader.

Art. 542

II. Survivor la successiun d'ierta

1. Sco ertavel

¹ Per pudair acquistar l'ierta, sto l'ertavel esser en vita ed abel d'ertar il mument che la successiun d'ierta vegn averta.

² Sch'in ertavel mora suenter l'avertura da la successiun d'ierta, van ses dretgs vi da l'ierta vi sin ses ertavels.

Art. 543

2. Sco legatari

¹ Il legatari acquista il dretg vi dal legat, sch'el è en vita ed abel d'ertar il mument che la successiun d'ierta vegn averta.

² Sch'el mora avant il testader, croda ses legat davent a favur da quel che al dueva pajar ora, nun che la disposiziun laschia cumprovar ina voluntad cuntraria.

Art. 544

3. L'uffant
concepi

¹ L'uffant concepi è abel d'ertar cun resalva ch'el naschia viv.

^{1bis} Sche la protecziun da ses interess pretenda quai, installescha l'autorità per la protecziun d'uffants ina curatella.⁴⁸⁸

² Sche l'uffant nascha mort, na vegn el betg en consideraziun per la successiun d'ierta.⁴⁸⁹

Art. 545

4. Ertavels
posteriurs

¹ Sur l'instituziun posteriura d'ertavels u da legataris po l'ierta u ina chaussa or da l'ierta vegnir testada ad ina persuna che na viva anc betg il mument da la successiun d'ierta.

² Sch'in preertavel n'è betg numnà, valan ils ertavels legals sco preertavels.

Art. 546

D. Spariziun
I. Ertar d'ina
persuna sparida
1. Successiun
d'ierta cunter
garanzia

¹ Sch'insatgi vegn declerà sco spari, vegn sia ierta consegnada als ertavels u als legataris pir sunter che quels han garanti tras ina segirezza da restituir en cas da basegn la facultad al spari sez u ad autras persunas che han in meglier dretg da l'ierta.

² Questa segirezza sto vegnir prestada per 5 onns dapi la spariziun en grond privel da mort e per 15 onns dapi l'absenza senza avair novas dal spari, dentant en nagin cas pli ditg che fin al di ch'il spari avess cumpleni 100 onns.

³ Ils 5 onns curran a partir da la consegna da l'ierta ed ils 15 onns davent da l'ultima nova da vita dal spari.

Art. 547

2. Annullaziun
da la spariziun
e restituziun da
la facultad

¹ Sch'il spari returna u sch'insatgi auter fa valair megliers dretgs, sto la persuna che ha obtegni l'ierta restituir quella tenor las normas dal possess.

⁴⁸⁸ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001).

⁴⁸⁹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001).

² A terzas personas che possedan megliers dretgs sto ella, sch'ella è da buna fai, far la restituziun mo entaifer il termin dal plant d'ierta.

Art. 548

II. Dretg d'ertar dal spari

¹ Sch'in ertavel è spari senza ch'ins possia eruir, sch'el saja en vita u gia mort il mument che la successiun d'ierta vegn averta, vegn sia part da l'ierta messa sut administraziun uffiziala.

² Tgi che ertass en cas da spariziun da questa persuna, po – 1 onn suenter che quella è sparida en grond privel da mort u 5 onns suenter ch'ella ha dà l'ultima nova da vita – pretender da la dretgira ch'ella decleria la spariziun e ch'ella consegna la part da l'ierta suenter che quella decleraziun è vegnida decretada.

³ La consegna da la part da l'ierta vegn fatga tenor las prescripziuns davart la consegna da l'ierta als ertavels d'ina persuna sparida.

Art. 549

III. Relaziun tranter ils dus cas

¹ Sch'ils ertavels d'ina persuna sparida han gia cuntanschè che la facultad da quella è vegnida dada en lur mauns, pon ses cunertavels sa referir a quai, sch'ina ierta croda a la persuna sparida, e pretender che la facultad vegnia consegnada ad els senza ch'i stoppia vegnir decretada ina nova decleraziun da spariziun.

² Medemamain pon ils ertavels dal spari sa referir a la decleraziun da spariziun ch'è vegnida decretada sin dumonda da ses cunertavels.

Art. 550

IV. Procedura d'uffizi

¹ Sunter che la facultad u la part da l'ierta d'ina persuna sparida è stada 10 onns sut administraziun uffiziala u sche questa persuna avess cumplenì 100 onns, vegn – sin dumonda da l'autorità cumpetenta – la decleraziun da spariziun decretada d'uffizi.

² Sche nagin n'annunzia ses dretgs entaifer il termin inditgà, croda l'ierta a la cuminanza cun il dretg d'ertar u, sch'il spari n'ha mai abità en Svizra, al chantun d'origin.

³ La cuminanza è obligada da restituir la facultad al spari sez u a tals che possedan megliers dretgs, gist sco che quai è il cas tar in ertavel che ha obtegnì l'ierta d'ina persuna sparida.

Sedeschavel titel: Ils effects da la successiun d’ierta
Emprim chapitel: Las mesiras da segiranza

Art. 551

A. En general ¹ L’autoritad cumpetenta da l’ultim domicil dal testader sto prender d’uffizi las mesiras ch’èn necessarias per segirar la successiun d’ierta.⁴⁹⁰

² Questas mesiras cumpiglian en spezial – en quels cas ch’èn previs da la lescha – la sigillaziun da l’ierta, l’inventarisaziun, l’ordinaziun d’ina administraziun uffiziala da l’ierta e l’avertura dals testaments.

³ ...⁴⁹¹

Art. 552

B. Sigillaziun da l’ierta L’ierta vegn sigillada en ils cas ch’èn previs dal dretg chantunal.

Art. 553

C. Inventari ¹ Ina inventarisaziun vegn ordinada:

1. sch’in ertavel minorenn stat sut avugà u sto vegnir mess sut avugà;
2. sch’in ertavel è permanentamain absent senza avoir fixà ina represchentanza;
3. sch’in dals ertavels u l’autoritad per la protecziun da creschids pretenda quai;
4. sch’in ertavel maioren stat sut curatella cumplessiva u sto vegnir mess sut curatella cumplessiva.⁴⁹²

² L’inventari duai vegnir fatg tenor las prescripziuns dal dretg chantunal e duai per regla esser terminà entaifer 2 mais dapi la mort dal testader.

³ La legislaziun chantunala po prescriber da far in inventari er en ulteriurs cas.

⁴⁹⁰ Versiun tenor la cifra 2 da l’aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenza en chaussas civilas, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BB1 1999 2829).

⁴⁹¹ Aboli tras la cifra 2 da l’aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BB1 1999 2829).

⁴⁹² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001).

Art. 554

D. Administra-
ziun da l'ierta
I. En general

¹ L'administraziun da l'ierta vegn ordinada:

1. sch'in ertavel è permanentamain absent senza avair fixà ina represchentanza, uschenavant che ses interess pretendan quai;
2. sche nagin dals pretendents na po cumprovar sufficientamain ses dretg d'ierta u sch'igl è intschert, ch'in ertavel existia;
3. sche betg tut ils ertavels dal testader n'èn enconuschents;
4. en ils cas spezials ch'èn previs da la lescha.

² Sch'il testader ha designà in executur dal testament, sto l'administraziun vegnir surdada a quel.

³ Sch'il defunct steva sut ina curatella che cumpiglia l'administraziun da la facultad, alura è er l'administraziun da l'ierta chaussa dal procuratur, nun ch'i vegnia ordinà insatge auter.⁴⁹³

Art. 555

II. En cas d'ertavels nunenconuschents

¹ Sche l'autorità è en dubi, ch'il testader haja ertavels u betg ubain che tut ils ertavels sajan enconuschents ad ella, decretescha ella en moda adequata in clom public per envidar tut tgi che ha in dretg da l'ierta, da s'annunziar entaifer 1 onn.

² Sche nagin na s'annunzia entaifer quest termin e sche l'autorità n'ha betg enconuschientscha d'ertavels, croda l'ierta, cun resalva dal plant d'ierta, a la cuminanza che ha il dretg d'ertar en tals cas.

Art. 556

E. Avertura
dal testament
I. Obligaziun
da consegna

¹ Sch'ins chatta in testament suenter la mort d'ina persuna, sto quel vegnir consegnà immediatamain a l'autorità, e quai er, sch'el para dad esser nunvalaivel.

² Il funcziunari, tar il qual il testament è protocollà u deponi, sco er tut tgi che ha obtegnì in testament per al tegnair en salv u ha chattà in tal tranter las chaussas dal testader, è obligà sut atgna responsabladad da consegnar quel a l'autorità, uschespert ch'el è vegnì a savair da la mort dal testader.

³ Suenter avair retschavi il testament e sche pussaivel suenter avair laschà vegnir a pled ils partecipads, surdat l'autorità l'ierta ad interim als ertavels legals u ordinescha l'administraziun uffiziala da l'ierta.

⁴⁹³ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

Art. 557

II. Avertura

- ¹ Il testament sto vegnir avert da l'autorità cumpetenta entaifer 1 mais, dapi ch'el è vegnì consegnà ad ella.
- ² Ils ertavels enconuschents a l'autorità vegnan envidads da quella a l'avertura dal testament.
- ³ Sch'il testader ha relaschà plirs testaments, ston tuts vegnir consegnads a l'autorità e vegnir averts da quella.

Art. 558

III. Communicaziun als participads

- ¹ Tut ils participads a l'ierta survegnan – sin donn e cust da quella – ina copia da la disposiziun testamentara, uschenavant ch'ella als pertutga.
- ² Als legataris cun domicil nunenconuschent vegn fatga la communicaziun cun in clom public en moda adequata.

Art. 559

IV. Consegna da l'ierta

- ¹ I mais suenter che la communicaziun è vegnida fatga als participads, pon ils ertavels instituids dumandar da l'autorità in attest ch'els sajan reconuschids sco ertavels, cun resalva dal plant da nunvalaivladad e dal plant d'ierta e sche lur dretgs n'èn betg vegnids contestads expressivamain tras ils ertavels legals u tras personas ch'èn vegnidas favurizadas en in'antieriura disposiziun.
- ² Sch'i fa da basegn vegn l'administratur d'ierta avisà a medem temp d'als consegnar l'ierta.

Segund chapitel: L'acquist da l'ierta**Art. 560**A. Acquist
I. Ertavels

- ¹ Tenor lescha acquistan ils ertavels l'universalità da l'ierta il mument da la mort dal testader.
- ² Cun resalva da las excepziuns legalas van las pretensiuns, la proprietad, ils dretgs reals limitads ed il possess dal testader vi sin ils ertavels ed ils debits dal testader daventan ils debits persunals dals ertavels.
- ³ Per ils ertavels instituids cumenzan ils effects da l'ierta il mument che la successiun d'ierta vegn averta, ed ils ertavels legals als han d'extrader l'ierta tenor las reglas dal possess.

Art. 561⁴⁹⁴

II. ...

Art. 562

III. Legataris

1. Acquist
dal legat

1 Ils legataris han in dretg personal cunter ils debiturs dal legat u, sche tals n'èn betg numnads expressivamain, cunter ils ertavels legals u cunter ils ertavels instituids.

2 Sch'i na resorta betg insatge auter da la disposiziun, po quest dretg vegnir fatg valair uschespert che la persuna engrevgiada cun il legat ha acceptà l'ierta u na po betg pli la refuser.

3 Sch'ils ertavels n'adempleschan betg lur obligaziun vers il legatari, pon els vegnir obligads d'al consegnar las chaussas legadas u da pajar ina indemnisaziun en cas ch'il legat consistiva en l'obligaziun d'exequir in act u l'auter.

Art. 5632. Object
dal legat

1 Sch'i n'è betg disponi autramain, èn ils legats da giudida, da rentas u d'autras prestaziuns periodicas suttamess a las prescripziuns dals dretgs reals e dal Dretg d'obligaziuns.

2 Sch'il legat consista d'ina assicuranza fatga sin la mort dal testader, po il legatari far valair directamain ses dretgs.

Art. 5643. Relaziun
tranter creditur
e legatari

1 Ils dretgs dals crediturs dal testader vegnan resguardads avant quels dals legataris.

2 Ils crediturs da l'ertavel che ha acceptà l'ierta senza resalvas han ils medems dretgs sco ils ertavels dal testader.

Art. 565

4. Reducziun

1 Sch'ils ertavels pajan, suenter avoir pajà or ils legats, debits da l'ierta, dals quals els n'avevan betg enconuschientscha avant, pon els pretender ch'ils legataris restitueschian proporziunalmain la valor, per la quala els avessan pudì far reducir ils legats.

2 Ils legataris pon dentant vegnir obligads da restituir sin il pli anc la part, per la quala els èn stads enritgids il mument che la restituziun vegn pretendida.

⁴⁹⁴ Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, cun effect dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122; BBI 1979 II 1191).

Art. 566

B. Refusa
I. Decleraziun
1. Dretg
da refusar

¹ Ils ertavels legals ed ils ertavels instituids han il dretg da refusar ina ierta che croda ad els.

² L'ierta vala sco refusada, sch'igl è evident u sch'igl è vegnì constatà uffizialmain ch'il testader era insolvent il mument da sia mort.

Art. 567

2. Limitaziun
temporala
a. En general

¹ Il termin per refusar l'ierta importa 3 mais.

² El cumenza per ils ertavels legals il mument ch'els han survegnì enconuschientscha da la mort dal testader, nun ch'els possian cumprovar d'avair udi pir pli tard che l'ierta saja crudada ad els; per ils ertavels instituids curra il termin a partir dal mument ch'els han survegnì la comunicaziun uffiziala da la disposiziun ch'il testader ha fatg a lur favur.

Art. 568

b. En cas d'ina
inventarisaziun

Sch'in inventari è vegnì fatg sco mesira per segirar l'ierta, curra il termin da refusa per tut ils ertavels a partir dal di da la comunicaziun uffiziala che l'inventarisaziun saja finida.

Art. 569

3. Transiziun dal
dretg da refusar

¹ Sch'in ertavel mora avant che refusar u avant che acceptar l'ierta, va il dretg da refusar vi sin ses ertavels.

² En quest cas cumenza il termin da refusa il mument ch'ils ertavels survegnan enconuschientscha che l'ierta saja crudada a lur testader e scada il pli baud il mument ch'è fixà per els da refusar l'ierta che deriva da lur agen testader.

³ Sch'ina ierta vegn refusada e sch'ella croda alura ad auters ertavels che n'avevan avant betg il dretg da quella, cumenza il termin per quels il mument ch'els survegnan enconuschientscha da la refusa.

Art. 570

4. Furma

¹ La refusa sto vegnir declerada da l'ertavel a l'autoridad competenta, saja quai a bucca u en scrit.

² Ella sto vegnir fatga senza cundiziuns e senza resalvas.

³ L'autoridad ha da far in protocol da las refusas.

Art. 571

II. Perdita dal
dretg da refusar

¹ Sche l'ertavel na refusa betg l'ierta entaifer il termin fixà, acquista el quella senza cundiziuns.

² In ertavel perda il dretg da refusar l'ierta, sch'el intervegn en ils fatgs da l'ierta avant la scadenza dal termin u sch'el commetta acts che n'èn betg necessari per simplamain administrar quella u per cuntinuar cun ils affars currents dal testader ubain sch'el sa patruna u zuppenta chaussas da l'ierta.

Art. 572

III. Refusa d'in
cunertavel

1 Sch'il testader n'ha betg relaschè ina disposiziun per causa da mort e sch'in da plirs ertavels refusa l'ierta, va sia part a quella persuna che ertass dad el, sch'el fiss mort avant che la successiun d'ierta è vegnida averta.

² Sch'il testader ha relaschè ina disposiziun per causa da mort, va la part ch'in ertavel institui ha refusà als ertavels legals ils pli proxims dal testader, nun che la disposiziun exprimia in'otra voluntad dal testader.

Art. 573

IV. Refusa tras
tut ils ertavels
ils pli proxims
1. En general

1 Sch'ina ierta vegn refusada tras tut ils ertavels legals ils pli proxims, vegn ella liquidada da l'uffizi da concurs.

² Quaì che resta da la liquidaziun suenten ch'ìls debits èn pajads, vegn surdà a quels che han il dretg da l'ierta, sco sche quella na fiss betg vegnida refusada.

Art. 574

2. Dretg dal
consort survivent

Sche l'ierta vegn refusada dals descendents, infurmescha l'autorità il consort survivent, e quel po alura declerar entaifer 1 mais d'acceptar l'ierta.

Art. 575

3. Refusa a favur
d'ertavels pli
allontanads

1 Refusond l'ierta pon ils ertavels pretender che l'autorità dumondia – avant che liquidar l'ierta – ils ertavels che suondan els directamain.

² En quest cas infurmescha l'autorità ils ertavels pli allontanads ch'ìls ertavels ils pli proxims hajan refusà l'ierta, e sch'els na decleran betg entaifer 1 mais da l'acceptar, vala l'ierta er sco refusada dad els.

Art. 576

V. Prolungaziun
dal termin

Per motivs relevants po l'autorità cumpetenta prolungar il termin per ils ertavels legals u per ils ertavels instituids u als conceder in nov termin.

Art. 577

VI. Refusa
d'in legat

Sch'in legatari refusa in legat, croda quel davent a favur da la persuna engrevgiada, nun che la disposiziun exprimia in'otra voluntad dal testader.

Art. 578

VII. Protecziun
dals dretgs dals
creditors da
l'ertavel

¹ Sch'in ertavel insolvent refusa l'ierta cun l'intent da betg laschar vegnir quella en ils mauns da ses creditors, pon quels u l'administraziun da concurs contestar la refusa entaifer 6 mais, sche lur dretgs na vegnan betg garantids.

² Sche lur contestaziun vegn approvada, vegn l'ierta liquidada uffizialmain.

³ In surpli activ vegn duvrà en emprima lingia per cuntentar ils creditors che han contestà la refusa e croda, suenter che er ils auters debits èn pajads, als ertavels a favur dals quals la refusa è vegnida fatga.

Art. 579

VIII. Responsa-
bladad en cas
da la refusa

¹ Sch'ils ertavels d'in testader insolvent refusan l'ierta, ston els tuttina star buns vers ils creditors, uschenavant ch'els han survegni dal testader entaifer ils ultims 5 onns avant sia mort valurs da facultad da quel, ch'els stuessan metter a disposiziun per gular la partiziun da l'ierta.

² Questa obligaziun n'exista betg per la dotaziun usitada en cas d'ina maridaglia ed er betg concernent ils custs d'educaziun e da scolaziun.

³ Ertavels da buna fai ston mo star buns, uschenavant ch'els èn anc enritgids.

Terz chapitel: L'inventari public**Art. 580**

A. Premissa

¹ Mintga ertavel che ha il dretg da refusar l'ierta po pretender in inventari public.

² La dumonda sto vegnir fatga entaifer 1 mais tar l'autoridad cumpetenta ed en la medema furma sco la refusa da l'ierta.

³ La dumonda ch'è vegnida fatga d'in dals ertavels vala er per ils auters ertavels.

Art. 581

B. Procedura
I. Inventari

¹ L'inventari public vegn fatg da l'autorità cumpetenta tenor las prescripziuns dal dretg chantunal; el consista d'in register da las valurs da facultad e dals debits da l'ierta cun l'indicaziun da la valur stimada da mintga object da l'inventari.

² Tgi che po dar scleriment davart la situaziun finanziaria dal testader è obligà en atgna responsabladad da dar a l'autorità tut las infurmaziuns che vegnan giavischadas da quella.

³ Spezialmain ston ils ertavels communitgar a l'autorità ils debits dal testader ch'èn enconuschents ad els.

Art. 582

II. Clom
da quints

¹ Faschond l'inventari publitgescha l'autorità en moda adequata in clom da quints per envidar ils crediturs ed ils debiturs dal testader, inclus ils crediturs sin garanzia, d'annunziar lur pretensiuns e lur debits entaifer in tschert termin.

² Il clom da quints duai render attent ils crediturs a las consequenzas d'ina annunzia tralascada.

³ Il termin sto vegnir fixà sin almain 1 mais, quintà a partir dal di da l'emprima publicaziun.

Art. 583

III. Inscripziun
d'uffizi

¹ En l'inventari public ston vegnir inscrits d'uffizi las pretensiuns ed ils debits che resortan da cudeschs publics u dals documents dal testader.

² Questa inscripziun en l'inventari vegn communitgada als crediturs ed als debiturs.

Art. 584

IV. Resultat

¹ Suentar ch'il termin dal clom da quints è scadi, vegn l'inventari serrà ed exponì almain durant 1 mais, per ch'ils participads possian prender invista.

² Ils custs per l'inventari vegnan adossads a l'ierta, e sche quella na basta betg, als ertavels che han pretendì l'inventari.

Art. 585

C. Relaziun dals
ertavels durant
l'inventarisaziun
I. Administra-
ziun

¹ Durant l'inventarisaziun dastgan vegnir fatgs mo ils acts ch'èn necessaris per l'administraziun.

² Sche l'autorità permetta ad in ertavel da cuntinuar cun l'affar dal testader, pon ils cunertavels pretender ina garanzia.

Art. 586

II. Scussiun,
process,
surannaziun

¹ Durant l'inventarisaziun è suspendida mintga scussiun pervia dals debits dal testader.

² ...⁴⁹⁵

³ Cun excepziun da cas urgents na pon process ni vegnir iniziads ni vegnir cuntinuads.

Art. 587

D. Effects
I. Termin per far
la decleraziun

¹ Sunter la finiziun da l'inventarisaziun vegn mintga ertavel envidà da declerar entaifer 1 mais, sch'el accepta l'ierta u betg.

² Nua che las circumstanzas giustifitgeschan quai, po l'autorità cumpetenta conceder in nov termin per laschar far stimaziuns, per liquidar pretensiuns disputaivlas u per auters motivs sumegliants.

Art. 588

II. Decleraziun

¹ Entaifer il termin fixà po l'ertavel refusar l'ierta u pretender ch'ella vegnia liquidada uffizialmain u acceptar ella senza cundiziuns u cun pretender in inventari public.

² Sch'el na dat nagina decleraziun, ha el acceptà l'ierta cun l'inventari public.

Art. 589

III. Conse-
quenzas da
l'acceptaziun
cun l'inventari
public

1. Responsa-
bladad tenor
l'inventari

¹ Sche l'ertavel surpiglia l'ierta cun l'inventari public, van ils debits dal testader ch'èn registrads en l'inventari e las valurs da facultad vi ad el.

² Ils effects da l'acquist da l'ierta cun ses dretgs e cun sias obligaziuns cumenzan il mument da l'avertura da la successiun d'ierta.

³ L'ertavel sto star bun per ils debits ch'èn registrads en l'inventari tant cun l'ierta sco er cun sia atgna facultad.

Art. 590

2. Respon-
sablidad sur
l'inventari ora

¹ Ils ertavels na ston star buns ni persunalmain ni cun l'ierta vers ils crediturs dal testader che n'èn betg registrads en l'inventari, perquai ch'els n'èn betg s'annunziads u perquai ch'els han fatg quai memia tard.

⁴⁹⁵ Aboli tras la cifra 3 da l'agiunta da la LF dals 15 da zer. 2018 (revisiun dal dretg da surannaziun), cun effect dapi il 1. da schan. 2020 (AS 2018 5343; BBl 2014 235).

² Sch'ils creditors han tralascià l'annunzia senza atgna culpa u sche lur pretendiuns n'èn betg vegnidas registradas en l'inventari malgrà l'annunzia, è l'ertavel responsabel, uschenavant ch'el è s'enritgì tras l'ierta.

³ En mintga cas pon ils creditors far valair lur pretendiuns, uschenavant che quellas èn segiradas tras dretgs da pegn sin chaussas da l'ierta.

Art. 591

E. Responsabladad pervia da cauziuns

Las cauziuns ch'il testader aveva surpiglià vegnan registradas separadamain en l'inventari, e l'ertavel na sto, er sunter avair acceptà l'ierta, betg pajar dapli per tals debits che quai che tutgass a quels, sche l'ierta vegniss liquidada sin via dal concurs.

Art. 592

F. Acquist a favur da la communitad

Il clom da quintes vegn decretà d'uffizi per mintga ierta che croda a la communitad; quella sto dentant star buna per ils debits da l'ierta mo uschenavant che la facultad acquistada or da l'ierta basta per quest intent.

Quart chapitel: La liquidaziun uffiziala

Art. 593

A. Premissa
I. Dumonda d'in ertavel

¹ Mintga ertavel ha il dretg da pretender la liquidaziun uffiziala empè da refusar l'ierta u d'acceptar quella cun l'inventari public.

² A sia dumonda na poi dentant betg vegnir consentì, uschè ditg ch'in dals ertavels declera d'acceptar l'ierta.

³ En cas da la liquidaziun uffiziala n'èn ils ertavels betg responsabels per ils debits da l'ierta.

Art. 594

II. Dumonda dals creditors dal testader

¹ Sch'ils creditors dal testader han cun raschun tema che lur pretendiuns na vegnian betg pajadas, pon els pretender entaifer 3 mais dapi la mort dal testader u dapi l'avertura dal testament la liquidaziun uffiziala da l'ierta, nun ch'els hajan survegnì pajaments u garantias en il fratemp.

² Sut las medemas circumstanzas pon ils legataris pretender ch'i vegnian ordinadas las mesiras preventivas per segirar lur dretgs.

Art. 595

B. Procedura
I. Admini-
straziun

¹ La liquidaziun uffiziala vegn exequida tras l'autorità cumpetenta u – per incumbensa da quella – tras in u tras plirs administraturs d'ierta.

² Ella cumenza cun l'inventarisaziun ch'è colliada cun in clom da quintes.

³ L'administratur d'ierta è sutta mess a la surveglianza da l'autorità; ils ertavels pon recurrer tar quella cunter las decisiuns che l'administratur ha prendi u ha l'intenziun da prender.

Art. 596

II. Liquidaziun
ordinaria

¹ La liquidaziun uffiziala vegn fatga uschia ch'ils affars currentes dal testader vegnan finids, sias obligaziuns ademplidas, sias pretensiuns incassadas, ils legats exequids uschenavant che quai è necessari, ils dretgs e las obligaziuns dal testader stabilids giudizialmain e sia facultad realisada.

² La vendita da bains immobiliars dal testader vegn fatga tras in ingiant public; sin via privata dastga quai vegnir fatg mo, sche tut ils ertavels èn perencletgs.

³ Ils ertavels pon pretender che objects e daners che n'èn betg necessaris per la liquidaziun da l'ierta vegnian surdads dal tuttafatg u mo per part en lur mauns gia durant la liquidaziun.

Art. 597

III. Liquidaziun
tras l'uffizi da
concurs

L'ierta insolventa vegn liquidada da l'uffizi da concurs tenor las prescripciuns dal dretg da concurs.

Tschintgavel chapitel: Il plant d'ierta**Art. 598**

A. Premissa

¹ Tgi che crai d'avair sco ertavel legal u sco ertavel institui megliers dretgs sin l'ierta u sin chaussas or da quella ch'il possessur actual, po far valair ses dretgs cun il plant d'ierta.

² ...⁴⁹⁶

⁴⁹⁶ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

Art. 599

B. Effect

¹ Sch'il plant vegn approvà, sto il possessur ceder l'ierta u ils objects da quella a l'accusader, e quai tenor las reglas dal possess.

² L'accusà na po betg far l'objecziun vers il plant d'ierta d'avair acquistà objects d'ierta tras giudida.

Art. 600

C. Surannaziun

¹ Il plant d'ierta surannescha vers in accusà da buna fai cun la scadenza dad 1 onn dapi che l'accusader ha survegni enconuschientscha dal possess da l'accusà e da la prevalenza da ses agens dretgs, en mintga cas dentant suenter la scadenza da 10 onns dapi la mort dal testader u da l'avertura dal testament.

² Cunter in accusà da mala fai surannescha il plant adina pir suenter 30 onns.

Art. 601

D. Plant dal legatari

Il plant dal legatari surannescha suenter 10 onns dapi ch'el ha survegni la comunicaziun dal legat; sche l'execuziun dal legat po vegnir pretendida pir pli tard, cumenza il termin cun il di ch'il legat daventa exequibel.

Deschsettavel titel: La partiziun da l'ierta**Emprim chapitel: La cuminanza avant la partiziun****Art. 602**

A. Effects da la successiun d'ierta

¹ Sch'il testader ha plirs ertavels, nascha tranter quels cun sia mort ina cuminanza che cumpiglia tut ils dretgs e tut las obligaziuns da l'ierta e che dura fin che quella vegn partida.

I. Cuminanza dals ertavels

² Ils ertavels daventan proprietaris cuminaivels dals objects da l'ierta e disponan cuminaivlamain dals dretgs da l'ierta cun resalva da las competenzas da represchentar e d'administrar che vegnan regladas en contracts u en leschas.

³ Sin dumonda d'in cunertavel po l'autorità cumpetenta nominar ina represchentanza per la cuminanza dals ertavels fin che l'ierta vegn partida.

Art. 603

II. Responsabladad dals ertavels

¹ Ils ertavels ston star buns solidaricamain per ils debits dal testader.

² L'indemnisaziun adequata, che vegn debitada als uffants u als biadis per las prestaziuns fatgas per il tegnairchasa cuminaivel cun il testader, sto vegnir quintada tar ils debits da l'ierta, nun ch'i resultia qua tras ina surdebitaziun da l'ierta.⁴⁹⁷

Art. 604

B. Dretg da partiziun

¹ Mintga cunertavel ha il dretg da dumandar da tut temp la partiziun da l'ierta, nun ch'el saja obligà tenor il contract u tenor la lescha da restar en la cuminanza.

² Sin dumonda d'in ertavel po la dretgira decretar temporarmain che la partiziun da l'ierta u da singulas chaussas da quella vegnia suspendida, sche la valur da l'ierta vegniss reducida considerablmain en cas d'ina partiziun immediata.

³ Ils cunertavels d'in ertavel insolvent pon dumandar ch'i vegnian ordinadas mesiras preventivas per segirar lur dretgs, uschespert che la successiun è averta.

Art. 605

C. Suspensiun da la partiziun

¹ Sch'i sto vegnir prendi resguard sin ils dretgs d'in uffant anc betg naschi, sto la partiziun da l'ierta vegnir suspendida fin al mument da sia naschientscha.

² Durant quest temp ha la mamma il dretg da giudida da la facultad cuminaivel, uschenavant che quai è necessari per ses mantegniment.

Art. 606

D. Dretgs dals cussedents

Ils ertavels ch'èn vegnids mantegnids dal testader en sia chasada fin a sia mort, pon dumandar da vegnir mantegnids anc 1 mais suenter la mort dal testader sin donn e cust da l'ierta.

Segund chapitel: La moda da parter**Art. 607**

A. En general

¹ Ils ertavels legals ston parter tranter els sco er cun ertavels instituids tenor ils medems princips.

² Sch'i n'è betg disponì autramain, pon els sa cunvegnir libramain co parter.

⁴⁹⁷ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 6 d'oct. 1972, en vigur dapi ils 15 da favr. 1973 (AS 1973 93; BBI 1970 I 805, 1971 I 737).

³ Ils cunertavels che possedan chaussas da l'ierta u che debiteschan insatge al testader, ston dar detagliadamain scleriment en chaussa tar la partiziun.

Art. 608

B. Reglas
da parter
I. Disposiziun
dal testader

¹ Tras ina disposiziun per causa da mort po il testader prescriver, co ses ertavels duain parter e furmar lur parts.

² Questas prescripziuns èn liantas per ils ertavels cun resalva d'ina gulivaziun en cas d'ina inegualitad da las parts ch'il testader n'aveva betg intenziunà.

³ L'attribuziun d'ina chaussa or da l'ierta ad in ertavel vala sco simpla regla da parter e betg sco legat, nun che la disposiziun exprimia in'otra voluntad dal testader.

Art. 609

II. Cooperaziun
da l'autorità

¹ Sin dumonda d'in creditur che ha acquistà u impegnà l'ierta ch'in ertavel ha survegnì u che posseda attests da perdita cunter quel, sto l'autorità cooperar a la partiziun empè da quest ertavel.

² Igl è resalvà al dretg chantunal da prescriver la cooperaziun uffiziala anc per ulteriurs cas da partiziun.

Art. 610

C. Realisaziun
da la partiziun
I. Egalitad
dals ertavels

¹ Sch'i n'è betg prescrit insatge auter, han tut ils ertavels ils medems dretgs sin las chaussas da l'ierta.

² Els ston far a savair in a l'auter la relaziun ch'els han gi cun il testader; questas infurmaziuns vegnan resguardadas per far ina partiziun da l'ierta gulivada e gista.

³ Mintga cunertavel po dumandar ch'ils debits dal testader vegnian pajads avant che parter l'ierta u ch'i vegnia dà ina garanzia persuerter.

Art. 611

II. Furmaziun
da parts

¹ Or da las chaussas da l'ierta furman ils ertavels tantas parts u sorts sco quai ch'i èn avant maun ertavels u tscheps d'ertavels.

² Sch'els na pon betg sa cunvegnir, sto l'autorità cumpetenta furmar las sorts sin dumonda d'in dals ertavels e resguardond l'ianza locala, las relaziuns persunalas u ils giavischs da la maiortad dals cunertavels.

³ Las parts vegnan repartidas tranter ils ertavels tenor cunvegna u cun trair la sort.

Art. 612

III. Attribuziun
e vendita da
singulas
chaussas

¹ Chaussas da l'ierta che na pon betg vegnir partidas senza ch'ellas perdian considerablament valur, duain vegnir attribuidas cumplainmain ad in dals ertavels.

² Sch'ils ertavels na pon betg sa cunvegnir co parter u a tgi attribuir ina chaussa, vegn quella vendita ed il retgav reparti.

³ Sin dumonda d'in dals ertavels sto la vendita avair lieu sco ingiant; sch'ils ertavels na sa cunvegnan betg, decida l'autorità competentă, sche l'ingiant duai avair lieu publicamain u mo tranter ils ertavels.

Art. 612^a⁴⁹⁸

IV. Attribuziun
da l'abitaziun e
da la rauba da
chasa al consort
survivent

¹ Sche la chasa u sche l'abitaziun, nua ch'ils consorts han vivi, u sche objects da la rauba da chasa appartegnan a l'ierta, po il consort survivent pretender che la proprietad da quests bains al vegnia attribuida cun la quintar tar sia part.

² Nua che las circumstanças giustifitgeschan quai, po vegnir concedida – sin dumonda dal consort survivent u dals auters ertavels legals dal defunct – la giudida u il dretg d'abitar empè da la proprietad.

³ Il consort survivent na po betg far valair ses dretgs vi da localitads, nua ch'il defunct ha exequi ina professiun u nua ch'el ha manà ina interpresa e ch'in da ses descendents dovra per cuntinuar cun la professiun u cun l'interpresa dal defunct; las prescripziuns dal dretg d'ierta puril restan resalvadas.

⁴ Per il partenadi registrà vala la medema regulaziun tenor il senn.⁴⁹⁹

Art. 613

D. Objects
speziāls
I. Chaussas che
tutgan ensemen,
scrittiras da la
famiglia

¹ Chaussas che furman tenor lur natira in'unitad na duain betg vegnir separadas, sch'in dals ertavels s'oppona a la separaziun.

² Scrittiras da famiglia ed objects che muntan per la famiglia ina regardientscha speziala na duain betg vegnir alienads, sch'in dals ertavels fa opposiziun.

³ Sch'ils ertavels na pon betg sa cunvegnir, decida l'autorità competentă, co che quests objects duain vegnir alienads u a tgi ch'els èn d'attribuir e sch'els ston vegnir mess a quel u betg; ella fa quai, resguardond l'isanza locala e – sch'ina tala n'exista betg – resguardond las relaziuns personalas dals ertavels.

⁴⁹⁸ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁴⁹⁹ Integrà tras la cifra 8 da l'agiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2005 5685; BBl 2003 1288).

Art. 613^a⁵⁰⁰I.bis Inventari
agricul

Sch'in fittadin d'in manaschi agricul mora ed in da ses ertavels maina vinavant sulet la fittanza, po quel pretender che l'entir inventari (muvel, iseglia, reservas e.u.v.) al vegnia attribui per la valur d'utilisaziun cun metter a quint tal a sia part da l'ierta.

Art. 614II. Pretensiuns
dal testader vers
l'ertavel

Pretensiuns ch'il testader ha gi vers in dals ertavels ston vegnir messas a quint a quel tar la partiziun.

Art. 615III. Chaussas
da l'ierta
impegnadas

Sch'in ertavel survegn or da la partiziun ina chaussa da l'ierta impegnada per debits dal testader, vegn er quest debit adossà a quel.

Art. 616⁵⁰¹**Art. 617**⁵⁰²IV. Bains
immobigliars
1. Surigliada
a. Valur
imputabla

Ils bains immobigliars vegnan mess a quint als ertavels per la valur ch'els han il mument da la partiziun.

Art. 618b. Procedura
da stimaziun

¹ Sch'ils ertavels na pon betg sa cunvegnir per quant ch'in bain immobigliar stoppia vegnir mess a quint, vegn la valur stimada tras experts uffizials.⁵⁰³

² ...⁵⁰⁴

⁵⁰⁰ Integrà tras l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1410; BBl 1988 III 953).

⁵⁰¹ Aboli tras l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1410; BBl 1988 III 953).

⁵⁰² Versiun tenor l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1410; BBl 1988 III 953).

⁵⁰³ Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta I da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

⁵⁰⁴ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 6 d'oct. 1972, cun effect dapi ils 15 da favr. 1973 (AS 1973 93; BBl 1970 I 805, 1971 I 737).

Art. 619⁵⁰⁵

V. Manaschis
agriculs e bains
immobigliars
agriculs

Per surpigliar e per metter a quint manaschis agriculs e bains immobigliars agriculs vala la Lescha federala dals 4 d'october 1991⁵⁰⁶ davart il dretg funsil puril.

Art. 620-625⁵⁰⁷**Terz chapitel: La gulivaziun****Art. 626**

A. Obligaziun
da gulivar

¹ Ils ertavels legals èn obligads vicendaivlamain da laschar gulivar tar la partiziun tut quai ch'il testader als ha dà durant sia vita cun l'intenziun che quai vegnia quintà tar lur part d'ierta.

² Sch'il defunct n'ha betg disponì expressivamain il cuntrari, ston ses descendents metter en la gulivaziun tut quai che quel ha dà sco dota, sco dotaziun u sco cessiun dals bains, sco relasch dals debits e sco avantatgs sumegliants.

Art. 627

B. Gulivaziun
en cas
ch'ertavels
crodan davent

¹ Sch'in ertavel croda davent avant u suenter che la successiun d'ierta vegn averta, passa sia obligaziun da metter en la gulivaziun vi sin ils ertavels che remplazzan quel.

² Ils descendents d'in ertavel èn obligads da laschar gulivar las donaziuns che quel ha survegni, er sche quellas n'èn betg passadas ad els.

Art. 628

C. Moda da
calcolaziun
I. Bittar en u
metter a quint

¹ Ils ertavels pon eleger, sch'els vulan laschar gulivar tras bittar en las chaussas survegnidas en natira u tras metter a quint lur valor, e quai er, sche las donaziuns surpassan l'import da lur part d'ierta.

² Resalvadas restan las disposiziuns divergentas dal testader sco er ils dretgs dals cunertavels da dumandar la reducziun da las donaziuns.

⁵⁰⁵ Versiun tenor l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS **1993** 1410; BBl **1988** III 953).

⁵⁰⁶ SR **211.412.11**

⁵⁰⁷ Aboli tras l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS **1993** 1410; BBl **1988** III 953).

Art. 629

II. Donaziuns
che surpassan
la part d'ierta

¹ Sch'in ertavel, che ha survegni ordavant donaziuns che surpassan sia part d'ierta, po cumprovar ch'il testader haja vuli favurisar el qua tras, na sto el betg laschar gulivar il surpli; ils cunertavels salvan dentant il dretg da far il plant da reducziun.

² Ina tala favurisasiun vegn presumada tar dotaziuns ch'èn vegnidas fatgas als descendents en la dimensiun usitada a chaschun da lur maridaglia.

Art. 630

III. Moda
da calcular

¹ La gulivaziun vegn fatga tenor la valur che las donaziuns han il mument che la successiun d'ierta vegn averta u tenor il pretsch da vendita, sche la chausa è vegnida alienada.

² Areguard expensas ed areguard donns sco er areguard fritgs retratgs valan tranter ils ertavels las reglas davart il possess.

Art. 631

D. Custs
d'educaziun

¹ Las expensas dal testader per l'educaziun e per la scolaziun da singuls uffants èn suttamesas a l'obligaziun da gulivar mo uschenavant ch'ellas surpassan la dimensiun usitada, nun ch'i possa vegnir cumprovada in'otra voluntad dal testader.

² Ad uffants ch'èn mendus u ch'èn anc en scolaziun sto vegnir concedida tar la partiziun ina prelevaziun commensurada.⁵⁰⁸

Art. 632

E. Regals
occasiunals

Regals occasionals usitads n'èn betg suttamesas a la gulivaziun.

Art. 633⁵⁰⁹**Quart chapitel: Finiziun ed effects da la partiziun****Art. 634**

A. Conclusiun
dal contract
I. Contract da
partiziun

¹ La partiziun daventa lianta per ils ertavels uschespert ch'els han furmà e surpiglià lur parts u uschespert ch'els han fatg ils contracts da partiziun.

² Per esser valaivel sto il contract da partiziun vegnir concludi en scrit.

⁵⁰⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

⁵⁰⁹ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 6 d'oct. 1972, cun effect dapi ils 15 da favr. 1973 (AS 1973 93; BBI 1970 I 805, 1971 I 737).

Art. 635

II. Contract davart parts d'ierta

¹ Contracts tranter cunertavels davart la cessiun da lur parts d'ierta ston vegnir concludids en scrit per esser valaivels.⁵¹⁰

² Sche tals contracts vegnan concludids tranter in ertavel ed ina terza persuna, na dattan quels betg il dretg a quella persuna da cooperar a la partiziun, mabain mo da pretender la part d'ierta che vegn attribuida a l'ertavel.

Art. 636

III. Contracts avant la successiun d'ierta

¹ Contracts davart ina ierta anc betg crudada che cunertavels concludan tranter els u cun ina terza persuna senza la cooperaziun e senza il consentiment dal testader n'èn betg liants.

² Las prestaziuns ch'èn vegnidas fatgas sin fundament da tals contracts pon vegnir pretendidas enavos.

Art. 637

B. Responsabladad dals ertavels tranter els

I. Garanzia per las parts

¹ Suenter che la partiziun è terminada, stattan ils ertavels buns vicendaivlamain per las chaussas da l'ierta sco vendiders e cumpraders.

² Els ston garantir in a l'auter l'existenza da las pretensiuns che als vegnan attribuidas a chaschun da la partiziun da l'ierta e stattan buns in a l'auter – en cas d'insolvenza d'in debitor – sco garants simpels per l'import da pretensiun mess a quint, nun ch'i sa tractia da vaglias che vegnan quotadas a la bursa.

³ Il plant da garanzia surannescha 1 onn suenter la partiziun; sche las pretensiuns ston vegnir pajadas fin in termin pli tard, surannescha el 1 onn suenter quel.

Art. 638

II. Contestaziun da la partiziun

Il contract da partiziun po vegnir contestà tenor las prescripziuns davart la contestaziun da contracts en general.

Art. 639

C. Responsabladad vers terzas persunas

I. Responsabladad solidarica

¹ Er suenter la partiziun ston ils ertavels star buns solidaricamain e cun tut lur facultad per ils debits dal testader, uschè ditg ch'ils crediturs n'han betg dà expressivamain u tacitamain lur consentiment che quels vegnian repartids tranter ils cunertavels u surpigliads da quels.

² La responsabladad solidarica dals cunertavels surannescha 5 onns suenter la partiziun; sche las pretensiuns ston vegnir pajadas fin in termin pli tard, surannescha ella 5 onns suenter quel.

⁵¹⁰ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

Art. 640

II. Regress sin
ils cunertavels

¹ In ertavel po prender regress sin ses cunertavels, sch'el ha pajà in debit dal testader che n'è betg vegnì attribüì ad el tar la partiziun u sch'el ha pajà dapli d'in debit che quai ch'el ha surpiglià.

² Quest regress sa drizza en emprima lingia cunter l'ertavel che ha surpiglià tar la partiziun il debit pajà.

³ Dal rest ston ils ertavels surpigliar ils debits en la proporziun da lur parts d'ierta, nun ch'els hajan fixà insatge auter.

Quarta part: Ils dretgs reals**Emprima partiziun: La proprietad****Deschdotgavel titel: Disposiziuns generalas****Art. 641**

A. Cuntegn
dal dretg da
proprietad

I. En general⁵¹¹

¹ Tgi ch'è proprietari d'ina chaussa po disponer libramain da quella entaifer ils limits fixads da la lescha.

² El po pretender la chaussa da mintgin che la retegna senza dretg e dustar da quella mintga influenza nungiustifitgada.

Art. 641a⁵¹²

II. Animals

¹ Animals n'èn betg chaussas.

² Sch'i n'existan naginas regulaziuns spezialas per animals, valan las prescripziuns ch'èn applitgables per chaussas.

Art. 642

B. Extensiun
da la proprietad
I. Parts integralas

¹ Tgi ch'è proprietari d'ina chaussa è quai per tut sias parts integralas.

² Part integrala d'ina chaussa è tut quai che furma – tenor l'isanza dal lieu – in element essenzial da la chaussa e che na po betg vegnir separà da quella senza la destruir, la donnegiar u la midar.

Art. 643

II. Fritgs natirals

¹ Tgi ch'è proprietari d'ina chaussa è quai er dals fritgs natirals da quella.

² Fritgs natirals èn ils products periodics e tut quai che po – tenor l'isanza – vegnir racoltà d'ina chaussa tenor sia destinaziun.

⁵¹¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS **2003** 463; BB1 **2002** 4164 5806).

⁵¹² Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS **2003** 463; BB1 **2002** 4164 5806).

³ Ils fritgs natirals furman ina part integrala da la chaussa uschè ditg ch'els n'èn betg separads da tala.

Art. 644

III. Parts
accessoricas
1. Circum-
scripziun

¹ La disposiziun d'ina chaussa s'extenda er sin sias parts accessoricas, nun ch'i saja fixà insatge auter.

² Las parts accessoricas èn las chaussas moviblas ch'èn tenor l'isanza dal lieu u tenor la clera voluntad dal proprietari da la chaussa principala destinadas permanentamain a l'explotaziun, a la giudida u a la conservaziun da tala e ch'èn unidas, adattadas u messas en outra moda en relaziun cun la chaussa principala, a la quala ellas han da servir.

³ Ina part accessoricica resta ina tala, er sch'ella vegn separada da la chaussa principala per in temp.

Art. 645

2. Exclusiun

Betg parts accessoricas èn las chaussas moviblas che vegnan duvradas mo transitoricamain u consumadas dal possessur da la chaussa principala u che na stattan betg en connex cun la particularitad da la chaussa principala, sco er talas che stattan en relaziun cun la chaussa principala mo per vegnir conservadas, vendidas u dadas en locaziun.

Art. 646

C. Proprietad
collectiva
I. Cumproprietad
1. Relaziun
tranter ils
cumproprietaris

¹ Sche pliras personas han proprietad vi d'ina chaussa, mintgina per ina part e senza che la chaussa saja dividida materialmain, èn ellas cumproprietarias.

² Sch'i n'è betg fixà autramain, èn ellas cumproprietarias da parts egualas.

³ Per sia part ha mintga cumproprietari ils dretgs e las obligaziuns d'in proprietari; el po alienar u impegnar quella e la part po er vegnir impegnada da ses crediturs.

Art. 647⁵¹³

2. Urden
d'utilisaziun e
d'administraziun

¹ Ils cumproprietaris pon far in urden d'utilisaziun e d'administraziun che divergescha da las disposiziuns legalas e fixar en quel ch'el possia vegnir midà cun il consentiment da la maioritad da tut ils cumproprietaris.⁵¹⁴

⁵¹³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁵¹⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

^{1bis} Ina midada da disposiziuns da l'urden d'utilisaziun e d'administraziun concernent l'attribuziun da dretgs d'utilisaziun exclusivs dovra ultra da quai il consentiment dals cumproprietaris pertutgads directamain.⁵¹⁵

² Els na pon betg abolir u limitar las cumpetenzas da mintga cumproprietari:

1. da pretender e sche necessari da far ordinar da la dretgira l'execuziun dad acts administrativs ch'èn necessariis per mantegnair la valur e l'utilitad da la chaussa;
2. da prender sez, sin donn e cust da tut ils cumproprietaris, las mesiras che ston vegnir prendidas senza retard, per preservar la chaussa d'in donn pli grond u d'in donn che smanatscha.

Art. 647a⁵¹⁶

3. Acts
administrativs
ordinaris

¹ Mintga cumproprietari è cumpetent da far acts administrativs ordinaris, en spezial per far meglieraziuns sco er lavurs da cultivaziun, da racolta, da conservaziun e da surveglianza da curta durada, sco er da far contracts per quest intent e per exequir las cumpetenzas che resultan dals contracts da locaziun, da fittanza e d'execuziun da lavurs, inclusiv il pajament e la retschavida da daners per la cuminanza dals cumproprietaris.

² La cumpetenza per tals acts administrativs po vegnir reglada autramain cun il consentiment da la maiortad da tut ils cumproprietaris, cun resalva da las disposiziuns da la lescha concernent las mesiras necessarias ed urgentas.

Art. 647b⁵¹⁷

4. Acts
administrativs
pli impurtants

¹ Cun il consentiment da la maiortad da tut ils cumproprietaris che sto represchentar a medem temp la gronda part da la chaussa pon acts administrativs pli impurtants vegnir exequids, en spezial la midada da cultura u d'utilisaziun, la conclusiun e la schliaziun da contracts da locaziun e da fittanza, la participaziun a meglieraziuns dal terren e la nominaziun d'in administratur, dal qual las cumpetenzas n'èn betg limitadas sin acts administrativs ordinaris.

² Resalvadas restan las disposiziuns davart las mesiras architectonicas necessarias.

⁵¹⁵ Integrà tras la cifra I I da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵¹⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁵¹⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

Art. 647c⁵¹⁸

5. Mesiras
arquitectonicas
a. Necessarias

Las lavurs da mantegniment, da reparaziun e da renovaziun ch'èn necessarias per mantegnair la valor e l'utilidad da la chaussa, pon vegnir exequidas cun il consentiment da la maioritad da tut ils cumpropietaris, uschenavant ch'ellas na dastgan betg vegnir fatgas da mintga singul perquai ch'i sa tracta d'acts administrativs ordinaris.

Art. 647d⁵¹⁹

b. Utilas

¹ Las lavurs da renovaziun e da midada ch'èn destinadas per augmentar la valor u per meglierar la rendita u l'utilidad da la chaussa, dovran il consentiment da la maioritad dals cumpropietaris che represchantan a medem temp la gronda part da la chaussa.

² Midadas che engrevgeschan – en moda considerabla e permanenta – ad in cumpropietari da duvrar u da giudair ina chaussa per l'intent d'enfin ussa u che fan, che quai saja main economic, na pon betg vegnir exequidas senza il consentiment dal cumpropietari pertutgà.

³ Sch'ina midada pretenda d'in cumpropietari expensas che n'èn betg supportablas per el, en spezial perquai che quellas stattan en disproporziun cun la valor da facultad da sia part, po ella vegnir exequida senza ses consentiment mo, sch'ils auters cumpropietaris surpiglian sia part dals custs, uschenavant che quella surpassa l'import supportabel per el.

Art. 647e⁵²⁰

c. Che servan
a l'embelliment
ed a la cumadaivladad

¹ Lavurs da construcziun che servan mo ad embellir, a meglierar l'aspect da la chaussa u a la cumadaivladad per il diever, dastgan vegnir exequidas mo cun il consentiment da tut ils cumpropietaris.

² Sche talas lavurs vegnan ordinadas cun il consentiment da la maioritad da tut ils cumpropietaris, la quala represchenta a medem temp la gronda part da la chaussa, pon ellas er vegnir exequidas cunter la voluntad dad in cumpropietari che na dat betg ses consentiment, uschenavant che quel n'è betg pregiuditgà permanentamain en ses dretgs da giudida e da diever, ed ils auters cumpropietaris al prestan ina indemnisaziun per il disturbi transitoric e surpiglian sia part dals custs.

⁵¹⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁵¹⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁵²⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

Art. 648⁵²¹

6. Disponer
da la chaussa

1 Mintga cumproprietari ha il dretg da represchentar, da duvrar e da giudair la chaussa, uschenavant che quai sa cumporta cun ils dretgs dals auters.

2 Per alienar u per engrevgiar la chaussa sco er per midar sia destina-
ziun dovri il consentiment da tut ils cumproprietaris, nun che quels
hajan fixà unanimamain in'otra regulaziun.

3 Sche parts da la cumproprietad èn engrevgiadas cun dretgs da pegn
funsil u cun grevezzas funsilas, na pon ils cumproprietaris betg pli
engrevgiar la chaussa sezza cun tals dretgs.

Art. 649⁵²²

7. Purtar ils custs
e las grevezzas

1 Ils custs da l'administraziun, las taglias ed autras grevezzas che
resultan da la cumproprietad u che sa basan sin la chaussa cuminaivla,
vegnan purtads dals cumproprietaris tenor la proporziun da lur parts,
nun ch'i saja fixà autramain.

2 Sch'in cumproprietari ha pajà pli che sia part vi da questas expensas,
po el pretender dals auters ina indemnizaziun tenor la medema
proporziun.

Art. 649a⁵²³

8. Obligaziun
da regulaziuns
e remartga en il
register funsil⁵²⁴

1 L'urden d'utilisaziun e d'administraziun fixà dals cumproprietaris e
lur decisiuns administrativas sco er las sentenzias e las disposiziuns
giudizialas èn er liants per il successur legal d'in cumproprietari e per
l'acquistader d'in dretg real vi d'ina part d'ina cumproprietad.

2 Els pon vegnir remartgads en il register funsil en cas da parts d'ina
cumproprietad vi da bains immobigliars.⁵²⁵

521 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965
(AS 1964 993; BBI 1962 II 1461).

522 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965
(AS 1964 993; BBI 1962 II 1461).

523 Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965
(AS 1964 993; BBI 1962 II 1461).

524 Versiun tenor la cifra I I da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed
ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637;
BBI 2007 5283).

525 Integrà tras la cifra I I da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed
ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637;
BBI 2007 5283).

Art. 649^b⁵²⁶

9. Exclusion da
la cuminanza
a. Cum-
proprietaris

¹ Il cumproprietari po vegnir exclus da la cuminanza tras ina sentenza giudiziala, sche tras ses cumportament u sche tras il cumportament da persunas, a las qualas el ha cedi il diever da la chaussa u per las qualas el è responsabel, obligaziuns vers tut ils cumproprietaris u vers singuls cumproprietaris èn vegnidas violadas uschè grevamain, ch'ins na po betg pretender da quels da restar en la cuminanza.

² Sche la cuminanza cumpiglia mo dus cumproprietaris, ha mintgin dad els il dretg da purtar plant; en ils auters cas, e sch'i n'è betg vegni fixà insatge auter, dovri – per purtar plant – l'autorisaziun da la maioritad da tut ils cumproprietaris cun excepziun da l'accusà.

³ La dretgira che pronunzia l'exclusiun condemna l'accusà d'alienar sia part ed ordinescha, per il cas che l'alienaziun na vegn betg fatga entaifer il termin fixà, l'ingiant public tenor las prescripziuns davart l'utilisaziun sfurzada da bains immobigliars cun excepziun da quellas concernent la schliaziun da la cumproprietad.

Art. 649^c⁵²⁷

b. Possessurs
d'auters dretgs

Las disposiziuns davart l'exclusiun d'in cumproprietari èn applitgables tenor il senn per il giudider e per il possessur d'auters dretgs da giudida reals u persunals ch'èn prenotads en il register funsil.

Art. 650^a⁵²⁸

10. Schliaziun
a. Dretg
da partiziun

¹ Mintga cumproprietari po pretender che la cumproprietad vegnia schliada, nun che quai saja exclus tras in act giuridic, tras ina partiziun en proprietad da condomini u tras la destinaziun da la chaussa ad in intent permanent.

² La schliaziun po vegnir esclusa tras ina convegna per maximalmain 50 onns; ella sto, sch'i sa tracta da bains immobigliars, vegnir fatga tras in act public e prenotada en il register funsil per esser valaivla.⁵²⁹

³ La schliaziun na dastga betg vegnir pretendida d'in temp maladattà.

⁵²⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBI 1962 II 1461).

⁵²⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBI 1962 II 1461).

⁵²⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBI 1962 II 1461).

⁵²⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 651

b. Maniera
da parter

¹ La schliaziun vegn fatga tras la partiziun corporala, tras la vendita sin via privata u sin in ingiant cun la repartiziun dal retgav ubain uschia che in u che plirs cumpropietaris surpiglian l'entira chaussa e pajan ora ils auters.

² Sch'ils cumpropietaris n'arrivan betg a sa cunvegnir davart la moda, co che la chaussa duai vegnir schliada, vegn quella partida en parts corporalas tenor la disposiziun da la dretgira u, sche quai n'è betg pussaivel senza svalitar la chaussa considerablmain, ingiantada publicamain u mo tranter ils cumpropietaris.

³ Sche la chaussa po mo vegnir partida corporalmain en parts inegualas, vegn la differenza gulivada cun daners.

Art. 651^a⁵³⁰

c. Animals
da chasa

¹ En cas d'animals che vegnan tegnids en il sector chasan e che na vegnan betg tegnids per intents da facultad u per intents da gudogn, attribuescha la dretgira – en cas da dispita – la proprietad exclusiva a quella partida che garantescha a l'animal il meglier plazzament or dal puntg da vista da la protecziun dals animals.

² La dretgira po obligar la persuna, a la quala l'animal vegn attribui, da pajar ina indemnisaziun adequata a la cuntrapartida; ella fixescha la summa tenor liber apprezziar.

³ Ella prenda las mesiras preventivas necessarias, en spezial areguard il plazzament provisoric da l'animal.

Art. 652

II. Proprietad
cuminavla
1. Premissa

Sche plirs personas furman tenor la lescha u tenor il contract ina cuminanza e possedan sin basa da quella la proprietad d'ina chaussa, èn ellas proprietaris cuminaivlas ed il dretg da mintgin dad els s'extenda sin l'entira chaussa.

Art. 653

2. Effect

¹ Ils dretgs e las obligaziuns dals proprietaris cuminaivels sa drizzan tenor las reglas stabilidas da la lescha u tenor contract e ch'èn liantas per la cuminanza.

² Nun ch'i saja disponi autramain, dovri in conclus unanim da tut ils proprietaris cuminaivels per far diever da la proprietad e surtut per disponer da la chaussa.

⁵³⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (artitgel da princip concernent animals), en vigor dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806).

³ Uschè ditg che la cuminanza exista, na po nagin dals proprietaris cuminaivels pretender la partiziun da la chaussa u disponer dad ina part da la chaussa.

Art. 654

3. Schliaziun ¹ La schliaziun vegn fatga cun l'alienaziun da la chaussa u cun la fin da la cuminanza.
- ² La partiziun vegn fatga tenor las prescripziuns davart la cumproprietad, nun ch'i saja disponì autramain.

Art. 654a⁵³¹

III. Proprietad collectiva vi da manaschis agriculs e vi da bains immobigliars agriculs e vi da bains immobigliars agriculs

Per schliar ina proprietad collectiva vi da manaschis agriculs e vi da bains immobigliars agriculs vala ultra da quai la Lescha federala dals 4 d'october 1991⁵³² davart il dretg funsil puril.

Deschnovavel titel: La proprietad funsila

Emprim chapitel:

Object, acquist e perdita da la proprietad funsila

Art. 655⁵³³

- A. Object
- I. Bains immobigliars ⁵³⁴
- ¹ L'object da la proprietad funsila èn ils bains immobigliars.
- ² Bains immobigliars en il senn da questa lescha èn:
1. las immobiglias;
 2. ils dretgs independents e permanents ch'èn inscrits en il register funsil;
 3. las minieras;
 4. las parts da cumproprietad vi da bains immobigliars.
- ³ Sco dretg independent e permanent po ina servitut vi d'in bain immobigliar vegnir inscritta en il register funsil, sch'ella:
1. n'è vegnida constituida ni a favur d'in bain immobigliar che ha quest dretg ni exclusivamain a favur d'ina tscherta persuna; e

⁵³¹ Integrà tras l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1410; BBl 1988 III 953).

⁵³² SR 211.412.11

⁵³³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁵³⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

2. è fundada per almain 30 onns u per in temp nundeterminà.⁵³⁵

Art. 655^a⁵³⁶

II. Proprietad
dependenta

¹ In bain immobigliar po vegnir collià cun in auter bain immobigliar in quella moda ch'il proprietari respectiv dal bain immobigliar principal è mintgamai er il proprietari dal bain immobigliar collià cun quel. Quel parta il destin giuridic dal bain immobigliar principal e na po betg vegnir alienà, impegnà u engrevgià separadamain.

² Sche la colliaziun vegn fatga per in intent duraivel, na pon il dretg da precumpra tenor lescha dals cumproprietaris ed il dretg d'abolir la cumproprietad betg vegnir fatgs valair.

Art. 656

B. Acquist
I. Inscriziun

¹ Per acquistar proprietad funsila dovri l'inscripziun en il register funsil.

² Tgi che acquista proprietad funsila tras appropriaziun, tras successiun d'ierta, tras expropriaziun, tras execuziun sfurzada u tras sentenza giudiziala daventa ses proprietari gia avant l'inscripziun, el po dentant disponer da sia proprietad en il register funsil pir cur che l'inscripziun è vegnida fatga.

Art. 657

II. Modas
d'acquistar
I. Transferiment

¹ Il contract concernent il transferiment da proprietad funsila basegna ina documentaziun publica per esser liant.

² La disposiziun per causa da mort ed il contract matrimonial ston vegnir fatgs tenor las furmas che vegnan prescrittas en il dretg d'ierta ed en il dretg dals bains matrimonials.

Art. 658

2. Appropriaziun

¹ In bain immobigliar inscrit en il register funsil po vegnir acquistà tras appropriaziun mo, sch'i resulta dal register funsil ch'el saja senza patrun.

² L'appropriaziun da terren betg inscrit en il register funsil è sutta-messa a las disposiziuns davart las chaussas senza patrun.

⁵³⁵ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁵³⁶ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 659

3. Furmazion
da nov terren

¹ Terren nov utilisabel che sa furma sin intschess senza patrun tras alluviuns, tras emplenidas e tras spustaments da terren, tras midadas dal curs u dal nivel d'ina aua publica u sin in'otra moda, appartegna al chantun territorial.

² Ils chantuns èn libers da ceder tals terrens als proprietaris cunfinants.

³ Tgi che po cumprovar che parts dal terren èn vegnidas stgarpadas davent da sia proprietad, po repreneur quellas entaifer in termin adequat.

Art. 660

4. Spustament
da terren
a. En general⁵³⁷

¹ Spustaments da terren d'in bain immobigliar sin in auter na chaschunan betg ina midada dals cunfins.

² Parts da terren ed auters objects ch'èn vegnids transportads uschia d'in bain immobigliar sin in auter, èn suttames a las disposiziuns davart las chaussas manadas natiers u davart l'unium da las chaussas.

Art. 660a⁵³⁸

b. Spustaments
permanents

¹ Il princip, tenor il qual spustaments da terren na chaschunan betg ina midada dals cunfins, na vala betg per territoris cun spustaments permanents da terren, sche quests territoris èn vegnids designads uschia dal chantun.

² Designond ils territoris sto vegnir resguardada la cumposiziun dals bains immobigliars pertutgads.

³ L'appartegnientscha d'in bain immobigliar ad in tal territori sto vegnir communitgada en moda adattada a las personas participadas ed inscritta en il register funsil.

Art. 660b⁵³⁹

c. Nova
determinaziun
dals cunfins

¹ Sch'in cunfin daventa inadattà pervia d'in spustament da terren, po mintga proprietari d'in bain immobigliar pertutgà pretender ch'el vegnia determinà da nov.

² Ina plivalur u ina valur reducida sto vegnir gulivada.

⁵³⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁵³⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁵³⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

5. Acquist
tras giudida
a. Acquist tras
giudida ordinari

Art. 661

Sch'insatgi è vegnì inscrit nungjustifitgadain in il register funsil sco proprietari, na po sia proprietad betg pli vegnir contestada, suenter ch'el ha possedì il bain immobigliar durant 10 onns da buna fai, senza interrupziun e senza esser vegnì contestà.

b. Acquist
tras giudida
extraordinari

Art. 662

¹ Tgi che posseda incontestadamain e nuninterruttamain in bain immobigliar betg inscrit in il register funsil durant 30 onns sco proprietad, po pretender da vegnir inscrit sco proprietari da quel.

² Sut las medemas premissas ha quest dretg er in possessur d'in bain immobigliar, sch'il proprietari da quest bain immobigliar na po betg vegnir erui or dal register funsil u era mort u vegnì declerà sco spari al cumenzament dal termin da l'acquist tras giudida da 30 onns.

³ L'inscripziun dastga dentant mo vegnir fatga sin l'ordinaziun da la dretgira e mo sch'i n'è betg vegnida fatga ina protesta entaifer in termin ch'è vegnì fixà tras ina publicaziun uffiziala u sche la protesta inoltrada è vegnida refusada.

c. Termins

Art. 663

Per calcular ils termins, l'interrupziun e la sistida da l'acquist tras giudida vegnan applitgadas correspondentamain las prescripziuns davart la surannaziun da pretensiuns.

6. Chaussas
senza patrun
e chaussas
publicas

Art. 664

¹ Las chaussas senza patrun e las chaussas publicas èn suttamessas a la suveranità dal stadi, en il territori dal qual ellas sa chattan.

² Cun resalva da mussaments cuntrararis n'exista nagina proprietad privata vi da las auas publicas, vi dal terren nuncultivabel sco grippa, gondas, naiv perpetna e glatschers e vi da las funtaunas che naschan da quels.

³ Il dretg chantunal decretescha las disposiziuns necessarias concernent l'appropriaziun da terren senza patrun, concernent l'exploitaziun e concernent il diever general da las chaussas publicas sco vias e piazzas, auas e letgs da flums.

III. Dretg sin
l'inscripziun

Art. 665

¹ Il motiv d'acquist dat il dretg a l'acquistader da pretender ch'il proprietari fetschia far l'inscripziun en il register funsil; sche quel refusa quai, po l'acquistader dumandar la dretgira che la proprietad vegnia attribuida ad el.

² L'acquistader po laschar far da sai anor l'inscripziun en cas d'ina appropriaziun, d'ina successiun d'ierta, d'ina expropriaziun, d'ina execuziun sfurzada u d'ina sentenza da la dretgira.

³ Las midadas vi da la proprietad funsila che resultan sin fundament da la lescha tras cuminanza dals bains u tras la schliaziun da quels, vegnan inscrites en il register funsil sin dumonda d'in consort.⁵⁴⁰

Art. 666

C. Perdita

¹ La proprietad funsila prenda ina fin cun l'extincziun da l'inscripziun sco er cun la perdita totala dal bain immobigliar.

² Per il cas d'ina expropriaziun fixeschan las leschas respectivas da la confederaziun e dals chantuns il mument, cur che la proprietad prenda ina fin.

Art. 666a⁵⁴¹

D. Mesiras
giudizialas
I. Proprietari
nunchattabel

¹ Sch'il proprietari inscrit en il register funsil na po betg vegnir identifitgà, sche ses lieu da domicil n'è betg enconuscent u sch'il num u il lieu da domicil d'in u da plirs da ses ertavels n'è betg enconuscent, po la dretgira ordinar sin dumonda las mesiras necessarias.

² En spezial po la dretgira nominar in represchentant. Sin dumonda fixescha ella la dimensiun da la pussanza da represchentanza. Sch'ella na fixescha betg insatge auter, sa restrenscha questa pussanza a mesiras da mantegniment.

³ La dumonda d'ordinar mesiras po far:

1. mintga persuna che ha in interess degn da vegnir protegi;
2. l'uffizi dal register funsil al lieu dal bain immobigliar.

⁴ L'ordinaziun da mesiras n'interrumpa betg il termin per in acquist tras giudida extraordinari.

⁵⁴⁰ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁵⁴¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

Art. 666^b⁵⁴²

II. Absenza dals
organs prescrits

Sch'ina persuna giuridica u in auter subject giuridic inscrit en il register funsil sco proprietari na dispona betg pli dals organs prescrits, po mintga persuna che ha in interess degn da vegnir protegi u l'uffizi dal register funsil al lieu dal bain immobigliar dumandar la dretgira d'ordinar las mesiras necessarias areguard il bain immobigliar.

Segund chapitel: Cuntegn e restricziun da la proprietad funsila

Art. 667

A. Cuntegn
I. Dimensiun

¹ La proprietad vi da funs e vi da terren s'extenda ensi vers il spazi d'aria ed engiu en il terren uschè lunsch ch'igl exista in interess d'exequir la proprietad.

² Ella cumpiglia – cun resalva da las restricziuns legalas – tut las construcziuns, tut las plantas sco er tut las funtaunas.

Art. 668

II. Cunfinaziun
1. Moda
da marcar
ils cunfins

¹ Ils cunfins vegnan inditgads tras ils plans dal register funsil e tras ils terms sin il bain immobigliar.

² Sch'ils terms e sch'ils plans dal register funsil sa cuntradin, vegni presumà ch'ils plans dal register funsil inditgeschian ils cunfins corrects.

³ La presunziun na vala betg per ils territoris cun spustaments da terren ch'èn designads dal chantun.⁵⁴³

Art. 669

2. Obligaziun
da metter terms

Sin dumonda da ses vischin è mintga proprietari d'in bain immobigliar obligà da cooperar per fixar in cunfin intschert, saja quai per rectificgar ils plans u per metter terms.

Art. 670

3. Cumpro-
rietad vi da
terminaziuns

Sche mirs, saivs vivas, saivs u autras terminaziuns per separar bains immobigliars cunfinants stattan sin il cunfin, vegni presumà ch'els sajan cumproprietad dals dus vischins.

⁵⁴² Integrà tras la cifra I I da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁵⁴³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBI 1988 III 953).

Art. 671

III. Construcziuns sin il bain immobigliar

1. Funs e material

a. Relaziun da proprietad

¹ Sch'insatgi dovra material ester per construir sin ses bain immobigliar u sch'el dovra agen material per construir sin in bain immobigliar ester, daventa il material ina part integrala dal bain immobigliar.

² Sch'il material è vegnì duvrà senza la permissiun da ses proprietari, ha quel il dretg da pretender ch'il material vegnia zavrà e restitui sin donn e cust dal proprietari dal bain immobigliar, uschenavant che quai sa lascha far senza chaschunar in donn sproporziunà.

³ Sut la medema premissa po il proprietari dal bain immobigliar pretender ch'il material ester, ch'è vegnì duvrà senza ses consentiment, vegnia allontanà sin donn e cust dal construider.

Art. 672

b. Indemnisaziun

¹ Sche la zavrada dal material na vegn betg fatga, ha il proprietari dal bain immobigliar da prestar ina indemnisaziun adequata per il material.

² Sch'il proprietari dal bain immobigliar ha costruì da mala fai cun material ester, po el vegnir sentenzià da reparar cumplainamain il donn.

³ Sch'il proprietari dal material era en mala fai cur ch'el ha costruì sin in bain immobigliar ester, po l'indemnisaziun vegnir limitada a la valur minimala che la construcziun ha per il proprietari dal bain immobigliar.

Art. 673

c. Attribuziun da la proprietad funsila

Sche la construcziun vala evidentamain dapli ch'il sulom, po quel che sa chatta en buna fai pretender che la proprietad vi da la construcziun e vi dal sulom vegnia attribuida al proprietari dal material cunter ina indemnisaziun adequata.

Art. 674

2. Construcziuns che tanschan sin in bain immobigliar vischin

¹ Construcziuns ed auters indrizs che tanschan sin in bain immobigliar vischin, restan ina part integrala dal bain immobigliar, sin il qual els èn construìs, sch'il proprietari dal bain immobigliar posseda in dretg real sin lur existenza.

² Il dretg da construir talas parts che tanschan sin in bain immobigliar vischin po vegnir inscrit sco servitut en il register funsil.

³ Sche las parts che tanschan sin in bain immobigliar vischin èn vegnidas construidas senza dretg e sch'il vischin donnegià n'ha betg fatg protesta a temp, schebain ch'el ha gì enconuschientscha da quest fatg, po la dretgira attribuir al construider – sch'el è da buna fai e sche las

circumstanzas giustifitgeschan quai – u in dretg real sin questas parts u la proprietad dal sulom, e quai cunter ina indemnizaziun adequata.

Art. 675

3. Dretg da
construcziun

¹ Ovras da construcziun ed auters indrizs ch'èn chavads en u ch'èn mirads si sin il sulom ester u ch'èn uschiglio colliads permanentamain cun quel, saja quai sur terra u sut terra, pon avoir in agen proprietari, sch'els èn inscrits en il register funsil sco servituts.

² In tal dretg da construcziun na po betg vegnir concedi a singuls plauns d'in edifizis.

Art. 676

4. Conducts

¹ Conducts dal provediment e da l'allontanament che sa chattan ordaifer il bain immobigliar, al qual els servan, tutgan al proprietari da l'ovra ed a l'ovra, da la quala els vegnan u a la quala els mainan, nun che quai saja reglà autramain.⁵⁴⁴

² Uschenavant ch'i na vegn betg applitgà il dretg da vischinanza, vegn il bain immobigliar ester engrevgià cun tals conducts cun constituir ina servitut.

³ La servitut nascha cun la construcziun dal conduct, sche quel è perceptibel da l'exteriur. Cas cuntrari nascha ella cun l'inscripziun en il register funsil.⁵⁴⁵

Art. 677

5. Construcziuns
moviblas

¹ Chamonas, buttegas, baraccas e construcziuns sumegliantas mantengan lur agen proprietari, sch'ellas n'èn betg construidas cun l'intent da las integrar durablamain sin terren ester.

² Ellas na vegnan betg inscrittas en il register funsil.

Art. 678

IV. Plantaziuns
sin il bain
immobigliar

¹ Sch'insatgi metta plantas estras en ses agen bain immobigliar u atgnas plantas en in bain immobigliar ester, naschan ils medems dretgs e las medemas obligaziuns sco tar l'utilisaziun da material da construcziun u sco tar las construcziuns moviblas.

⁵⁴⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁵⁴⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

² Ina servitut che correspunda al dretg da construcziun per singulas plantas e per plantaziuns po vegnir constituida per almain 10 onns e per maximalmain 100 onns.⁵⁴⁶

³ Avant la scadenza da la durada fixada po il proprietari engrevgià pretender che la servitut vegnia substituïda, sch'el ha fatg cun il giudider da la servitut in contract da fittanza concernent l'utilisaziun dal terren e sche quest contract vegn schlià. La dretgira regla las consequenzas patrimonialas, considerond tut las circumstanzas.⁵⁴⁷

Art. 679

V. Respon-
sablidad dal
proprietari d'in
bain immobigliar

1. En cas ch'il
dretg da pro-
prietad vegn
surduvrà⁵⁴⁸

¹ Tgi che vegn donnegià u periclità, perquai ch'in proprietari d'in bain immobigliar surdovra ses dretg da proprietad, po pretender da quel – ultra da l'indemnisaziun dal donn – ch'el dismettia il donn u prendia mesiras per prevegnir al donn smanatschant.

² Sch'in edifizii u in indriz privescha in bain immobigliar vischin da tschertas qualitads, existan las pretensiuns menziunadas en l'alineia 1 mo, sche las prescripziuns che valevan il mument, che l'edifizii u l'indriz è vegni construi, n'èn betg vegnidas observadas.⁵⁴⁹

Art. 679a⁵⁵⁰

2. En cas d'ina
cultivaziun le-
gala dal bain
immobigliar

Sch'in proprietari da bains immobigliars chaschuna tar la cultivaziun legala da ses bain immobigliar, en spezial tar lavurs da construcziun, ad in vischin temporarmain dischavantatgs sproporzionads ed inevitabels e chaschuna el qua tras in donn, po il vischin dal proprietari da quest bain immobigliar mo pretender l'indemnisaziun dal donn.

Art. 680

B. Restricziuns
I. En general

¹ Las restricziuns legalas da la proprietad existan senza esser inscrites en il register funsil.

² Per las abolir u per las midar tras in act giuridic dovri ina documentaziun publica ed ina inscripziun en il register funsil, per che quai saja valaivel.

⁵⁴⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da zer. 2003, en vigur dapi il 1. da schan. 2004 (AS 2003 4121; BBl 2002 4721).

⁵⁴⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da zer. 2003, en vigur dapi il 1. da schan. 2004 (AS 2003 4121; BBl 2002 4721).

⁵⁴⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵⁴⁹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵⁵⁰ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

³ Las restricziuns da la proprietad ch'èn vegnidas stabilidas en l'interess public na pon betg vegnir abolidas u midadas.

Art. 681⁵⁵¹

II. Restricziuns dal dretg d'alienar; dretgs da precumpra legals
1. Princips

¹ Ils dretgs da precumpra legals pon er vegnir exequids tar l'ingiant sforzà, dentant mo a l'ingiant sez e per las cundiziuns, per las qualas il bain immobigliar vegn attribui a l'offerent; dal rest pon ils dretgs da precumpra legals vegnir fatgs valair sut las premissas che valan per ils dretgs da precumpra contractuals.

² Il dretg da precumpra croda, sch'il bain immobigliar vegn alienà ad ina persuna che ha in dretg da precumpra dal medem rang u d'in rang superiur.

³ Ils dretgs da precumpra legals na pon ni vegnir ertads ni cedids. Els precedan ils dretgs da precumpra contractuals.

Art. 681a⁵⁵²

2. Diever

¹ Il vendider sto infurmar ils titulars dal dretg da precumpra davart la conclusiun e davart il cuntegn dal contract da cumpra.

² Sch'il titular dal dretg da precumpra vul far diever da quest dretg, sto el far valair quel entaifer ³ mais dapi l'enconuschientscha da la conclusiun e dal cuntegn dal contract. Suentar ch'i èn passads 2 onns dapi l'inscripziun dal nov proprietari en il register funsil na po il dretg betg pli vegnir fatg valair.

³ Entaifer quests termins po il titular dal dretg da precumpra far valair ses dretg vers mintga proprietari d'in bain immobigliar.

Art. 681b⁵⁵³

3. Midada, renunzia

¹ La convegna, cun la quala in dretg da precumpra legal vegn exclus u midà, basegna ina documentaziun publica per esser valaivla. Ella po vegnir prenotada en il register funsil, sch'il proprietari respectiv d'in auter bain immobigliar ha il dretg da precumpra.

² Suentar ch'il cas da precumpra è entrà, po il titular dal dretg da precumpra legal renunziar en scrit a l'execuziun da quest dretg.

⁵⁵¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁵⁵² Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁵⁵³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

Art. 682⁵⁵⁴

4. En cas da cumpropietad ed en cas da dretg da construcziun⁵⁵⁵

¹ Cumpropietaris han in dretg da precumpra vers tuttas terzas persunas che acquistan ina part dal bain immobigliar. Sche plirs cumpropietaris fan valair lur dretg da precumpra, als vegn attribuida lur part en la proporziun da lur parts da cumpropietad da fin ussa.⁵⁵⁶

² Il proprietari d'in bain immobigliar ch'è engrevgià cun in dretg da construcziun independent e permanent ha er il dretg da precumpra vers mintga acquistader da quest dretg ed il possessur da quest dretg ha il medem dretg vi dal bain immobigliar engrevgià, uschenavant che quest bain immobigliar serva a l'execuziun da ses dretg da construcziun.

3...⁵⁵⁷

Art. 682a⁵⁵⁸

5. Dretg da precumpra vi da manaschis agriculs e vi da bains immobigliars agriculs

Per il dretg da precumpra vi da manaschis agriculs e vi da bains immobigliars agriculs vala ultra da quai la Lescha federala dals 4 d'october 1991⁵⁵⁹ davart il dretg funsil puril.

Art. 683⁵⁶⁰**Art. 684**

III. Dretg da vischinanza
1. Immissiuns exageradas⁵⁶¹

¹ Faschond diever da sia proprietad ed en spezial manond ina interpresa u pratitgond in mastergn sin ses agen bain immobigliar è mintgin obligà d'evitar tut las immissiuns memia grondas sin la proprietad dal vischin.

⁵⁵⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁵⁵⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁵⁵⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁵⁵⁷ Aboli tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁵⁵⁸ Integrà tras l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1410; BBl 1988 III 953).

⁵⁵⁹ SR 211.412.11

⁵⁶⁰ Aboli tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁵⁶¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

² Scumandadas èn en spezial tut las immissiuns nuschaivlas e betg giustificadas tenor la situaziun e tenor la qualidad dals bains immobigliars u tenor l'isanza locala tras impetaziun da l'aria, spizza, canera, sun, vibraziun, radiaziun ubain privaziun dal sulegl u da la glisch.⁵⁶²

Art. 685

2. Chavar e construir
a. Regla

¹ Cun chavar e cun construir na dastga il proprietari betg far donn al bain immobigliar vischinant muventond ses terren u mettend quel en privel u faschond donn ad indrizs existents.

² Per construcziuns che cuntrafan a las prescripziuns dal dretg da vischinanza, vegnan applitgadas las disposiziuns concernent las construcziuns surpassantas.

Art. 686

b. Prescripziuns chantunalas

¹ Ils chantuns han il dretg da fixar las distanzas che ston vegnir observadas tar stgavaments e tar construcziuns.

² Els pon fixar ulteriuras prescripziuns da construcziun.

Art. 687

3. Plantas
a. Regla

¹ Mintgin po tshuncar e salvar per sasez la roma che sa stenda en sia proprietad e las ragischs che penetreschan en ses terren, sche quella roma u sche questas ragischs fan donn a sia proprietad e na vegnan betg allontanadas entaifer in termin adequat suenter sia reclamaziun.

² Sch'in proprietari d'in bain immobigliar tolerescha che roma sa stendia sur ses terren cultivà u surbajegià, ha el il dretg dals fritgs che creschan vi da questa roma.

³ Questas prescripziuns na vegnan betg applitgadas per guauds che sa cunfinan.

Art. 688

b. Prescripziuns chantunalas

Ils chantuns han il dretg da prescriber en tge distanza dal bain immobigliar vischinant ch'i dastgan vegnir fatgas plantaziuns prendend resguard da la qualidad dal furs e da las plantas; els pon er obligar ils proprietaris dals bains immobigliars da tolarer che roma u ragischs da bostgs da fritga tanschian vi en lur proprietad ed els dastgan reglar u abolir en quests cas il dretg da far diever da quests fritgs.

⁵⁶² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 689

4. Deflussiun
da l'aua

¹ Mintga proprietari d'in bain immobigliar è obligà d'acceptar sin ses bain immobigliar l'aua che curra sin quel en moda natirala giu dal bain immobigliar sura, en spezial aua da plievgia, aua da naiv ed aua da funtaunas betg tschiffadas.

² Nagin proprietari d'in bain immobigliar na dastga far donn al vischin cun midar il curs natural da l'aua.

³ L'aua ch'è necessaria per il bain immobigliar sutvart dastga vegnir retegnida per il bain immobigliar survart mo uschenavant ch'ella è indispensabla per quel.

Art. 690

5. Drenaschas

¹ Il proprietari dal bain immobigliar sutvart è obligà d'acceptar senza indemnisaziun las auas da drenaschas dal bain immobigliar survart, uschenavant che quellas èn curridas en moda natirala gia avant sin ses bain immobigliar.

² Sch'el patescha in donn tras questa drenascha, po el pretender dal proprietari sura ch'el fetschia sin agens custs in conduct tras il bain immobigliar sutvart.

Art. 691

6. Conducts
a. Obligaziun
da tolerar

¹ Mintga proprietari da bains immobigliars è obligà da permetter cunter indemnisaziun cumplaina che bischens e conducts per il provediment e per l'allontanament vegnian mess en ses bain immobigliar, sch'in auter bain immobigliar na po uschiglio betg vegnir rendi accessibel u po vegnir rendi accessibel mo cun custs sproporzionads.⁵⁶³

² La pretensiun da manar tals conducts tras bains immobigliars ester na po betg vegnir fundada sin il dretg da vischinanza en ils cas, per ils quals il dretg chantunal u federal renviescha a la via d'expropriaziun.

³ Sch'il proprietari autorisà u il proprietari engrevgià pretenda quai, vegnan ils conducts che traversan in bain immobigliar inscrits en il register funsil sco servitut. Ils custs da l'inscripziun paja il proprietari autorisà. Envers in cumprader da buna fai po il dretg da metter conducts er vegnir fatg valair senza inscripziun.⁵⁶⁴

⁵⁶³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵⁶⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

Art. 692

b. Protecziun
dals interess
dal proprietari
engrevgià

1 Il proprietari d'in bain immobigliar che sto tolerar il conduct, po pretender ch'i vegnia prendi adequatamain resguard da ses interess.

2 Sche circumstanzas extraordinarias giustifitgeschan quai, po el pretender che quel toc terren, che vegn pertutgà dal conduct sur terra, vegnia cumprà en ina dimensiun adequata e per in pretsch che l'indemnescha cumplainamain.

Art. 693

c. Midada da
las relaziuns

1 Sche las relaziuns sa midan, po il proprietari d'in bain immobigliar pretender ch'il conduct vegnia dischlocà tenor ses interess.

2 Ils custs da la dischlocaziun porta per regla il giudider.

3 Nua che circumstanzas spezialas giustifitgeschan quai, po ina part adequata da quests custs vegnir adossada al proprietari dal bain immobigliar.

Art. 694

7. Dretgs
da passadi
a. Passadi
necessari

1 Sch'il proprietari d'in bain immobigliar n'ha betg ina via suffizienta per arrivar da ses bain immobigliar sin ina via publica, po el pretender dals vischins ch'els al concedian in passadi necessari cunter pajament cumplain.

2 Questa pretensiun sa drizza en emprima lingia vers il vischin, dal qual il passadi necessari po vegnir pretendi il pli tgunsch, resguardond en quest connex las relaziuns anteriuras da proprietad e da vias, ed en segunda lingia vers il proprietari, al qual la via fa il main donn.

3 Fixond il passadi necessari, ston vegnir resguardads ils interess da tuttas duas varts.

Art. 695

b. Auters dretgs
da passadi

Ils chantuns pon decretar prescripziuns detagliadas che concernan il dretg dal proprietari d'in bain immobigliar da passar sin il bain immobigliar vischinant per pudair cultivar e megliar ses agen bain immobigliar u construir sin quel; els pon er reglar il dretg da far diever dal bain immobigliar vischinant per arar, per bavar, per traversar quel l'enviern, per trair u per runar laina e per chaussas sumegliantas.

Art. 696

c. Remartga en
il register funsil

1 Ils dretgs da passadi che vegnan stabilids directamain tras la lescha na ston betg vegnir inscrits en il register funsil.

2 Els vegnan dentant remartgads en il register, sch'els èn da natira permanenta.

Art. 697

8. Far saiv

¹ Mintga proprietari paja sez ils custs per far saiv enturn ses bain immobigliar, cun resalva da las disposiziuns davart la cumpropietad vi d'indrizz da cunfin cuminaivels.

² Ils chantuns mantegnan il dretg da reglar l'obligaziun e la maniera da far saiv.

Art. 698

9. Obligaziun da mantegniment

Ils proprietari da bains immobigliars han – en la proporziun da lur interess – da contribuir vi dals custs dals indrizz ch'èn necessaris per exequir ils dretgs da vischinanza.

Art. 699

IV. Dretg d'access e da defensiun

1. Access

¹ Entaifer ils terms da l'isanza locala èsi permiss a mintgin dad ir per gauds e per pastgiras sco er da tschertgar pumaraida selvadia, bulieus u fritgs selvadis sumegliants, uschenavant che l'autorità cumpetenta n'ha betg decretà scumonds limitads sin territoris determinads, e quai en l'interess da las culturas.

² Il dretg chantunal po fixar prescripziuns detagliadas concernent l'access a bains immobigliars esters per exequir la chatscha e la pestga.

Art. 700

2. Allontanament da chaussas e d'animals

¹ Il proprietari d'in bain immobigliar sto permetter a quel che ha il dretg da tschertgar e d'allontanar las chaussas transportadas sin ses bain immobigliar tras auas, tras suffel, tras lavinas u tras autras forzas da la natira u per pura casualità, ed er animals ch'èn vegnids sin ses bain immobigliar sco muvel grond e manidel, pievels d'avieuls, giaglinom e peschs.

² El po pretender ina indemnizaziun per il donn chaschunà ed ha in dretg da retenziun vi dals objects crudads en ses mauns.

Art. 701

3. Defensiun cunter privels e cunter donns

¹ Sch'insatgi po preservar sasez u auters d'in donn smanatschant u d'in privel preschent mo cun intervegnir en la proprietad funsila d'ina terza persuna, è quella obligada da tolerar quai, uschenavant ch'il privel u il donn che sto vegnir parà è considerablament pli grond ch'il donn che vegn chaschunà al proprietari tras l'intervenziun en sia proprietad.

² Per il donn che resulta qua tras sto vegnir prestada ina indemnizaziun adequata.

Art. 702

V. Restricziuns
da dretg public
1. En general

En l'interess general èsi reservà a la confederaziun, als chantuns ed a las vischnancas il dretg da fixar anc autras restricziuns da la proprietad funsila, sco en spezial concernent la polizia da construcziun, da fiheu e da sanadad, concernent ils gauds e las vias, las vias da runar navs, il metter terms e la fixaziun da puncts trigonometrics, concernent las meglieraziuns e la parcellaziun dal funs, l'arrundaziun da cultiras ruralas e da terren da construcziun, concernent il mantegniment d'antiquitads e da monuments da la natira, concernent la protecziun da cuntradas e da puncts panoramics e concernent la protecziun da funtaunas mineralas.

Art. 703⁵⁶⁵

2. Meglieraziuns
dal terren

¹ Sche meglieraziuns dal terren sco correcziuns da las auas, drenaschas, indrizs per sauar, plantaziuns da gaud, vias, arrundaziuns dal terren e chaussas sumegliantas na pon betg vegnir realisadas tras ina interpresa cuminaivla e sche la maioritad dals proprietaris dals bains immobigliars participads, als quals appartegna a medem temp pli che la mesadad dal terren pertutgà, han dà lur consentiment a l'interpresa, èn ils proprietaris dals ulteriurs bains immobigliars obligads da sa participar a quella. Ils proprietaris dals bains immobigliars che na fan betg part da la decisiun, valan sco vuschs affirmativas. La participaziun sto vegnir remartgada en il register funsil.

² Ils chantuns reglan la procedura. Els han da decretar in urden detaglià en spezial per las arrundaziuns dal terren.

³ La legislaziun chantunala po facilitar anc pli fitg l'execuziun da talas meglieraziuns dal terren e declerar che las prescripziuns correspundentas stoppian vegnir applitgadas per territoris da construcziun e per territoris cun spustaments permanents dal terren.⁵⁶⁶

Art. 704

C. Funtaunas
e bigls
I. Proprietad
e dretgs vi da
funtaunas

¹ Las funtaunas èn parts integralas dals bains immobigliars e pon vegnir acquistadas sco proprietad mo ensemen cun il terren, or dal qual ellas naschan.

² Il dretg vi da funtaunas che naschan sin terren ester vegn fundà sco servitut tras l'inscripziun en il register funsil.

³ Auas sutterranas han il medem status sco las funtaunas.

⁵⁶⁵ Versiun tenor ll'art. 121 da la Lescha d'agricultura, en vigur dapi il 1. da schan. 1954 (AS 1953 1073; BBI 1951 I 130).

⁵⁶⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBI 1988 III 953).

Art. 705

II. Deviazium
da funtaunas

¹ En l'interess general po il dretg chantunal reglar, restrenscher u scu-
mandar la deviazium da funtaunas.

² Davart disputas che naschan qua tras tranter chantuns decida il Cus-
segl federal definitivamain.

Art. 706

III. Funtaunas
tagliadas giu
1. Indemnisaziun

¹ Sch'il proprietari u l'usufructuari d'in bigl u d'ina funtauna che vegn
duvrada savens u ch'è vegnida tschiffada per l'utilisaziun, patescha
donn, perquai ch'insatgi taglia giu, sminuescha u tartogna l'aua tras
construcziuns, tras stabiliments u tras autras mesiras, po el pretender
ina indemnisaziun per quai.

² Sch'il donn n'è betg vegnì chaschunà intenziunadamain u per negli-
gientscha ubain sch'il donnegià è sez la culpa, decida la dretgira tenor
ses apprezzar, sch'i sto vegnir pajada ina indemnisaziun, e fixescha la
maniera e la dimensiun da quella.

Art. 707

2. Restabiliment

¹ Sche funtaunas e bigls indispensabels per cultivar u per abitar in bain
immobigliar u per spisgentar in conduct d'aua da baiver vegnan ta-
gliads giu u tartagnads, poi vegnir pretendi da metter quels en il stadi
anterior, uschenavant che quai è insumma pussaivel.

² En ils auters cas po il restabiliment vegnir pretendi mo, sche circum-
stanzas spezialas giustifitgeschan quai.

Art. 708

IV. Funtaunas
cuminavlas

¹ Sche pliras funtaunas vischinantas, che appartegnan a differents pro-
prietaris, vegnan spisgentadas or dal medem ravugl d'auas sutterranas
e furman uschia ina suletta gruppa, po mintga proprietari pretender
che las auas vegnian tschiffadas da cuminanza e distribuidas tranter tut
ils proprietaris autorisads en la proporziun da la fermezza da las
funtaunas da fin ussa.

² Ils custs dal stabiliment cuminaivel vegnan pajads dals participads
tenor la proporziun da lur interess.

³ Sch'in dals proprietaris autorisads fa opposiziun, po mintgin dad els
tschiffar e manar natiers sia funtauna en moda regulara, e quai er
alura, sche las funtaunas dals auters proprietaris vegnan pregiuditga-
das qua tras; el ha da pajar ina indemnisaziun per quai mo uschena-
vant che sia funtauna è vegnida rinforzada tras ils novs indrizz.

Art. 709

V. Utilisaziun
da funtaunas

Igl è resalvà al dretg chantunal da stabilir, quant enavant che vischins u autras persunas pon far diever da funtaunas, da dutgs e d'auals en proprietad privata per ir per aua, per bavrar e per intents sumegliants.

Art. 710

VI. Funtaunas
necessarias

¹ Sch'i manca ad in proprietari d'in bain immobigliar l'aua necessaria per la chasa e per la curt e sche quella na sa lascha betg procurar d'in-sanua auter senza fadias e senza custs sproporziunads, po el pretender dal vischin che quel laschia far diever da ses bigl u da sia funtauna cunter ina indemnissaziun cumplaina, uschenavant ch'el na basegna betg tut l'aua per sasez.

² Fixond las modalitads, stoi vegnir preni spezialmain resguard dals interess da la persuna che sto ceder l'aua.

³ Sche las circumstanzas sa midan, poi vegnir pretendi che l'urden stabili vegnia modifitgà.

Art. 711

VII. Obligaziun
da ceder
1. Aua

¹ Sche funtaunas, bigls u auals portan a lur proprietari nagin u mo in pitschen niz cumpareglià cun quel ch'ins pudess trair da quai, poi vegnir pretendi dal proprietari ch'el cedia – cunter ina indemnissaziun cumplaina – il dretg da l'aua per provediments cun aua da baiver, per implants d'idrants u per autras interpresas d'interess general.

² Questa indemnissaziun al proprietari po consistier d'ina concessiun d'aua dal nov implant.

Art. 712

2. Terren

Ils proprietari da stabiliments da provediment cun aua da baiver pon far expropriar il terren en ils conturns da las funtaunas che als furneschon l'aua, uschenavant che quai è necessari per proteger las funtaunas cunter contaminaziuns.

Terz chapitel:⁵⁶⁷ La proprietad en condomini**Art. 712a**

A. Cuntegn
ed object
I. Cuntegn

¹ La proprietad en condomini è la part da cumproprietad vi d'in bain immobigliar che dat al cumproprietari il dretg spezial da duvrar exclusivamain tschertas parts d'in edifizis e da las renovar a l'intern.

⁵⁶⁷ Integrà tras la cifra II da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

² Il proprietari en condomini ha il dretg d'administrar e da duvrar libramain sias atgnas localitads sco er da concepir l'architectura da quellas; el na dastga dentant betg engrevgiar als auters cumproprietaris d'exequir il medem dretg ed el na dastga er insumma betg donnegiar las parts da l'edifizi, ils stabiliments ed ils indrizs cuminaivels u disturbar lur funcziun e lur parita exteriura.

³ El è obligà da mantegnair sias localitads sco quai ch'igl è necessari per garantir in stadi irreproschabel ed ina buna cumparsa da l'edifizi.

Art. 712b

II. Object

¹ Objects dal dretg spezial pon esser singuls plauns u parts da singuls plauns che ston furmar in'unitad sco abitaziun, sco localitad da fatschenta u sco localitad che serva ad auters intents e che ha in agen access; els pon dentant cumpigliar localitads accessoricas separadas.

² Objects dal dretg spezial na pon betg esser:

1. il terren da l'immobiglia ed il dretg da construcziun, sin basa dal qual l'edifizi vegn eventualmain construi;
2. las parts d'in edifizi ch'èn impurtantas per il mantegniment, per la structura constructiva e per la stabilitad da l'edifizi u da las localitads d'auters cumproprietaris ubain che determineschan la furma exteriura u la cumparsa da l'edifizi;
3. ils stabiliments ed ils indrizs che servan er als auters proprietaris en condomini per l'utilisaziun da lur localitads.

³ En l'act da constituziun ed en la medema furma er tras cunvegnas posteriuras pon ils proprietaris en condomini declerar autras parts da l'edifizi sco cuminaivlas; sche quai n'è betg vegni fatg, vegni presuma ch'ellas fetschian part dal dretg spezial.

Art. 712c

III. Disposiziun

¹ Tenor la lescha n'ha il proprietari en condomini betg il dretg da precumpra envers terzas personas che acquistan ina part; in tal dretg da precumpra po dentant vegnir constitui en l'act da constituziun u en ina cunvegna posteriura ed inscrit en il register funsil.

² Da medema maniera poi vegnir determinà che l'alienaziun d'in plaun ch'è engrevgià cun ina giudida u cun in dretg d'abitar e che l'affittaziun è mo giuridicamain valaivlas, sch'ils ulteriurs proprietaris en condomini n'han betg fatg protesta cunter quai sin fundament d'in conclus ch'els han prendi, e quai entaifer 14 dis dapi ch'els han survegni la comunicaziun.

³ La protesta n'ha nagina vigur, sch'ella è vegnida fatga senza motivs relevants.⁵⁶⁸

Art. 712d

B. Constituziun
e fin
I. Act da
constituziun

1 La proprietad en condomini vegn constituida cun l'inscripziun en il register funsil.

2 L'inscripziun po vegnir pretendida:

1. sin fundament d'in contract, nua ch'ils cumpropietaris sa cunvegnan da suttametter lur parts al reschim da la proprietad en condomini;
2. sin fundament d'ina decleraziun dal proprietari da l'immobiglia u dal possessur d'in dretg da construcziun independent e permanent per furmar parts da cumpropietad e per concepìr quellas sco proprietad en condomini.

³ Per esser valaivel basegna l'act giuridic la documentaziun publica; sch'i sa tracta d'ina disposiziun per causa da mort u d'in contract d'assegnaziun da l'ierta basegna el la furma prescritta en il dretg d'ierta.

Art. 712e

II. Repartiziun
da las localitads
e quotas da
valur⁵⁶⁹

1 En l'act da constituziun ston la repartiziun da las localitads e la quota da mintga plaun vi da la valur da l'immobiglia u dal dretg da construcziun vegnir inditgadas en parts cun in numnader cuminaivel.⁵⁷⁰

2 Midadas da las quotas da valur dovran il consentiment da tut las parts partecipadas directamain e l'approvaziun da la radunanza dals proprietaris en condomini; mintga proprietari en condomini ha dentant il dretg da pretender ina rectificaziun, sche sia quota è vegnida fixada per sbagl incorrectamain u sche quella è daventada incorrecta pervia da midadas vi da la construcziun da l'edifizi u vi da ses conturns.

Art. 712f

III. Fin

1 La proprietad en condomini terminescha cun la fin da l'immobiglia u dal dretg da construcziun e cun l'extincziun or dal register funsil.

⁵⁶⁸ Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta I da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

⁵⁶⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁵⁷⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

² L'extincziun po vegnir pretendida sin fundament d'in contract d'annullaziun e – sch'in tal manca – dad in dals proprietaris en condomini che unescha tut las parts en ses mauns; ella dovra dentant il consentiment da las personas che possedan dretgs reals vi dals singuls plauns che na pon betg vegnir transferids senza dischavantatg sin l'entir bain immobigliar.

³ L'annullaziun po vegnir pretendida da mintga proprietari en condomini, sche l'edifizi:

1. è destrui per passa la mesadad da sia valur e sche la reconstrucziun n'è betg realisabla senza ina grevezza strusch supportabla per el; u
2. è reparti dapi passa 50 onns en proprietad en condomini e na po betg pli vegnir duvrà tenor l'intent pervia dal nausch stadi architectonic.⁵⁷¹

⁴ Ils proprietaris en condomini che vulan cuntinuar cun la cuminanza pon evitar l'annullaziun cun indemnisar ils auters.⁵⁷²

Art. 712g

C. Administraziun ed utilisaziun
I. Disposiziuns applitgablhas

¹ Concernent la cumpetenzza per acts administrativs e per mesiras da construcziun valan las disposiziuns davart la cumproprietad.

² Uschenavant che questas disposiziuns n'excludan betg sezzas quai, pon ellas vegnir remplazzadas d'in auter urden, dentant mo en l'act da constituziun u cun il conclus unanim da tut ils proprietaris en condomini.

³ Dal rest po mintga proprietari en condomini pretender ch'i vegnia fatg in reglament davart l'administraziun e davart il diever e che quel vegnia inscrib en il register funsil; quel dovra per esser valaivel l'approvaziun da la maioritad dals proprietaris en condomini che ston a medem temp disponer da dapli che la mesadad da las parts; questa maioritad po er midar quest reglament, er sch'el è vegni stabili en l'act da constituziun.

⁴ Ina midada da la repartiziun reglamentarica dals dretgs exclusivs d'utilisaziun dovra ultra da quai il consentiment dals proprietaris en condomini pertutgads directamain.⁵⁷³

⁵⁷¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵⁷² Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵⁷³ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

II. Expensas
e grevezzas
cuminaiavas
1. Definiziun
e repartiziun

Art. 712h

¹ Ils proprietaris en condomini ston prestar contribuziuns en la proporziun da lur quotas da valor vi da las grevezzas da la proprietad cuminaiava e vi dals custs da l'administraziun cuminaiava.

² Talas grevezzas ed expensas èn spezialmain:

1. las expensas per il mantegniment current, per reparaturas e per renovaziuns da las parts cuminaiavas dal bain immobigliar e da l'edifizi sco er dals stabiliments e dals indrizs cuminaiavels;
2. ils custs da l'actividad administrativa inclusiv l'indemnisaziun da l'administratur;
3. las contribuziuns e las taglias da dretg public che vegnan imponidas al collectiv dals proprietaris en condomini;
4. ils tschains e las amortisaziuns che ston vegnir pajads als crediturs segirads tras l'impegnaziun da l'immobiglia u vers ils quals ils proprietaris en condomini èn s'obligads solidaricain.

³ Sche tschertas parts da la construcziun, tscherts stabiliments u tscherts indrizs servan mo fitg pauc u nagut dal tut a singuls cumproprietaris, sto quai vegnir resguardà tar la repartiziun dals custs.

Art. 712i

2. Garanzia da
las contribuziuns
a. Dretg da
pegn legal

¹ Per segirar ses dretg sin las contribuziuns dals ultims 3 onns, ha la cuminanza il dretg da pretender la constituziun d'in dretg da pegn legal sin la quota da mintga cumproprietari.

² L'inscripziun dal dretg da pegn po vegnir pretendida da l'administratur u – en mancanza d'in tal – da mintga cumproprietari ch'è autorisà tras in conclus da la maioritad dals cumproprietaris u da la dretgira sco er dal creditur, a favur dal qual il credit per contribuziuns è vegni impegnà.

³ Dal rest èn applitgables tenor il senn las disposiziuns davart la constituziun d'in dretg da pegn da mastergnants da construcziun.

Art. 712k

b. Dretg
da retenziun

Per segirar ses dretg sin las contribuziuns dals ultims 3 onns, ha la cuminanza il dretg da retenziun sco in locatur vi da las chaussas moviblas che sa chattan en las localitads d'in proprietari en condomini e che appartegnan a l'indriz da quellas u che servan al diever dals proprietaris.

Art. 712l

III. Abilitad
d'agir da la
cuminanza

¹ La cuminanza acquista sut ses agen num la facultad che resulta da sia activitad administrativa, en spezial las contribuziuns dals cumpro-prietaris ed ils meds finanziarials avant maun che vegnan realisads tras quellas, sco il fond da renovaziun.

² La cuminanza dals proprietaris en condomini po purtar plant e stumar en ses num sco er vegnir accusada e stumada.⁵⁷⁴

Art. 712m

D. Organizaziun
I. Radunanza
dals proprietaris
en condomini
1. Cumpetenzza
e stadi giuridic

¹ Ultra da las cumpetenzas numnadas en autras disposiziuns ha la radunanza dals cumpro-prietaris spezialmain las suandantas cumpetenzas:

1. decider en tut ils affars administrativs che n'èn betg chausa da l'administratur;
2. nominar l'administratur e survegliar sia activitad;
3. eleger ina cumissiun u in delegà, a la quala u al qual ella po surdar incumbensas administrativas, sco en spezial sustegnair l'administratur cun pled e cussegl, examinar la gestiun da quel e far a la radunanza rapport e propostas en chausa;
4. approvar annualmain il preventiv, il quint e la repartiziun dals custs tranter ils proprietaris;
5. decider davart la creaziun d'in fond da renovaziun per lavurs da mantegniment e da renovaziun;
6. assicurar l'edifizi cunter fièu e cunter auters privels e far las assicuranzas da responsabladad usitadas, plinavant obligar il proprietari en condomini, che ha fatg expensas extraordinarias per render sias localitads architecticain pli bellas, da pajar in'ulteriura quota da la premia, nun ch'el haja fatg in'assicuranza supplementara sin agen quint.

² Uschenavant che la lescha na cuntegna betg disposiziuns spezialas, vegnan las prescripziuns davart ils organs da las uniuns e davart la contestaziun da conclus d'uniuns applitgadas per la radunanza dals proprietaris en condomini e per la cumissiun.

Art. 712n

2. Convocaziun
e presidi

¹ La radunanza dals proprietaris en condomini vegn convocada e presidiada da l'administratur, nun ch'ella haja decidì autramain.

² Ils conclus ston vegnir protocollads e l'administratur u il cumpro-prietari che ha manà la radunanza sto tegnair en salv il protocol.

⁵⁷⁴ Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

Art. 712o

3. Execuziun dal dretg da votar

1 Pliras persunas che possedan cuminaivlamain in plaun han mo ina vusch che vegn exprimida d'in represchentant.

2 Medemamain ston il proprietari ed il giudider d'in plaun sa cunvegnir davart l'execuziun dal dretg da votar; cas cuntrari ha il giudider il dretg da votar davart tut las dumondas concernent l'administraziun, cun excepziun da las mesiras da construcziun ch'èn mo nizzaivlas u che servan mo per embellir e per render pli cumadaivlas las localitads.

Art. 712p

4. Abilitad da decider

1 La radunanza dals proprietaris en condomini è abla da decider, sche la mesadad da tut ils cumproprietaris che posseda a medem temp la mesadad da las parts, dentant sche almain dus proprietaris en condomini èn preschents u represchentads.

2 Sche la participaziun è insufficienta, sto vegnir convocada ina segunda radunanza che na dastga betg avair lieu pli baud che 10 dis suenter l'emprima radunanza.

3 La segunda radunanza è abla da decider, sche la terza part, dentant sche almain dus da tut ils proprietaris en condomini èn preschents u represchentads.

Art. 712q

II. L'administratur
1. Nominaziun

1 Sche la radunanza dals proprietaris en condomini na reussescha betg da nominar l'administratur, po mintga proprietari en condomini pretendere che la dretgira nomineschia l'administratur.

2 Il medem dretg ha er quel che ha in interess giustifitgà vi da quai, sco il creditur e l'assicurader.

Art. 712r

2. Revocaziun

1 La radunanza dals cumproprietaris po revocar l'administratur da tut temp, cun resalva d'eventualas pretensiuns d'indemmisaziun.

2 Sche la radunanza refusa da revocar l'administratur senza resguardar motifs relevants, po mintga proprietari en condomini pretendere entaifer 1 mais la revocaziun tras la dretgira.

3 In administratur ch'è vegnì installà da la dretgira na po – senza il consentiment da quella – betg vegnir revocà avant il termin ch'è vegnì fixà per ses engaschament.

Art. 712s

3. Incumbensas
a. Execuziun da
las disposiziuns
e dals conclus
davart l'admini-
straziun e davart
il diever

¹ L'administratur exequescha tut ils affars da l'administraziun cuminaivla tenor las prescripziuns da la lescha e dal reglament sco er tenor ils conclus da la radunanza dals cumproprietaris e prenda da sai anor las mesiras urgentas per evitar u per reparar in donn.

² El reparta las expensas e las grevezzas cuminaivlas sin ils singuls proprietaris en condomini, als dat il quint, incassescha lur contribuziuns, fa l'administraziun e dovra ils meds finansials ch'èn avant maun tenor lur destinaziun.

³ El surveglia che las prescripziuns da la lescha, dal reglament e da l'urden da chasa vegnian observadas tar l'execuziun dals dretgs spezial e tar il diever da las parts cuminaivlas dal bain immobiligiar e da l'edifizi sco er dals indrizs cuminaivels.

Art. 712t

b. Represchen-
tanza vers anor

¹ L'administratur represchenta vers anor tant la cuminanza sco er ils proprietaris en condomini en tut ils affars da l'administraziun cuminaivla che tutgan tar sias incumbensas legalas.

² Per manar in process civil, saja quai sco accusader u sco defensur, dovra l'administratur l'autorisaziun precedenta da la radunanza dals proprietaris en condomini, cun excepziun da la procedura summarica e cun resalva da cas urgents, per ils quals l'autorisaziun po vegnir dumandada posteriuramain.

³ Decleraziuns, pretensiuns, sentenzias e decisiuns ch'èn drizzadas a tut ils proprietaris en condomini pon vegnir communitgadas valaivlamain tras consegna a l'administratur en ses lieu da domicil u en il lieu, nua che la chaussa sa chatta.

Ventgavel titel: La proprietad mobigliara**Art. 713**

A. Object

Objects da la proprietad mobigliara èn las chaussas corporalas transportablas sco er las forzas da la natira, uschenavant ch'igl è pussaivel d'acquistar dretgs vi da talas e ch'ellas n'appartegnan betg als bains immobiligiar.

Art. 714

B. Modas
d'acquistar
I. Transferiment
1. Transiziun
da la proprietad

¹ Per transferir la proprietad mobigliara èsi necessari da transponer quella en il possess da l'acquistader.

² Tgi che survegn en buna fai ina chaussa movibla en proprietad, daventa il proprietari da quella chaussa, er sche l'alienader n'è betg

autorisà da transferir la proprietad, cun resalva che l'acquistader saja protegi tenor las reglas dal possess.

Art. 715

2. Resalva da la proprietad
a. En general

¹ Il patg, tras il qual l'alienader resalva la proprietad d'ina chaussa movibla ch'è vegnida transferida a l'acquistader, vala mo, sch'el vegn inscrit da l'uffizi da scussion en il register public dal domicil respectiv actual da l'acquistader.

² La resalva da la proprietad en cas dal commerzi da muvel è esclusa.

Art. 716

b. En cas da pajaments en ratas

Il proprietari na po betg pretender enavos las chaussas ch'èn vegnidas transferidas cun resalva da la proprietad, nun ch'el restitueschia las ratas pajadas a l'acquistader suenter la deducziun d'in tschains da locaziun adequat e d'ina indemnisaziun per l'isada da las chaussas.

Art. 717

3. Acquisiziun senza possess

¹ Sche la chaussa resta en possess da l'alienader sin fundament d'ina relaziun da dretg speziala, n'ha il transferiment nagin effect per terzas personas, sch'el aveva l'intenziun da chaschunar in dischavantag per quellas u da guntgir las disposiziuns davart il pegn manual.

² La dretgira decida en chaussa tenor ses appreziar.

Art. 718

II. Appropriaziun
1. Chaussas senza patrun

La proprietad d'ina chaussa senza patrun vegn acquistada tras quai, ch'insatgi s'appropriescha da quella cun l'intent da daventar ses proprietari.

Art. 719

2. Animals senza patrun

¹ Animals pigliads èn senza patrun, sch'els sa delibereschan puspè, nun che lur patrun als persequiteschia immediatamain e nuninterruttamain ed als provia da puspè pigliar.

² Animals dumestitgads èn senza patrun, uschespert ch'els daventan puspè selvadis e na returnan betg pli tar lur patrun.

³ Pievels d'avieuls n'èn betg senza patrun sch'els sgolan sin terren ester.

Art. 720

III. Chat

1. Publicaziun,
retschertga dal
proprietaria. En general⁵⁷⁵

¹ Tgi che chatta ina chaussa persa, sto communitgar quai al proprietari e, sch'el n'enconuscha betg quel, sto el u annunziar il chat a la polizia u publitgar sez il chat en moda adattada a las circumstanzas e far retschertgas per chattar il proprietari.

² Sche la valur da la chaussa surpasa evidentamain 10 francs, è el obligà d'annunziar il chat a la polizia.

³ Tgi che chatta ina chaussa en ina chasa abitada u en in institut che serva al diever u al traffic public, sto consegnar quella al patrun-chasa, al locatari u a las persunas ch'èn incumbensadas cun la surveglianza.

Art. 720a⁵⁷⁶b. En cas
d'animals

¹ Tgi che chatta in animal pers, sto – cun resalva da l'artitgel 720 ali-nea 3 – communitgar quai al proprietari, e, sch'el n'enconuscha betg quel, annunziar il chat.

² Ils chantuns designeschan il post, nua ch'il chat sto vegnir annunzià.

Art. 7212. Conservaziun
ed ingiant public

¹ La chaussa chattada sto vegnir conservada en moda adequata.

² Cun il consentiment da l'autorità cumpetenta e suenter in clom public precedent dastga la chaussa vegnir ingiantada publicamain, sch'ella chaschuna in mantegniment char u sch'ella è en privel d'ir svelt en malura ubain sche la polizia u in'otra instituziun publica l'ha gia conservada pli che in onn.

³ Il retgav che resulta da l'ingiant rempiazza la chaussa.

Art. 7223. Acquisiziun
da proprietad,
restituziun

¹ Tgi che ademplescha sias obligaziuns da chattader, acquista la proprietad da la chaussa, suenter ch'il proprietari n'ha betg pudì vegnir erui entaifer 5 onns dapi la publicaziun u dapi l'annunzia.

^{1bis} En cas d'animals che vegnan tegnids en il sector chasan e che na vegnan betg tegnids per intents da facultad u per intents da gudogn, importa il termin 2 mais.⁵⁷⁷

⁵⁷⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806).

⁵⁷⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806) l'al. 2 vegn mess en vigur per il 1. d'avr. 2004.

⁵⁷⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806).

^{1ter} Sch'il chattader confida l'animal ad ina pensiun d'animals cun la voluntad da renunziar definitivamain a la proprietad da quel, po la pensiun d'animals disponer libramain da l'animal 2 mais suenter che quel è vegni confidà ad ella.⁵⁷⁸

² Sche la chaussa vegn restituida, ha il chattader il dretg da survegnir ina indemnizaziun per tut las expensas sco er ina recumpensa adequata.

³ Sch'ina chaussa vegn chattada en ina chasa abitada u en in institut che serva al diever u al traffic public, vegn il patrun-chasa, il locatari u l'institut resguardà sco chattader, senza ch'els hajan dentant il dretg d'ina recumpensa al chattader.

Art. 723

4. Stgazi

¹ Sch'i vegn chattà in object da valor, dal qual ins sto supponer cun segirtad – tenor las circumstanzas – ch'el saja dapi lung temp stà sutterrà in zuppà e ch'el n'haja betg pli in patrun, vegn quest object resguardà sco stgazi.

² Cun resalva da la disposiziun davart objects da valor scientifica tutga il stgazi al proprietari dal bain immobigliar u da la chaussa movibla, nua ch'el è vegni chattà.

³ Il chattader ha il dretg da survegnir ina indemnizaziun adequata che na dastga dentant betg surpassar la mesadad da la valor dal stgazi.

Art. 724

5. Objects da valor scientifica

¹ Objects nativals u antiquitads senza patrun d'ina valor scientifica èn proprietad dal chantun, sin il territori dal qual ellas èn vegnidas chattadas.⁵⁷⁹

^{1bis} Senza la permissiun da l'autorità chantunala cumpetenta na pon tals objects betg vegnir alienads. Els na pon vegnir acquistads ni tras giudida ni da buna fai. Il dretg da vegnir restituids na surannescha betg.⁵⁸⁰

² Il proprietari dal bain immobigliar, nua ch'i vegnan chattads tals objects, è obligà da permetter l'exhavaziun da quels cunter l'indemnizaziun dal donn chaschunà.

³ Il chattader ed en cas dal stgazi er il proprietari han il dretg da survegnir ina indemnizaziun adequata che na duai dentant betg surpassar la valor dals objects.

⁵⁷⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (artigel da princip concernent animals), en vigor dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806).

⁵⁷⁹ Versiun tenor l'art. 32 cifra 1 da la LF dals 20 da zer. 2003 davart il transferiment da bains culturals, en vigor dapi il 1. da zer. 2005 (AS 2005 1869; BBl 2002 535).

⁵⁸⁰ Integrà tras l'art. 32 cifra 1 da la LF dals 20 da zer. 2003 davart il transferiment da bains culturals, en vigor dapi il 1. da zer. 2005 (AS 2005 1869; BBl 2002 535).

Art. 725IV. Chaussas
manadas natiers

¹ Sch'i vegnan manadas natiers ad insatgi chaussas moviblas tras l'aua, tras il vent, tras lavinias u tras in'otra forza da la natira ubain per casualitad, u sche animals esters crodan en ils mauns d'insatgi, ha quel ils dretgs e las obligaziuns d'in chattader.

² Sch'in pievel d'avieuls sgola en ina masaina estra populada, croda el al proprietari da quella, senza che quel è obligà da pajar ina indemnizaziun.

Art. 726

V. Elavuraziun

¹ Sch'insatgi ha elavurà u transfurmà ina chaussa estra, tutga la nova chaussa a l'elavuratur, sche la lavur vala dapli che la materia, ed en il cas cuntrari al proprietari da la materia.

² Sche l'elavuratur n'ha betg agì en buna fai, po la dretgira attribuir la nova chaussa al proprietari da la materia, er sche la lavur vala dapli.

³ Resalvads restan ils dretgs d'indemnisaziun e d'enritgiment.

Art. 727VI. Uniun e
maschaida

¹ Sche chaussas moviblas da differents proprietaris vegnan maschadadas u unidas uschia, ch'ellas na pon betg pli vegnir separadas senza vegnir donnegiadas considerablamain u senza lavurs ed expensas sproporzionadas, daventan las persunas partecipadas cumproprietarias da la nova chaussa tenor la valor che las singulas parts possedeavan il mument che las chaussas èn vegnidas unidas u maschadadas.

² Sche duas chaussas vegnan maschadadas u unidas uschia, ch'ina para dad esser ina part integrala accessorica da l'otra, tutga l'entira chaussa al proprietari da la part principala.

³ Resalvads restan ils dretgs d'indemnisaziun e d'enritgiment.

Art. 728VII. Acquist
tras giudida

¹ Tgi che posseda ina chaussa estra movibla en buna fai, nuninterruttamain ed incontestablamain durant 5 onns, daventa proprietari da quella tras giudida.

^{1bis} En cas d'animals che vegnan tegnids en il sectur chasan e che na vegnan betg tegnids per intents da facultad u per intents da gudogn, importa il termin 2 mais.⁵⁸¹

⁵⁸¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806).

¹ter Cun resalva d'excepziuns legalas importa il termin da l'acquist tras giudida per bains culturals en il senn da l'artitgel 2 alinea 1 da la Lescha federala dals 20 da zercladur 2003⁵⁸² davart il transferiment da bains culturals 30 onns.⁵⁸³

² Ina perdita nunvoluntaria dal possess n'interrumpa betg l'acquist tras giudida, sch'il possessur reacquista la chaussa entaifer 1 onn ubain tras in plant ch'è vegni inoltrà entaifer quest temp.

³ Per calcular ils termins, per interromper e per suspender l'acquist tras giudida vegnan applitgadas correspondentamain las prescripziuns davart la surannaziun da pretensiuns.

Art. 729

C. Perdita

La proprietad mobigliara na finescha betg cun la perdita dal possess, mabain pir cur ch'il proprietari desista da ses dretg ubain cur ch'in auter acquista la proprietad.

Segunda partizun: Ils dretgs reals limitads

Ventginavel titel: Las servituts e las grevezzas funsilas

Emprim chapitel: Las servituts funsilas

Art. 730

A. Object

¹ In bain immobigliar po vegnir engrevgià a favur d'in auter bain immobigliar da maniera che ses proprietari sto tolerar tschertas interenziuns dal proprietari da quest auter bain immobigliar u desister d'exequir tscherts da ses dretgs da proprietad a favur da quel.

² In'obligaziun da far insatge po vegnir colliada mo accessoricamain cun la servitut funsila. Per l'acquistader dal bain immobigliar dominant u engrevgià è ina tala obligaziun mo lianta, sch'ella resulta d'ina inscripziun en il register funsil.⁵⁸⁴

Art. 731

B. Constituziun ed extincziun
I. Constituziun
1. Inscripziun

¹ Per constituir ina servitut funsila dovri ina inscripziun en il register funsil.

² Per l'acquist e per l'inscripziun valan las disposiziuns davart la proprietad funsila, nun che quai saja reglà autramain.

⁵⁸² SR 444.1

⁵⁸³ Integrà tras l'art. 32 cifra 1 da la LF dals 20 da zer. 2003 davart il transferiment da bains culturals, en vigur dapi il 1. da zer. 2005 (AS 2005 1869; BBI 2002 535).

⁵⁸⁴ Versiun tenor la cifra 11 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

³ L'acquist tras giudida è pussaivel mo sin donn e cust da bains immobigliars, dals quals la proprietad po vegnir acquistada da medema maniera.

Art. 732⁵⁸⁵

2. Act giuridic ¹ L'act giuridic per constituir ina servitut funsila è mo valaivel, sch'el è vegnì fatg tras ina documentaziun publica.

² Sche l'execuziun d'ina servitut sa restrenscha ad ina part dal bain immobigliar, sto il lieu da l'execuziun esser preschentà graphicamain en in extract dal plan dal register funsil, sche la situaziun locala n'è betg definida cun ina precisium suffizienta.

Art. 733

3. Servitut sin l'agen bain immobigliar ¹ Il proprietari po constituir sin ses bain immobigliar ina servitut a favur d'in auter da ses agens bains immobigliars.

Art. 734

II. Extincziun ¹ Mintga servitut funsila extingua tras l'annulaziun da l'inscripziun sco er tras la perdita totala dal bain immobigliar engrevgià u dominant.

Art. 735

2. Reuniun dals bains immobigliars ¹ Sch'il bain immobigliar dominant ed il bain immobigliar engrevgià vegnan en ils medems mauns, po il proprietari laschar annullar la servitut.

² Uschè ditg che la servitut n'è betg annullada, exista ella vinavant sco dretg real.

Art. 736

3. Tras la dretgira ¹ Sch'ina servitut ha pers tut l'interess per il bain immobigliar dominant, po il proprietari engrevgià pretender ch'ella vegnia annullada.

² Sch'il giudider ha bain anc in interess, ma sche quest interess è da fitg pitschna impurtanza en cumparegliaziun cun la grevezza, po la servitut vegnir annullada u reducida cunter ina indemnizaziun.

⁵⁸⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

Art. 737

C. Cuntegn
I. Dimensiun
1. En general

¹ Il giudider ha il dretg da far tut quai ch'è necessari per mantegnair e per far diever da la servitut.

² El è dentant obligà da far diever da ses dretg cun il quità il meglier pussaivel.

³ Il proprietari engrevgià na dastga far nagut che impediss u engrevgiass il diever da la servitut.

Art. 738

2. Tenor
l'inscripziun

¹ Uschenavant ch'ils dretgs e las obligaziuns resultan cleramain da l'inscripziun, è quella decisiva per il cuntegn da la servitut.

² En il rom da l'inscripziun po il cuntegn da la servitut resultar da ses motiv d'acquist u da la moda e maniera, co ch'igl è vegnì fatg diever da la servitut en buna fai durant in temp pli lung, senza vegnir contestada.

Art. 739

3. En cas da
novs basegns

Novs basegns dal bain immobigliar dominant na legitimeschan betg d'augmentar la grevezza da la servitut.

Art. 740

4. Tenor il dretg
chantunal e tenor
l'isanza locala

Il cuntegn dals dretgs da passadi, sco trutgs, sendas, vias charrablas, vias champestras, vias d'enviern, vias da guaud, plinavant dals dretgs da pasculaziun, da tagliar laina, da bavrà, da sauar e da dretgs sumegliants vegn determinà tras il dretg chantunal e tras l'isanza locala, uschenavant che quests dretgs n'èn betg reglads en il cas singul.

Art. 740^a⁵⁸⁶

5. En cas da
plirs autorisads

¹ Sche plirs autorisads èn participads vi d'in indriz cuminaivel sin basa da la medema servitut e sche nagut auter n'è fixà, èn applitgables tenor il senn las regulaziuns che valan per cumproprietaris.

² Il dretg da sortir da la cuminanza cun renunziar a la servitut po vegnir exclus per maximalmain 30 onns tras ina cunvegna stabilida en la furma prevista en il contract da servitut. La cunvegna po vegnir prenotada en il register funsil.

⁵⁸⁶ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 741

II. Grevezza da mantegniment

¹ Sch'in indriz è necessari per far diever da la servitut, èsi chaussa dal giuidider da mantegnair quest indriz.

² Sche l'indriz serva er als interess dal proprietari engrevgià, han tuts dus da procurar per il mantegniment en proporziun da lur interess. Ina curvegna divergenta è lianta per l'acquistader dal bain immobigliar dominant e per l'acquistader dal bain immobigliar engrevgià, sch'ella resulta dals mussaments dal register funsil.⁵⁸⁷

Art. 742

III. Dischlocaziun da la servitut⁵⁸⁸

¹ Sche mo ina part dal bain immobigliar vegn duvrada per far diever da la servitut funsila, po il proprietari engrevgià pretender – uschenavant ch'el cumprova in interess e surpiglia ils custs – che la servitut vegnia dischlocada en in lieu che n'è betg main adattà per il giuidider.

² El ha il dretg da far quai, er sch'il lieu da la servitut è vegnì determinà en il register funsil.

³ ...⁵⁸⁹

Art. 743⁵⁹⁰

IV. Partiziun d'in bain immobigliar

¹ Sch'il bain immobigliar dominant u il bain immobigliar engrevgià vegn repartì, resta la servitut sin tut las parts.

² Sche l'execuziun da la servitut sa restrenscha tenor ils mussaments u tenor las circumstanzas sin singulas parts, sto la servitut vegnir annullada per las parts betg pertutgadas.

³ La procedura da rectificaziun sa drizza tenor las prescripziuns davart l'annullaziun e davart la midada da las inscripziuns en il register funsil.

Art. 744⁵⁹¹

⁵⁸⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BB1 **2007** 5283).

⁵⁸⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BB1 **2007** 5283).

⁵⁸⁹ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BB1 **2007** 5283).

⁵⁹⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BB1 **2007** 5283).

⁵⁹¹ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BB1 **2007** 5283).

Segund chapitel: La giudida ed autras servituts

Art. 745

A. Giudida
I. Object

¹ La giudida po vegnir constituida vi da chaussas moviblas, vi da bains immobigliars, vi da dretgs u vi d'ina facultad.

² Ella surdat al giudider il dretg da giudair cumplainamain la chaussa, nun che quai saja disponi autramain.

³ La giudida d'in bain immobigliar po vegnir limitada ad ina tscherta part d'in edifizii u dal bain immobigliar.⁵⁹²

Art. 746

II. Constituziun
1. En general

¹ En cas da chaussas moviblas u da pretensiuns vegn ina giudida constituida tras il transferiment a l'acquistader, en cas da bains immobigliars tras l'inscripziun en il register funsil.

² Per l'acquist en cas da chaussas moviblas e da bains immobigliars sco er per l'inscripziun valan las disposiziuns davart la proprietad, nun che quai saja reglà autramain.

Art. 747⁵⁹³

2. ...

Art. 748

III. Extincziun
1. Motivs

¹ La giudida extingua tras l'extincziun cumpletta da sia chaussa ed en cas da bains immobigliars ultra da quai tras l'annullaziun da l'inscripziun ch'è stada necessaria per constituer la giudida.

² Auters motivs d'extincziun, sco scadenza dal termin, renunzia u mort dal giudider, dattan – en cas da bains immobigliars – al proprietari mo il dretg da laschar annullar l'inscripziun.

³ La giudida legala finescha, cur che ses motiv seroda.

Art. 749

2. Durada

¹ La giudida finescha cun la mort dal giudider e per personas giuridicas cun lur dissoluziun.

² Per talas po ella dentant durar maximalmain 100 onns.

⁵⁹² Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da zer. 2003, en vigur dapi il 1. da schan. 2004 (AS 2003 4121; BBI 2002 4721).

⁵⁹³ Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, cun effect dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122; BBI 1979 II 1191).

Art. 750

3. Remplazzament en cas d'extincziun

- ¹ Il proprietari n'è betg obligà da restabiler la chaussa extinguida.
- ² Sch'el restabilescha la chaussa, vegn er restabilda la giudida.
- ³ Sche la chaussa extinguida vegn remplazzada, sco en cas da l'expropriaziun e da l'assicuranza, cuntinuescha la giudida vi da la chaussa remplazzada.

Art. 751

4. Restituziun
a. Obligaziun

Cur che la giudida è a fin, ha il possessur da restituir la chaussa al proprietari.

Art. 752

b. Responsabladad

- ¹ Il giudider è responsabel per l'extincziun e per la valur reducida da la chaussa, nun ch'el cumprovia che quest donn saja entrà senza sia culpa.
- ² El sto remplazzar las chaussas ch'el ha consumà senza esser stà autorisà.
- ³ El na sto betg remplazzar la valur reducida da las chaussas, sche quella è vegnida chaschunada tras il diever normal da la chaussa.

Art. 753

c. Spesas

- ¹ Sch'il giudider ha fatg spesas u renovaziuns senza ch'el fiss stà obligà, po el pretender ina indemnizaziun a chaschun da la restituziun, sco in administratur senza mandat.
- ² El po prender davent indrizs ch'el ha installà, sch'il proprietari na vul betg indemnisar quels; el è dentant obligà da restabiler il stadi anteriur.

Art. 754

5. Surannaziun dals dretgs d'indemnisaziun

Ils dretgs dal proprietari da vegnir indemnissà per midadas u per reducciuns da la valur da la chaussa sco er ils dretgs dal giudider da vegnir indemnissà per spesas u da prender davent indrizs, suranneschan in omn sunter il di che la chaussa è vegnida restituida.

Art. 755

IV. Cuntegn
1. Dretgs dal giudider
a. En general

- ¹ Il giudider ha il dretg da posseder, da duvrar e da giudair la chaussa.
- ² El procura per l'administraziun da la chaussa.
- ³ Faschond diever da quest dretg sto el proceder tenor las reglas d'ina buna administraziun.

Art. 756

- b. Fritgs natirals
- 1 Fritgs natirals appartegnan al giudider, sch'els èn vegnids madirs durant il temp da giudida.
 - 2 Tgi che ha cultivà in er, ha il dretg che sias spesas vegnian indemnisadas adequatamain da quel che survegn ils fritgs madirs; l'indemnisa-ziun na dastga dentant betg surpassar la valur dals fritgs madirs.
 - 3 Parts integralas che n'èn ni products ni fritgs restan tar il proprietari da la chaussa.

Art. 757

- c. Tschains
- Tschains da chapitals da giudida ed autras prestaziuns periodicas appartegnan al giudider a partir da quel di che ses dretg cumenza, fin a quel di ch'il dretg finescha, er sch'els ston vegnir pajajds pir pli tard.

Art. 758

- d. Trans-feribilitad
- 1 Il dretg da giudida po vegnir transferì ad ina terza persuna, nun ch'i sa tractia d'in dretg strictamain persunal.
 - 2 Il proprietari ha il dretg da far valair ses dretgs directamain vers la terza persuna.

Art. 759

2. Dretgs dal proprietari
- a. Surveglianza
- Il proprietari po far protesta cunter mintga diever illegal e cunter mintga diever che na correspunda betg a la natira da la chaussa.

Art. 760

- b. Garanzia
- 1 Il proprietari ha il dretg da pretender ina garanzia dal giudider, uschespert ch'el po cumprovar ina periclitaziun da ses dretgs.
 - 2 Senza questa cumprova e gia avant la surdada da la chaussa po el pretender ina garanzia, sche chaussas consumablas u sche vaglias èn l'object da la giudida.
 - 3 Per garantir las vaglias basti da deponer quellas.

Art. 761

- c. Garanzia en cas da donaziuns e da giudida legala
- 1 Il dretg da garanzia n'exista betg vers quel che ha regalà la chaussa al proprietari cun sa resalvar la giudida da quella.
 - 2 En cas da la giudida legala è il dretg da garanzia suttemess a las disposiziuns spezialas da la relaziun giuridica respectiva.

Art. 762

d. Conseguenza
da la mancanza
da la garanzia

Sch'il giudider na presta betg la garanzia entaifer il termin adequat fixà per quest intent u sch'el na desista betg da far illegalmain diever da la chaussa malgrà la protesta dal proprietari, al sto la dretgira retrair ad interim il possess da la chaussa ed ordinar ina curatella.

Art. 763

3. Obligaziun
d'inventarisar

Il proprietari ed il giudider han il dretg da pretender da tut temp ch'i vegnia fatg in inventari public da las chaussas da la giudida sin custs cuminaivels.

Art. 764

4. Obligaziun
dal giudider
a. Mantegniment
da la chaussa

¹ Il giudider ha da mantegnair la substanza da la chaussa ed ha da far da sai anor meglieraziuns e renovaziuns che appartegnan al mantegniment ordinari.

² Sche lavurs e mesiras pli impurtantas daventan necessarias per mantegnair la chaussa, sto il giudider infurmar il proprietari e tolerar las lavurs e las mesiras.

³ Sch'il proprietari n'interprenda betg il necessari, po il giudider prender sez las mesiras necessarias sin donn e cust dal proprietari.

Art. 765

b. Spesas dal
mantegniment
e dal diever

¹ Las spesas per il mantegniment ordinari e per l'administraziun da la chaussa, ils tschains per ils debits da chapital ch'engrevgeschan la chaussa sco er las taglias e las taxas vegnan surpigliadas dal giudider en proporziun cun la durada da ses dretg.

² Sche las taglias e las taxas vegnan incassadas tar il proprietari, al sto il giudider indemnizar en la medema dimensiun.

³ Tut las autras grevzas porta il proprietari; el dastga dentant duvrrar chaussas da la giudida per quest intent, sch'il giudider n'al paja betg – sin dumonda – anticipadamain e gratuitamain ils meds finansials necessaris.

Art. 766

c. Tschains en
cas da giudida
d'ina facultad

Sch'ina facultad è suttamessa a la giudida, sto il giudider tschainsir ils debits da chapital; sche las circumstanzas giustifitgeschan dentant quai, po el pretender da vegnir deliberà da questa obligaziun tras quai che la giudida vegn restrenschilda sin il surpli da las valurs da facultad che resta suenter avair pajà ils debits.

Art. 767

- d. Assicuranza
- 1 Il giudider sto assicurar la chaussa a favur dal proprietari cunter fieu e cunter auters privels, uschenavant che questa assicuranza vegn quintada – tenor l'isanza locala – tar las obligaziuns d'ina buna administraziun.
 - 2 En quest cas ston las premias d'assicuranza vegnir surpigliadas dal giudider per la durada da sia giudida; quai vala er, sch'ina chaussa gia assicurada vegn suttamessa a la giudida.

Art. 768

- V. Cas spezial
1. Bains immobigliars
a. Fritgs
- 1 Il giudider d'in bain immobigliar sto guardar che la moda e maniera da la giudida n'exploteschia betg il bain immobigliar sur la mesira ordinaria.
 - 2 Ils fritgs ch'èn vegnids racoltads sur questa mesira appartegnan al proprietari.

Art. 769

- b. Destinaziun economica
- 1 Vi da la destinaziun economica dal bain immobigliar na dastga il giudider far naginas midadas che han in dischavantatg considerabel per il proprietari.
 - 2 La chaussa sezza na dastga el ni transfurmar ni midar essenzialmain.
 - 3 Novas chavas da crappa, da marna, da turba e chavas sumegliantas dastga el explotar mo, suenter ch'el ha infurmà il proprietari, e mo sut la premissa che la destinaziun economica dal bain immobigliar na vegnia betg midada essenzialmain qua tras.

Art. 770

- c. Gnaud
- 1 Il giudider d'in gnaud po giudair quel en il rom d'in plan d'utilisaziun ordinari.
 - 2 Tant il proprietari sco er il giudider pon pretender ch'il gnaud vegnia giudì tenor in plan che tegna quint da lur dretgs.
 - 3 Sch'il gnaud vegn explotà considerablamain sur la mesira en consequenza da stemprà, da navadas, d'incendi, d'invasiun d'insects u per auters motivs, sto l'explotaziun vegnir reducida per reparar successivamain il donn u sto il plan d'utilisaziun vegnir adattà a las novas relaziuns; il retgav da l'explotaziun sur la mesira sto dentant vegnir investi uschia ch'el porta tschains e serva a gulivar la perdita.

- Art. 771**
- d. Minieras
- Las disposiziuns davart la giudida dals guauds vegnan applitgadas analogamain per la giudida da chaussas, da las qualas l'utilisaziun consista en l'exploraziun da parts integralas dal terren, sco en spezial da minieras.
- Art. 772**
2. Chaussas consumablas e stimadas
- ¹ Il giudider daventa proprietari da chaussas consumablas, nun che quai saja disponì autramain; el sto dentant indemnisar la valur che las chaussas avevan al cumenzament da la giudida.
- ² Sche outras chaussas moviblas vegnan surdadas sin basa d'ina stimaziun, po il giudider disponer libramain da talas, nun che quai saja disponì autramain; sch'el fa diever da quest dretg, sto el dentant indemnisar la valur da las chaussas.
- ³ Installaziuns agriculas, scossas, magasins e chaussas sumegliantas pon vegnir indemnissads tras chaussas da la medema spezia e da la medema qualidad.
- Art. 773**
3. Pretensiuns
a. Cuntegn
- ¹ Il giudider da pretensiuns po incassar il retgav da quellas.
- ² Disditgas al debitor sco er disposiziuns davart vaglias ston vegnir fatgas dal creditur e dal giudider; disditgas dal debitor ston vegnir fatgas vers il creditur e vers il giudider.
- ³ Il creditur ed il giudider han il dretg da pretendere in da l'auter il consentiment a las mesiras che appartegnan ad ina buna administraziun, en cas che la prestaziun è periclitada.
- Art. 774**
- b. Restituziun e reinvestiziun
- ¹ Sch'il debitor n'è betg autorisà da far la restituziun al creditur u al giudider, ha el ubain da pajar a tuts dus cuminaivlamain ubain da deponer la prestaziun.
- ² La chaussa da la prestaziun, sco en spezial il chapital restitui, è sutta-messa a la giudida.
- ³ Tant il creditur sco er il giudider pon pretendere ch'ils chapitals vegnian investids en moda segira ed uschia ch'els portan tschains.
- Art. 775**
- c. Dretg sin cessiun
- ¹ Entaifer 3 mais suenter il cumenzament da la giudida ha il giudider il dretg da pretendere la cessiun da las pretensiuns e da las vaglias ch'èn sutta-messas a sia giudida.

² Sche la cessiun ha lieu, sto el star bun vers il vegl creditor per la valur che las pretensiuns e las vaglias avevan il mument da la cessiun e pajar ina garanzia fin a quest import, nun ch'i vegnia desisti da quai.

³ Sch'i na vegn betg desisti d'ina garanzia, ha il transferiment lieu pir cun la prestaziun da la garanzia.

Art. 776

B. Dretg d'abitar
I. En general

¹ Il dretg d'abitar consista da l'autorisaziun d'abitar en in edifiziu u en ina part d'in edifizii.

² El è intransferibel ed inertabel.

³ El è suttaless a las disposiziuns da la giudida, nun che la lescha disponia autramain.

Art. 777

II. Cuntegn dal
dretg d'abitar

¹ Il dretg d'abitar vegn fixà en general tenor ils basegns persunals dal giudider.

² Il giudider dastga dentant recepir en l'abitaziun ses confamigliars e ses cunabitants, nun ch'il dretg saja limità expressivamain a sia persuna.

³ Sch'il dretg d'abitar è limità ad ina part d'in edifizii, po il giudider far cundiever dals indrizz ch'èn destinads al diever cuminaivel.

Art. 778

III. Grevezzas

¹ Sch'il giudider ha in dretg d'abitar exclusiv, porta el las grevezzas dal mantegniment ordinari.

² Sch'el ha mo in dretg da cundiever, sto il proprietari purtar ils custs da mantegniment.

Art. 779

C. Dretg da
construcziun
I. Object ed
inscripziun en il
register funsil⁵⁹⁴

¹ In bain immobigliar po vegnir engrevgià cun ina servitut ch'insatgi survegnia il dretg da construir u da mantegnair in edifizii sur u sut terra.

² Quest dretg è transferibel ed ertabel, nun che quai saja vegnì reglà autramain.

⁵⁹⁴ Versiun da la marginala tenor la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

³ Sch'il dretg da construcziun è independent e permanent, po el vegnir inscrit en il register funsil sco bain immobigliar.

Art. 779a⁵⁹⁵

II. Act giuridic

¹ L'act giuridic per constituer in dretg da construcziun è mo valaivel, sch'el è vegni fatg tras ina documentaziun publica.

² Sch'il tshains dal dretg da construcziun ed eventualas autras disposiziuns contractualas duain vegnir prenotadas en il register funsil, èn els mo valaivels, sche la prenotaziun è vegnida fatga tras ina documentaziun publica.

Art. 779b⁵⁹⁶

III. Cuntegn, dimensiun e prenotaziun⁵⁹⁷

¹ Las disposiziuns contractualas davart il cuntegn e davart la dimensiun dal dretg da construcziun, sco en spezial davart la situaziun, davart la structura, davart l'extensiu e davart l'intent dals edifizis sco er davart l'utilisaziun da surfatschas betg surbajegiadas che vegnan duvradas per exequir il dretg da construcziun èn liantas per mintga persuna che acquista il dretg da construcziun ed il bain immobigliar engrevgià.

² Ulteriuras disposiziuns contractualas pon vegnir prenotadas en il register funsil, sche las partidas fixeschan quai uschia.⁵⁹⁸

Art. 779c⁵⁹⁹

IV. Conse-
quenzas da
la scadenza
1. Return al
propriari

Sch'il dretg da construcziun extingua, van ils edifizis existents al propriari dal bain immobigliar e daventan parts integralas da quest bain immobigliar.

⁵⁹⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969), versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵⁹⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

⁵⁹⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵⁹⁸ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵⁹⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

Art. 779^d600

2. Indemnisaziun 1 Per ils edifizis che returnan ad el, ha il proprietari dal bain immobiliari da prestar ina indemnisaziun adequata al giudider vertent dal dretg da construcziun; questa indemnisaziun è dentant ina garanzia per las pretensiuns existentas dals crediturs, als quals il dretg da construcziun era impegnà; perquai na dastga ella betg vegnir pajada senza lur consentiment al giudider dal dretg da construcziun da fin ussa.

2 Sche l'indemnisaziun na vegn ni pajada ni garantida, po il giudider vertent dal dretg da construcziun u in creditur, al qual il dretg da construcziun era impegnà, pretender ch'i vegnia inscrit – empè dal dretg da construcziun annullà – in dretg da pegn immobiliare dal medem rang per segirar la pretensiun d'indemnisaziun.

3 L'inscripziun sto vegnir fatga il pli tard 3 mais suenter l'extincziun dal dretg da construcziun.

Art. 779^e601**Art. 779^f602**

V. Return anticipà al proprietari
1. Premissas

Sch'il giudider vertent dal dretg da construcziun surpassa gravantamain ses dretg real u violescha gravantamain obligaziuns contractuales, po il proprietari dal bain immobiliare procurar per il return anticipà, pretendend ch'il dretg da construcziun vegnia transferi ad el cun tut ils dretgs e cun tut las grevezzas.

Art. 779^g603

2. Execuziun dal dretg da return al proprietari

1 Il dretg da return al proprietari po vegnir exequi mo, sch'i vegn prestada ina indemnisaziun adequata per ils edifizis returnants; per calcular questa indemnisaziun po il cumportament culpaivel dal giudider dal dretg da construcziun vegnir resguardà sco motiv da reducziun.

2 Il dretg da construcziun vegn transferi sin il proprietari dal bain immobiliare pir, cur che l'indemnisaziun è pajada u garantida.

600 Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBI 1963 I 969).

601 Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965 (AS 1965 445; BBI 1963 I 969). Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

602 Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBI 1963 I 969).

603 Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBI 1963 I 969).

Art. 779^h⁶⁰⁴

3. Auters cas d'applicaziun

Las prescripziuns davart l'execuziun dal dretg da return al proprietari en applitgables per mintga dretg ch'il proprietari dal bain immobigliar ha resalvà per abolir u per retransferir anticipadamain il dretg da construcziun, en cas ch'il giudider dal dretg da construcziun violescha sias obligaziuns.

Art. 779ⁱ⁶⁰⁵

VI. Garanzia per il tschains dal dretg da construcziun
1. Dretg da constituir in dretg da pegn

¹ Per segirar il tschains dal dretg da construcziun è il proprietari dal bain immobigliar autorisà vers mintga giudider dal dretg da construcziun da constituir in dretg da pegn da maximalmain trais prestaziuns annualas sin il dretg da construcziun inscrit en il register funsil.

² Sche la cuntraprestaziun n'è betg fixada en prestaziuns annualas egualas, po il dretg da pegn legal vegnir constitui per l'import che represchenta trais prestaziuns annualas, sche la cuntraprestaziun vegniss repartida egualmain.

Art. 779^k⁶⁰⁶

2. Inscriziun

¹ Il dretg da pegn po vegnir inscrit da tut temp uschè ditg ch'il dretg da construcziun exista, ed el na vegn betg annullà en cas d'ina utilisaziun sfurzada.

² Dal rest è applitgables tenor il senn las disposiziuns davart la constituziun d'in dretg da pegn da mastergnants da construcziun.

Art. 779^l⁶⁰⁷

VII. Durada maximala

¹ Il dretg da construcziun po vegnir constitui sco dretg independent per ina durada da maximalmain 100 onns.

² En la furma prescritta per la constituziun po el vegnir prolungà da tut temp per ina nova durada da maximalmain 100 onns; in'obligaziun surpigliada precedentamain per quest intent n'è dentant betg lianta.

Art. 780

D. Dretg da funtauna

¹ Il dretg sin ina funtauna d'in bain immobigliar ester engrevgescha quest bain immobigliar cun la servitut da laschar prender e manar davent l'aua da questa funtauna.

⁶⁰⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

⁶⁰⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

⁶⁰⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

⁶⁰⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

² Quest dretg è transferibel ed ertabel, nun che quai saja vegnì reglà autramain.

³ Sch'il dretg da funtauna è independent e permanent, po el vegnir inscrit en il register funsil sco bain immobigliar.

Art. 781

E. Autras servituts

¹ In bain immobigliar po vegnir engrevgià cun servituts d'in auter cuntegn a favur da mintga persuna u communitad, uschenavant che quest bain immobigliar po servir ad insatgi per in tschert diever, sco per exercizis da tir u per passadi.

² Sch'i n'è betg vegnì reglà autramain, èn questas servituts intransferiblas, e lur cuntegn sa drizza tenor ils basegns ordinaris dals giudiders.

³ Dal rest èn ellas suttamessas a las disposiziuns davart las servituts funsilas.

Art. 781^a⁶⁰⁸

F. Mesiras giudizialas

Per giudiders d'ina servitut inscrits en il register funsil valan tenor il senn las disposiziuns davart las mesiras giudizialas en cas ch'il proprietari è nunchattabel u sch'i mancan ils organs prescrits d'ina persuna giuridica u d'in auter subject giuridic.

Terz chapitel: Las grevezas funsilas

Art. 782

A. Object

¹ La grevezza funsila oblighescha il proprietari actual d'in bain immobigliar da far ina prestaziun a favur d'in giudider; per questa prestaziun sto el star bun sulettamain cun il bain immobigliar.

² Sco giudider po vegnir designà il proprietari actual d'in auter bain immobigliar.

³ Cun resalva da las grevezas funsilas da dretg public dastga ina grevezza funsila mo cuntegnair ina prestaziun che resulta da la natira economica dal bain immobigliar engrevgià u ch'è destinada als basegns economics d'in bain immobigliar dominant.⁶⁰⁹

⁶⁰⁸ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁶⁰⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 783

B. Constituziun ed extincziun
I. Constituziun
1. Inscriziun e moda d'acquist

¹ Per constituir ina grevezza funsila dovri ina inscripziun en il register funsil.

² L'inscripziun sto inditgar in tshert import en munaida naziunala sco sia valur totala; en cas da prestaziuns periodicas correspunda quest import – cun resalva d'ina outra cunvegna – a ventg prestaziuns annualas.

³ Per l'acquist e per l'inscripziun valan las disposiziuns davart la proprietad funsila, nun che quai saja reglà autramain.

Art. 784⁶¹⁰

2. Grevezzas funsilas da dretg public

Per la constituziun da las grevezzas funsilas da dretg public e per lur effect envers terzas persunas da buna fai èn applitgablas tenor il senn las disposiziuns davart il dretg da pegn legal dal dretg chantunal.

Art. 785⁶¹¹**Art. 786**

II. Extincziun
1. En general

¹ La grevezza funsila extingua tras l'annullaziun da l'inscripziun sco er tras la perdita totala dal bain immobigliar engrevgià.

² La renunzia, la deliberaziun u auters motivs d'extincziun dattan al proprietari engrevgià il dretg da pretender dal giudider che l'inscripziun vegnia annullada.

Art. 787

2. Deliberaziun
a. Tras il creditur

¹ Il creditur po pretender la deliberaziun da la grevezza funsila sin basa d'ina cunvegna e plinavant:⁶¹²

1.⁶¹³ sch'il bain immobigliar engrevgià vegn parti ed el n'accepta betg il spustament dal debit sin las differentas parts.

2. sch'il proprietari reducescha la valur dal bain immobigliar senza porscher autras garanzias sco indemnizaziun;

⁶¹⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BB1 **2007** 5283).

⁶¹¹ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BB1 **2007** 5283).

⁶¹² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BB1 **2007** 5283).

⁶¹³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BB1 **2007** 5283).

3. sch'il debitur è en retard cun trais prestaziuns annualas.

² Sch'il creditor pretenda la deliberaziun pervia da la partiziun dal bain immobigliar, sto el disdir – observond in termin dad 1 onn – la grevezza funsila entaifer 1 mais suenter ch'il spustament ha survegni vigur legala.⁶¹⁴

Art. 788

b. Tras il debitur ¹ Il debitur po pretender la deliberaziun sin basa d'ina convegna e plinavant:

1. sch'il giudider n'observa betg il contract davart la constituziun da la grevezza funsila;
2. 30 onns suenter la constituziun da la grevezza funsila, e quai er, sch'igl era vegnida fixada ina durada pli lunga u perpetna.

² Sche la deliberaziun ha lieu suenter 30 onns, sto ella vegnir disditga en mintga cas 1 onn ordavant.

³ Questa deliberaziun è esclusa, sche la grevezza funsila è colliada cun in'atra servitut funsila da durada perpetna.

Art. 789

c. Pretsch da deliberaziun

La deliberaziun ha lieu per l'import ch'è inscrit en il register funsil sco valur totala da la grevezza funsila, nun ch'i vegnia cumprovà che la grevezza funsila haja en realitad ina valur pli pitschna.

Art. 790

3. Surannaziun ¹ La grevezza funsila na surannescha betg.

² La singula prestaziun è suttamessa a la surannaziun a partir dal mument ch'ella daventa in debit persunal dal proprietari engrevgià.

Art. 791

C. Cuntegn
I. Dretg
dal creditor

¹ Il creditor da la grevezza funsila n'ha betg ina pretensiun persunala cunter il debitur, mabain mo il dretg da vegnir cuntentà per la valur dal bain immobigliar engrevgià.

⁶¹⁴ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

² La singula prestaziun daventa dentant in debit persunal 3 onns suentar ch'ella è scadida, e per quest debit persunal na sto il bain immobigliar betg pli star bun.

Art. 792

II. Obligaziun dal debitur

¹ Sch'il bain immobigliar mida proprietari, daventa l'acquistader senz'auter debitur da la grevezza funsila.

² Sch'il bain immobigliar vegn partì, daventan ils proprietaris da las parts ils debiturs da la grevezza funsila. Il debit vegn repartì sin las parts tenor las disposiziuns davart l'ipoteca.⁶¹⁵

Ventgadesavel titel: Il pegn immobigliar

Emprim chapitel: Disposiziuns generalas

Art. 793

A. Premissas
I. Spezias

¹ Il pegn immobigliar vegn constituì en furma d'ina ipoteca u d'ina brev ipotecara.⁶¹⁶

² En in'autra furma na po il pegn immobigliar betg vegnir constituì.

Art. 794

II. Furma da la pretensiu
1. Import

¹ Tar la constituziun dal pegn immobigliar sto l'import da la pretensiu vegnir inditgà en mintga cas en munaida naziunala.

² Sch'i sa tracta d'ina obligaziun da valor nundeterminada, sto vegnir inditgada ina summa maximala, fin a la quala il bain immobigliar sto star bun per tut las pretensiuns dal creditor.

Art. 795

2. Tschains

¹ Las partidas pon sa convegnir libramain davart il tschains, observond ils limits fixads per cumbatter tschains abusivs.

² La legislaziun chantunala po fixar il tschains maximal che dastga vegnir stabli per pretensiuns ch'èn garantidas tras pegns immobigliars.

⁶¹⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁶¹⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

Art. 796

III. Bain
immobigliar
1. Bains
impegnabels

1 Il pegn immobigliar po vegnir constituì mo sin bains immobigliars ch'èn inscrits en il register funsil.

2 Ils chantuns pon scumandar u suttametter a prescripziuns spezialas l'impegnaziun da terren e da funs public, d'alps u da pastgiras ch'èn proprietad da corporaziuns sco er ils dretgs da giudida ch'èn colliads cun quai.

Art. 797

2. Designaziun
a. En cas d'in
sulet bain
immobigliar

1 Il bain immobigliar impegnà sto vegnir designà cleramain tar la constituiun dal pegn immobigliar.

2 Parts d'in bain immobigliar na pon betg vegnir impegnadas avant che sia partiziun è inscritta en il register funsil.

Art. 798

b. En cas da
plirs bains
immobigliars

1 Plirs bains immobigliars pon vegnir impegnads per la medema pretensiun, sch'els appartegnan al medem proprietari u a cundebiturs solidarics.

2 En tut ils auters cas, nua che plirs bains immobigliars vegnan impegnads per la medema pretensiun, sto mintgin vegnir engrevgià cun ina part determinada da la pretensiun.

3 Questas parts sa drizzan tenor la valur dals singuls bains immobigliars, nun ch'i saja vegni reglà autramain.

Art. 798^a617

3. Bains
immobigliars
agriculs

Per impegnar bains immobigliars agriculs vala ultra da quai la Lescha federala dals 4 d'october 1991⁶¹⁸ davart il dretg funsil puril.

Art. 799

B. Constituziun
ed extinceziun
I. Constituziun
1. Inscriziun

1 Il pegn immobigliar vegn constituì cun l'inscripziun en il register funsil, cun resalva da las excepziuns fixadas da la lescha.

2 L'act giuridic per constituer in pegn immobigliar è mo valaivel, sch'el è vegni fatg tras ina documentaziun publica.⁶¹⁹

617 Integrà tras l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1410; BBI 1988 III 953).

618 SR 211.412.11

619 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

2. En cas da proprietad cuminaivla

Art. 800

¹ Sch'in bain immobigliar è en cumproprietad da plirs, po mintgin da quels impegnar sia part.

² Sch'in bain immobigliar è en proprietad cuminaivla, po el vegnir impegnà mo en sia totalitad ed en num da tut ils proprietaris.

Art. 801

II. Extincenziun

¹ Il pegn immobigliar extingua tras l'annulaziun da l'inscripziun sco er tras la perdita totala dal bain immobigliar.

² La perdita dal bain immobigliar en consequenza d'ina expropriaziun vegn reglada dal dretg d'expropriaziun da la Confederaziun e dals chantuns.

Art. 802

III. En cas d'ina arrundaziun dal terren

1. Transferiment dals dretgs da pegn

¹ En cas d'arrundaziun dal terren che vegnan exequidas en cooperaziun u sut la surveglianza d'autoritads publicas vegnan ils dretgs da pegn immobigliar, ch'existan per ils bains immobigliars che vegnan cedids, transferids sin ils bains immobigliars ch'èn vegnids attribuids da nov senza ch'els midian il rang vertent.

² Sch'in sulet bain immobigliar remplazza plirs singuls bains immobigliars ch'èn impegnads cun diversas pretensiuns u che n'èn betg impegnads tuts, ston ils dretgs da pegn immobigliar vegnir transferids sin l'entir nov bain immobigliar, mantegnend tant sco pussaivel il rang vertent.

Art. 803

2. Disditga tras il debitur

Il debitur po cumprar ora ils pegns immobigliars ch'èn constituids sin bains immobigliars e ch'èn cumpigliads en in'arrundaziun dal terren; el po far valair quest dretg il mument che questa fatschenta vegn exequida cun in termin da disditga da 3 mais.

Art. 804

3. Indemnisaziun en daners

¹ Sch'i vegn pajada ina indemnisaziun per bains immobigliars impegnads, sto l'import vegnir reparti sin ils crediturs tenor lur rang u, sch'els han il medem rang, tenor la grondezza da lur pretensiun.

² Senza il consentiment dals crediturs na dastga l'indemnisaziun betg vegnir pajada al debitur sez, uschespert ch'ella importa dapli che la ventgavla part da la pretensiun impegnada u uschespert ch'il nov bain immobigliar na porscha betg pli ina garanziauffizienta.

C. Effect
I. Dimensiun
da la garanzia
ipotecara

Art. 805

¹ Il pegn immobigliar engrevgescha il bain immobigliar cun tut sias parts integralas e cun tut sias parts accessoricas.

² Las chaussas ch'èn vegnidas designadas expressivamain sco parts accessoricas en l'act d'impegnaziun e ch'èn vegnidas remartgadas sco talas en il register funsil, sco maschinas ed il mobigliar d'in hotel, valan sco parts accessoricas, uschè ditg ch'i na vegn betg cumprovà ch'ellas na possian – tenor lescha – betg posseder questa qualitat.

³ Ils dretgs da terzas persunas vi da las parts accessoricas restan resalvads.

II. Tschains
da locaziun
e da fittanza

Art. 806

¹ Sch'il bain immobigliar impegnà è dà en locaziun u a fittanza, cumpiglia il pegn immobigliar er ils tschains da locaziun e da fittanza ch'èn s'accumulads dapi ch'il debitor ha pretendi la scussiun per realisar il pegn immobigliar u dapi ch'il concurs è vegnì declerà al debitor fin ch'il bain vegn realisà.

² Quest dretg da pegn immobigliar po vegnir fatg valair vers ils debitors dal tschains pir a partir dal mument ch'els èn vegnids orientads da la scussiun u ch'il concurs è stà publitgà.

³ Acts giuridics, tras ils quals il proprietari dispona da tschains da locaziun e da fittanza che n'èn anc betg scrudads, sco er l'impegnaziun da tals tras auters crediturs, n'han betg forza e vigur vers il creditur ipotecar che ha – avant ch'ils tschains scrodian – pretendi la scussiun per pudair realisar ses pegn.

III. Surannaziun

Art. 807

Las pretensiuns garantidas tras in pegn immobigliar ed inscittas en il register funsil na suranneschan betg.

IV. Mesiras
da precauziun
1. En cas da
reduziuns
da la valor
a. Scumond
ed agid a sasez

Art. 808

¹ Sch'il proprietari reducescha la valor da la chaussa impegnada, po il creditur dumandar da la dretgira ch'ella dettia il cumond da tralaschar mintga ulteriur act nuschaivel.

² Il creditur po vegnir autorisà da la dretgira da prender las mesiras adequatas; el po prender talas er senza autorisaziun, sch'i nascha in privel dal retard.

³ Per ils custs chaschunads qua tras po el pretender ina indemnaziun dal proprietari ed el posseda per quai in dretg da pegn vi dal bain immobiligiar. Quest dretg da pegn na sto betg vegnir inscrit en il register funsil ed ha la preferenza vers tut las autras grevezas inscrittas.⁶²⁰

⁴ Sche l'import dal dretg da pegn surpasa 1000 francs e sche quel na vegn betg inscrit en il register funsil entaifer 4 mais sunter la terminaziun da las mesiras, na po el betg vegnir fatg valair vers terzas personas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register funsil.⁶²¹

Art. 809

b. Garanzia, restabiliment, pajament en ratas

¹ Sche la valur dal bain immobiligiar è vegnida reducida, po il creditor pretender dal debitor che ses dretgs vegnian garantids u che la chaussa vegnia restabilida sco ch'ella era.

² Sch'i smanatscha il privel d'ina reduenziun da la valur, po el pretender la garanzia.

³ Sch'i na vegn betg satisfatg a la pretensiun entaifer in termin ch'è vegnì fixà da la dretgira, po il creditor pretender in pajament dal debit en ratas ch'è suffizient per satisfar a la garanzia.

Art. 810

2. Reducziun da la valur senza culpa dal proprietari

¹ Sche la valur dal bain immobiligiar è vegnida reducida senza ch'il proprietari saja la culpa, po il creditor pretender la garanzia u in pajament en ratas mo uschenavant ch'il proprietari è indemnisà per il donn.

² Il creditor ha dentant il dretg da pretender las mesiras necessarias per eliminar u per impedir la reduenziun da la valur. Per ils custs chaschunads na po el betg far star bun il proprietari persunalmain, el ha dentant il dretg d'in pegn immobiligiar. Quest dretg da pegn na sto betg vegnir inscrit en il register funsil ed ha la preferenza vers tut las autras grevezas inscrittas.⁶²²

⁶²⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁶²¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁶²² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

³ Sche l'import dal dretg da pegn surpassa 1000 francs e sche quel na vegn betg inscrit en il register funsil entaifer 4 mais sunter la terminaziun da las mesiras, na po el betg vegnir fatg valair vers terzas personas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register funsil.⁶²³

Art. 811

3. Alienaziun
da pitschnas
parcelas

Sch'il proprietari alienescha ina part dal bain immobigliar, che sto vegnir valità sin main che in ventgavel da la pretensiun impegnada, na po il creditur betg impedir che questa part vegnia deliberada dal pegn, uschespert ch'i vegn fatg in pajament en ratas proporziunal u uschespert ch'il rest dal bain immobigliar porscha anc ina garanzia suffizienta.

Art. 812

V. Ulteriuras
grevezzas

¹ Il proprietari na po betg desister en moda lianta dal dretg da sutta-metter il bain immobigliar impegnà ad ulteriuras grevezzas.

² Sch'i vegn – sunter ch'il pegn immobigliar è constituì – messa ina servitù u ina grevezza immobigliara sin il bain immobigliar, senza ch'il creditur haja dà ses consentiment, ha il pegn immobigliar la preferenza vers la grevezza posteriura, e quella vegn estinguida en il register funsil, sch'ella donnegescha il creditur en cas ch'il bain impegnà vegn realisà.

³ Tgi che ha il dretg da la servitù u da la grevezza immobigliara, po dentant pretender che lur valur vegnia pajada ad el or dal retgav da la realisaziun, avant ch'ins cuntentia crediturs registrads pir sunter.

Art. 813

VI. Post da pegn
1. Effects

¹ La garanzia furnida tras il pegn immobigliar è limitada al post da pegn ch'è vegnì inditgà tar l'inscripziun.

² Ils dretgs da pegn immobigliar pon vegnir constituìs en il segund rang u en in auter rang cun la cundiziun che l'inscripziun en il register funsil mantegna la precedenza per ina summa determinada.

Art. 814

2. Relaziun
tranter ils
posts da pegn

¹ Sch'in bain immobigliar è engrevgià cun pegns immobigliars da differents rangs, na po il creditur ipotecar dal rang suandant betg pretender da pudair s'avanzar al post ch'è daventà liber pervia da l'extincziun dal pegn immobigliar precedent.

⁶²³ Integrà tras la cifra I I da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

² En il lieu dal pegn extingüi poi vegnir constitüi in auter pegn immobigliar.

³ Cunvegna che dattan il dretg ad in creditur ipotecar da s'avanzar en il post d'in anteriur pegn immobigliar han mo alura in effect real, sch'ellas èn vegnidas prenotadas en il register funsil.

Art. 815

3. Posts da pegn libers

Sch'in pegn immobigliar è vegnì constitüi en in rang posteriur senza ch'i saja avant maun in rang precedent, u sch'in debitor n'ha betg disponì d'in titel ipotecar anteriur u sche la pretensiun anteriura n'importa betg la summa registrada, vegn il retgav, che vegn obtegnì tras la realisaziun dal bain immobigliar, attribüi als crediturs effectivs tenor il rang da lur pegn immobigliar senza resguardar ils posts da pegn libers.

Art. 816

VII. Realisaziun dal pegn
1. Moda da la realisaziun

¹ Il creditur ha il dretg da vegnir pajà or dal retgav ch'è vegnì realisà per il bain immobigliar, nun ch'el vegnia cuntentà autramain.

² La cunvegna, tenor la quala il creditur duai daventar proprietari dal bain impegnà, sch'el na survegn betg in pajament, è nunvalaivla.

³ Sche plirs bains immobigliars èn impegnads per la medema pretensiun, sto la scussiun per la realisaziun dal pegn immobigliar sa drizzar a medem temp vers tut ils bains; la realisaziun vegn dentant exequida tenor l'ordinaziun da l'uffizi da scussiun mo uschenavant ch'ella è necessaria.

Art. 817

2. Repartiziun dal retgav

¹ Il retgav da la vendita dal bain immobigliar vegn reparti sin ils crediturs ipotecars tenor lur rang.

² Crediturs dal medem rang han tranter els il dretg d'in pajament proporzional a lur dabun.

Art. 818

3. Dimensiu da la garanzia

¹ Il pegn immobigliar porscha garanzia al creditur:

1. per il chapital;
2. per ils custs da la scussiun e per ils tschains da retard;

3.⁶²⁴ per trais tschains annuals ch'èn scrudads il mument da la declearaziun da concurs u da la dumonda per la realisaziun dal pegn immobigliar, sco er per il tschains che curra dapi l'ultim termin da pajament; tar la brev ipotecara vegnan garantids mo ils tschains effectivamain debitads.

² Il tschains ch'è vegni fixà oriundamain na dastga betg vegnir augmentà sin pli che 5 pertschient, sche quai è a disfavour dals crediturs ipotecars posteriurs.

Art. 819⁶²⁵

4. Garanzia
per expensas
necessarias

¹ Sch'il creditur ha pajà las expensas necessarias per conservar la chaussa impegnada, en spezial las premias d'assicuranza ch'èn debitadas dal proprietari, ha el il dretg d'in pegn immobigliar. Quest dretg da pegn na sto betg vegnir inscrit en il register funsil ed ha la preferenza vers tut las autras grevezzas inscrittas.

² Sche l'import dal dretg da pegn surpassa 1000 francs e sche quel na vegn betg inscrit en il register funsil entaifer 4 mais sunter la realisaziun da l'act en dumonda, na po el betg vegnir fatg valair vers terzas personas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register funsil.

Art. 820

VIII. Dretg
da pegn per
meglieraziuns
dal terren
1. Prioritad

¹ Sche la valor d'in bain immobigliar rural crescha pervia d'ina meglieraziun dal terren che vegn exequida cun la cooperaziun d'autoritads publicas, po il proprietari constituir – per sia part dals custs vi da quai – a favur da ses creditur in pegn immobigliar che vegn inscrit en il register funsil e che ha la preferenza vers tut las autras grevezzas registradas.

² Il proprietari dastga constituir in tal pegn immobigliar maximalmain per dus terzs da sia part dals custs, sche la meglieraziun dal terren è vegnida fatga senza subvenziuns dal stadi.

Art. 821

2. Amortisaziun
dal debit e fin
dal dretg da pegn

¹ Sche la meglieraziun dal terren è vegnida fatga senza subvenziuns dal stadi, sto il debit vegnir amortisà tras pajaments annuals d'almain 5 pertschient da la summa da pegn registrada.

624 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

625 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

² Il dretg da pegn extingua tant per la pretensiun sco er per ils pajaments annuals suenter 3 onns dapi lur scadenza; ils crediturs posteriurs s'avanzan alura mintgamai tenor lur rang.

Art. 822

IX. Dretg
sin la summa
d'assicuranza

¹ Sch'ina summa d'assicuranza scada, dastga ella vegnir pajada al proprietari dal bain immobigliar assicurà mo cun il consentiment da tut ils crediturs ipotecars.

² Sch'i vegn dentant dada ina garanzia suffizienta, po la summa vegnir surdada al proprietari, per ch'el possa restabilir il bain immobigliar engrevgià.

³ Dal rest restan resalvadas las prescripziuns dals chantuns concernent l'assicuranza cunter fieu.

Art. 823⁶²⁶

X. Creditur
nunchattabel

En quels cas che la lescha prevesa ina intervenziun persunala da vart dal creditur da pegn immobigliar e sch'ina tala è urgenta, po la dretgira decretar – sin dumonda dal debitor u d'autras personas participadas – las mesiras necessarias, sch'ins na po betg identifitgar il creditur u sche ses domicil n'è betg enconuschent.

Segund chapitel: L'ipoteca

Art. 824

A. Intent e natira

¹ L'ipoteca po vegnir constituida per garantir ina pretensiun da tge natira ch'i saja, pia tant ina pretensiun preschenta, ina per il futur sco er ina mo eventuala.

² Il bain immobigliar impegnà na dovra betg esser la proprietad dal debitor.

Art. 825

B. Constituziun
e fin
I. Constituziun

¹ L'ipoteca obtegna in post da pegn determinà en il register funsil, e quai er en cas da pretensiuns d'ina summa variabla u nondeterminada, ed ella mantegna il rang registrà malgrà la variaziun da la pretensiun garantida.

² Concernent sia ipoteka po il creditur dumandar in extract dal register funsil; quest extract ha dentant mo la qualitat d'in mussament e betg d'ina vaglia.

⁶²⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BB1 2007 5283).

³ Quest extract po vegnir remplazzà tras la conferma da l'inscripziun en il contract.

Art. 826

II. Fin
1. Dretg sin
extincziun

Sche la pretensiu n'exista betg pli, po il proprietari dal bain immobigliar engrevgià pretender dal creditor ch'el permettia d'extinguer l'inscripziun.

Art. 827

2. Posiziu
dal proprietari

¹ Il proprietari che na debitescha betg sez la summa ch'è garantida tras il pegn po deliberar ses bain immobilgiar da l'ipoteca sut las medemas cundiziuns sco quai ch'il debitor po extinguer ses debit.

² Sch'el paja il creditor, van ils dretgs da quel vi sin el.

Art. 828

3. Substituziu
unilaterala
a. Premissa
e procedura

¹ Il dretg chantunal po autorisar la persuna che acquista in bain immobigliar, ch'è engrevgià sur mesira cun debits, per ils quals ella na sto betg star buna persunalmain, da substituir las ipotecas avant che la scussiun vegn introducida, cun porscher als crediturs il pretsch da cumpra u – en cas d'ina acquisiziun gratuita – la valur, sin la quala ella valitescha il bain.

² Questa persuna sto communitgar sia intenziun als crediturs en scrit ed almain 6 mais ordavant.

³ La summa da substituziu vegn repartida tranter ils crediturs tenor lur rang.

Art. 829

b. Ingiant public

¹ Entaifer 1 mais suenter che l'acquistader ha communitgà sia intenziun da substituir las ipotecas, pon ils crediturs, pajond ordavant las spesas, pretender ch'il bain immobilgiar engrevgià vegnia vendì sin in ingiant public; quel sto vegnir annunzià tras in clom public e sto vegnir exequi entaifer 1 mais, suenter ch'el è vegnì pretendì.

² Sch'i vegn realisà sin l'ingiant in pretsch pli aut che la summa offrida da l'acquistader, serva quel a cuntentar ils crediturs.

³ Las spesas da l'ingiant vegnan adossadas a l'acquistader, sch'il pretsch realisà è pli aut che sia purschida, cas cuntrari al creditor che ha pretendì l'ingiant.

Art. 830

c. Stimaziun
uffiziala

Empè da l'ingiant public po il dretg chantunal prevair ina stimaziun uffiziala che vala sco summa da substituziu per las ipotecas.

Art. 831

4. Disditga

Sch'il proprietari dal bain immobigliar impegnà na debitescha betg sez la summa garantida, sto il creditor disdir la pretensium tant a quel sco er al debitur per che sia disditga haja effect vers il proprietari.

Art. 832

C. Effect

I. Proprietad ed obligaziun per il debit

1. Alienaziun

¹ Sch'il bain immobigliar engrevgià vegn alienà, resta la responsabladad dal pegn immobigliar e dal debitur, nun ch'i saja vegni reglà autramain.

² Sch'il nov proprietari ha dentant surpiglià il debit, è l'antierur debitur deliberà da quel, nun ch'il creditor decleria a quel en scrit entaifer 1 onn da betg vulair desister da ses dretgs vers el.

Art. 833

2. Parcellaziun

¹ Sch'i vegn alienà ina part dal bain immobigliar ch'è engrevgià cun in pegn immobigliar u sch'in da plirs bains impegnads dal medem proprietari u sch'il bain engrevgià vegn parcellà, sto la garanzia ipotecara vegnir dividida sin las differentas parts da maniera che mintgina vegn engrevgiada en la proporziun da sia valur, nun ch'i saja avant maun ina cunvegna cuntraria.

² Il creditor che na vul betg acceptar questa repartiziun po, entaifer 1 mais dapi ch'ella è entrada en vigur, pretender da vegnir reimbursà entaifer 1 onn.

³ Sch'ils acquistaders han surpiglià ils debits ch'engrevgeschan lur bains immobigliars, è l'antierur debitur deliberà da quels, nun ch'il creditor decleria a quel en scrit entaifer 1 onn da betg vulair desister da ses dretgs vers el.

Art. 834

3. Communica-ziun al creditor

¹ Sche l'acquistader surpiglia il debit, sto l'administratur dal register funsil communitgar quai al creditor.

² Il termin dad 1 onn, concedi al creditor per dar sia decleraziun, cunmenza il mument ch'el ha obtegnì la comunicaziun.

Art. 835

II. Transferiment da la pretensium

Il transferiment dal credit ipotecar na sto betg vegnir inscrit en il register funsil per esser valaivel.

D. Ipotecas
legalas
I. Dal dretg
chantunal

Art. 836⁶²⁷

¹ Sch' il dretg chantunal conceda al creditor per pretensiuns che stattan en connex direct cun il bain immobigliar engrevgià il dretg d' in pegn immobigliar, vegn quel constitui tras l' inscripziun en il register funsil.

² Dretgs da pegn legals da passa 1000 francs che resultan dal dretg chantunal senza l' inscripziun en il register funsil e che na vegnan betg inscrits en il register funsil entaifer 4 mais suenter la scadenza da la pretensiun respectiva, il pli tard dentant entaifer 2 onns suenter la constituziun da la pretensiun, na pon betg pli vegnir fatgs valair suenter la scadenza dal termin d' inscripziun vers terzas personas ch' èn sa fidas da buna fai sin il register funsil.

³ Regulaziuns pli severas dal dretg chantunal restan resalvadas.

II. Dal dretg
privat federal
I. Cas

Art. 837⁶²⁸

¹ Il dretg da laschar constituer in dretg da pegn immobigliar legal han:

1. il vender per il bain immobigliar vendì per garantir ses dabun;
2. ils cunertavels ed ils commembers d' ina indivisiun per ils bains immobigliars che appartegnevan a la cuminanza, per garantir lur dabuns che derivan da la partiziun;
3. ils mastergnants ed ils impressaris per in bain immobigliar, per il qual els han furnì material e lavur u mo lavur per construcziuns u per autras ovras, per lavurs da demoliziun, per la construcziun da puntanadas, per l' armadira dal stgav u per lavurs sumegliantas per garantir lur dabuns, saja quai dal proprietari dal bain immobigliar, d' in mastergnant u d' in impressari, d' in locatari, d' in fittadin u d' ina outra persona che ha in dretg sin il bain immobigliar.

² Sch' il debitor da las pretensiuns è in locatari, in fittadin u in' outra persona che ha in dretg sin il bain immobigliar, han ils mastergnants u ils impressaris il dretg da laschar constituer in dretg da pegn immobigliar legal mo, sch' il proprietari dal bain immobigliar ha dà ses consentiment per realisar las lavurs.

³ Tgi che ha il dretg da pegns immobigliars legals tenor quest artitgel na po betg desister gia ordavant da quels.

627 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

628 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 838

2. Vendider,
cunertavels e
commembers
d'ina indivisiun

Il dretg da pegn dal vendider, dals cunertavels u da commembers d'ina indivisiun sto vegnir inscrist en il register funsil sin il pli tard 3 mais suenter il transferiment da la proprietad.

Art. 839⁶²⁹

3. Mastergnants
ed impressaris
a. Inscriziun

¹ Il dretg da pegn dals mastergnants e dals impressaris po vegnir inscrist en il register funsil a partir dal mument ch'els han surpiglià la lavur.

² L'inscripziun sto vegnir fatga sin il pli tard 4 mais suenter ch'els han finì lur lavur.

³ Ella dastga mo vegnir fatga, sche la summa da pegn è vegnida reconuschida dal proprietari u constatada da la dretgira, ed ella na po betg vegnir pretendida, sch'il proprietari presta ina garanzia suffizienta per la pretensiun annunziada.

⁴ Sch'il bain immobigliar fa incontestadamain part da la facultad administrativa e sch'il debit dal proprietari na resulta betg d'obligaziuns contractualas, sto quel star bun envers ils mastergnants u ils impressaris per las pretensiuns reconuschidas u constatadas da la dretgira, tenor las disposiziuns davart la garanzia simpla; la pretensiun sto dentant esser vegnida fatga valair vers el il pli tard 4 mais suenter la finiziun da la lavur en scrit e rendend attent a la garanzia legala.

⁵ Sche l'appartegnientscha dal bain immobigliar a la facultad administrativa è contestada, po il mastergnant u l'interprenider pretender l'inscripziun provisorica dal dretg da pegn en il register funsil fin il pli tard 4 mais suenter la terminaziun da sia lavur.

⁶ Sch'i vegn constatà en ina sentenza ch'il bain immobigliar fa part da la facultad administrativa, sto l'inscripziun provisorica dal dretg da pegn vegnir stizzata. Percunter vegn constituida la garanzia legala, sche las premissas da l'alea 4 èn ademplidas. Cun l'inscripziun provisorica dal dretg da pegn vala il termin sco observà.

Art. 840

b. Rang

Sche plirs dretgs da pegn legals da mastergnants e d'impressaris èn vegnids inscrists, han els tuts il medem dretg da vegnir contentads or dal pegn, er sche las inscripziuns èn da datas differentas.

⁶²⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

Art. 841

c. Privilegi

¹ Sche mastergnants ed impressaris ston acceptar ina perdita tar la realisaziun dal pegn, sto la differenza vegnir cumpensada or dal retgav che resta als crediturs precedents e che resulta da la repartiziun suenter che la valor dal terren è vegnida deducida, uschenavant che quests crediturs pudevan percorscher che lur bains immobigliars sajan vegnids engrevgiads per dischavantatg dals mastergnants e dals impressaris.

² Sch'il creditur precedent alienescha ses titel ipotecar, sto el star bun vers ils mastergnants e vers ils impressaris per la perdita che vegn chaschunada a quels tras l'alienaziun.

³ Dal mument ch'il cumenzament da las lavurs è menziunada en il register funsil sin dumonda d'ina persuna autorisada, na dastgan vegnir registrads nagins pegns auter che ipotecas fin ch'il termin d'inscripziun è scadi.

Terz chapitel:⁶³⁰ La brev ipotecara**Art. 842**

A. Prescripziuns generalas
I. Intent; relaziun cun la pretensiun che deriva da la relaziun immobigliara

¹ La brev ipotecara è ina pretensiun persunala ch'è garantida tras in pegn immobigliar.

² Sch'i n'è betg fixà insatge auter, exista la brev ipotecara sper la pretensiun che sto vegnir garantida e che deriva eventualmain da la relaziun immobigliara tranter il creditur ed il debitur.

³ En quai che concerna la pretensiun da la brev ipotecara po il debitur far valair objecziuns persunalas che resultan da la relaziun immobigliara envers il creditur sco er envers ils successurs legals che n'èn betg da buna fai.

Art. 843

II. Geners

La brev ipotecara vegn concepida sco brev ipotecara registrada u sco brev ipotecara sin palpieri.

Art. 844

III. Posiziun dal proprietari

¹ Concernent il proprietari dal bain immobigliar impegnà, che n'è betg sez debitur, valan las medemas prescripziuns sco quellas che vegnan applitgadas per l'ipoteca.

² Il proprietari po far valair tut las objecziuns che cumpetan al debitur.

⁶³⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 845

IV. Alienaziun.
Divisiun

Per las consequenzas da l'alienaziun e da la divisiun dal bain immobigliar valan las disposiziuns davart l'ipoteca.

Art. 846

V. Pretensiun da
la brev ipotecara
e convenziuns
accessoricas
1. En general

¹ La pretensiun che resulta da la brev ipotecara na dastga ni sa referir a la relaziun immobigliara ni cuntegnair cundiziuns u cuntraprestaziuns.

² La brev ipotecara po cuntegnair convenziuns accessoricas areguard il tschains, l'amortisaziun e la disditga sco er autras convenziuns accessoricas che pertutgan la pretensiun che resulta da la brev ipotecara. In renviament ad ina cunvegna separada è admess.

Art. 847

2. Disditga

¹ Il creditor u il debitor po disdir la brev ipotecara per la fin da mintga mais observond in termin da disditga da 6 mais, nun ch'i saja vegnì fixà insatge auter.

² Ina tala cunvegna na dastga betg prevair in termin da disditga pli curt che 3 mais per il creditor, nun ch'il debitor saja en retard cun il pajament da las amortisaziuns u dals tschains.

Art. 848

VI. Protecziun
da la buna fai

La pretensiun che resulta da la brev ipotecara ed il dretg da pegn existan tenor l'inscripziun per mintga persuna ch'è sa fidada da buna fai sin l'inscripziun en il register funsil.

Art. 849

VII. Objecziuns
dal debitor

¹ Il creditor po far valair mo objecziuns che resultan da l'inscripziun en il register funsil, ch'el ha persunalmain cunter il creditor che porta plant u che resultan dal titel ipotecar en la brev ipotecara sin palpìri.

² Cunvegna che cuntengnan disposiziuns accessoricas davart la pretensiun che resulta da la brev ipotecara pon vegnir fatgas valair envers il cumprader da buna fai da la brev ipotecara mo, sch'ellas èn inscrites en il register funsil; en il cas da la brev ipotecara sin palpìri ston ellas ultra da quai resultar dal titel.

Art. 850

VIII. Mandatari

¹ Tar la constituiziun d'ina brev ipotecara po vegnir dà in plainpudair ad ina persuna. Questa persuna sto far ed acceptar pajaments, prender encunter comunicaziuns, permetter che bains immobigliars vegnian distgargiads dal pegn e defender generalmain cun tut quità e cun tutta imparzialitad ils interess tant dals creditors sco er dal debitor e dal proprietari.

² Il num dal mandatari sto vegnir remartgà en il register funsil sco er sin il titel ipotecar.

³ Sch'il plainpudair extingua e sche las personas participadas na vegnan betg perina, prenda la dretgira las mesiras necessarias.

Art. 851

IX. Lieu
da pajament

¹ Il debitor sto far tut ils pajaments al domicil dal creditor, nun ch'i saja fixà insatge auter.

² Sch'il domicil dal creditor n'è betg enconuschent u sch'el è vegni midà per dischavantag dal debitor, po quel sa deliberar cun deponer il pajament tar l'autorità cumpetenta da ses agen domicil u da l'anterier domicil dal creditor.

Art. 852

X. Modifica-
ziuns en la
relaziun
giuridica

¹ Sche la relaziun giuridica sa mida a favur dal debitor, en spezial sche ses debit vegn pajà, po il debitor pretender dal creditor ch'el dettia ses consentiment d'inscriver la modificaziun en il register funsil.

² Tar la brev ipotecara sin palpiri remartga l'uffizi dal register funsil questa modificaziun sin il titel.

³ Senza questa inscripziun u questa remartga sin il titel na po l'effect da la modificaziun en la relaziun giuridica betg vegnir fatg valair cunter il cumprader da buna fai da la brev ipotecara.

Art. 853

XI. Pajament

Sche la pensiun che resulta da la brev ipotecara è pajada, po il debitor pretender dal creditor, che quel:

1. dettia ses consentiment per transferir la brev ipotecara registrada sin il num dal debitor; u
2. restitueschia il titel ipotecar da la brev ipotecara sin palpiri senza che quel vegnia annullà.

Art. 854

XII. Fin
1. Mancanza
da creditor

¹ Sch'i n'exista nagin creditor u sch'il creditor desista da ses dretg da pegn, po il debitor laschar extinguer l'inscripziun u la laschar vinavant en il register funsil.

² Il debitor ha er il dretg da duvrar vinavant la brev ipotecara.

Art. 855

2. Extincziun

La brev ipotecara sin palpiri na dastga betg vegnir extinguida en il register funsil, avant ch'il titel ipotecar è mess ord vigur u annullà da la dretgira.

Art. 856

XIII. Invitaziun al creditor da s'annunziar

¹ Sch'il creditor d'ina brev ipotecara è nunenconuschent dapi 10 onns e sch'i n'èn vegnids pretendids nagins tschains durant quest temp, po il proprietari dal bain immobigliar impegnà pretender ch'il creditor vegnia envidà da la dretgira tras clom public da vulair s'annunziar entaifer 6 mais.

² Sch'il creditor na s'annunzia betg entaifer quest termin e sch'i resulta da la retschertga che la pretensiun n'exista fitg probablamain betg pli, vegn tenor la disposiziun da la dretgira:

1. il dretg da pegn tar la brev ipotecara sin palpiri extingui en il register funsil; u
2. la brev ipotecara sin palpiri annullà ed il dretg da pegn extingui en il register funsil.

Art. 857

B. Brev ipotecara registrada

I. Constituziun

¹ La brev ipotecara registrada vegn constituida cun l'inscripziun en il register funsil.

² Ella vegn inscrista sin il num dal creditor u dal proprietari dal bain immobigliar.

Art. 858

II. Transferiment

¹ La brev ipotecara registrada vegn transferida tras l'inscripziun dal nov creditor en il register funsil sin fundament d'ina decleraziun en scrit dal creditor vegl.

² In effect liberant han mo prestaziuns dal debitor a la persuna ch'è inscrista il mument dal pajament sco creditura en il register funsil.

Art. 859

III. Impegnaziun e giudida

¹ La brev ipotecara registrada vegn impegnada tras l'inscripziun dal nov creditor da pegn dal bain movibel en il register funsil sin fundament d'ina decleraziun en scrit dal creditor ch'è inscrist en il register funsil.

² L'impegnaziun vegn fatga tras l'inscripziun da la restricziun dal dretg da disponer en il register funsil.

³ La giudida vegn constituida cun l'inscripziun en il register funsil.

Art. 860

C. Brev
ipotecara
sin palpiri
I. Constituziun
1. Inscriziun

¹ Per mintga brev ipotecara sin palpiri che vegn inscritta en il register funsil vegn adina emess in titel ipotecar.

² La brev ipotecara sin palpiri po designar sco ses creditur il titular u ina persuna determinada, particularmain il proprietari dal bain immobigliar sez.

³ L'inscripziun posseda tut ses effects gia avant l'emissiun dal titel ipotecar.

Art. 861

2. Titel ipotecar

¹ La brev ipotecara sin palpiri vegn emessa da l'uffizi dal register funsil.

² Per esser valaivla sto ella vegnir sottascritta da l'administratur dal register funsil. Dal rest fixescha il Cussegl federal sia furma.

³ Ella dastga vegnir surdada al creditur u a la persuna incaricada da quel mo cun il consentiment expressiv dal debitur e dal proprietari dal bain immobigliar engrevgià.

Art. 862

II. Protecziun
da la buna fai

¹ Il titel ipotecar ch'è vegnì emess en furma correcta sco brev ipotecara sin palpiri vala tenor ses cuntegn per mintga persuna ch'è sa fidada da buna fai sin quel.

² Sch'il cuntegn dal titel ipotecar na correspunda betg a l'inscripziun u sche quella manca, è decisiv il register funsil.

³ Tgi che acquista in tal titel ipotecar da buna fai ha dentant il dretg d'ina indemnisaziun tenor las prescripziuns davart il register funsil.

Art. 863

III. Dretgs
dal creditur
1. Far valair

¹ La pretensiun che resulta da la brev ipotecara po vegnir alienada, impegnada u insumma fatga valair mo ensemen cun il possess dal titel ipotecar.

² Resalvà resta il dretg da far valair la pretensiun en ils cas ch'il titel ipotecar vegn annullà u ch'el n'è insumma anc betg vegnì emess.

Art. 864

2. Transferiment

¹ Per transferir la pretensiun che resulta da la brev ipotecara èsi necessari da transferir il titel ipotecar a l'acquistader.

² Sch'il titel ipotecar porta il num d'ina persuna, ston ultra da quai il transferiment ed il num da l'acquistader vegnir menziunads sin il titel.

Art. 865

IV. Annullaziun ¹ Sch'in titel ipotecar è i a perder u è vegnì destrui senza l'intenziun da metter fin a l'obligaziun, po il creditor pretender che la dretgira annulleschia il titel ipotecar e ch'il debitor vegnia obligà da far il pajament; en cas che la pretensiun n'era anc betg scadida, po el pretender ch'i vegnia emess in nov titel ipotecar.

² L'annulaziun vegn fatga tenor las prescripziuns davart l'amortisaziun dals titels al possessur, suenter avair decretà in clom public 6 mais ordavant.

³ Da medema maniera po il debitor pretender l'annulaziun, sch'in titel pajà è i a perder.

Art. 866–874

Aboli

Quart chapitel: L'emissiun da titels d'emprest cun dretg da pegn immobigliar**Art. 875**

A. Obligaziuns per emprests cun dretg da pegn immobigliar

Obligaziuns per emprests che sa cloman sin il num dals crediturs u sin il possessur pon vegnir garantidas cun in pegn immobigliar:

1. cun constituer ina ipoteca u ina brev ipotecara per l'entir emprést e cun designar in represchentant per ils crediturs e per il debitor;
2. cun constituer in dretg da pegn immobigliar per l'entir emprést a favur da l'institut u da la persuna che fa l'emissiun e cun dar in dretg da pegn vi da questa pretensiun ipotecara als crediturs da las obligaziuns.

Art. 876–883⁶³¹

⁶³¹ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

Ventgatraisavel titel: Il pegn movibel

Emprim chapitel: Pegn manual e dretg da retenziun

Art. 884

- A. Pegn manual
I. Constituziun
1. Possess
dal creditur
- 1 Cun resalva da las excepziuns previsas da la lescha pon chaussas moviblas vegnir impegnadas mo, sche lur possess vegn transferi sin il creditur.
- 2 La persuna che retschaiva en buna fai ina chaussa en pegn survegn il dretg da pegn da quella, er sche l'impegnader n'aveva betg il dretg da disponer da la chaussa; ils dretgs da terzas persunas sin questa chaussa che derivan da l'antierur possess restan resalvads.
- 3 Il dretg da pegn n'exista betg uschè ditg che l'impegnader mantegna la pussanza esclusiva da la chaussa.

Art. 885

2. Impegnaziun
da muvel
- 1 Per garantir pretensiuns d'instituts da daners e d'associazions, ch'èn vegnids autorisads da l'autorità cumpetenta da lur chantun da domicil da far talas fatschentas, poi vegnir constitui in dretg da pegn vi dal muvel, senza transferir il possess, e quai tras l'inscripziun en in register public e tras in avis a l'uffizi da scussiun.
- 2 Il Cussegl federal regla, co ch'il register duai vegnir manà.⁶³²
- 3 Per l'inscripziun en il register e per las lavurs ch'èn colliadas cun quai pon ils chantuns pretender taxas; els designeschan ils circuls ed ils funcziunaris ch'èn cumpetents da manar quests registers.⁶³³

Art. 886

3. Impegnaziun
posteriura
- Ina chaussa gia dada a pegn po vegnir impegnada da nov tras quai che l'emprim creditur vegn avisà en chaussa en scrit ed envidà da restituir la chaussa al creditur posterier sunter avair survegnì il pajament ch'el aveva da bun.

Art. 887

4. Impegnaziun
tras il creditur
- Il creditur po impegnar ad in auter la chaussa survegnida en pegn mo cun il consentiment da l'impegnader.

632 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBI 1988 III 953).

633 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBI 1988 III 953).

Art. 888

II. Fin
1. Perdita
dal possess

¹ Il dretg da pegn va a fin, uschespert ch'il creditur na posseda betg pli la chaussa impegnada e na po er betg pretender enavos quella da terzs possessurs.

² Il dretg da pegn n'ha nagin effect uschè ditg che la chaussa sa chatta – cun il consentiment dal creditur – en la pussanza exclusiva da l'impegnader.

Art. 889

2. Obligaziun
da restituir

¹ Sch'il dretg da pegn è i a fin, saja quai tras pajament da la pretensiun u per auters motivs, sto il creditur restituir la chaussa a quel che ha il dretg da quella.

² Avant ch'el n'è betg vegnì cuntentà dal tuttatg, na sto el restituir ni ina part ni l'entira chaussa.

Art. 890

3. Responsabla-
dad dal creditur

¹ Il creditur stat bun per il donn che resulta da la reducziun da la valor u da la perdita da la chaussa impegnada, nun ch'el cumprovia ch'il donn è succedi senza sia culpa.

² Sch'il creditur ha alienà u impegnà vinavant arbitrariamain il pegn, stat el bun per tut il donn che resulta da quai.

Art. 891

III. Effects
1. Dretgs
dal creditur

¹ Il creditur ha il dretg da vegnir pajà or dal retgav ch'è vegnì realisà per il pegn, nun ch'el vegnia cuntentà autramain.

² Il dretg da pegn al dat la garanzia per la pretensiun inclusiv ils tschains tenor contract, ils custs da scussiu ed ils tschains da retard.

Art. 892

2. Dimensiun
da la garanzia
ipotecara

¹ Il dretg da pegn engrevgescha la chaussa e sias parts accessoricas.

² Ils fritgs natirals da la chaussa impegnada sto il creditur restituir al proprietari, uschespert ch'els na furman betg pli ina part integrala da la chaussa, nun ch'i dettia ina cunvegna cuntraria.

³ Fritgs, ch'èn ina part integrala dal pegn il mument che quel vegn realisà, èn suttamess a la garanzia ipotecara.

Art. 893

3. Rang dals
dretgs da pegn

¹ Sche la medema chaussa è impegnada a plirs crediturs, vegnan quels cuntentads tenor lur rang.

² Il rang vegn stabili tenor il mument da la constituziun dals dretgs da pegn.

Art. 894

4. Contract
da scadenza

Mintga convegna, tenor la quala il creditor duai daventar proprietari dal bain impegnà, sch'el na survegn betg in pajament, è nunvalaivla.

Art. 895

B. Dretg
da retenziun
I. Premissas

¹ Chausas moviblas e vaglias ch'èn – cun il consentiment dal debitor – en possess dal creditor, po quel retegnair fin che ses dabun è vegni pajà, uschenavant ch'il termin da pajar è scadi ed il dabun stat tenor sia natira en in connex cun l'object retegni.

² Tranter commerziants exista in tal connex, sch'il possess ed il dabun resultan da lur relaziuns da fatschenta.

³ Il creditor dastga retegnair chausas retschavidas da buna fai er, sch'ellas n'appartegnan betg al debitor, uschenavant che terzas persunas n'han betg dretgs che derivan da l'antierur possess.

Art. 896

II. Excepziuns

¹ Il dretg da retenziun na po betg vegnir fatg valair per chausas che na pon betg vegnir realisadas pervia da lur natira.

² La retenziun è medemamain esclusa, sch'ella na sa convegna betg cun in'obligaziun surpigliada dal creditor u cun ina prescripziun fatga dal debitor avant u suenter ch'el ha surdà la chaussa, ubain sch'ella cuntrafa a l'urden public.

Art. 897

III. En cas
d'insolvenza

¹ En cas d'insolvenza dal debitor ha il creditor in dretg da retenziun er, sch'il termin da scadenza n'è betg scadi.

² Sche l'insolvenza è resultada u è vegnida enconuschenta al creditor pir suenter che quel ha obtegni la chaussa, po el far diever da la retenziun, er sch'ella na sa convegna betg cun sia obligaziun surpigliada ordavant u cun la prescripziun speziala dal debitor.

Art. 898

IV. Effects

¹ Sch'il creditor na survegn ni in pajament ni garantias suffizientas, dastga el realisar la chaussa retegnida, sco sch'i fiss in pegn manual, suenter avoir infurmà precedentamain il debitor.

² Sche titels nominals èn vegnids retegnids, sto il funcziunari da scusium u da concurs – sco represchentant dal debitor – far quai ch'è necessari per la realisaziun.

Segund chapitel: Il dretg da pegn vi da pretensiuns e vi d'auters dretgs

Art. 899

- A. En general
- ¹ Pretensiuns ed auters dretgs pon vegnir impegnads, sch'els èn transferibels.
 - ² Il dretg da pegn vi da quels è suttamess a las disposiziuns davart il pegn manual, nun ch'i saja disponi autramain.

Art. 900

- B. Constituziun
- I. En cas da pretensiuns cun u senza certificat da debit
- ¹ Per impegnar ina pretensiun, per la quala i n'exista betg in document u mo in certificat da debit, sto il contract da pegn esser fatg en scrit ed il titel avant maun sto eventualmain vegnir consegnà al creditor.
 - ² Il creditor e l'impegnader pon communitgar al debitur ch'il pegn saja constitù.
 - ³ Per impegnar auters dretgs dovri ultra d'in contract da pegn en scrit la furma prevista per il transferiment.

Art. 901

- II. En cas da vaglias
- ¹ Per impegnar titels al possessur basti da surdar quels al creditor.
 - ² En cas d'autras vaglias sto il document vegnir surdà ensemen cun in indossament u cun ina decleraziun da cessiun.
 - ³ L'impegnaziun da titels contabels sa drizza exclusivamain tenor la Lescha dals 3 d'october 2008⁶³⁴ davart ils titels contabels.⁶³⁵

Art. 902

- III. En cas da titels che represchantan rauba
- ¹ Cun impegnar vaglias che represchantan rauba, vegn quella rauba senza dada a pegn.
 - ² Sch'igl exista ultra d'ina tala vaglia anc in certificat da pegn spezial (warrant), basta l'impegnaziun da quest certificat da pegn per impegnar la rauba, uschenavant che la constituziun dal pegn vegn inditgada sin questa vaglia ensemen cun l'import da la pretensiun e cun il dì da la scadenza.

⁶³⁴ SR 957.1

⁶³⁵ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 3 d'oct. 2008 davart ils titels contabels, en vigur dapi il 1. da schan. 2010 (AS 2009 3577; BBl 2006 9315).

Art. 903

IV. Impegnaziun posteriura

L'impegnaziun posteriura d'ina pretensiun è mo valaivla, sch'il creditor da la pretensiun u sch'il creditor posteriur han communitgà quella en scrit a l'antierur creditor.

Art. 904C. Effects
I. Dimensiun da la garanzia ipotecara

¹ Sch'ina pretensiun che porta tschains u autras prestaziuns accessoricas periodicas, sco dividendas, vegn impegnada, cumpiglia il pegn mo la prestaziun currenta ed il creditor n'ha betg il dretg sin las prestaziuns scadidas, nun ch'i saja vegni reglà autramain.

² Sche talas entradas accessoricas èn represchentadas tras titels spezial e sche quai n'è betg reglà autramain, valan quellas sco cumpigliadas en il pegn, uschenavant che quel è constitui vi dad ellas en furma correcta.

Art. 905II. Represchentanza dad aczias impegnadas e da quotas da basa da societads cun responsabladad limitada⁶³⁶

¹ Aczias impegnadas vegnan represchentadas en la radunanza generala dals acziunaris e betg dals crediturs.

² Quotas da basa impegnadas d'ina societad cun responsabladad limitada vegnan represchentadas dals associads e betg dals crediturs en la radunanza dals associads.⁶³⁷

Art. 906

III. Administraziun e reembursament

¹ Sch'ina administraziun conscienziusa pretenda la disditga e l'incasament da la pretensiun impegnada, po il creditor da quella far quai ed il creditor da pegn dastga pretender che quai vegnia fatg.

² Suenter esser infurmà davart l'impegnaziun na dastga il debitor betg far pajaments ad in da quels dus senza il consentiment da l'auter.

³ Manca in tal consentiment sto el deponer la summa debitada.

⁶³⁶ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'aczias, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBI 2002 3148, 2004 3969).

⁶³⁷ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'aczias, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBI 2002 3148, 2004 3969).

Terz chapitel: L'emprest cunter pegn

Art. 907

A. Institut
d'emprest
cunter pegn
I. Cumpetenzza

¹ Tgi che vul exequir la professiun d'emprestar daners cunter pegn, sto avair in' autorisaziun da la regenza chantunala.

² Ils chantuns pon fixar che questa autorisaziun vegnia dada mo ad instituts publics dal chantun u da las vischnancas sco er ad interpresas d'utilitad publica.

³ Ils chantuns pon pretender taxas dals instituts.

Art. 908

II. Durada

¹ L' autorisaziun vegn dada ad instituts privats mo per in tschert temp, po dentant vegnir renovada.

² Ella po vegnir revocada da tut temp, sche l' institut n' observa betg las disposiziuns, a las qualas el è sutta mess.

Art. 909

B. Dretg
d'emprest
cunter pegn
I. Constituziun

L' emprest cunter pegn vegn constitui cun surdar l' object a l' institut cunter ina retschavida da pegn.

Art. 910

II. Effects
1. Vendita
dal pegn

¹ Sch' il pegn na vegn betg retratg fin il termin fixà, po l' institut laschar vender l' object d' uffizi, suenter avair envidà il debitor tras clom public da pajar ses debit.

² L' institut na po betg far valair ina pretensiun persunala cunter l' emprestader.

Art. 911

2. Dretg sin
il surpli

¹ Sch' i resulta da la vendita in pretsch pli aut che la summa ch' è garantida tras il pegn, sto il surpli vegnir restitui a quel che ha il dretg da quel.

² Pliras pretensiuns cunter il medem creditur dastgan vegnir adidas per quintar il surpli.

³ Il dretg dal surpli surannescha 5 onns suenter che la chaussa impegnada è vegnida vendida.

Art. 912

III. Retratga
dal pegn
1. Dretg
da retrair

¹ Fin ch'il pegn n'è betg vendì, po el vegnir retratg da la persuna interessada cunter la restituziun da la retschavida da pegn.

² Sche questa persuna n'è betg en il cas da preschentar la retschavida da pegn, po ella tuttina retrair il pegn suenter ch'il termin fixà per la retratga è scadi, sch'ella è en cas da cumprovar ses dretg.

³ ⁶ mais suenter che quest termin è scadi po il pegn vegnir retratg cunter la cumprova dal dretg er, sche l'institut aveva resalvà expressivamain da restituir il pegn mo cunter la retschavida da pegn.

Art. 913

2. Dretgs
da l'institut

¹ Sch'il pegn vegn retratg, ha l'institut il dretg da pretender il tschains per l'entir mais current.

² Sche l'institut ha resalvà expressivamain da dastgar restituir il pegn a mintgin che preschenta la retschavida da pegn, po el far diever da quest dretg, nun ch'el saveva u dueva savair ch'il preschentader da la retschavida haja survegnì quella en possess en moda incorrecta u en moda betg permessa.

Art. 914

C. Cumpra cun il
patg da recumpra

La cumpra da pegns cun il patg da recumpra che vegn exequida en moda professiunala è suttamessa a las disposiziuns davart l'emprest cunter pegn.

Art. 915

D. Reglamenta-
ziun chantunala

¹ Ils chantuns pon decretar ulteriuras prescripziuns davart la professiun d'emprestar daners cunter pegn.

² ...⁶³⁸

Quart chapitel: ...**Art. 916–918⁶³⁹**

⁶³⁸ Aboli tras la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decrets chantunals tras la Confederaziun, cun effect dapi il 1. da favr. 1991 (AS 1991 362; BBl 1988 II 1333).

⁶³⁹ Aboli tras l'art. 52 al. 2 da la LF dals 25 da zer. 1930 davart l'emissiun da brevs da pegn, cun effect dapi il 1. da favr. 1931 (BS 2 747; BBl 1925 III 527).

Terza partiziun: Possess e register funsil

Ventgaquarteravel titel: Il possess

Art. 919

A. Noziun
e gens
I. Noziun

¹ Tgi che ha la pussanza effectiva sur d'ina chaussa, è possessur da la chaussa.

² En cas da servituts funsilas e da grevezzas funsilas ha il diever effectiv dal dretg il medem status sco il possess da chaussas.

Art. 920

II. Possess
independent
e dependent

¹ Sch'in possessur ha surdà la chaussa ad in auter per conceder a quel in dretg real limità u in dretg persunal, è tuts dus possessurs.

² Tgi che posseda ina chaussa sco proprietari, è possessur independent, mintga auter è possessur dependent.

Art. 921

III. Interrupziun
transitorica

Il possess na va betg a perder, sche ses diever vegn impedì u interrutt tras fatgs da natira transitorica.

Art. 922

B. Transferiment
I. Tranter
persunas
preschentas

¹ Il possess vegn transferì cun surdar a l'acquistader la chaussa sezza ubain ils meds che al dattan la pussanza sur da la chaussa.

² La surdada è exequida, uschespert che l'acquistader è – cun la voluntad dal possessur anteriur – en la situaziun da far diever da la pussanza sur da la chaussa.

Art. 923

II. Tranter
persunas
absentas

Sche la surdada ha lieu tranter absents, è ella exequida, cur che la chaussa è surdada a l'acquistader u a ses substitut.

Art. 924

III. Senza
surdada

¹ Il possess sur d'ina chaussa po vegnir acquistà senza surdada, sch'ina terza persuna u sche l'alienader sez resta possessur da la chaussa sin basa d'ina relaziun giuridica speziala.

² Vers la terza persuna ha questa surdada dal possess in effect pir, cur che l'alienader l'ha infurmà en chaussa.

³ La terza persuna po refusar da surdar la chaussa a l'acquistader per ils medems motifs sco quai ch'ella avess pudì refusar da surdar la chaussa a l'alienader.

IV. Titels che represchentan rauba

Art. 925

1 Sch'i vegnan emess titels che represchentan rauba ch'è consegnada ad in transportader da rauba u ad in magasin, vala la surdada d'in tal document sco surdada da la rauba sezza.

2 Tgi che ha dentant acquistà la rauba da buna fai, ha la precedenza vers quel che ha acquistà ils titels da buna fai.

C. Effects
I. Protecziun dal possess
1. Dretg da defensium

Art. 926

1 Mintga possessur dastga sa defender cun forza cunter usurpaziuns.

2 Sch'el è vegnì privà da la chaussa tras violenza u en moda clandestina, dastga el sa patrunar immediatamain dal bain immobiligiar cun stgatschar l'usurpader e puspè prender davent la chaussa movibla da l'usurpader ch'el ha traplà en flagranti e persequità directamain.

3 El sto dentant s'abstegnair da mintga act da violenza che n'è betg giustifitgà tenor las circumstanzas.

2. Plant pervia da privaziun dal possess

Art. 927

1 Tgi che ha prendì davent ina chaussa d'in auter tras usurpaziun, è obligà da restituir la chaussa, er sch'el pretenda d'avair in meglier dretg sin la chaussa.

2 Sche l'accusà cumprova immediatamain ses meglier dretg e sch'el pudess puspè pretender enavos la chaussa da l'accusader sin basa da quest dretg, po el refusar da restituir la chaussa.

3 Cun il plant duai vegnir cuntanschì che la chaussa vegnia restituida e ch'il donn vegnia indemnisà.

3. Plant pervia da disturbi dal possess

Art. 928

1 Sch'il possessur vegn disturbà en ses possess tras in'usurpaziun, po el purtar plant cunter il disturbader, er sche quel pretenda d'avair in dretg.

2 Cun il plant duai vegnir cuntanschì ch'il disturbi vegnia dismiss, che ulteriurs disturbis vegnian tralascchads e ch'il donn vegnia indemnisà.

4. Admissibladad e surannaziun dal plant

Art. 929

1 Il plant pervia d'usurpaziun è mo admissibel, sch'il possessur pretenda la restituziun da la chaussa e la dismissa dal disturbi immediatamain suenter ch'el ha survegnì enconuschientscha da l'usurpaziun e da l'usurpader.

2 Il plant surannescha suenter l onn; quest termin cumenza a curre cun l'usurpaziun u cun il disturbi, e quai er sch'il possessur ha survegnì pir pli tard enconuschientscha da l'usurpaziun e da l'usurpader.

Art. 930

II. Protecziun
giuridica
1. Presumziun
da la proprietad

¹ I vegn presumà ch'il possessur d'ina chaussa movibla saja proprietari da tala.

² Per mintga possessur anteriur exista la presumziun ch'el saja stà proprietari da la chaussa durant il temp che quella era en ses possess.

Art. 931

2. Presumziun
en cas da possess
dependent

¹ Tgi che posseda ina chaussa movibla senza vulair esser ses proprietari, po far valair la presumziun da proprietad da la persuna, da la quala el ha survegni la chaussa en buna fai.

² Sch'insatgi posseda ina chaussa movibla sa referind sin in dretg real limità u sin in dretg persunal, vegn presumada l'existenza da quest dretg; vers la persuna, da la quala el ha survegni la chaussa, na po el dentant betg far valair questa presumziun.

Art. 932

3. Plant cunter
il possessur

Vers mintga plant po il possessur d'ina chaussa movibla sa referir a la presumziun che pleda a favur da ses meglier dretg, cun resalva da las disposiziuns davart l'usurpaziun u davart il disturbi dal possess.

Art. 933

4. Dretg da
disposiziun e
da restituziun
a. Chaussas
confidadas

Il possess da quel che survegn en buna fai ina chaussa movibla sut il titel da proprietad u d'in dretg real limità sto vegnir protegi, er sche la chaussa era vegnida confidada a l'alienader senza l'autorisaziun da la transferir.

Art. 934

b. Chaussas
persas

¹ Il possessur, dal qual ina chaussa movibla è vegnida engulada, è ida a perder u è vegnida prendida davent autramain cunter sia voluntad, la po pretender enavos da mintga acquistader durant 5 onns. L'artitgel 722 resta resalvà.⁶⁴⁰

^{1bis} Il dretg da pretender enavos in bain cultural en il senn da l'artitgel 2 alinea 1 da la Lescha federala dals 20 da zercladur 2003⁶⁴¹ davart il transferiment da bains culturals, ch'è vegnì preni davent cunter la voluntad dal proprietari, surannescha 1 onn suent ch'il proprietari ha survegni enconuschientscha dal fatg, nua e tar tgi ch'il bain cultural sa

⁶⁴⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS **2003** 463; BBI **2002** 4164 5806).

⁶⁴¹ SR **444.1**

chatta, il pli tard dentant 30 onns sunter ch'el è vegnì prenda davent.⁶⁴²

² Sche la chaussa è vegnida acquistada sin in ingiant public, sin il martgà u d'in commerziant che martgadescha cun rauba da la medema spezia, po ella vegnir pretendida enavos da l'emprim acquistader e da mintga acquistader posteriur mo cun indemnisar il pretsch ch'el aveva pajà.

³ Dal rest ha la restituziun lieu tenor las prescripziuns davart ils dretgs dal possessur da buna fai.

Art. 935

c. Daners e titels al purtader Daners e titels al purtader na pon betg vegnir pretendids enavos da l'acquistader da buna fai, er sch'els èn vegnids prenda davent dal possessur cunter sia voluntad.

Art. 936

d. Mala fai ¹ Tgi che n'ha betg acquistà il possess d'ina chaussa movibla en buna fai, po vegnir sfurzà da tut temp dal possessur anteriur da dar enavos la chaussa.

² Sche er il possessur anteriur n'aveva betg acquistà la chaussa en buna fai, na po el betg pretender enavos la chaussa d'in possessur posteriur.

Art. 937

5. Presumziun en cas da bains immobigliars ¹ Areguard ils bains immobigliars inscrits en il register funsil existan ina presumziun dal dretg ed in plant davart il possess mo per la persuna inscritta.

² Tgi che ha dentant la pussanza effectiva sur dal bain immobigliar, po purtar plant pervia d'usurpaziun u pervia da disturbi dal possess.

Art. 938

III. Responsabladad ¹ Tgi che posseda ina chaussa en buna fai e giuda la chaussa tenor ses dretg presuma, na sto betg indemnisar il creditur.

1. Possessur da buna fai a. Giudida ² El na sto betg remplazzar quai che va a perder u che vegn donnegià tras questa giudida.

⁶⁴² Integrà tras l'art. 32 cifra 1 da la LF dals 20 da zer. 2003 davart il transferiment da bains culturals, en vigur dapi il 1. da zer. 2005 (AS 2005 1869; BBl 2002 535).

Art. 939

b. Pretensiuns
d'indemnisaziun

¹ Sch'il creditor pretenda la restituziun da la chaussa, po il possessur da buna fai pretender ina indemnisaziun da las expensas necessarias ed utilas e refusar l'extradiziun, fin ch'el ha survegni l'indemnisaziun.

² Per autras expensas na po el betg pretender ina indemnisaziun; sch'ina tala na vegn betg offerida ad el, dastga el dentant, avant che restituir la chaussa, deducir las expensas ch'el ha fatg, uschenavant che quai sa lascha far senza donnegiar la chaussa sezza.

³ Ils fritgs retratgs dal possessur vegnan mess a quint a l'indemnisaziun che po vegnir pretendida per las expensas.

Art. 940

2. Possessur
da mala fai

¹ Tgi che posseda ina chaussa en mala fai, la sto dar enavos al creditor ed indemnizar tut ils donns chaschunads tras la retenziun sco er ils fritgs racoltads u tralascchads da racoltar.

² El po pretender ina indemnisaziun mo per quellas expensas che fissan stadas necessarias er per il creditor.

³ Uscheditg ch'il possessur na sa betg, a tgi ch'el duai dar enavos la chaussa, sto el star bun mo per donns chaschunads per sia culpa.

Art. 941

IV. Acquist
tras giudida

Il possessur che ha il dretg sin l'acquist tras giudida dastga quintar il possess da ses antecessur tar ses possess, sche er il possess da ses antecessur aveva las qualitats per l'acquist tras giudida.

Ventgatschintgavel titel: Il register funsil**Art. 942**

A. Instituziun
I. Register funsil
1. En general

¹ Davart ils dretgs vi dals bains immobigliars vegn manà in register funsil.

² Il register funsil consista dal register principal e dals documents cumpletants sco plans, sco registers dals bains immobigliars, sco mussaments e sco descripciuns dals bains immobigliars e dal diari.

³ Il register funsil po vegnir manà sin palpiri u cun agid da l'informatica.⁶⁴³

⁶⁴³ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 19 da dec. 2003 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2005 (AS 2004 5085; BBl 2001 5679).

⁴ En cas ch'il register funsil vegn manà cun agid da l'informatica, survegnan las datas ils effects giuridics, sch'ellas èn arcunadas en urden en il sistem e sch'ils apparats da l'uffizi dal register funsil permettan da las leger – grazia als meds d'agid technics – sco texts e sco cifras u en furma da plans.⁶⁴⁴

Art. 943⁶⁴⁵

2. Inscriziun
a. Object

¹ Sco bains immobigliars vegnan inscrits en il register funsil:

1. las immobiglias;
2. ils dretgs independents e permanents vi da bains immobigliars;
3. las minieras;
4. las parts da cumpropietad vi da bains immobigliars.

² In'ordinaziun dal Cussegl federal fixescha pli detagliadamain las premissas e la moda e maniera per inscriver ils dretgs independents e permanents, las minieras e las parts da cumpropietad vi dals bains immobigliars en il register funsil.

Art. 944

b. Excepsiuns

¹ Ils bains immobigliars che na sa chattan betg en proprietad privata e quels che servan al diever public vegnan inscrits en il register funsil mo, sch'i existan vidlonder dretgs reals che duain vegnir inscrits u sch'il dretg chantunal prescriva d'als inscriver.

² Sch'in bain immobigliar inscrit en il register funsil sa mida en in tal che na dovra betg vegnir inscrit, vegn el exclus dal register funsil.

³ ...⁶⁴⁶

Art. 945

3. Registers
a. Register
principal

¹ Mintga bain immobigliar obtegna in agen fegl ed in agen numer en il register principal.

² La procedura che sto vegnir observada tar la partiziun d'in bain immobigliar u en cas d'ina reuniun da plirs bains immobigliars, vegn fixada tras in'ordinaziun dal Cussegl federal.

⁶⁴⁴ Integrà tras la cifra I da l'aggiunta da la LF dals 19 da dec. 2003 davart la signatura electronica, en vigor dapi il 1. da schan. 2005 (AS 2004 5085; BBI 2001 5679).

⁶⁴⁵ Versiun tenor la cifra III da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigor dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBI 1962 II 1461).

⁶⁴⁶ Aboli tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBI 1988 III 953).

Art. 946

b. Fegl dal
register funsil

¹ Mintga fegl è dividi en differentas rubricas, nua ch'i vegn inscrit:

1. la proprietad;
2. las servituts e las grevezzas funsilas ch'èn colliadas cun il bain immobigliar u che giaschan sin quel;
3. ils dretgs da pegn, cun ils quals il bain immobigliar è engrevgià.

² Sin dumonda dal proprietari vegnan las appartegnientschas inscrites en il register funsil, e sche quai è capità, pon ellas vegnir stritgadas or dal register funsil mo cun il consentiment da tut las personas che possedan dretgs confermads en il register.

Art. 947

c. Fegls
collectivs

¹ Cun il consentiment dal proprietari pon plirs bains immobigliars vegnir inscrits sin il medem fegl, er sch'els na cunfinan betg in cun l'auter.

² Las inscripziuns fatgas sin quest fegl valan per tut quests bains immobigliars ensemen, cun excepziun da las servituts funsilas.

³ Il proprietari po pretender da tut temp che singuls bains immobigliars vegnian puspè zavrads or dal fegl collectiv, cun resalva dals dretgs ch'existan londervi.

Art. 948

d. Diari,
mussaments

¹ Las annunzias per l'inscripziun en il register funsil vegnan inscrites senza retard en il diari tenor l'urden cronologic cun inditgar la persona che annunzia e l'object ch'ella annunzia.

² Ils mussaments, sin fundament dals quals las inscripziuns vegnan fatgas, ston vegnir ordinads en moda adequata e ston vegnir tegnids en salv.

³ En ils chantuns che surlaschan la documentaziun publica a l'administratur dal register funsil, pon ils mussaments vegnir remplazzads tras in protocol; las inscripziuns en quel valan sco document public.

Art. 949

4. Ordinaziuns
a. En general⁶⁴⁷

¹ Il Cussegl federal fixescha ils formulars per il register funsil, decretescha las ordinaziuns necessarias e po prescriber da manar registers auxiliars per reglar ils fatgs dal register funsil.

⁶⁴⁷ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 19 da dec. 2003 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2005 (AS 2004 5085; BBl 2001 5679).

² Concernent las inscripziuns dals dretgs reals vi da bains immobigliars ch'èn suttamess al dretg chantunal, èn ils chantuns autorisads da decretar disposiziuns spezialas che ston dentant vegnir approvadas da la Confederaziun per esser valaivlas.

Art. 949^a⁶⁴⁸

b. Gestium dal register funsil cun agid da l'informatica

¹ In chantun che vul manar il register funsil cun agid da l'informatica basegna in'autorisaziun dal Departament federal da giustia e polizia.

² Il Cussegl federal regla:

1. la procedura d'autorisaziun;
2. la dimensiun ed ils detagls tecnicos da la gestium dal register funsil cun agid da l'informatica, en spezial il proceder, tras il qual las registraziuns survegnan vigur legala;
3. sche e sut tge premissas che la correspundenza cun l'uffizi dal register funsil è admissibla sin via electronica;
4. sche e sut tge premissas che las datas dal register principal, che pon vegnir consultadas senza ina cumprova da l'interess, vegnan messas a disposiziun a la publicitad;
5. l'access a las datas, la registraziun da las consultaziuns sco er las premissas per la privaziun da l'autorisaziun d'access en cas d'ina applicaziun abusiva;
6. la proteccziun da datas;
7. la conservaziun da las datas a lunga vista e lur archivaziun.

³ Il Departament federal da giustia e polizia sco er il Departament federal da defensiun, proteccziun da la populaziun e sport defineschan models da datas ed interfatschas unitaras per il register funsil e per la mesiraziun uffiziala.

Art. 949^b⁶⁴⁹

4a. ...

Art. 949^c⁶⁵⁰

4b. ...

⁶⁴⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars; AS 1993 1404; BBf 1988 III 953). Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 19 da dec. 2003 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2005 (AS 2004 5085; BBf 2001 5679).

⁶⁴⁹ Betg anc en vigur (AS 2018 4017).

⁶⁵⁰ Betg anc en vigur (AS 2018 4017).

Art. 949^{d651}

4c. Engaschament da persunas privatas per duvrar il register funsil informatisà

¹ Ils chantuns che mainan il register funsil cun agid da l'informatica pon engaschar persunas privatas per:

1. garantir l'access a las datas dal register funsil en la procedura d'invista;
2. garantir l'access public a las datas dal register principal che pon vegnir consultadas senza stuaire cumprovar in interess;
3. exequir las fatschentas electronicas cun l'uffizi dal register funsil.

² Las persunas privatas engaschadas èn suttamessas a la surveglianza dals chantuns ed a la surveglianza suprema da la Confederaziun.

Art. 950⁶⁵²

5. Mesiraziun uffiziala

¹ Ils singuls bains immobigliars vegnan inscrits e descritti en il register funsil tenor in plan che sa basa per regla sin ina mesiraziun uffiziala.

² La Lescha federala dals 5 d'october 2007 davart la geoinfurmaziun⁶⁵³ regla las pretensiuns qualitativas e tecnicas a la mesiraziun uffiziala.

Art. 951

II. Gestiu dal register funsil

1. Circuls

a. Appartegnentscha

¹ Per manar ils registers funsils vegnan furmads circuls.

² Ils bains immobigliars vegnan inscrits en il register funsil dal circul, en il qual els èn situads.

Art. 952

b. Bains immobigliars en plirs circuls

¹ In bain immobigliar situà en plirs circuls vegn inscrit en il register funsil da mintgin da quels, renviend al register dals auters circuls.

² Las annunzias e las inscripziuns che constitueschan dretgs reals ston vegnir fatgas tar il register funsil dal circul, nua ch'è situada la part la pli gronda dal bain immobigliar.

³ L'administratur dal register funsil sto communitgar las inscripziuns en quest register funsil als uffizis dals auters circuls.

⁶⁵¹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 15 da dec. 2017 (documentaziun publica dal stadi civil e register funsil), en vigor dapi il 1. da schan. 2019 (AS **2018** 4017; BBI **2014** 3551).

⁶⁵² Versiun tenor la cifra II da l'aggiunta da la LF dals 5 d'oct. 2007 davart la geoinfurmaziun, en vigor dapi il 1. da fan. 2008 (AS **2008** 2793; BBI **2006** 7817).

⁶⁵³ SR **510.62**

Art. 953

2. Uffizis dal register funsil

1 L'instituziun dals uffizis dal register funsil, la furmaziun dals circuls, la nominaziun e la salarisaziun dals funcziunaris sco er la surveglianza èn chaussa dals chantuns.

2 Las prescripziuns chantunalas, cun excepziun da quellas concernent la nominaziun e concernent la salarisaziun dals funcziunaris, ston vegnir approvadas dal Cussegl federal.⁶⁵⁴

Art. 954

3. Taxas

1 Ils chantuns dastgan pretender taxas per las inscripziuns en il register funsil e per las lavurs da mesiraziun ch'èn colliadas cun questas inscripziuns.

2 I na dastgan betg vegnir pretendidas taxas per las inscripziuns che stattan en connex cun meglieraziuns dal terren u cun in barat da terren per cuntanscher in'arrundaziun da bains agriculs.

Art. 955III. Responsabladad⁶⁵⁵

1 Ils chantuns èn responsabels per tut ils donns che naschan dal manar il register funsil.

2 Els pon prender regress sin ils funcziunaris e sin ils emploiads da l'administraziun dal register funsil sco er sin ils organs da la surveglianza directa, uschenavant ch'ina da questas personas ha ina culpa.

3 Els pon pretender ina garanzia dals funcziunaris e dals emploiads.

Art. 956⁶⁵⁶

IV. Surveglianza administrativa

1 La gestiun dals uffizis dal register funsil è suttamessa a la surveglianza administrativa dals chantuns.

2 La Confederaziun ha la surveglianza suprema.

⁶⁵⁴ Versiun tenor la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decretets chantunals tras la Confederaziun, en vigur dapi il 1. da favr. 1991 (AS **1991** 362; BBI **1988** II 1333).

⁶⁵⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁶⁵⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

V. Protecziun
giuridica
1. Dretg da
far recurs

Art. 956^{a657}

¹ Cunter ina disposiziun ch'è vegnida decretada da l'uffizi dal register funsil poi vegnir fatg recurs tar l'autorità designada dal chantun; sco disposiziun vala er la refusa u il retardament nungiustifitgà d'in act uffizial.

² Il dretg da far recurs han:

1. persunas ch'èn pertugadas spezialmain d'ina disposiziun da l'uffizi dal register funsil e che han in interess ch'è degn da vegnir protegì vi da l'annullaziun u vi da la midada da quella;
2. l'autorità chantunala da surveglianza administrativa, sch'il dretg chantunal prevesa per ella il dretg da far recurs;
3. l'autorità da surveglianza suprema da la Confederaziun.

³ Cunter ina inscripziun, ina midada u in'extincziun da dretgs reals u da prenotaziuns fatgas en il register principal na poi betg pli vegnir fatg recurs.

2. Procedura
da recurs

Art. 956^{b658}

¹ Il termin per far recurs tar l'istanza chantunala da recurs importa 30 dis.

² Cunter la refusa u il retardament d'in act uffizial tras l'uffizi dal register funsil poi vegnir fatg recurs da tut temp.

Art. 957⁶⁵⁹

Art. 958

B. Inscriziun
I. Inscriziuns en
il register funsil
1. Proprietad
e dretgs reals

En il register funsil vegnan inscrits ils suandants dretgs vi da bains immobigliars:

1. la proprietad;
2. las servituts e las grevezzas funsilas;
3. ils dretgs da pegn.

⁶⁵⁷ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BB1 2007 5283).

⁶⁵⁸ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BB1 2007 5283).

⁶⁵⁹ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BB1 2007 5283).

Art. 959

2. Prenotaziuns: 1 Dretgs persunals pon vegnir prenotads en il register funsil, sche quai è previs explicitamain da la lescha, sco en cas dal dretg da precumpra e dal dretg da recumpra, dal dretg da cumpra e dals contracts da fittanza e da locaziun.

a. Dretgs persunals

2 Cun la prenotaziun en il register funsil survegnan els forza e vigur vers tut ils auters dretgs che vegnan acquistads pli tard.

Art. 960

b. Restricziuns dal dretg da disponer 1 Restricziuns dal dretg da disponer per singuls bains immobigliars pon vegnir prenotadas en il register funsil:

1. sin basa d'ina ordinaziun uffiziala per garantir pretensiuns dispaivlas u exequiblas;
- 2.⁶⁶⁰ sin basa d'ina impegnaziun;
- 3.⁶⁶¹ sin basa d'in act giuridic, per il qual la lescha prevesa ch'el vegnia prenotà en il register funsil, sco per las aspectativas da l'ertavel posterieur.

2 Cun la prenotaziun en il register funsil survegnan las restricziuns dal dretg da disponer forza e vigur vers tut ils auters dretgs che vegnan acquistads pli tard.

Art. 961

c. Inscrizziun provisoria 1 Inscrizziuns provisoricass pon vegnir prenotadas en il register funsil:

1. per garantir dretgs reals pretendids;
2. en cas da la cumplettaziun dal document da legitimaziun ch'è admissa da la lescha.

2 Questas inscripziuns vegnan fatgas cun il consentiment da tut ils participads u sin prescripziun da la dretgira ed han per consequenza ch'il dretg real ha ses effects a partir dal mument ch'el vegn prenotà, per il cas ch'el vegn constatà pli tard.

3 La dretgira decida davart la dumonda e permetta la prenotaziun, suenter ch'il petent ha fatg plausibla l'existenza dal dretg, stabilind exactamain la durada ed ils effects da l'inscripziun e fixond – en cas da basegn – in termin per far valair la pretensiun davant dretgira.⁶⁶²

⁶⁶⁰ Versiun tenor la cifra 4 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 1994, en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1995 1227; BBl 1991 III 1).

⁶⁶¹ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

⁶⁶² Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

Art. 961a⁶⁶³

d. Inscriziun da dretgs posteriurs

Ina prenotaziun n'impedescha betg che dretgs d'in grad posteriur vegnian inscrits.

Art. 962⁶⁶⁴

II. Menziuns
1. Da restricziuns da dretg public

¹ La communitad u in auter institut ch'è responsabel per incumbensas publicas sto laschar menziunar en il register funsil las restricziuns da la proprietad dal dretg public disponidas per in bain immobigliar, che limiteschan duraivlamain il dretg d'utilisar u da disponer dal bain immobigliar u che imponan al proprietari in'obligaziun che sa referescha al bain immobigliar.

² Sche la restricziun da la proprietad extingua, sto la communitad u l'institut ch'è responsabel per incumbensas publicas procurar che la menziun vegnia stizzada dal register funsil. Sche la communitad u l'institut ch'è responsabel per incumbensas publicas resta passiv, po l'uffizi dal register funsil stizzar la menziun d'uffizi.

³ Il Cussegl federal fixescha en tge champs dal dretg chantunal che las restricziuns da la proprietad ston vegnir menziunadas en il register funsil. Ils chantuns pon prevair ulteriuras menziuns. Els fan ina glista da las categorias da menziuns correspudentas e communitgeschan quella a la Confederaziun.

Art. 962a⁶⁶⁵

2. Da represchentanztas

En il register funsil pon vegnir menziunads:

1. il represchentant legal, sin sia dumonda u sin dumonda da l'autoridad competentia;
2. l'administratur d'ierta, il represchentant dals ertavels, il liquidatur uffizial e l'executur dal testament, sin lur dumonda u sin dumonda d'in ertavel u da l'autoridad competentia;
3. il represchentant d'in proprietari, d'in creditor ipotecar u d'in giudider da la servitut nunchattabel, sin sia dumonda u sin dumonda da la dretgira;
4. il represchentant d'ina persuna giuridica u d'in auter subject giuridic en cas ch'i mancan ils organs prescrits, sin sia dumonda u sin dumonda da la dretgira;

⁶⁶³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS **1993** 1404; BBl **1988** III 953).

⁶⁶⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBl **2007** 5283).

⁶⁶⁵ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBl **2007** 5283).

5. l'administratur da la cuminanza da proprietaris en condomini, sin sia dumonda u sin dumonda da la radunanza dals proprietaris en condomini u da la dretgira.

Art. 963

III. Premissa
da l'inscripziun
1. Annunzias
a. En cas
d'inscripziuns

¹ Las inscripziuns vegnan fatgas sin fundament d'ina decleraziun en scrit dal proprietari dal bain immobigliar, sin il qual sa referescha la disposiziun.

² I na dovra betg ina tala decleraziun dal proprietari, sche l'acquistader po sa fundar sin ina prescripziun da la lescha, sin ina sentenza cun vigur legala u sin in auter document ch'è equivalent a la sentenza.

³ Ils funcziunaris ch'èn incaricads cun la documentaziun publica pon vegnir incumbensads dals chantuns d'annunziar sez l'inscripziun da las fatschentas ch'els han documentà.

Art. 964

b. En cas
d'extincziuns

¹ Per extinguer u per modifitgar ina inscripziun dovri ina decleraziun en scrit da las persunas che han il dretg da far quai tenor quella inscripziun.

² Questa decleraziun po vegnir dada cun la suttascripziun en il diari.

Art. 965

2. Documents
da legitimaziun
a. Document
valaivel

¹ Disposiziuns en il register funsil sco inscripziuns, midadas u extincziuns dastgan en mintga cas vegnir fatgas mo cun preschentar in document da legitimaziun davart il dretg da disponer e davart il motiv giuridic.

² Il dretg da disponer vegn stabili cun il mussament ch'il petent saja la persuna legitimada per quai tenor las indicaziuns en il register funsil u haja in plainpudair da questa persuna.

³ Il motiv giuridic vegn stabili cun il mussament che las furmas preschittas per sia valaivladad sajan vegnidas ademplidas.

Art. 966

b. Cumpletaziun
dal document da
legitimaziun

¹ Sch'il document da legitimaziun necessari na vegn betg preschentà, vegn refusada l'annunzia per far ina inscripziun en il register funsil.

² Sch'il motiv giuridic è dentant avant maun e sch'i sa tracta mo da cumpletar il document da legitimaziun davart il dretg da disponer, po vegnir fatga ina inscripziun provisorica cun il consentiment dal proprietari u sin disposiziun da la dretgira.

Art. 967

IV. Moda
d'inscriver
1. En general

¹ Las inscripziuns en il register principal vegnan fatgas tenor la successiun sco che las annunzias vegnan inoltradas u sco che las documentaziuns ubain las decleraziuns vegnan sutscrittas davant l'administratur dal register funsil.

² Sin giavisch vegni dà als participads in extract davart tut las inscripziuns.

³ La furma da l'inscripziun e da l'extincziun sco er dals extracts vegn fixada tras in'ordinaziun dal Cussegl federal.

Art. 968

2. En cas
da servituts

L'inscripziun e l'extincziun da las servituts funsilas vegnan fatgas sin il fegl dal bain immobigliar dominant e sin il fegl dal bain immobigliar engrevgià.

Art. 969

V. Obligaziun
d'annunzia

¹ L'administratur dal register funsil sto communitgar als participads tut las inscripziuns ch'èn vegnidas fatgas senza lur savair; en spezial communitgescha el a las persunas autorisadas, da las qualas il dretg da precumpra è prenotà en il register funsil u exista tenor la lescha e resorta dal register funsil, l'acquist da la proprietad tras ina terza persuna.⁶⁶⁶

² Ils termins ch'èn fixads per contestar talas inscripziuns cumenzan cun la data da la comunicaziun.

Art. 970⁶⁶⁷

C. Publicitad dal
register funsil
I. Infurmaziuns
ed invista

¹ Tgi che cumprova in interess, ha il dretg da prender invista dal register funsil e da survegnir in extract da quel.

² Senza in tal interess ha mintga persuna il dretg da survegnir infurmaziuns davart las suandantas datas dal register principal:

1. la designaziun dal bain immobigliar e la descripziun dal bain immobigliar;
2. il num e l'identificaziun dal proprietari;
3. la furma da proprietad e la data d'acquist.

⁶⁶⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS **1993** 1404; BBI **1988** III 953).

⁶⁶⁷ Versiun tenor la cifra I da l'aggiunta da la LF dals 19 da dec. 2003 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2005 (AS **2004** 5085; BBI **2001** 5679).

³ Il Cussegl federal designescha las ulteriuras indicaziuns concernent servituts, grevezzas funsilas ed annotaziuns che dastgan vegnir rendidas publicas senza stuair cumprovar in interess. En quest connex resguarda el la protecziun da la personalitad.

⁴ L'objecziun ch'insatgi n'enconuscheva betg ina inscripziun dal register funsil, na vegn betg acceptada.

Art. 970^a⁶⁶⁸

II. Publicaziuns ¹ Ils chantuns pon prevoir la publicaziun da l'acquist da la proprietad vi da bains immobigliars.

² La cuntraprestaziun en cas d'ina partiziun da l'ierta, en cas d'ina ierta anticipada, en cas d'in contract matrimonial u en cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials na dastga betg vegnir publicada.

Art. 971

D. Effects
I. En cas da mancanza d'ina inscripziun

¹ Nua ch'igl e prescrit da far l'inscripziun en il register funsil per constituir in dretg real, exista quel sco dretg real mo, sche l'inscripziun è vegnida fatga.

² En il rom da l'inscripziun po il cuntegn d'in dretg vegnir cumprovà cun ils mussaments u en outra moda.

Art. 972

II. En cas d'ina inscripziun
1. En general

¹ Ils dretgs reals naschan e survegnan lur rang e lur data tras l'inscripziun en il register principal.

² Lur effects cumenzan cun il mument da l'inscripziun en il diari, premiss ch'ils mussaments legals sajan vegnids agiuntads a l'annunzia u sajan, en cas d'ina inscripziun provisorica, vegnids preschentads posteruramain anc ad ura.

³ En ils chantuns, nua che la documentaziun publica è confidada a l'administratur dal register funsil e vegn fatga tras l'inscripziun en in protocol, remplazza quella l'inscripziun en il diari.

Art. 973

2. Vers terzas persunas da buna fai

¹ Tgi che ha acquistà proprietad u auters dretgs reals, sa basond en buna fai sin ina inscripziun en il register funsil, sto vegnir protegi en quest acquist.

⁶⁶⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars; AS 1993 1404; BBl 1988 III 953). Versiun tenor la cifra I da l'agiunta da la LF dals 19 da dec. 2003 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2005 (AS 2004 5085; BBl 2001 5679).

² Questa disposiziun na vala betg per cunfins da bains immobigliars en ils territoris ch'èn designads dal chantun sco territoris cun spustaments da terren.⁶⁶⁹

Art. 974

3. Vers terzas persunas da mala fai

¹ Sch'in dretg real è inscrit nungjustifitgadain en il register funsil, na po ina terza persuna betg sa referir a l'inscripziun, sch'ella enconuscha u duess enconuscher la mancanza.

² Ina inscripziun è nungjustifitgada, sch'ella è vegnida fatga senza in motiv giuridic u sin fundament d'in act giuridic nunliant.

³ Tgi ch'è violà en in dretg real tras ina tala inscripziun, po far valair directamain vers la persuna da mala fai che l'inscripziun saja manglusa.

Art. 974a⁶⁷⁰

E. Extincziun e modificaziun da las inscripziuns

I. Rectificaziun

1. En cas da divisiun d'in bain immobigliar

¹ Sch'in bain immobigliar vegn dividi, ston vegnir rectificadas per mintga parcella las servituts, las prenotaziuns e las menziuns.

² Il proprietari dal bain immobigliar che vegn dividi sto inditgar a l'uffizi dal register funsil, tge inscripziuns che duain vegnir stizzadas e tgeninas che duain vegnir transferidas sin las parcelas. Cas cuntrari sto la dumonda da divisiun vegnir refusada.

³ Schi resulta dals mussaments u da las circumstanzas ch'ina inscripziun na pertutga betg ina parcella, sto quella vegnir stizzata per questa parcella. La procedura sa drizza tenor las disposiziuns davart l'extincziun d'ina inscripziun.

Art. 974b⁶⁷¹

2. En cas da reuniun da bains immobigliars

¹ Plirs bains immobigliars d'in proprietari pon vegnir reunids mo, sch'i na ston betg vegnir transferids dretgs da pegn immobigliar u grevzass funsilas dals singuls bains immobigliars sin il bain immobigliar reuni u sch'ils crediturs dattan il consentiment per quai.

² Sch'i èn inscrittas servituts, prenotaziuns u menziuns ch'engrevgeschan ils bains immobigliars, pon quels vegnir reunids mo, sche las persunas autorisadas dattan lur consentiment u sche quellas na vegnan betg restrenschidas en lur dretgs pervia da la natira da las grevzass.

⁶⁶⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁶⁷⁰ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁶⁷¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

³ Sche las servituts, las prenotaziuns u las menziuns èn inscrittas a favur dals bains immobigliars, pon quels vegnir reunids mo, sch'ils proprietaris dals bains immobigliars engrevgiads dattan lur consentiment u sche la grevezza na s'augmenta betg tras la reuniun.

⁴ Las disposiziuns davart la rectificaziun en cas da divisiun d'in bain immobigliar pon vegnir applitgadas tenor il senn.

Art. 975

II. Inscrizziuns
nungiustifitgadas⁶⁷²

¹ Sch'in dretg real è inscrit nungiustifitgadain en il register funsil u sch'ina inscripziun correcta è vegnida estinguida u midada nungiustifitgadain, po mintgin ch'è vegnì violà qua tras en ses dretgs reals pretender che l'inscripziun vegnia estinguida u modifitgada.

² Resalvads restan ils dretgs reals ch'èn vegnids acquistads da terzas personas da buna fai sin fundament da l'inscripziun e las pretensiuns d'indemnisaziun.

Art. 976⁶⁷³

III. Extincziun
facilitada
1. Inscrizziuns
senza dubi
irrelevantas

L'uffizi dal register funsil po extinguer d'uffizi ina inscripziun, sche quella:

1. è limitada temporarmain ed è daventada giuridicain irrelevanta, perquai ch'il termin è scadi;
2. pertutga in dretg d'ina persona morta che na po betg vegnir transferì u ertà;
3. na po betg pertutgar il bain immobigliar pervia da la situaziun locala;
4. pertutga in bain immobigliar ch'è svani.

Art. 976^a⁶⁷⁴

2. Autras
inscripziuns
a. En general

¹ Sch'ina inscripziun n'ha cun gronda probabilitad nagina impurtanza giuridica, en spezial perquai ch'ella na pertutga betg il bain immobigliar tenor ils mussaments u pervia da las circumstanzas, po mintga persona che vegn engrevgiada tras quella pretender l'extincziun.

⁶⁷² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁶⁷³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁶⁷⁴ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

² Sche l'uffizi dal register funsil è da l'avis che la pretensiun saja giustifigada, communitgescha el a la persuna autorisada ch'el vegnia ad extinguer l'inscripziun, nun ch'ella fetschia entaifer 30 dis protesta cunter l'extincziun tar l'uffizi dal register funsil.

Art. 976^{b675}

b. En cas da protesta

¹ Sche la persuna autorisada fa protesta, examinescha l'uffizi dal register funsil da nov la pretensiun d'extincziun sin dumonda da la persuna engrevgiada.

² Sche l'uffizi dal register funsil concluda d'acceptar la pretensiun malgrà la protesta, communitgescha el a la persuna autorisada, ch'el vegnia ad extinguer l'inscripziun en il register funsil, nun ch'ella fetschia enteifer 3 mais recurs tar la dretgira per laschar constatar, sche l'inscripziun haja ina impurtanza giuridica.

Art. 976^{c676}

3. Procedura da rectificaziun publica

¹ Sche las relaziuns èn sa midadas facticamain u giuridicamain en in territori e sch'in dumber pli grond da servituts, da prenotaziuns u da menziuns è daventà dal tuttafatg u per gronda part obsolet pervia da quai u sche la situaziun n'è betg pli clera, po l'autorità designada dal chantun decretar la rectificaziun en quest territori.

² Quest decret sto vegnir menziunà sin ils fegls correspondents dal register funsil.

³ Ils chantuns reglan ils detagls e la procedura. Els pon facilitar anc pli fitg las rectificaziuns u decretar prescripziuns che divergeschan dal dretg federal.

Art. 977

IV. Correcturas⁶⁷⁷

¹ L'administratur dal register funsil na dastga far naginas correcturas senza il consentiment en scrit dals participads, nun ch'i saja avant maun ina disposiziun da la dretgira.

² Empè da curreger ina inscripziun faussa, po quella vegnir estinguida e fatga da nov.

³ Simpels sbagls da scriver vegnan curregids d'uffizi a norma da l'ordinaziun correspondent da dal Cussegl federal.

⁶⁷⁵ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BB1 2007 5283).

⁶⁷⁶ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BB1 2007 5283).

⁶⁷⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BB1 2007 5283).

Titel final:
**Disposiziuns davart l'applicaziun e davart l'introducziun
 dal Cudesch civil**⁶⁷⁸

Emprim chapitel:
L'applicaziun dal dretg vegl e dal dretg nov⁶⁷⁹

Art. 1

A. Disposiziuns
 generalas
 I. Princip da la
 nunretroactivitad
 da la lescha

¹ Ils effects giuridics da fatgs ch'èn capitads avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, vegnan giuditgads er suenter l'entrada en vigur dal Cudesch civil tenor las disposiziuns dal dretg federal e dal dretg chantunal ch'eran valaivlas il mument che quests fatgs en capitads.

² Per consequenza èn ils acts ch'èn vegnids fatgs avant quest mument suttaless – en quai che concerna lur forza obligatorica e lur effects giuridics – er en l'avegnir a las disposiziuns ch'eran valaivlas dal temp ch'els èn vegnids fatgs.

³ Ils fatgs ch'èn capitads pir suenter l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil ston vegnir giuditgads tenor il dretg nov, nun che la lescha prevesia in'exceptziun.

Art. 2

II. Retroactivitad
 1. Urden public
 e morala publica

¹ Las disposiziuns dal nov Cudesch civil ch'èn vegnidas fixadas en l'interess da l'urden public e da la morala publica, vegnan applitgadas – uschespert ch'el è entrà en vigur – per tut ils fatgs, nun che la lescha haja previs in'exceptziun.

² A partir da l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil na dastgan per consequenza las prescripziuns dal dretg vegl che cuntradin tenor il dretg nov a l'urden public ed a la morala publica betg pli vegnir applitgadas.

Art. 3

2. Cuntegn da
 las relaziuns
 giuridicas
 stabilidas
 da la lescha

Relaziuns giuridicas cun in cuntegn ch'è reglà da la lescha independentamain da la voluntad dals participads èn suttalessas al dretg nov a partir dal mument ch'il nov Cudesch civil è entrà en vigur, e quai er sch'ellas èn vegnidas fundadas avant quest termin.

⁶⁷⁸ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

⁶⁷⁹ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

Art. 4

3. Dretgs betg
acquistads

Fatgs ch'èn bain capitads sut il domini dal dretg vegl, or dals quals i n'era però betg naschida ina pretensiun protegida dal dretg il mument ch'il nov Cudesch civil è entrà en vigur, èn – en quai che concerna lur effects giuridics – suttamess al dretg nov a partir da quest mument.

Art. 5

B. Dretg
da persunas
I. Abilitad d'agir

¹ L'abilitad d'agir vegn giuditgada en tut ils cas tenor las disposiziuns dal nov Cudesch civil.

² Tgi che posseda dentant il mument ch'il nov Cudesch civil entra en vigur l'abilitad d'agir tenor il dretg vegl, ma n'avess betg ella tenor il dretg nov, vegn tuttina renconuschì sco abel d'agir er suenter quest termin.

Art. 6

II. Sparizium

¹ La decleraziun da sparizium è suttamessa al nov Cudesch civil suenter ch'el è entrà en vigur.

² Las decleraziuns da mort u d'absenza ch'èn vegnidas decretadas tenor il dretg vegl possedan suenter l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil ils medems effects sco la decleraziun da sparizium tenor il dretg nov. Las consequenzas giuridicas ch'èn dentant resultadas tenor il dretg vegl avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, sco successiun d'ierta u schliaziun da la lètg, n'èn betg pertutgadas.

³ Sch'ina procedura era pendentà il mument ch'il nov Cudesch civil è entrà en vigur, vegn ella cumenzada danovamain tenor las disposiziuns dal nov Cudesch civil cun quintar il temp gia curri, u ch'ella vegn manada a fin sin dumonda dals pertutgads cun sa tegnair vi da la procedura e vi dals termins dal dretg vegl.

Art. 6a⁶⁸⁰

IIa. Banca da
datas centrala
dal stadi civil

¹ Il Cussegl federal regla la midada da la gestiun vertenta dals registers a la gestiun electronica dals registers.

² La Confederaziun surpiglia ils custs d'investiziun fin a 5 milliuns francs.

⁶⁸⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (administraziun electronica dal register dal stadi civil), en vigur dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBl 2001 1639).

Art. 6b⁶⁸¹

III. Personas
giuridicas
1. En general⁶⁸²

¹ Federaziuns da personas, instituts u fundaziuns che han acquistà la personalitad sut il dretg vegl, mantegnan quella sut il dretg nov, er sch'ellas na l'avessan betg acquistada tenor las disposiziuns da quel.

² Las personas giuridicas existentas, che dovran – tenor il nov Cudesch civil – l'inscripziun en in register public per sa constituir, ston dentant far questa inscripziun entaifer 5 onns suenter l'entrada en vigur dal dretg nov, er sche quai n'era betg necessari tenor il dretg vegl; sch'ellas na fan betg quai, na vegnan ellas betg pli reconuschidas sco personas giuridicas suenter la scadenza da quest termin.

^{2bis} Las fundaziuns ecclesiasticas e las fundaziuns da famiglia che n'èn betg inscrites en il register da commerzi cur che la midada dals 12 da december 2014 (art. 52 al. 2) entra en vigur, restan reconuschidas sco personas giuridicas. Ellas ston sa laschar inscriver en il register da commerzi entaifer 5 onns suenter l'entrada en vigur. Fixond las pretenziuns envers l'inscripziun en il register da commerzi resguarda il Cussegl federal las relaziuns particularas da las fundaziuns ecclesiasticas.⁶⁸³

³ Il cuntegn da la personalitad vegn determinà per tut las personas giuridicas tenor il nov Cudesch civil, uschespert ch'el è entrà en vigur.

Art. 6c⁶⁸⁴

2. Contabilitad e
post da revisiun

Las disposiziuns concernent la midada dals 16 da december 2005⁶⁸⁵ davart la contabilitad e davart il post da revisiun valan a partir da l'emprim onn che cumenza cun l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil u suenter.

⁶⁸¹ Oriundamain art. 6a. Avant art. 7.

⁶⁸² Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziyas, en il dretg d'associazion, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 4791; BBI **2002** 3148, **2004** 3969).

⁶⁸³ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 12 da dec. 2014 davart la realisaziun da las recumandaziuns dal «Groupe d'action financière», revedidas l'onn 2012, en vigur dapi il 1. da schan. 2016 (AS **2015** 1389; BBI **2014** 605).

⁶⁸⁴ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziyas, en il dretg d'associazion, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 4791; BBI **2002** 3148, **2004** 3969).

⁶⁸⁵ AS **2007** 4791; BBI **2002** 3148, **2004** 3969

Art. 6a⁶⁸⁶

IV. Protecziun
da la persuna-
lità cunter
violenza,
smanatschas
u persecuziuns

Per proceduras ch'èn pendentas il mument da l'entrada en vigur da la midada dals 14 da december 2018 vegn applitgà il dretg nov.

Art. 7⁶⁸⁷

C. Dretg
da famiglia
I. Maridaglia

¹ Per la maridaglia vala il dretg nov, uschespert che la Lescha federala dals 26 da zercladur 1998⁶⁸⁸ è entrada en vigur.

² Lètgs, per las qualas igl è avant maun in motiv da nunvalaivladad tenor il dretg vegl, pon, uschespert ch'il dretg nov è entrà en vigur, vegnir decleradas sco nunvalaivlas mo tenor las disposiziuns da tal. Per fixar ils termins vegn dentant mess a quint il temp ch'è scadi avant l'entrada en vigur dal dretg nov.

Art. 7a⁶⁸⁹

Ibis. Divorzi
1. Princip

¹ Per il divorzi vala il dretg nov, uschespert che la Lescha federala dals 26 da zercladur 1998⁶⁹⁰ è entrada en vigur.

² Divorzis, che han survegni vigur legala tenor il dretg vegl, restan reconuschids; las novas disposiziuns davart l'execuziun vegnan applitgadas per las rentas u per las indemnisaziuns ch'èn vegnidas fixadas sco compensaziun dal mantegniment u sco contribuziun da mantegniment.

³ La midada da la sentenza da divorzi vegn fatga tenor las prescripziuns dal dretg vegl cun resalva da las disposiziuns davart ils uffants e davart la procedura.

Art. 7b⁶⁹¹

2. Process
da divorzi
pendents

¹ Per process da divorzi ch'èn pendants tar l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 26 da zercladur 1998⁶⁹² e che ston vegnir giuditgads d'ina istanza chantunala vegn applitgà il dretg nov.

⁶⁸⁶ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 14 da dec. 2018 davart la meglieraziun da la protecziun da victimas da violenza, en vigur dapi il 1. da fan. 2020 (AS 2019 2273; BBl 2017 7307).

⁶⁸⁷ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

⁶⁸⁸ AS 1999 1118; BBl 1996 I 1.

⁶⁸⁹ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

⁶⁹⁰ AS 1999 1118; BBl 1996 I 1.

⁶⁹¹ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

⁶⁹² AS 1999 1118; BBl 1996 I 1.

² Novas pretensiuns giuridicas che vegnan iniziadas tras la midada dal dretg applitgabel èn admissiblas; las parts da la sentenza che na vegnan betg contestadas restan liantas, uschenavant ch'ellas n'èn betg colliadas materialmain en moda uschè stretga cun pretensiuns giuridicas che ston anc vegnir giuditgadas, ch'i sto vegnir fatg raschunaivla-main in giudicament cumplessiv.

³ Il Tribunal federal decida tenor il dretg vegl, sche la decisiun contestada è vegnida pronunziada avant l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 26 da zercladur 1998; quai vala er en cas d'ina eventuala refusa a l'istanza chantunala.

Art. 7c⁶⁹³

3. Termin da separaziun tar process da divorzi pendents

Per process da divorzi ch'èn pendents tar l'entrada en vigur da la midada dals 19 december 2003⁶⁹⁴ e che ston vegnir giuditgads d'ina istanza chantunala vala il termin da separaziun tenor il dretg nov.

Art. 7d⁶⁹⁵

4. Provediment professiunal

¹ Per il provediment professiunal en cas da divorzi vala il dretg nov, uschespert che la midada dals 19 da zercladur 2015 è entrada en vigur.

² Per process da divorzi ch'èn pendents il mument da l'entrada en vigur da la midada dals 19 da zercladur 2015 davant ina istanza chantunala vegn applitgà il dretg nov.

³ Il Tribunal federal decida tenor il dretg vegl, sche la decisiun contestada è vegnida pronunziada avant l'entrada en vigur da la midada dals 19 da zercladur 2015; quai vala er en cas d'ina eventuala refusa a l'istanza chantunala.

Art. 7e⁶⁹⁶

5. Conversiun da rentas existentas

¹ Sche la dretgira ha – en cas d'in divorzi tenor il dretg vegl – concedi al consort creditur sunter l'entrada d'in cas da provediment ina indemnizaziun en furma d'ina renta che scada pir cun la mort dal consort debitor u creditur, po il consort creditur pretender entaifer 1 onn sunter l'entrada en vigur da la midada dals 19 da zercladur 2015 davant dretgira ch'el survegnia empè da quai ina renta per vita duranta tenor l'artitgel 124a, sch'il consort debitor retira ina renta d'invali-

⁶⁹³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 2003 (termin da separaziun en il dretg da divorzi), en vigur dapi il 1. da zer. 2004 (AS **2004** 2161; BBI **2003** 3927 5825).

⁶⁹⁴ AS **2004** 2161

⁶⁹⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBI **2013** 4887).

⁶⁹⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (cumpensaziun dal provediment professiunal en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBI **2013** 4887).

ditad suentar la vegliadetgna reglamentarica da renta u ina renta da vegliadetgna.

² En cas da decisziuns estras sa drizza la competenza tenor l'artitgel 64 da la Lescha federala dals 18 da december 1987⁶⁹⁷ davart il dretg internaziunal privat.

³ La renta tenor il dretg vegl vala sco part da la renta attribuida.

Art. 8⁶⁹⁸

Iter, Effects
generals
da la lètq
1. Princip

Per ils effects generals da la lètq vala il dretg nov, uschespert che la Lescha federala dals 5 d'october 1984 è entrada en vigur.

Art. 8a⁶⁹⁹

2. Num

Il consort che ha midà ses num a chaschun da la maridaglia avant l'entrada en vigur da la midada dals 30 da settember 2011 da questa lescha, po declerar da tut temp al funcziunari dal stadi civil ch'el veglia puspè purtar ses num da nubil.

Art. 8b⁷⁰⁰

3. Dretg
da burgais

La Svizra che ha maridà sut il dretg vegl po declerar visavi l'autorità cumpetenta da ses anteriur chantun d'origin entaifer l onn dapi l'entrada en vigur dal dretg nov ch'ella reprendia puspè il dretg da burgais ch'ella ha gi sco nubila.

Art. 9⁷⁰¹

II. Dretg dals
bains matrimo-
nials da las lètqs
ch'èn vegnidas
serradas avant il
1. da schaner
1912⁷⁰²

Per ils effects concernent ils bains matrimonials da lètqs ch'èn vegnidas serradas avant il 1. da schaner 1912 valan las disposiziuns dal Cudesch civil davart l'applicaziun dal dretg vegl e dal dretg nov, ch'èn entradas en vigur quest di.

⁶⁹⁷ SR 291

⁶⁹⁸ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

⁶⁹⁹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBl 2009 7573 7581).

⁷⁰⁰ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁷⁰¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁷⁰² Per l'applicaziun dal dretg transitoric guardar er las anteriuras disposiziuns dal sisavel tìtel a la fin dal CCS.

Art. 9a⁷⁰³

Ilbis. Dretg dals bains matrimonials da las lètgs ch'èn vegnidas serradas suenter il 1. da schaner 1912⁷⁰⁴

1. En general

1 Per lètgs ch'existan il mument che la Lescha federala dals 5 d'october 1984 entra en vigur vala il dretg nov, nun ch'i saja vegni fixà insatge auter.

2 Per ils effects concernent ils bains matrimonials da lètgs ch'èn vegnidas divorziadas avant l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 5 d'october 1984 vala il dretg vegl.

Art. 9b⁷⁰⁵

2. Midada da l'uniun dals bains ad ina participaziun als acquists

a. Midada da las massas da facultad

1 Per consorts ch'èn stads suttamess fin ussa al stadi da l'uniun dals bains, valan – concernent lur relaziuns vicendaivlas e vers terzas persunas – las prescripziuns davart la participaziun als acquists.

2 Las valurs da facultad da mintga consort daventan ses bain propri u ses acquist tenor las prescripziuns davart la participaziun als acquists; ils bains reservads ch'èn fundads tras il contract matrimonial daventan bains propri.

3 La dunna reprenda la proprietad dals bains ch'ella ha appurtà en la lètg e ch'èn passads en la proprietad dal consort u fa valair per quels ina pretensiun d'indemnisaziun.

Art. 9c⁷⁰⁶

b. Privilegi

Las disposiziuns vertentas davart las pretensiuns d'indemnisaziun da la consorta per bains ch'ella ha appurtà en la lètg e che n'èn betg pli avant maun en cas d'in concurs e d'ina impegnaziun da valurs da facultad dal consort, restan applitgablhas anc 10 onns suenter l'entrada en vigur dal dretg nov.

⁷⁰³ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁷⁰⁴ Guardar las disposiziuns a la fin dal text qua avant maun ch'èn stadas en vigur fin ils 31 da dec. 1987.

⁷⁰⁵ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁷⁰⁶ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

Art. 9d⁷⁰⁷

c. Liquidaziun
dals bains matri-
monials tenor il
dretg nov

¹ Suenter l'entrada en vigur dal dretg nov sa drizza la liquidaziun dals bains matrimonials tranter ils consorts per l'entira durada da l'anteriuor stadi dals bains e dal nov stadi ordinari dals bains tenor las prescripziuns davart la participaziun als acquisti, nun ch'ils consorts hajan, il mument da l'entrada en vigur dal dretg nov, gia terminà la liquidaziun dals bains matrimonials tenor las disposiziuns davart l'uniun dals bains.

² Avant l'entrada en vigur dal dretg nov po mintga consort dar part a l'auter en scrit, che lur anteriur stadi dals bains stoppia vegnir schlià tenor las disposiziuns dal dretg vegl.

³ Sch'il stadi dals bains è vegnì schlià perquai ch'in plant, ch'è vegnì inoltrà avant l'entrada en vigur dal dretg nov, è vegnì approvà, vegn la liquidaziun dals bains matrimonials fatga tenor il dretg vegl.

Art. 9e⁷⁰⁸

3. Mantegniment
da l'uniun dals
bains

¹ Consorts che vivan en il stadi da l'uniun dals bains, senza avoir midà quel tras in contract matrimonial, pon sa cunvegnir da mantegnair l'uniun dals bains cun inoltrar ina decleraziun cuminaivla en scrit a l'uffizi da registraziun dals bains matrimonials da lur domicil sin il pli tard 1 onn suenter l'entrada en vigur dal dretg nov; l'uffizi da registraziun dals bains matrimonials maina ina glista uffiziala da las decleraziuns che po vegnir consultada da mintgin.

² Il stadi dals bains po vegnir fatg valair vers terzas persunas mo, sch'ellas enconuschan u duessan enconuscher quel.

³ Per ils bains reservads dals consorts valan en l'avegnir las novas prescripziuns davart la separaziun dals bains.

Art. 9f⁷⁰⁹

4. Mantegniment
da la separaziun
legala u giudi-
ziala dals bains

Sche la separaziun dals bains e vegnida fatga pervia da la lescha u sin ordinaziun da la dretgira, valan per ils consorts las novas disposiziuns davart la separaziun dals bains.

⁷⁰⁷ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁷⁰⁸ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁷⁰⁹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

4a. Dretg dals bains matrimonials da las persunas da la medema schlattaina che han maridà a l'exteriur avant che la midada dals 18 da december 2020 è vegnida messa en vigur definitivamain

Art. 9⁷¹⁰

1 Per pèrs da la medema schlattaina che han maridà a l'exteriur avant che la midada dals 18 da december 2020 è vegnida messa en vigur definitivamain, vala retroactivamain a partir dal mument da la maridaglia l'urden ordinari dals bains da la participaziun als acquisti, nun ch'els hajan fixà insatge auter cun in contract matrimonial u cun in contract da facultad.

2 Avant che questa midada entra definitivamain en vigur, po mintga consort infurmar l'auter en scrit, che l'antieriur urden dals bains tenor l'artitgel 18 da la Lescha da partenadi dals 18 da zercladur 2004⁷¹¹ (LPart) vegnia mantegnì fin a quest mument.

3 L'antieriur urden dals bains tenor l'artitgel 18 LPart vegn er mantegnì, sch'igl è – il mument che questa midada entra en vigur definitivamain – pendent in plant che chaschuna la schliaziun da l'urden dals bains tenor dretg svizzer.

4 Las ordinaziuns correspudentas prevesan che pèrs che giavischan quai, vegnian inditgads sin actas, sin documents e sin formulars sco consorta e consort respectivamain sco bab e mamma areguard lur uffants.

Art. 10⁷¹²

5. Contract matrimonial
a. En general

1 Sch'ils consorts han fatg in contract matrimonial tenor las disposiziuns dal Cudesch civil, vala quest contract vinavant e lur entir stadi dals bains matrimonials resta suttamess a las disposiziuns da fin ussa, cun resalva da las disposiziuns da quest titel davart ils bains reservads, davart la vigur legala vers terzas persunas e davart la separaziun dals bains tenor il contract matrimonial.

2 Per ils bains reservads dals consorts valan en l'avegnir las novas prescripziuns davart la separaziun dals bains.

3 Cunvegnas davart la participaziun ad augments ed a deficits en cas d'ina uniuin dals bains na dastgan betg pregiuditgar ils dretgs a la part obligatorica dals uffants betg cuminaivels e da lur descendents.

Art. 10a⁷¹³

b. Vigur legala vers terzas persunas

1 Il stadi dals bains po vegnir fatg valair vers terzas persunas mo, sch'ellas enconuschan u duessan enconuscher quel.

710 Integrà tras la cifra I da la LF dals 18 da dec. 2020 (lètg per tuts), en vigur dapi il 1. da schan. 2022, al. 1, 3 e 4 en vigur dapi il 1. da fan. 2022 (AS 2021 747; BBI 2019 8595; 2020 1273).

711 SR 211.231

712 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

713 Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

² Sch'il contract matrimonial n'ha betg vigur legala vers terzas persunas, valan per las relaziuns cun quellas da qua envi las disposiziuns davart la participaziun als acquists.

Art. 10^b714

c. Submissiun al dretg nov

¹ Consorts che vivan en il stadi da l'unìun dals bains e che han midà quel tras in contract matrimonial, pon sa convegnir da suttametter lur relaziuns giuridicas al nov stadi ordinari dals bains da participaziun als acquists cun inoltrar ina decleraziun cuminaivla en scrit a l'uffizi da registraziun dals bains matrimonials da lur domicil sin il pli tard 1 onn sunter l'entrada en vigur dal dretg nov.

² En quest cas vala la participaziun contractuala a l'augment en il futur per la summa totala dals augments da tuts dus consorts, nun ch'i saja vegnì fixà insatge auter en il contract matrimonial.

Art. 10^c715

d. Separaziun contractuala dals bains tenor il dretg vegl

Sch'ils consorts han concludì ina separaziun dals bains sut il dretg vegl, valan per els en il futur las novas disposiziuns davart la separaziun dals bains.

Art. 10^d716

e. Contracts matrimonials fatgs en vista a l'entrada en vigur dal dretg nov

Contracts matrimonials ch'èn vegnids fatgs avant l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 5 d'october 1984, che duain dentant avair lur effects pir sut il dretg nov, na ston betg vegnir approvads da l'autorità tutelara.

Art. 10^e717

f. Register dals bains matrimonials

¹ Cun l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 5 d'october 1984 na vegnan betg pli fatgas novas inscripziuns en il register dals bains matrimonials.

² Il dretg da prender invista dal register resta garanti.

⁷¹⁴ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

⁷¹⁵ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

⁷¹⁶ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

⁷¹⁷ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

Art. 11⁷¹⁸

6. Pajament dals debits en cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials

Sch'il pajament da debits en daners u sche la restituziun da chaussas debitadas chaschuna al consort debitor grondas difficultads en cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials en connex cun l'entrada en vigur dal dretg nov, po el pretender da survegnir termins da pajament; sche las circumstanzas giustifitgeschan quai, sto vegnir prestada ina garanzia.

Art. 11a⁷¹⁹

7. Protecziun dals crediturs

Sch'il dretg dals bains matrimonials sa mida cun l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 5 d'october 1984, valan – en quai che concerna la responsabladad – las disposiziuns davart la protecziun dals crediturs en cas da midadas dal stadi dals bains.

Art. 12⁷²⁰

III. La relaziun da figlialanza en general

¹ La constituziun ed ils effects da la relaziun da figlialanza èn sutta-mess al dretg nov uschespert ch'il nov Cudesch civil è entrà en vigur; il num da famiglia ed il dretg da burgais ch'èn vegnids acquistads tenor il dretg vegl restan mantegnids.

² Ils uffants che sa chattan sut avugadia il mument da l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil e ch'èn – tenor il dretg nov – sutta-mess tenor la lescha a la pussanza dals geniturs, vegnan sutta-mess a la pussanza da lur geniturs il pli tard 1 onn suenter che quest dretg nov è entrà en vigur, nun ch'i saja vegnì ordinà il cuntrari sin basa da las disposiziuns davart la retratga da la tgira geniturala.

³ In transferiment u ina retratga da la tgira geniturala, ch'è vegnida disponida d'ina autoritad sut il dretg vegl, mantegna sia vigur legala er suenter l'entrada en vigur dal dretg nov.

⁴ Sche mo in genitur ha la tgira geniturala il mument che la midada dals 21 da zercladur 2013 entra en vigur, po l'auter genitur – entaifer 1 onn suenter l'entrada en vigur da questa midada – dumandar l'autoritad cumpetenta da disponer la tgira geniturala cuminaivla. L'artitgel 298b vegn applitgà tenor il senn.⁷²¹

⁷¹⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁷¹⁹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁷²⁰ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

⁷²¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

⁵ Il genitur, dal qual la tgira geniturala è vegnida privada a chaschun d'in divorzi, po sa drizzar sulet a la dretgira cumpetenta mo, sch' il divorzi ha gi lieu main che 5 onns avant l'entrada en vigur da la midada dals 21 da zercladur 2013.⁷²²

Art. 12a⁷²³

IIIbis. Adopziun
1. Cuntinuaziun
dal dretg vegl

¹ L'adopziun ch'è vegnida pronunziada avant l'entrada en vigur da las novas disposiziuns da la Lescha federala dals 30 da zercladur 1972 davart la midada dal Cudesch civil svizzer, è suttemessa vinavant al dretg ch'è entrà en vigur il 1. da schaner 1912⁷²⁴; ils consentiments ch'èn vegnids dads tenor quest dretg restan en mintga cas valaivels.

² Persunas che n'èn betg anc 20 onns veglias il mument che la Lescha federala dals 7 d'october 1994 entra en vigur pon anc vegnir adoptadas tenor las disposiziuns davart persunas minorennas er suenter ch'ellas èn daventadas maiorennas, premess che lur dumonda vegnia inoltrada entaifer 2 onns dapi l'entrada en vigur da la lescha federala ed avant lur 20avel anniversari.⁷²⁵

Art. 12b⁷²⁶

2. Proceduras
pendentas

Per proceduras d'adopziun ch'èn pendentas il mument da l'entrada en vigur da la midada dals 17 da zercladur 2016 vala il dretg nov.

Art. 12c⁷²⁷

3. Submissiun
al dretg nov

Las disposiziuns da la midada dals 17 da zercladur 2016 concernent il secret d'adopziun, concernent las infurmaziuns davart ils geniturs biologics e davart lur descendents sco er concernent la pussaivladad da concluder relaziuns persunalas tranter ils geniturs biologics e l'uffant valan er per adopziuns ch'èn vegnidas pronunziadas avant lur entrada en vigur u ch'èn pendentas il mument da lur entrada en vigur.

⁷²² Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

⁷²³ Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

⁷²⁴ Art. 465 CCS en la versiun dal 1. da schan. 1912:

¹ L'uffant adoptà e ses descendents han il medem dretg d'ierta vers l'adoptader sco ils descendents legitims.

² L'adoptader e ses parents consanguins n'han nagin dretg d'ierta vers l'uffant adoptà.

⁷²⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994, en vigur dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 1126; BBI 1993 I 1169).

⁷²⁶ Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

⁷²⁷ Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

Art. 12c^{bis}⁷²⁸**Art. 12d⁷²⁹**

III^{ter}. Contestaziun da la legittimaziun

Las disposiziuns dal dretg nov davart la contestaziun da la renconuschientscha d'in uffant suenter la maridaglia dals geniturs valan tenor il senn per la contestaziun d'ina legitimaziun ch'è vegnida fatga tenor il dretg vegl.

Art. 13⁷³⁰

IV. Plant da paternitad
1. Plants pendents

¹ In plant ch'è pendent il mument da l'entrada en vigur dal dretg nov vegn giuditgà tenor il dretg nov.

² Ils effects fin a l'entrada en vigur dal dretg nov sa drizzan tenor il dretg vegl.

Art. 13a⁷³¹

2. Plants novs

¹ Sche l'obligaziun dal bab da furnir prestaziuns en daners è stada stabilida tras ina decisiun giudiziala u tras in contract avant ch'il dretg nov è entrà en vigur e sche l'uffant n'aveva betg anc cumpleni 10 onns il mument da l'entrada en vigur dal dretg nov, po el purtar plant entaifer 2 onns per laschar constatar la relaziun da figlialanza tenor las disposiziuns dal dretg nov.

² Sche l'accusà po cumprovar che sia paternitad saja esclusa u main probabla che quella d'in terz, extingua il dretg da l'uffant sin contribuziuns per il mantegniment futur.

Art. 13b⁷³²

IVbis. Termin per constatar e per contestar la relaziun da figlialanza

Tgi che daventa maioren tras l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 7 d'october 1994, po en mintga cas inoltrar anc durant 1 onn in plant per constatar u per contestar la relaziun da figlialanza.

⁷²⁸ Integrà tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 22 da zer. 2001 tar la Convenziun da Den Haag davart las adopziuns e davart las mesiras per proteger l'uffant en adopziuns internaziunalas (AS 2002 3988; BBl 1999 5795). Aboli tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (adopziun), cun effect dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

⁷²⁹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

⁷³⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

⁷³¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

⁷³² Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994, en vigur dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 1126; BBl 1993 I 1169).

Art. 13^c⁷³³

IV^{ter}. Contribuziuns da mantegniment
1. Titels da mantegniment existents

Contribuziuns da mantegniment a l'uffant ch'èn vegnidas fixadas avant l'entrada en vigur da la midada dals 20 da mars 2015 en in contract da mantegniment approvà u en ina decisiun, vegnan fixadas da nov sin dumonda da l'uffant. Sch'ellas èn vegnidas fixadas ensemen cun contribuziuns da mantegniment al genitur, dastgan ellas vegnir adattadas mo en cas d'ina midada considerabla da las relaziuns.

Art. 13^{bis}⁷³⁴

2. Proceduras pendentas

¹ Per proceduras ch'èn pendentas il mument da l'entrada en vigur da la midada dals 20 da mars 2015 vegn applitgà il dretg nov.

² Il Tribunal federal decida tenor il dretg vegl, sche la decisiun contestada è vegnida pronunziada avant l'entrada en vigur da la midada dals 20 da mars 2015; quai vala er en cas d'ina eventuala refusa a l'instanza chantunala.

Art. 13^d⁷³⁵

IV^{quater}. Num da l'uffant

¹ Sch'ils geniturs n'han betg pli in num da famiglia cuminaivel sin fundament d'ina decleraziun tenor l'artitgel 8a da quest titel suenter che la midada dals 30 da settember 2011 da questa lescha è entrada en vigur, pon els declarar entaifer 1 onn dapi l'entrada en vigur dal dretg nov, che l'uffant survegnia il num da nubil dal consort che ha fatg questa decleraziun.

² Sche la tgira genituriala per in uffant da geniturs betg maridads è vegnida surdada als geniturs u sulettamain al bab avant che la midada dals 30 da settember 2011 da questa lescha è entrada en vigur, po la decleraziun ch'è prevista tenor l'artitgel 270a alineas 2 e 3 vegnir fatga entaifer 1 onn dapi l'entrada en vigur dal dretg nov.

³ Il consentiment da l'uffant resta resalvà sa basond sin l'artitgel 270b.

⁷³³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (AS 1995 1126; BBl 1993 I 1169). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

⁷³⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

⁷³⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBl 2009 7573 7581).

V. Protecziun
da creschids
1. Mesiras
existentas

Art. 14⁷³⁶

¹ Per la protecziun da creschids vala il dretg nov, uschespert che la midada dals 19 da december 2008⁷³⁷ è entrada en vigur.

² Persunas ch'èn vegnidas avugadadas tenor il dretg vegl, stattan sut curatella cumplexsiva cun l'entrada en vigur dal dretg nov. L'autorità per la protecziun da creschids fa d'uffizi uschè svelt sco pussaivel las adattaziuns necessarias dal dretg nov. En cas che la tgira geniturala vegn prolungada èn ils geniturs deliberads da l'obligaziun d'inventarisar, da l'obligaziun da far in rapport periodic ed in rendaint sco er da l'obligaziun da dumandar il consentiment per tschertas fatschentas, fin che l'autorità per la protecziun da creschids decida insatge auter en chausa.

³ Las ulteriuras mesiras ch'èn vegnidas ordinadas tenor il dretg vegl scadan il pli tard 3 onns suenter l'entrada en vigur da la midada dals 19 da december 2008, nun che l'autorità per la protecziun da creschids las haja transferidas en mesiras dal dretg nov.

⁴ Ina privaziun da la libertad per motivs da provediment ch'in medi ha ordinà sin basa da l'artitgel 397b alinea 2 da la versiun dal 1. da schaner 1981⁷³⁸ per ina persuna ch'è ha ina malsogna psichica vegn mantegnida. L'institut communitgescha il pli tard 6 mais suenter l'entrada en vigur dal dretg nov a l'autorità per la protecziun da creschids, sch'el è da l'avis che las premissas dal plazzament sajan ademplidas er vinavant. L'autorità per la protecziun da creschids fa ils scleriments ch'èn necessaris tenor las disposiziuns davart l'examinaziun periodica e conferma eventualmain la decisiun da plazzament.

Art. 14a⁷³⁹

2. Proceduras
pendentas

¹ Cun l'entrada en vigur da la midada dals 19 da december 2008⁷⁴⁰ cuntinuescha la nova autorità competententa cun las proceduras pendentas.

² Il nov dretg da procedura vegn applitgà.

³ L'autorità decida, sche e quant enavant che la procedura veglia sto vegnir complettada.

⁷³⁶ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

⁷³⁷ AS 2011 725

⁷³⁸ AS 1980 31

⁷³⁹ Integrà tras la cifra II da la LF dals 6 d'oct. 1978 (AS 1980 31; BBl 1977 III 1). Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

⁷⁴⁰ AS 2011 725

Art. 15

D. Dretg d'ierta
I. Ierta e
successiun
d'ierta

¹ La successiun d'ierta d'ina persuna ch'è morta avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil vegn reglada tenor il dretg vegl er suenter quest termin; il medem vala er per ils effects dals bains matrimonials ch'èn nunseparabels da l'ierta tenor il dretg chantunal e che naschan cun la mort dal bab, da la mamma u d'in consort.

² Questa prescripziun sa referescha tant als ertavels sco er a la successiun d'ierta.

Art. 16

II. Disposiziuns
per causa da
mort

¹ Sch'in testader ch'è abel da disponer ha fatg u ha revocà – avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil – ina disposiziun per causa da mort tenor il dretg ch'era en vigur da quel temp, na po quest act betg vegnir contestà cun la motivaziun, ch'il testader saja mort suenter l'entrada en vigur dal dretg nov e na fiss betg stà abel da disponer tenor quel.

² Ina disposiziun testamentara na po betg vegnir contestada pervia d'ina mancanza formala, sche las formalitads, che valevan il temp cur che l'act è vegnì fatg u cur ch'il testader è mort, èn vegnidas observadas.

³ Sch'il testader è mort suenter l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, vegni decidi en mintga cas tenor il dretg nov, sch'ina disposiziun per causa da mort vegn contestada cun la motivaziun che la part disponibla saja surpassada u che la maniera da disponer na saja betg admissa.

Art. 17

E. Dretgs reals
I. En general

¹ Ils dretgs reals ch'existan il mument ch'il nov Cudesch civil entra en vigur restan reconuschids er sut il dretg nov, cun resalva da las prescripziuns davart il register funsil.

² Concernent lur cuntegn èn la proprietad ed ils dretgs reals limitads però suttaless al dretg nov suenter l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, nun che quel prevesia in'exceptiun.

³ Dretgs reals che na pudessan betg pli vegnir constituids tenor il dretg nov, restan suttaless al dretg vegl.

Art. 18

II. Dretg sin
inscripziun en
il register funsil

¹ Sch'ina pretensiun che ha l'intent da constituer in dretg real è vegnida fundada avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, vegn ella reconuschida sco valaivla, sch'ella correspunda a la furma dal dretg vegl u dal dretg nov.

² L'ordinaziun davart il register funsil fixescha, tge documents d'identitad che ston vegnir preschentads per laschar inscriver tals dretgs.

³ Sch'il cuntegn d'in dretg real e stabili tras in act giuridic, fatg avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, vegn el er reconuschì sut il dretg nov, uschenavant ch'el sa cumporta cun tal.

Art. 19

III. Acquist tras giudida

¹ A partir dal mument ch'il nov Cudesch civil è entrà en vigur, sa drizza l'acquist tras giudida tenor il dretg nov.

² Sch'in acquist tras giudida che correspunda er al dretg nov ha cumenzà sut il dretg vegl, vegn il temp ch'è passà avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil mess a quint proporziunalmain al termin dal dretg nov.

Art. 20⁷⁴¹

IV. Dretgs da proprietad spezials

1. Bostga sin terren ester

¹ Dretgs da proprietad ch'existan vi da bostga sin terren ester vegnan reconuschids er vinavant tenor il dretg chantunal.

² Ils chantuns èn autorisads da restrenscher u d'abolir questas relaziuns da dretg.

Art. 20bis 742

2. Proprietad en condomini
a. Fatgs originars

La proprietad en condomini, dominada dal dretg chantunal vegl, è suttamessa a las novas prescripziuns dal nov Cudesch civil, er sch'ils plauns u sche las parts da plauns n'èn betg abitaziuns u localitads da fatschenta che furman unitads entiras.

Art. 20ter 743

b. Transfurmaziuns

¹ Ils chantuns pon er suttametter a las novas disposiziuns la proprietad en condomini ch'è vegnida inscrista en il register funsil en las furmas dal dretg ch'è entrà en vigur il 1. da schaner 1912.

² Questa submissiun entra en vigur cun las midadas correspondentas da las inscripziuns en il register funsil.

⁷⁴¹ Versiun tenor la cifra IV da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁷⁴² Integrà tras la cifra IV da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁷⁴³ Integrà tras la cifra IV da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

Art. 20^{quater} 744

c. Rectificaziun
dals registers
funsils

Per pudair suttametter la proprietad en condomini transformada a las novas prescripziuns e per inscriver la proprietad en condomini originala en il register funsil, pon ils chantuns ordinar ch'ils registers funsils vegnian rectificgads e decretar prescripziuns da procedura spezialas per quest intent.

Art. 21

V. Servituts
funsilas

¹ Las servituts funsilas ch'èn vegnidas constituidas avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil restan valaivlas suenter l'introducziun dal register funsil er senza ch'ellas sajan inscittas en quel; ellas na pon dentant betg vegnir fatgas valair vers terzas personas da buna fai, uschè ditg ch'ellas n'èn betg inscittas.

² Obligaziuns colliadas accessoricamain cun servituts ch'èn vegnidas constituidas avant l'entrada en vigur da la midada dals 11 da december 2009⁷⁴⁵ e che resultan mo da mussaments dal register funsil, pon vegnir fatgas valair er vinavant vers terzas personas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register funsil.⁷⁴⁶

Art. 22

VI. Dretgs
da pegn funsil
1. Renconu-
schientscha
dals titels da
pegn existents

¹ Ils titels da pegn ch'existan il mument ch'il nov Cudesch civil entra en vigur, restan valaivels senza ch'els stoppian vegnir adattads al dretg nov.

² Igl è dentant resalvà als chantuns da prescriver ch'ils titels da pegn existents vegnian renovads ed adattads a las disposiziuns dal dretg nov entaifer in tschert termin.

Art. 23

2. Constituziun
da dretgs da
pegn

¹ Suenter l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil dastgan vegnir constituidas mo quellas spezas da dretgs da pegn funsil ch'èn renconuschidas dal dretg nov.

² Fin a l'introducziun dal register funsil vegnan els constituids tenor las furmas dal dretg chantunal da fin ussa.

⁷⁴⁴ Integrà tras la cifra IV da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁷⁴⁵ AS 2011 4637

⁷⁴⁶ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

Art. 24

3. Extineziun
da titels

1 Suenter ch'il dretg nov è entrà en vigur, vegnan sias disposiziuns applitgadas per extinguer u per midar titels, per decretar in pegn e per chaussas sumegliantas.

2 Uschè ditg ch'il register funsil n'è betg introduci, ston vegnir observadas las furmas tenor il dretg chantunal.

Art. 25

4. Dimensiun
da la garanzia
ipotecara

1 Per tut ils dretgs da pegn funsil vegn la dimensiun da la garanzia ipotecara determinada tenor il dretg nov.

2 Sche tscherts objects determinads èn vegnids dads en pegn al creditor ensemèn cun il bain immobigliar, e quai en moda giuridicamain valaivla sin basa d'ina cunvegna speziala, restan quests objects sutta-mess al pegn, er sch'els na pudessan betg vegnir impegnads tenor il dretg nov.

Art. 26

5. Dretgs ed
obligaziuns che
resultan dal pegn
immobigliar
a. En general

1 Ils dretgs e las obligaziuns dals creditors e dals debiturs concernent ils pegns immobigliars ch'existan il mument da l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil vegnan reglads tenor il dretg vegl, uschenavant ch'i sa tracta d'effects da contracts.

2 Er per quests pegns immobigliars vala a partir da quest mument il dretg nov, sch'i sa tracta d'effects ch'èn stabilids tenor la lescha e che na pon betg vegnir midads tras contracts.

3 Sch'il pegn cumpiglia plirs bains immobigliars, restan quels engrevgiads tenor il dretg vegl.

Art. 27

b. Mesiras
da garanzia

Ils dretgs dal creditor durant la durada dal pegn, en spezial quels da far ordinar mesiras da garanzia, èn sutta-mess al dretg nov per tut ils pegns immobigliars, e quai a partir dal mument ch'il nov Cudesch civil entra en vigur; il medem vala er per ils dretgs dal debitor.

Art. 28

c. Disditga,
transferiment

Per disdir credits ch'èn garantids tras pegns immobigliars sco er per transferir ils titels d'ina persuna ad in'autra sto vegnir observà il dretg vegl, sch'i sa tracta da pegns ch'èn vegnids constituids gia avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil; resalvadas restan dentant las prescripziuns dal dretg nov ch'èn absolutamain liantas.

Art. 29

6. Rang ¹ Il rang dals dretgs da pegn vegn fixà dal dretg vegl fin ch'ils bains immobigliars èn inscrits en il register funsil.
- ² A partir dal mument da l'introducziun dal register funsil vegn il rang dals crediturs fixà tenor las disposiziuns dal nov Cudesch civil davart il register funsil.

Art. 30

7. Post da pegn ¹ Concernent il post da pegn fix u concernent il dretg dal creditor d'entrar e da s'avanzar en in post liber vegn applitgà il dretg nov a partir da l'introducziun dal register funsil, ed en mintga cas 5 onns sunter ch'il nov Cudesch civil è entrà en vigur; ils dretgs spezials ch'existan a favur dal creditor restan resalvads.
- ² Ils chantuns pon fixar ulteriuras disposiziuns transitoricas.⁷⁴⁷

Art. 31 e 32⁷⁴⁸

8. ...

Art. 33

9. Tractament egual da spezias da pegn veglias cun talas dal dretg nov ¹ Las leschas introductivas chantunales pon fixar che l'ina u l'autra spezia da pegn immobigliar dal dretg vegl vegnia – en general u mo per tschertas relaziuns – tractada da medema maniera sco la furma correspondentada dal dretg nov.
- ² Uschenavant che quai vegn fatg, vegnan tals dretgs da pegn chantunals er reglads tras las disposiziuns dal nov Cudesch civil a partir dal mument ch'el è entrà en vigur.
- ³ ...⁷⁴⁹

⁷⁴⁷ Versiun tenor la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decret chantunals tras la Confederaziun, en vigur dapi il 1. da favr. 1991 (AS **1991** 362; BBl **1988** II 1333).

⁷⁴⁸ Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBl **2007** 5283).

⁷⁴⁹ Aboli tras la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decret chantunals tras la Confederaziun, cun effect dapi il 1. da favr. 1991 (AS **1991** 362; BBl **1988** II 1333).

Art. 33a⁷⁵⁰

10. Cuntinuaziun
dal dretg vegl
per spezias da
pegn veglias

¹ Brevs da rendita sco er brevs ipotecaras emessas en serias restan inscrites en il register funsil.

² Ellas èn suttamessas er vinavant a las disposiziuns dal dretg vegl.

³ Il dretg chantunal po prevar la transfurmaziun da brevs da rendita ch'èn vegnidas constituidas sin basa da dretg federal u da dretg vegl en spezias da pegn dal dretg vertent. Per imports minimals po la transfurmaziun er cuntegnair l'introducziun d'ina responsabladad persunala dal proprietari dal bain immobigliar impegnà.

Art. 33b⁷⁵¹

11. Transfurma-
ziun da la spezia
da la brev
ipotecara

Il proprietari d'in bain immobigliar e las personas che han in dretg sin il bain immobigliar pon pretender cuminaivlamain en scrit ch'ina brev ipotecara sin palpieri, ch'è vegnida inscrites avant l'entrada en vigur da la midada dals 11 da december 2009⁷⁵², vegnia transfurmada en ina brev ipotecara registrada.

Art. 34

VII. Pegns
movibels
1. Furma

¹ A partir da l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil pon ils pegns movibels vegnir constituids mo en las furmas che vegnan previsas da quel.

² Pegns movibels ch'èn vegnids constituids avant quest mument e tenor in'atra furma extinguan suenter 6 mais dapi l'entrada en vigur dal dretg nov, sch'il termin da pajament era gia scrudà, ed en cas ch'il termin scroda pli tard, a partir dal mument ch'el scroda u a partir dal mument che la pretensiu po vegnir disditga.

Art. 35

2. Effects

¹ Ils effects dal pegn movibel, ils dretgs e las obligaziuns dal creditor da pegn, da l'impegnader u dal debitor da pegn sa drizzan tenor il nov Cudesch civil a partir dal mument ch'el è entrà en vigur, e quai er, sch'il pegn è vegni constituià gia avant il mument da l'entrada en vigur.

² In contract da scadenza dal pegn a favur dal creditor ch'è vegni fatg avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, daventa nunvalaivel a partir da quest mument.

⁷⁵⁰ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁷⁵¹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁷⁵² AS 2011 4637

VIII. Dretg
da retenziun

Art. 36

¹ Il dretg da retenziun tenor il nov Cudesch civil s'extenda er sin talas chaussas ch'èn vegnidas en ils mauns dal creditor avant sia entrada en vigur.

² Il creditor po far valair quest dretg er per pretendiuns ch'èn naschidas avant quest mument.

³ Ils dretgs da retenziun ch'èn naschids pli baud èn – en quai che concerna lur effects – suttamess a las disposiziuns dal nov Cudesch civil.

IX. Possess

Art. 37

Il possess è suttamess al dretg nov a partir dal mument ch'il nov Cudesch civil entra en vigur.

X. Register
funsil
1. Introducziun
dal register
funsil

Art. 38

¹ Suentar avair tadlà ils chantuns fixescha il Cussegl federal il plan general per introducir il register funsil. Questa cumpetenzza po el transferir al departament u a l'uffizi cumpetent.⁷⁵³

² ...⁷⁵⁴

2. Mesiraziun
uffiziala
a. ...

Art. 39⁷⁵⁵

...

b. Relaziun cun
il register funsil

Art. 40

¹ Per regla duai la mesiraziun preceder l'introducziun dal register funsil.

² Cun il consentiment dal Cussegl federal po il register funsil gia vegnir constitui pli baud, sch'i èn avant maun registers dals bains immobigliars ch'èn precis avunda.

⁷⁵³ Versiun tenor la cifra II da l'aggiunta da la LF dals 5 d'oct. 2007 davart la geoinformaziun, en vigur dapi il 1. da fan. 2008 (AS 2008 2793; BBl 2006 7817).

⁷⁵⁴ Aboli tras la cifra II da l'aggiunta da la LF dals 5 d'oct. 2007 davart la geoinformaziun, cun effect dapi il 1. da fan. 2008 (AS 2008 2793; BBl 2006 7817).

⁷⁵⁵ Aboli tras la cifra II da l'aggiunta da la LF dals 5 d'oct. 2007 davart la geoinformaziun, cun effect dapi il 1. da fan. 2008 (AS 2008 2793; BBl 2006 7817).

Art. 41

c. Temp da
la realisaziun

1 ...⁷⁵⁶

² La mesiraziun e l'introducziun dal register funsil pon vegnir realisadas ina suenter l'autra per ils singuls districts d'in chantun.

Art. 42⁷⁵⁷**Art. 43**

3. Inscriziun
dals dretgs reals
a. Procedura

¹ A chaschun da l'introducziun dal register funsil duain vegnir inscrits ils dretgs reals ch'existan gia da quel temp.

² Per quest intent sto vegnir decretà in clom public cun l'invitaziun d'annunziar e da laschar inscriver quests dretgs.

³ Ils dretgs reals ch'èn inscrits en registers publics tenor il dretg vegl, vegnan transferids d'uffizi en il register funsil, uschenavant ch'els pon vegnir constituids tenor il dretg nov.

Art. 44

b. Consequenzas,
sche
l'inscripziun
vegn traslascada

¹ Ils dretgs reals tenor il dretg vegl che na vegnan betg inscrits mantegnan bain lur valaivladad, els na pon dentant betg vegnir fatgs valair vers terzas persunas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register funsil.

² Igl è resalvà a la legislaziun federala u chantunala da declerar tut ils dretgs reals che n'èn betg vegnids inscrits en il register funsil sco abolids a partir d'in tschert termin, suenter ch'igl è vegnì decretà in clom public.

³ Las grevezzas funsilas da dretg public e las ipotecas legalas da dretg chantunal ch'èn resultadas avant l'entrada en vigur da la midada dals 11 da december 2009⁷⁵⁸ e che n'èn betg inscrittas pon vegnir fatgas valair anc durant 10 onns suenter l'entrada en vigur da la midada vers terzas persunas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register funsil.⁷⁵⁹

⁷⁵⁶ Aboli tras la cifra II da l'aggiunta da la LF dals 5 d'oct. 2007 davart la geoinformaziun, cun effect dapi il 1. da fan. 2008 (AS 2008 2793; BBI 2006 7817).

⁷⁵⁷ Aboli tras la cifra II da l'aggiunta da la LF dals 5 d'oct. 2007 davart la geoinformaziun, cun effect dapi il 1. da fan. 2008 (AS 2008 2793; BBI 2006 7817).

⁷⁵⁸ AS 2011 4637

⁷⁵⁹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 45⁷⁶⁰

4. Dretgs
reals abolids

¹ Dretgs reals che na pon betg pli vegnir constituids tenor il dretg dal register funsil, sco per exempel la proprietad da bostga sin terren ester, dretgs da pegns da giudida e dretgs sumegliants, na vegnan betg inscrits en il register funsil; els ston dentant vegnir remartgads en quel en moda opportuna.

² Sch'els èn ids a perder per in motiv u l'auter, na pon els betg pli vegnir constituids da nov.

Art. 46

5. Spustament
da l'introducziun
dal register
funsil

¹ Cun l'autorisaziun dal Cussegl federal pon ils chantuns spustar d'introducir il register funsil tenor las prescripziuns dal nov Cudesch civil, uschepert che las furmas dal dretg chantunal, cun u senza cumpletaziuns, paran dad esser suffizientas per garantir ils effects dal register funsil en il senn dal dretg nov.

² En quest cas stoi vegnir fixà exactamain, cun tge furmas dal dretg chantunal ch'ils effects dal dretg nov duain esser colliads.

Art. 47

6. Entrada en
vigur dal dretg
real avant il
register funsil

Il dretg real dal nov Cudesch civil entra generalmain en vigur er senza ch'ils registers funsils sajan vegnids constituids.

Art. 48

7. Effects
da furmas
chantunalas

¹ Cun l'entrada en vigur dal dretg real ed avant l'introducziun dal register funsil pon ils chantuns designar las furmas, a las qualas ils effects dal register funsil vegnan attribuids immediatamain (omologaziun, inscripziun en registers da bains immobiliars, d'ipotecas u da servituts).

² Ils chantuns pon fixar che questas furmas possedan er senza u avant l'introducziun dal register funsil ils effects ch'èn colliads cun tal e che concernan la constituziun, il transferiment, la midada e l'extincziun dals dretgs reals.

³ Effects dal register funsil a favur da terzas persunas da buna fai n'existan percenter betg avant ch'il register funsil è vegnì introducì u avant ch'in auter institut è vegnì declerà sco equivalent.

⁷⁶⁰ Versiun tenor la cifra IV da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

Art. 49⁷⁶¹

F. Surannaziun 1 Sch'il dretg nov fixescha in termin pli lung ch'il dretg vegl, vala il dretg nov, uschenavant che la surannaziun tenor il dretg vertent n'è betg anc entrada.

2 Sch'il dretg nov fixescha in termin pli curt, vala il dretg vegl.

3 L'entrada en vigur dal dretg nov n'ha nagins effects sin il cumenzament d'ina surannaziun currenta, nun che la lescha disponia insatge auter.

4 Dal rest vala il dretg nov per la surannaziun a partir dal mument ch'el entra en vigur.

Art. 50

G. Furmas
da contract

Contracts ch'èn vegnids fatgs avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil restan valaivels, er sche lur furma na correspunda betg a las prescripziuns dal dretg nov.

Segund chapitel: Disposiziuns introductivas e transitoricas**Art. 51**

A. Aboliziun
dal dretg civil
chantunal

Cun l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil èn abolidas tut las disposiziuns da dretg civil dals chantuns, nun ch'il dretg federal prevesia insatge auter.

Art. 52

B. Disposiziuns
chantunals
complementaras
I. Dretgs ed
obligaziuns
dals chantuns

1 Ils chantuns decreteschan las disposiziuns ch'èn previsas per cumpletar il nov Cudesch civil, en spezial en quai che concerna la cumpetenza da las autoritads e l'organisaziun dals uffizis dal stadi civil, dals uffizis d'avugadia⁷⁶² e dal register funsil.

2 Uschenavant ch'il dretg nov dovra, per pudair vegnir applitgà, necessariamain ina cumplettaziun tras disposiziuns chantunals, èn ils chantuns obligads da decretar talas; els pon far quai ad interim tras ordinaziuns.⁷⁶³

⁷⁶¹ Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 15 da zer. 2018 (revisiun dal dretg da surannaziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2020 (AS 2018 5343; BBI 2014 235).

⁷⁶² Oz: autoritads per la protecziun da creschids (guardar art. 440).

⁷⁶³ Versiun tenor la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decrets chantunals tras la Confederaziun, en vigur dapi il 1. da favr. 1991 (AS 1991 362; BBI 1988 II 1333).

³ Las disposiziuns chantunalas davart il dretg da register ston vegnir approvadas da la Confederaziun.⁷⁶⁴

⁴ Las ulteriuras disposiziuns chantunalas ston vegnir suttamessas a l'Uffizi federal da giustia per laschar prender enconuschientscha.⁷⁶⁵

Art. 53

II. Ordinaziuns substitutivas da la Confederaziun

¹ Sch'in chantun n'ha betg decretà ad uras las disposiziuns necessarias, decretescha il Cussegl federal quellas provisoricamain empè dal chantun, annunziand quai a l'Assamblea federala.

² Sch'in chantun na decretescha betg in'ordinaziun cumplettanta en ina chausa, nua ch'ina tala n'è betg absolutamain necessaria, vegnan applitgadas las prescripziuns dal nov Cudesch civil.

Art. 54

C. Designaziun da las autoritads competentas

¹ Nua ch'il nov Cudesch civil discurra d'ina autoritad competenta, decidan ils chantuns, tge autoritad ch'exista gia u che sto anc vegnir creada, che duai esser competenta.

² Nua che la lescha na discurra betg expressivamain da la dretgira u d'ina autoritad administrativa, èn ils chantuns libers da designar sco competenta in' autoritad giudiziala u administrativa.

³ Tant enavant ch'il Cudesch da procedura civila dals 19 da december 2008⁷⁶⁶ n'è betg applitgabel, reglan ils chantuns la procedura.⁷⁶⁷

Art. 55

D. Documentaziun publica
I. En general⁷⁶⁸

¹ Ils chantuns fixeschan per lur territori las modalitads da la documentaziun publica.

² Els han er da decretar las disposiziuns che reglan la constituziun da documentaziuns publicas en ina lingua estra.

⁷⁶⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBl **2006** 7001).

⁷⁶⁵ Integrà tras la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decrets chantunals tras la Confederaziun (AS **1991** 362; BBl **1988** II 1333). Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBl **2006** 7001).

⁷⁶⁶ SR **272**

⁷⁶⁷ Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS **2010** 1739; BBl **2006** 7221).

⁷⁶⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBl **2007** 5283).

II. Copias e
legalisaziuns
electronicas

Art. 55a⁷⁶⁹

¹ Ils chantuns pon autorisar ils funcziunaris da documentaziun da far copias electronicas da documents publics ch'els han emess.

² Els pon er autorisar ils funcziunaris da documentaziun da certiftigar electronicamain che las copias electronicas ch'els han emess correspundian als documents originals sin palpiri sco er da legalisar l'autenticidad da sutscriziuns.

³ Il funcziunari da documentaziun sto duvrar ina signatura electronica qualifitgada che sa basa sin in certificat qualifitgà d'in purschider renconuschì da servetschs da certificaziun en il senn da la Lescha federala dals 18 da mars 2016⁷⁷⁰ davart la signatura electronica.⁷⁷¹

⁴ Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns executivas che garanteschan l'interoperabilitad dals systems d'informatica sco er l'integritad, l'autenticidad e la segirezza da las datas.

Art. 56⁷⁷²

E. Concessiuns
da dretgs d'aua

Fin ch'i vegn decretada ina lescha federala davart la concessiun da dretgs d'aua, vala la suandanta disposiziun:

Las concessiuns da dretgs vi dad auas publicas pon vegnir inscrites en il register funsil sco dretgs independents e permanents, uschenavant ch'ellas en vegnidas dadas per almain 30 onns u per in temp nundeterminà ed uschenavant ch'ellas n'èn betg colliadas sco servituts vi d'in bain immobiljar.

Art. 57⁷⁷³

F.–H. ...

Art. 58⁷⁷⁴

J. Scussiun
e concurs

La Lescha federala dals 11 d'avrigl 1889⁷⁷⁵ davart scussiun e concurs vegn midada sco suonda suenter l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil:

⁷⁶⁹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁷⁷⁰ SR 943.03

⁷⁷¹ Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta da la LF dals 18 da mars 2016 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 4651; BBl 2014 1001).

⁷⁷² Guardar ussa l'art. 59 da la LF dals 22 da dec. 1916 davart l'utilisaziun da las forzas idraulicas (AS 33 189; BBl 1912 II 669, 1916 III 411).

⁷⁷³ Aboli tras l'art. 53 al. 1 lit. b da la LF dals 8 da nov. 1934 davart las bancas e las cassas da spargn, cun effect dapi il 1. da mars 1935 (AS 51 117; BBl 1934 I 171).

⁷⁷⁴ Nova numeraziun dals ultims quatter artitgels en consequenza da l'aboliziun dals anteriurs art. 58 e 59, tenor la cifra I da las Disp. trans. dal DO, en vigur dapi il 1. da schan. 1912 (AS 27 317; BBl 1905 II 1, 1909 III 725, 1911 I 845).

⁷⁷⁵ SR 281.1

...⁷⁷⁶

Art. 59⁷⁷⁷

K. Applicaziun
da dretg svizzer
ed ester

¹ La Lescha federala dals 25 da zercladur 1891⁷⁷⁸ davart las relaziuns da dretg civil dals domiciliads e dals dimorants mantegna sia vigur per las relaziuns da dretg dals Svizzers a l'exteriur e dals esters en Svizra ed uschenavant ch'i dat conflicts pervia dal dretg chantunal different.

² ...⁷⁷⁹

³ La Lescha federala dals 25 da zercladur 1891 cuntegna la suandanta integraziun: art. 7a–7i

...

Art. 60⁷⁸⁰

L. Aboliziun
dal dretg civil
federal

¹ Cun l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil èn abolidas tut las disposiziuns dal dretg civil da la Confederaziun che stattan en cuntradicziun cun quel.

² En spezial èn abolidas:

la Lescha federala dals 24 da december 1874⁷⁸¹ davart ils acts dal stadi civil e la maridaglia;

la Lescha federala dals 22 da zercladur 1881⁷⁸² davart l'abilitad d'agir persunala;

la Lescha federala dals 14 da zercladur 1881⁷⁸³ davart il Dretg d'obligaziuns.

³ En vigur restan las leschas spezialas davart il dretg da viafiers, da bastiments a vapur, da posta, da telegraf e da telefon, davart l'impegnaziun e la liquidaziun sfurzada da las viafiers, quellas davart la lavur en fabrica e la responsabladad en manaschis da fabrica ed en autras interpresas sco er tut las leschas federalas davart objects dal Dretg d'obligaziuns, ch'èn vegnidas decretadas ultra da la Lescha federala dals 14 da zercladur 1881 davart il Dretg d'obligaziuns.

⁷⁷⁶ Text guardar en la LF numnada. Per la versiun dals art. 132bis, 141 al. 3 e 258 al. 4 guardar AS 24 233 titel final art. 60.

⁷⁷⁷ Nova numeraziun dals ultims quatter artitgels en consequenza da l'aboliziun dals anteriurs art. 58 e 59, tenor la cifra I da las Disp. trans. dal DO, en vigur dapi il 1. da schan. 1912 (AS 27 317; BBI 1905 II 1, 1909 III 725, 1911 I 845).

⁷⁷⁸ [BS 2 737; AS 1972 2819, 1977 237 II 1, 1986 122 II 1; AS 1988 1776 agiunta cifra I lit. a]. Guardar ussa la LDIP dals 18 da dec. 1987 (SR 291).

⁷⁷⁹ Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, cun effect dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122; BBI 1979 II 1191).

⁷⁸⁰ Versiun tenor la cifra I da la disp. trans. dal DO, en vigur dapi il 1. da schan. 1912 (AS 27 317; BBI 1905 II 1, 1909 III 725, 1911 I 845).

⁷⁸¹ [AS 1 506]

⁷⁸² [AS 5 556]

⁷⁸³ [AS 5 635, 11 490; BS 2 784 art. 103 al. 1]

Art. 61⁷⁸⁴M. Disposiziun
finala

1 Il nov Cudesch civil entra en vigur il 1. da schaner 1912.

2 Cun il consentiment da l'Assamblea federala po il Cussegl federal metter en vigur gia pli baud singulas disposiziuns.

Text da las anteriuras disposiziuns⁷⁸⁵ dal sisavel titel
Sisavel titel: Il dretg dals bains matrimonials dals consorts
Emprim chapitel: Prescripziuns generalas

Art. 178A. Urden
ordinari
dals bains

Ils consorts èn suttames a las prescripziuns davart l'uniun dals bains, nun ch'els fixeschian insatge auter cun in contract matrimonial u ch'els sajan suttames a l'urden extraordinari dals bains.

Art. 179B. Urden
dals bains
dal contract
matrimonial
I. Cuntegn
dal contract

1 Il contract matrimonial po vegnir fatg tant avant sco er suenter maridar.

2 Ils spus u ils consorts ston surpigliar per lur contract in dals urdens dals bains ch'èn previs en questa lescha.

3 In contract matrimonial ch'è vegnì fatg suenter maridar na dastga betg periclitlar la responsablada vertenta da la facultad vers terzas persunas.

Art. 180II. Abilitad da
far in contract

1 Per far, per midar e per annullar in contract matrimonial ston las parts contrahentas avair l'abilitad da giuditgar.

2 Sch'ellas èn minorennas u avugadadas, dovri il consentiment da lur represchentanza legala.

Art. 181III. Furma
dal contract

1 Per far, per midar e per annullar en moda valaivla in contract matrimonial dovri ina documentaziun publica sco er la suttascriziun da las persunas contrahentas e da lur represchentanzas legalas.

2 Contracts matrimonials che vegnan fatgs durant la lètg basegnan ultra da quai il consentiment da l'autorità tutelara.

⁷⁸⁴ Nova numeraziun dals ultims quatter artitgels en consequenza da l'aboliziun dals anteriurs art. 58 e 59, tenor la cifra I da las Disp. trans. dal DO, en vigur dapi il 1. da schan. 1912 (AS 27 317; BBI 1905 II 1, 1909 III 725, 1911 I 845).

⁷⁸⁵ BS 2 3. Questas disposiziuns èn anc applitgablas sco dretg transitoric, uschenavant ch'ìls art. 9a ss. dal titel final (revisiun dal dretg matrimonial dals 5 d'oct. 1984) prevesan quai.

³ Il contract matrimonial entra en vigur vers terzas personas tenor las prescripziuns davart il register dals bains matrimonials.

Art. 182

C. Urden
extraordinari
dals bains

I. Separaziun
legala dals bains

¹ Sch'ils crediturs han gi perditas tar il concurs d'in consort, vegn ina separaziun dals bains fatga tenor la lescha.

² Sch'i èn avant maun – il mument ch'ils spus maridan – crediturs, che possedan attests da perdita, pon ils spus constituer la separaziun dals bains cun laschar registrar quest urden dals bains en il register dals bains matrimonials avant la maridaglia.

Art. 183

II. Separaziun
giudiziala dals
bains

1. Sin dumonda
da la consorta

La dretgira sto ordinar la separaziun dals bains sin dumonda da la consorta, sche:

1. il consort n'ha betg quità dal mantegniment da la dunna e da l'uffant tenor sia obligaziun;
2. el na presta betg la garanzia pretendida per il bain ch'è vegni apportà da la consorta;
3. il consort u il bain cuminaivel è surdebità.

Art. 184

2. Sin dumonda
dal consort

La dretgira sto ordinar la separaziun dals bains sin dumonda dal consort, sche:

1. la consorta è surdebitada;
2. la consorta refusa nungjustifitadamain da dar a ses consort il consentiment ch'è necessari tenor la lescha u tenor l'urden dals bains per disponer davart la facultad matrimoniala;
3. la consorta ha pretendì garantias per il bain ch'ella ha apportà.

Art. 185

3. Sin dumonda
dals crediturs

La dretgira sto ordinar la separaziun dals bains sin dumonda d'in creditor, sche quel ha gi ina perdita tras la scussiun sin impegnaziun ch'è vegnida fatga cunter in consort.

Art. 186

III. Cumen-
zament da la
separaziun
dals bains

¹ La separaziun dals bains pervia da concurs cumenza il mument ch'ils attests da perdita vegnan emess; en quai che concerna la facultad ch'ils consorts han acquistà tras ierta u en in'autra moda e maniera dapi l'avertura dal concurs ha ella dentant pir effect a partir dal mument da l'acquist.

² La separaziun giudiziala dals bains cumenza il mument che la dumonda vegn fatga.

³ En cas d'in concurs u d'ina sentenza giudiziala vegn la separaziun dals bains annunziada d'uffizi al register dals bains matrimonials per vegnir inscritta.

Art. 187

IV. Annullaziun da la separaziun dals bains

¹ La separaziun dals bains ch'è entrada pervia d'in concurs u ch'è vegnida ordinada pervia d'ina perdita tras scussiun sin impegnaziun na vegn betg abolida mo cun cuntentar ils crediturs.

² Sin dumonda d'in consort po la dretgira ordinar che l'urden dals bains vegl vegnia restabili.

³ Il restabiliment sto vegnir annunzià d'uffizi per l'inscripziun en il register dals bains matrimonials.

Art. 188

D. Midada da l'urden dals bains

I. Respon-
sabilidadad

¹ Cun liquidar ils bains matrimonials tranter ils consorts u cun midar l'urden dals bains na dastgan ils crediturs d'in consort u da la cuminanza conjugala betg vegnir restrenschilds en lur dretg da vegnir indemnissads or da la facultad dal consort u da la cuminanza conjugala.

² Sch'ina tala facultad è passada en proprietad d'in consort, sto quel pajar ils debits. El po però sa deliberar da questa obligaziun, sch'el cumprova che la facultad obtegnida na basta betg per pajar quests debits.

³ La summa che la consorta survegn or dal concurs dal consort u or da l'impegnaziun adesiva, resta privata dals crediturs dal consort, nun che quels sajan er crediturs da la consorta.

Art. 189

II. Liquidaziun en cas da la separaziun dals bains

¹ Sche la separaziun dals bains ha lieu durant la lètg, sa divida la facultad matrimoniala – cun resalva dals dretgs dals crediturs – en il bain propri da l'um ed en il bain propri da la dunna.

² In avanzament vegn attribui als consorts tenor l'urden dals bains vegl, ina diminuiziun sto il consort surpigliar, nun ch'el cumprova che la consorta haja chaschunà quella.

³ Sch'il consort salva la pussanza da disponer dal bain propri da la consorta durant la liquidaziun, sto el – sin dumonda da la consorta – prestar garanzias.

E. Bains
reservads
I. Constituziun
1. En general

Art. 190

¹ Il bain reservà vegn constitùì tras in contract matrimonial, tras ina contribuziun da terzas persunas u tenor la lescha.

² La part obligatorica ch'in consort survegn da ses parents tras ierta, n'al po betg vegnir attribuida sco bain reservà.

2. Tenor
la lescha

Art. 191

Tenor la lescha èn bains reservads:

1. ils objects che servan ad in consort exclusivamain per il diever persunal;
2. las valurs da facultad dal bain da la consorta, cun las qualas la consorta pratitgescha ina professiun u in mastergn;
3. il gudogn da la consorta che deriva d'ina lavur independenta.

II. Effects

Art. 192

¹ Il bain reservà suttastat per regla, ed en spezial en vista a l'obligaziun da la consorta da gidar a purtar ils custs da la lètg, a las reglas da la separaziun dals bains.

² La consorta sto duvrar ses gudogn che deriva da la lavur – sche necessari – per ils basegns da la chasada.

III. Chargia
da cumprova

Art. 193

Sch'in consort pretenda ch'ina valur da facultad appartegna al bain reservà, sto el cumprovar quai.

Segund chapitel: L'uniun dals bains

A. Relaziuns
da proprietad
I. Facultad
matrimoniala

Art. 194

¹ L'uniun dals bains reunescha tut las facultads, che appartegnan als consorts il mument da la maridaglia u che passan ad els durant la lètg, a la facultad matrimoniala.

² Exceptads da quai è il bain reservà da la consorta.

II. Proprietad
dal consort e
da la consorta

Art. 195

¹ La part da la facultad matrimoniala che tutga a la consorta il mument ch'ella marida u che passa gratuitamain ad ella durant la lètg per motiv d'ierta u en outra moda e maniera, è il bain ch'ella ha apportà en la lètg e resta en sia proprietad.

² Il consort ha la proprietad dal bain ch'el ha apportà en la lètg e da tut las facultads matrimonialas che na tutgan betg tar il bain da la consorta.

³ Il gudogn da la consorta e dals fritgs natirals dal bain da la consorta daventa proprietad dal consort il mument da sia scadenza u da la separaziun, cun resalva da las disposiziuns davart ils bains reservads.

Art. 196

III. Cumprova

¹ Sch'in consort pretenda ch'ina valor da facultad appartegna al bain da la consorta, sto el cumprovar quai.

² Sch'i vegnan fatgas acquisiziuns durant la lètg per remplazzar valurs da facultad da la consorta, vegni supponì che quellas tutgian tar il bain da la consorta.

Art. 197

IV. Inventari
1. Constituziun
e forza da
cumprova

¹ Tant il consort sco er la consorta pon pretender da tut temp ch'i vegnia fatg in inventari public dals bains propriis ch'els han apportà en la lètg.

² Sch'in tal inventari vegn fatg entaifer 6 mais sunter ch'ils bains èn vegnids apportads, vegn quel supponì sco correct.

Art. 198

2. Impurtanza
da la stimaziun

¹ Sch'i vegn colliada ina stimaziun cun l'inventari e sche la stimaziun vegn fatga en in document public, vegn l'obligaziun vicendaivla dals consorts da cumpensar las valurs da facultad mancantas fixada tras questa stimaziun.

² Sche objects èn vegnids alienads da buna fai durant la lètg per in pretsch pli bass che la valor da stimaziun, remplazza il retgav la summa da stimaziun.

Art. 199

V. Proprietad
dal consort vi
dal bain da la
consorta

Tras la stimaziun po vegnir colliada – 6 mais sunter ch'il bain da la consorta è vegnì apportà – la disposiziun ch'il bain da la consorta passa en la proprietad dal consort per la summa da stimaziun e ch'il bain da la consorta na duai betg vegnir midà, resguardond las prescripziuns davart il contract matrimonial.

Art. 200

B. Administra-
ziun, utilisaziun,
e cumpetenzza da
disponer

I. Administra-
ziun

¹ Il consort administrescha la facultad matrimoniala.

² El surpiglia ils custs da l'administraziun.

³ La consorta ha il dretg d'administrar la facultad matrimoniala, uschenavant ch'ella è autorisada da represchentar la cuminanza conjugala.

Art. 201

II. Utilisaziun

¹ Il consort ha il dretg d'utilisar il bain che la consorta ha apportà en la lètg ed è responsabel per quel sco in giudider.

² Questa responsabladad na vegn betg augmentada tras la stimaziun dal bain da la consorta en l'inventari.

³ Daner blut, autras chaussas ed auters titels al purtader remplazzabels ch'èn vegnids fixads mo tenor lur gener, passan a la proprietad dal consort; la consorta daventa creditura da las valurs.

Art. 202

III. Cumpetenzza
da disponer

1. Dal consort

¹ Per disponer davart las valurs da facultad dal bain che la consorta ha apportà en la lètg e che n'è betg passà en la proprietad dal consort dovra quel il consentiment da la consorta, sch'i sa tracta da dapli che da l'administraziun usitada.

² Terzas personas dastgan dentant premetter quest consentiment, sch'ellas na san betg u na duessan betg savair ch'el manca, u sch'i na sa tracta betg da valurs da facultad che mintgin po enconuscher sco valurs che appartegnan a la consorta.

Art. 203

2. Da la consorta

a. En general

La consorta po disponer da la facultad matrimoniala, sche la represchentanza da la cuminanza conjugala giustifitgescha quai.

Art. 204

b. Refusa
d'iertas

¹ Per refusar ina ierta dovra la consorta il consentiment dal consort.

² Sch'il consort refusa da dar ses consentiment, po la consorta recurrer a l'autorità tutelarà.

Art. 205

C. Garanzia
dal bain da
la consorta

¹ Sin dumonda da la consorta è il consort obligà d'infurmar ella da tut temp davart il stadi dal bain ch'ella ha apportà en la lètg.

² La consorta po pretender da tut temp ina garanzia.

³ Il plant da contestaziun tenor la Lescha federala dals 11 d'avrigl 1889⁷⁸⁶ davart scussiu e concurs resta resalvada.

Art. 206

D. Responsa-
bladad
I. Responsa-
bladad dal
consort

Il consort stat bun:

1. per ses debits d'avant la lèt看;
2. per ils debits ch'el ha fatg durant la lèt看;
3. per ils debits che resultan tras la represchentanza da la cuminanza conjugala tras la consorta.

Art. 207

II. Responsa-
bladad da
la consorta
1. Cun l'entira
facultad

¹ La consorta stat buna cun sia entira facultad, senza prender resguard dals dretgs dal consort che derivan da l'urden dals bains:

1. per ses debits d'avant la lèt看;
2. per ils debits ch'ella fa cun il consentiment dal consort u a favur dal consort cun il consentiment da l'autorità tutelara;
3. per ils debits che resultan cun pratitgar regularmain sia professiu u ses mastergn;
4. per ils debits or d'iertas che pervegnan ad ella;
5. per ils debits tras acts illegals.

² Per ils debits ch'ella u che ses consort fa per la chasada cuminaivla stat ella buna, sch'il consort è insolvent.

Art. 208

2. Cun il bain
reservà

¹ Durant e suenter la lèt看 sto la consorta star buna mo cun la valor da ses bains reservads:

1. per ils debits ch'ella fa sco debits dal bain reservà;
2. per ils debits ch'ella fa senza il consentiment dal consort;
3. per ils debits ch'ella fa, surpassond sia cumpetenzza da represchentar la cuminanza conjugala.

² Resalvadas restan las pretensiuns che resultan tras enritgiment nun-justifitgà.

Art. 209

E. Pretensiuns
d'indemnisaziun
I. Scadenza

¹ Sch'ils debits, per ils quals il bain che la consorta ha apportà en la lètg stat bun, èn vegnids pajads cun il bain dal consort u sch'ils debits dal consort èn vegnids pajads cun il bain che la consorta ha apportà en la lètg, exista ina pretensiun d'indemnisaziun che sto dentant vegnir pajada pir, cur che l'unìun dals bains vegn annullada, cun resalva da las excepziuns legalas.

² Sche debits che derivan dal bain reservà da la consorta vegnan pajads cun la facultad matrimoniala u sche debits, per ils quals la facultad matrimoniala stat buna, vegnan pajads cun il bain reservà, po la gulivaziun vegnir pretendida gia durant la lètg.

Art. 210

II. Concurs
dal consort ed
impegnaziun
1. Dretg da
la consorta

¹ La consorta po far valair sias pretensiuns d'indemnisaziun per il bain ch'ella ha apportà en la lètg e che n'exista betg pli tar il concurs e tar l'impegnaziun da las valurs da facultad dal consort.

² Las cuntrapretensiuns dal consort vegnan deducidas.

³ Las valurs da facultad ch'èn anc avant maun po la consorta surpigliar sco proprietaria.

Art. 211

2. Privilegi

¹ Sch'il bain che la consorta ha apportà en la lètg na vegn betg cuvri per la mesadad, en cas ch'ella surpiglia sia proprietad e ch'ella survegn garantias, vegn la pretensiun d'indemnisaziun per il rest da questa mesadad privilegiada tenor la Lescha federala dals 11 d'avrigl 1889⁷⁸⁷ davart scussiun e concurs.

² La cessiun dal privilegi sco er la renunzia al privilegi a favur da singuls crediturs èn nunvalaivlas.

Art. 212

F. Dissoluziun
da la facultad
matrimoniala
I. Mort da la
consorta

¹ Sche la consorta mora, croda il bain ch'ella ha apportà en la lètg a ses ertavels, cun resalva da las pretensiuns dal dretg d'ierta dal consort.

² Quai che manca sto il consort indemnisar, sch'el è responsabel, cun metter a quint sias pretensiuns a la consorta.

Art. 213

II. Mort
dal consort

Sch'il consort mora, prenda la consorta enavos il bain ch'ella ha apportà en la lètg e ch'è anc avant maun; ella po far valair cunter ils ertavels la pretensiun d'indemnisaziun per las parts che mancan.

Art. 214

III. Avanzament
e diminuziun

¹ Sch'i resulta in avanzament sunter la determinaziun dal bain dal consort e da la consorta, tutga el per in terz a la consorta u a ses ertavels ed il rest al consort u a ses ertavels.

² Sche la facultad matrimoniala vegn diminuida, surpiglian il consort u ses ertavels la diminuziun, nun ch'i vegnia cumprovà che la consorta haja chaschunà quella.

³ Tras in contract matrimonial poi vegnir fixada in'otra participaziun a l'avanzament u a la diminuziun.

Terz chapitel: La cuminanza dals bains**Art. 215**

A. Cuminanza
generala dals
bains

I. Facultad
matrimoniala

¹ La cuminanza generala dals bains unescha la facultad e las entradas dal consort e da la consorta en in unic bain cuminaivel; quel appartegna nundivididamain e cumplettamain a tuts dus consorts.

² Ni il consort ni la consorta na po disponer da sia part dal bain cuminaivel.

³ Sch'in consort pretenda ch'ina valur da facultad n'appartegna betg al bain cuminaivel, sto el cumprovar quai.

Art. 216

II. Admini-
straziun e
cumpetenzza
da disponer

1. Admini-
straziun

¹ Il consort administrescha il bain cuminaivel.

² Ils custs da l'administraziun van a quint dal bain cuminaivel.

³ La consorta ha il dretg d'administrar il bain cuminaivel, uschenavant ch'ella è autorisada da represchentar la cuminanza conjugala.

Art. 217

2. Cumpetenzza
da disponer
a. Disposiziun
dal bain
cuminaivel

¹ Per disponer da las valurs da facultad dal bain cuminaivel dovri ina decleraziun dals dus consorts u il consentiment d'in consort als acts da disposiziun da l'auter, nun ch'i sa tractia da l'administraziun ordinaria.

² Terzas personas dastgan dentant premetter quest consentiment, sch'ellas na san betg u na duessan betg savair ch'el manca, u sch'i na sa tracta betg da valurs da facultad che mintgin po enonuscher sco valurs che appartegnan al bain cuminaivel.

b. Refusa
d'iertas

Art. 218

¹ Per refusar iertas dovra in consort durant la lètg il consentiment da l'auter.

² Sche ses consentiment è vegnì refusà, po el recurrer a l'autorità tutelara.

III. Responsa-
bladad

1. Debits
dal consort

Art. 219

Il consort stat bun personalmain e cun il bain cuminaivel:

1. per ils debits da tuts dus consorts d'avant la lètg;
2. per ils debits che resultan tras la represchentanza da la cuminanza conjugala tras la consorta;
3. per tut ils auters debits che vegnan fatgs durant la lètg tras el u – sin donn e cust dal bain cuminaivel – tras la consorta.

2. Debits da
la consorta
a. Da la consorta
e dal bain cumi-
naivel

Art. 220

¹ Ultra dal bain cuminaivel stat la consorta buna personalmain:

1. per ses debits d'avant la lètg;
2. per ils debits ch'ella fa cun il consentiment dal consort u a favur dal consort cun il consentiment da l'autorità tutelara;
3. per ils debits che resultan cun pratitgar regularmain sia professiun u ses mastergn;
4. per ils debits or d'iertas che pervegnan ad ella;
5. per ils debits tras acts illegals.

² Per ils debits ch'ella u che ses consort fa per la chasada cuminaivla stat ella buna, sch'il bain cuminaivel na basta betg.

³ Per ils auters debits dal bain cuminaivel na stat ella betg buna personalmain.

b. Dals bains
reservads da
la consorta

Art. 221

¹ Durant e suenter la lètg sto la consorta star buna mo cun la valor da ses bains reservads:

1. per ils debits ch'ella fa tras debits dals bains reservads;
2. per ils debits ch'ella fa senza il consentiment dal consort;
3. per ils debits ch'ella fa, surpassond sia cumpetenzza da represchentar la cuminanza conjugala.

² Resalvadas restan las pretensiuns che resultan tras enritgiment nunjustifitgà.

Art. 222

3. Execuziun
sfurzada

Durant la cuminanza dals bains sa drizza l'execuziun sfurzada per ils debits, per ils quals il bain cuminaivel stat bun, cunter il consort.

Art. 223

IV. Pretensiuns
d'indemnisaziun
1. En general

1 Sche debits, per ils quals il bain cuminaivel stat bun, vegnan pajads or dal bain cuminaivel, na resultan naginas pretensiuns d'indemnisaziun tranter ils consorts.

2 Sche debits cuminaivels vegnan pajads or dals bains reservads u sche debits dals bains reservads vegnan pajads or dal bain cuminaivel, resulta ina pretensiun d'indemnisaziun che po vegnir fatga valair gia durant la lètg.

Art. 224

2. Bain da
la consorta

1 En il concurs dal consort ed en cas d'ina impegnaziun da valurs da facultad dal bain cuminaivel po la consorta far valair ina pretensiun per ses bain appurtà; per la mesadad da questa pretensiun giauda ella in privilegi tenor la Lescha federala dals 11 d'avrigl 1889⁷⁸⁸ davart scussiun e concurs.

2 La cessiun dal privilegi sco er la renunzia al privilegi a favur da singuls crediturs èn nunvalaivlas.

Art. 225

V. Dissoluziun
da la facultad
matrimoniala
1. Grondezza
da las parts
a. Tenor lescha

1 Sch'in consort mora, va ina mesadad dal bain cuminaivel al consort survivent.

2 L'autra mesadad va als ertavels dal defunct, cun resalva da las pretensiuns dal dretg d'ierta dal survivent.

3 Sch'il consort survivent n'è betg degn d'ertar, na po el pretender en nagin cas dapli or da la cuminanza dals bains che quai ch'el survegniss en cas da divorzi.

Art. 226

b. Tenor contract

1 Empè da la partiziun mez a mez poi vegnir fixada in'autra partiziun en in contract matrimonial.

2 Ils descendents dal consort defunct han dentant en mintga cas il dretg sin in quart da la facultad totala ch'è avant maun il mument da sia mort.

- Art. 227**
2. Responsabladad dal survivent
- ¹ Il consort survivent resta persunalmain responsabel per tut ils debits dal bain cuminaivel.
- ² La consorta surviventa sa deliberescha – refusond sia part da l’ierta – da mintga responsabladad per ils debits dal bain cuminaivel che n’èn betg a medem temp ses debits persunals.
- ³ Sch’ella surpiglia sia part da l’ierta, è ella responsabla; ella po dentant sa deliberar da questa responsabladad, uschenavant ch’ella po cumprovar ch’ils bains surpigliads na bastan betg per pajar il debit.
- Art. 228**
3. Imputaziun dals apports
- Tar la partiziun po il consort survivent pretender che las valurs da facultad ch’el ha apurtà vegnian surlaschadas ad el, imputond quellas a sia part.
- Art. 229**
- B. Cuntinuaziun da la cuminanza dals bains
- I. Premissa
- ¹ Il consort survivent po cuntinuar la cuminanza dals bains cun ils uffants cuminaivels.
- ² Sch’ils uffants èn minorens, dovri il consentiment da l’autorità tutelara per quest intent.
- ³ Sche la cuminanza dals bains vegn cuntinuada, na pon vegnir fatgas valair naginas pretensiuns dal dretg d’ierta, fin che la cuminanza dals bains è terminada.
- Art. 230**
- II. Dimensiun
- ¹ La cuminanza dals bains cuntinuada cumpiglia – ultra da la facultad matrimoniala vertenta – las entradas e l’acquist dals participads, cun excepziun dals bains reservads.
- ² Quai che pervegn als uffants u al consort durant questa cuminanza en consequenza da la successiun d’ierta u en in’altra moda gratuita, daventa lur bain reservà, nun che quai saja disponì autramain.
- ³ L’execuziun sfurzada è limitada tranter ils participads da medema maniera sco tranter ils consorts.
- Art. 231**
- III. Administraziun e represchentanza
- ¹ Sch’ils uffants èn minorens, ha il consort survivent d’administrar e da represchentar la cuminanza dals bains cuntinuada.
- ² Sch’els èn maiorens, poi vegnir fixà insatge auter en ina cunvegna.

Art. 232

IV. Schliaziun
1. Tras
decleraziun

- 1 Il consort survivent po abolir da tut temp la cuminanza dals bains cuntinuada.
- 2 Ils uffants maiorens pon extrar da tut temp individualmain u cuminaivlamain da la cuminanza.
- 3 Per uffants minorens po l'autorità tutelara declerar l'extrada.

Art. 233

2. Tenor
la lescha

- 1 La cuminanza dals bains cuntinuada vegn abolida tenor la lescha:
 1. sch'il consort survivent mora u marida puspè;
 2. tras il concurs dal consort survivent u dals uffants.
- 2 Sche mo in dals uffants fa concurs, pon ils ulteriurs participads pretender l'exclusiun da quest uffant.
- 3 Sch'il bab fa concurs sco er sche valurs da facultad dal bain cuminaivel vegnan impegnadas, remplazzan ils uffants la mamma defuncta.

Art. 234

3. Tras sentenza

- 1 Sch'in creditur ha subi ina perdita en la scussiun sin impegnaziun fatga cunter in dals uffants, po el pretender da la dretgira che la cuminanza dals bains vegnia abolida.
- 2 Sche questa aboliziun vegn pretendida dal creditur d'in uffant, pon ils ulteriurs participads pretender l'exclusiun da quest uffant.

Art. 235

4. Tras marida-
glia u tras mort
d'in uffant

- 1 Sch'in uffant marida, pon ils ulteriurs participads pretender l'exclusiun da quest uffant.
- 2 Sch'in uffant mora, laschond enavos descendents, pon ils ulteriurs participads pretender l'exclusiun da quests descendents.
- 3 Sch'in uffant mora, senza laschar enavos descendents, resta sia part tar il bain cuminaivel, cun resalva dals dretgs d'ertavels che na fan betg part da la cuminanza.

Art. 236

5. Moda
da parter

- 1 Sche la cuminanza dals bains cuntinuada vegn schliada u sch'in uffant vegn exclus, ha la partiziun u l'indemnisaziun lieu tenor la situaziun da la facultad ch'è avant maun quest mument.
- 2 Il consort mantegna las pretensiuns da dretg d'ierta sin las parts che pervegnan als singuls uffants.
- 3 La liquidaziun na dastga betg vegnir fatga da temp maladattà.

Art. 237

C. Cuminanza
dals bains
limitada
I. Cun separa-
ziun dals bains

¹ Tras in contract matrimonial pon ils consorts fixar ina cuminanza dals bains limitada, escludend da la cuminanza singulas valurs da facultad u tshertas spezias da bains, sco en spezial las immobiglias.

² Las valurs da facultad exclusas èn suttamessas a las reglas da la separaziun dals bains.

Art. 238

II. Cun uniun
dals bains

¹ Tras in contract matrimonial po il bain da la consorta ch'è exclus da la cuminanza vegnir suttamess a las reglas da l'uniun dals bains.

² Ina tala cunvegna vegn presumada, sche la consorta ha surlaschè a consort l'administraziun e l'utilisaziun da questa facultad tras il contract matrimonial.

Art. 239

III. Cuminanza
d'acquist
1. Dimensiun

¹ Tras in contract matrimonial po la cuminanza dals bains vegnir limitada a l'acquist.

² Quai ch'è vegnì acquistà durant la lètg, senza quai ch'è vegnì acquistà per remplazzar valurs da facultad appurtadas, furma l'acquist ed è suttamess a las reglas da la cuminanza dals bains.

³ La facultad appurtada dals consorts al cumenzament e durant la lètg è suttamessa a las reglas da l'uniun dals bains.

Art. 240

2. Participaziun
a l'avanzament
u a la diminuziun

¹ In avanzament ch'è avant maun, cur che la cuminanza vegn abolida, vegn partì mez a mez tranter ils consorts u lur ertavels.

² Ina diminuziun vegn surpigliada dal consort u da ses ertavels, nun ch'i vegnia cumprovà ch'ella è vegnida chaschunada da la consorta.

³ Tras in contract matrimonial poi vegnir fixada in'otra participaziun a l'avanzament u a la diminuziun.

Quart chapitel: La separaziun dals bains**Art. 241**

A. Dimensiun

¹ La separaziun dals bains che vegn constituida tenor la lescha u tras ina sentenza giudiziala sa referescha a l'entira facultad da tuts dus consorts.

² Sch'ella vegn constituida tras in contract matrimonial, sa referescha ella a l'entira facultad, nun ch'il contract cuntogna excepziuns spezialas.

Art. 242

B. Proprietad,
administraziun
ed utilisaziun

¹ Mintga consort mantegna la proprietad vi da sia facultad sco er l'administraziun e l'utilisaziun da tala.

² Sche la consorta ha surdà l'administraziun al consort, vegni presumà ch'el n'haja betg da dar quint ad ella durant la lètg e ch'el dastgia utilisar las entradas or da la facultad transferida sco contribuziun per las grevezzas matrimonialas.

³ La consorta na po betg renunziar valaivlamain a ses dretg da puspè surpigliar da tut temp l'administraziun.

Art. 243

C. Respon-
sabilidadad
I. En general

¹ Il consort stat bun persunalmain per ses debits d'avant la lètg sco er per ils debits che vegnan fatgs durant la lètg dad el ubain da la consorta, represchentond ella la cuminanza conjugala.

² La consorta stat buna persunalmain per ses debits d'avant la lètg sco er per ses debits che resultan durant la lètg.

³ Per ils debits che vegnan fatgs dal consort u da la consorta per la chasada cuminaivla stat la consorta buna en cas d'insolvenza dal consort.

Art. 244

II. Concurs
dal consort ed
impegnaziun

¹ En il concurs dal consort ed en cas d'impegnaziun da valurs da facultad dal consort n'ha la consorta nagin privilegi, er betg sch'ella ha surdà al consort l'administraziun da sia facultad.

² Resalvadas restan las disposiziuns davart la taglia matrimoniala.

Art. 245

D. Entradas
ed acquist

Las entradas e l'acquist appartegnan a quel consort che las ha procurà tras sia facultad u tras sia lavur.

Art. 246

E. Purtar
las grevezzas
matrimonialas

¹ Il consort po pretender che la consorta al prestia ina contribuziun adequata per purtar las grevezzas matrimonialas.

² Sch'ils consorts n'arivan betg da sa cunvegnir davart l'autezza da la contribuziun, vegn quella fixada da l'autorità cumpetenta sin givisch dad in dad els.

³ Il consort na sto betg indemnisar las prestaziuns da la consorta.

F. Taglia
matrimoniala

Art. 247

¹ Il contract matrimonial po fixar ina summa dal bain da la consorta, che la consorta attribuescha sco taglia matrimoniala al consort per purtar las grevazzas matrimonialas.

² Quai che la consorta surlascha da tala maniera al consort, è sutta-mess a las reglas da l'uniun dals bains, nun che quai saja vegni reglâ autramain.

Tschintgavel chapitel: Il register dals bains matrimonials

Art. 248

A. Vigur legala

¹ Ils contracts matrimonials e las disposiziuns giudizialas che concernan il dretg dals bains sco er ils acts giuridics tranter consorts concernent il bain appurtâ da la consorta u il bain cuminaivel, ston vegnir inscrits en il register dals bains matrimonials e vegnir publicgads, per ch'i entrian en vigur vers terzas persunas.

² Ils ertavels dal consort defunct na vegnan betg considerads sco terzas persunas.

Art. 249

B. Inscrizziun
I. Object

¹ Inscrittas vegnan las disposiziuns che duain avair in effect vers terzas persunas.

² L'inscripziun vegn fatga sin giavisch d'in dals consorts, nun che la lescha disponia autramain u ch'il contract matrimonial n'excludia betg expressivamain l'inscripziun.

Art. 250

II. Lieu

¹ L'inscripziun vegn fatga en il register dal domicil dal consort.

² Sch'il consort trasferescha ses domicil en in auter district da register, sto l'inscripziun vegnir fatga entaifer 3 mais er al nov domicil.

³ L'inscripziun en il register dal domicil anteriur perda ses effect giuridic suenter 3 mais, quintâ a partir da la midada dal domicil.

Art. 251

C. Gestiu
dal register

¹ Il register dals bains matrimonials vegn manâ da l'uffizi dal register da commerzi, nun ch'ils chantuns designeschian districts spezials e manaders dal register spezials.

² Mintgin ha il dretg da prender invista dal register dals bains matrimonials u da pretender extracts.

³ La publicaziun dals contracts matrimonials sto mo inditgar, tge urden dals bains ch' ils consorts han tscherni.

Cuntegn**Cudesch civil svizzer****Introducziun**

A. Applicaziun dal dretg	Art. 1
B. Cuntegn dal dretg civil	
I. Agir en buna fai	Art. 2
II. Buna fai	Art. 3
III. Appreziar da la dretgira	Art. 4
C. Dretg federal e dretg chantunal	
I. Dretg civil chantunal ed isanza locala	Art. 5
II. Dretg public dals chantuns	Art. 6
D. Disposiziuns generalas dal Dretg d'obligaziuns	Art. 7
E. Cumprova	
I. Chargia da cumprova	Art. 8
II. Cumprova cun documents publics	Art. 9
<i>Aboli</i>	Art. 10

Emprima part: Il dretg da personas**Emprim titel: Las personas natiralas****Emprim chapitel: Il dretg da la personalitad**

A. Personalitad en general	
I. Giudiment dals dretgs civils	Art. 11
II. Abilitad d'agir	
1. Cuntegn	Art. 12
2. Premissas	
a. En general	Art. 13
b. Maiorenitad	Art. 14
c. ...	Art. 15
d. Abilitad da giuditgar	Art. 16
III. Inabilitad d'agir	
1. En general	Art. 17
2. Mancanza da l'abilitad da giuditgar	Art. 18
3. Personas ablas da giuditgar, ma inablas d'agir	
a. Princip	Art. 19
b. Consentiment dal represchentant legal	Art. 19a
c. Mancanza dal consentiment	Art. 19b

4. Dretgs persunals inalienabels	Art. 19c
III ^{bis} . Restricziun da l'abilitad d'agir	Art. 19d
IV. Parentella e quinanza	
1. Parentella	Art. 20
2. Quinanza	Art. 21
V. Lieu d'origin e domicil	
1. Lieu d'origin	Art. 22
2. Domicil	
a. Noziun	Art. 23
b. Midada da domicil u da dimora	Art. 24
c. Domicil da persunas minorennas	Art. 25
d. Domicil da persunas maiorennas sut curatella cumplexsiva	Art. 26
B. Protecziun da la personalitad	
I. Cunter obligaziuns excessivas	Art. 27
II. Cunter violaziuns	
1. Princip	Art. 28
2. Plant	
a. En general	Art. 28a
b. Violenza, smanatschas u persecuziuns	Art. 28b
c. Surveglianza electronica	Art. 28c
3. <i>Aboli</i>	Art. 28d–28f
4. Dretg da replica	
a. Princip	Art. 28g
b. Furma e cuntegn	Art. 28h
c. Procedura	Art. 28i
d. Publicaziun	Art. 28k
e. Appellaziun a la dretgira	Art. 28l
III. Dretg dal num	
1. Protecziun dal num	Art. 29
2. Midada dal num	
a. En general	Art. 30
b. En cas da mort d'in consort	Art. 30a
IV. Areguard la schlattaina	Art. 30b
C. Cumenzament e fin da la personalitad	
I. Naschienscha e mort	Art. 31
II. Cumprova	
1. Chargia da cumprova	Art. 32
2. Meds da cumprova	

a. En general	Art. 33
b. Indizis da mort	Art. 34
III. Decleraziun da spariziun	
1. En general	Art. 35
2. Procedura	Art. 36
3. Scadenza da la dumonda	Art. 37
4. Effect	Art. 38

Segund chapitel: La documentaziun dal stadi civil d'ina persuna

A. Register	
I. En general	Art. 39
II. Obligaziun d'annunzia	Art. 40
III. Cumprova d'indicaziuns nundispitaivlas	Art. 41
IV. Repassada	
1. Tras la dretgira	Art. 42
2. Tras las autoritads dal stadi civil	Art. 43
V. Protecziun da datas e communicaziun da datas	Art. 43a
B. Organisaziun	
I. Autoritads dal stadi civil	
1. Funcziunaris dal stadi civil	Art. 44
2. Autoritads da surveglianza	Art. 45
Ia. Sistem d'infurmaziun central da persunas	Art. 45a
II. Responsabladad	Art. 46
III. Mesiras disciplinaras	Art. 47
C. Disposiziuns executivas	
I. Dretg federal	Art. 48
II. Dretg chantunal	Art. 49
	Art. 50 e 51

Segund titel: Las personas giuridicas

Emprim chapitel: Disposiziuns generalas

A. Persunalitad	Art. 52
B. Giudiment dals dretgs civils	Art. 53
C. Abilitad d'agir	
I. Premissa	Art. 54
II. Moda	Art. 55
D. Sedia	Art. 56

E. Dissoluziun	
I. Utilisaziun da la facultad	Art. 57
II. Liquidaziun	Art. 58
F. Resalva dal dretg public sco er dal dretg da societads e d'associaziuns	Art. 59

Segund chapitel: Las uniuns

A. Fundaziun	
I. Organisaziun corporativa	Art. 60
II. Inscriziun en il register da commerzi	Art. 61
III. Uniuns senza personalitad	Art. 62
IV. Relaziun tranter statuts e lescha	Art. 63
B. Organisaziun	
I. Radunanza generala	
1. Impurtanza e convocaziun	Art. 64
2. Cumpetenzza	Art. 65
3. Conclus da l'uniun	
a. Furma	Art. 66
b. Dretg da votar e maioritad	Art. 67
c. Exclusiun dal dretg da votar	Art. 68
II. Suprastanza	
1. Dretgs ed obligaziuns en general	Art. 69
2. Contabilitad	Art. 69a
III. Post da revisiun	Art. 69b
IV. Mancanzas en l'organisaziun	Art. 69c
C. Commembranza	
I. Entrada ed extrada	Art. 70
II. Contribuziuns	Art. 71
III. Exclusiun	Art. 72
IV. Effects da l'extrada e da l'exclusiun	Art. 73
V. Protecziun da l'intent da l'uniun	Art. 74
VI. Protecziun dals dretgs dals commembers	Art. 75
C ^{bis} . Responsabladad	Art. 75a
D. Dissoluziun	
I. Modas	
1. Conclus da l'uniun	Art. 76
2. Tenor la lescha	Art. 77
3. Tras sentenza	Art. 78

II. Extincziun da l'inscripziun en il register Art. 79

Terz chapitel: Las fundaziuns

A. Constituziun

I. En general Art. 80
 II. Furma Art. 81
 III. Contestaziun Art. 82

B. Organisaziun

I. En general Art. 83
 II. Contabilitad Art. 83a
 III. Post da revisiun
 1. Obligaziun da revisiun e dretg applitgabel Art. 83b
 2. Relaziun tar l'autoridad da surveglianza Art. 83c
 IV. Mancanzas en l'organisaziun Art. 83d

C. Surveglianza Art. 84

C^{bis}. Mesiras en cas da surdebitaziun e d'insolvenza Art. 84a
 Art. 84b

D. Transfurmaziun

I. Midada da l'organisaziun Art. 85
 II. Midada da l'intent
 1. Sin dumonda da l'autoridad da surveglianza u da l'organ
 suprem da la fundaziun Art. 86
 2. Sin dumonda dal fundatur u sin basa da sia disposiziun
 per causa da mort Art. 86a
 III. Midadas minimalas dal document da fundaziun Art. 86b

E. Fundaziuns da famiglia e fundaziuns ecclesiasticas Art. 87

F. Dissoluziun ed extincziun en il register

I. Dissoluziun tras l'autoridad cumpetenta Art. 88
 II. Dretg da far propostas da purtar plant, extincziun en
 il register Art. 89

G. Fundaziuns per il provediment dal personal Art. 89a

Segund titel^{bis}: Las facultads collectadas

A. Administraziun mancanta Art. 89b
 B. Cumpetenzza Art. 89c

Segunda part: Il dretg da famiglia

Emprima partizun: Il dretg matrimonial

Terz titel: La maridaglia

Emprim chapitel: Il spusalizi

A. Empermischun da lètg	Art. 90
B. Schliaziun dal spusalizi	
I. Regals	Art. 91
II. Contribuziuns	Art. 92
III. Surannaziun	Art. 93

Segund chapitel: Las premissas per la lètg

A. Abilitad da maridar	Art. 94
B. Impediments per la lètg	
I. Parentella	Art. 95
II. Lètg precedenta u partenadi registrà precedent	Art. 96

Terz chapitel: Publicaziun e celebraziun da la maridaglia

A. Princip	Art. 97
A ^{bis} . Guntgida dal dretg da persunas estras	Art. 97a
B. Procedura da preparaziun	
I. Dumonda	Art. 98
II. Realisaziun e terminaziun da la procedura da preparaziun	Art. 99
III. Termins	Art. 100
C. Maridaglia	
I. Lieu	Art. 101
II. Furma	Art. 102
D. Disposiziuns executivas	Art. 103

Quart chapitel: La nunvalaivladad da la lètg

A. Princip	Art. 104
B. Nunvalaivladad illimitada	
I. Motivs	Art. 105
II. Plant	Art. 106
C. Nunvalaivladad limitada	
I. Motivs	Art. 107

II. Plant	Art. 108
D. Consequenzas da la sentenza	Art. 109
	Art. 110

Quart titel: Il divorzi e la separaziun da la lètg

Emprim chapitel: Las premissas per il divorzi

A. Divorzi sin dumonda cuminaivla	
I. Cunvegna cumpletta	Art. 111
II. Cunvegna parziala	Art. 112
<i>Aboli</i>	Art. 113
B. Divorzi sin basa d'in plant d'in consort	
I. Suenter avair vivi separadamain	Art. 114
II. Insupportabladad	Art. 115
<i>Aboli</i>	Art. 116

Segund chapitel: La separaziun da la lètg

A. Premissas e procedura	Art. 117
B. Consequenzas da la separaziun	Art. 118

Terz chapitel: Las consequenzas dal divorzi

A. Num	Art. 119
B. Dretg dals bains matrimonials e dretg d'ierta	Art. 120
C. Abitaziun da la famiglia	Art. 121
D. Provediment professiunal	
I. Princip	Art. 122
II. Cumpensaziun en cas da prestaziuns d'extrada	Art. 123
III. Cumpensaziun en cas da rentas d'invaliditad avant la vegliadetgna reglamentarica da renta	Art. 124
IV. Cumpensaziun en cas da rentas d'invaliditad suenter la vegliadetgna reglamentarica da renta ed en cas da rentas da vegliadetgna	Art. 124a
V. Excepciuns	Art. 124b
VI. Scuntrada da pretensiuns reciprocas	Art. 124c
VII. Insupportabladad	Art. 124d
VIII. Nunpussaivladad	Art. 124e
E. Mantegniment suenter il divorzi	
I. Premissas	Art. 125
II. Modalitads da la contribuziun da mantegniment	Art. 126

III. Renta	
1. Disposiziuns spezialas	Art. 127
2. Adattaziun a la chareschia	Art. 128
3. Midada tras sentenza	Art. 129
4. Extincziun tras lescha	Art. 130
IV. Execuziun	
1. Agid d'incasso	Art. 131
2. Pajaments anticipads	Art. 131a
3. Avis als debiturs e garanzia	Art. 132
F. Uffants	
I. Dretgs ed obligaziuns dals geniturs	Art. 133
II. Midada da las relaziuns	Art. 134
<i>Aboli</i>	Art. 135–158
Tschintgavel titel: Ils effects generals da la lètg	
A. Cuminanza conjugala; dretgs ed obligaziuns dals consorts	Art. 159
B. Num	Art. 160
C. Dretg da burgais	Art. 161
D. Abitaziun conjugala	Art. 162
E. Mantegniment da la famiglia	
I. En general	Art. 163
II. Import a libra disposiziun	Art. 164
III. Contribuziuns extraordinarias d'in consort	Art. 165
F. Represchentanza da la cuminanza conjugala	Art. 166
G. Professiun ed interpresa dals consorts	Art. 167
H. Acts giuridics dals consorts	
I. En general	Art. 168
II. Abitaziun da la famiglia	Art. 169
J. Obligaziun da dar infurmaziuns	Art. 170
K. Protecziun da la cuminanza conjugala	
I. Posts da cussegliaziun	Art. 171
II. Mesiras giudizialas	
1. En general	Art. 172
2. Durant la vita cuminaivla	
a. Prestaziuns en daners	Art. 173
b. Retratga da l'autorisaziun da represchentanza	Art. 174

3. Schliaziun da la chasada cuminaivla	
a. Motivs	Art. 175
b. Regulaziun da la vita separada	Art. 176
4. Execuziun	
a. Agid d'incasso e pajaments anticipads	Art. 176a
b. Avis als debiturs	Art. 177
5. Restricziuns da l'autorisaziun da disponer	Art. 178
6. Midada da las relaziuns	Art. 179
<i>Aboli</i>	Art. 180

Sisavel titel: Il dretg dals bains matrimonials dals consorts

Emprim chapitel: Prescripziuns generalas

A. Urden ordinari dals bains	Art. 181
B. Contract matrimonial	
I. Cuntegn dal contract	Art. 182
II. Abilitad da far in contract	Art. 183
III. Furma dal contract	Art. 184
C. Urden extraordinari dals bains	
I. Sin dumonda d'in consort	
1. Ordinaziun	Art. 185
2. ...	Art. 186
3. Aboliziun	Art. 187
II. En cas da concurs e d'impegnaziun	
1. Concurs	Art. 188
2. Impegnaziun	
a. Ordinaziun	Art. 189
b. Dumonda	Art. 190
3. Aboliziun	Art. 191
III. Liquidaziun dals bains matrimonials	Art. 192
D. Protecziun dals crediturs	Art. 193
E. ...	Art. 194
F. Administraziun da la facultad d'in consort tras l'auter	Art. 195
G. Inventari	Art. 195a

Segund chapitel: L'urden ordinari dals bains da la participaziun als acquists

A. Relaziuns da proprietad	
I. Cumposiziun	Art. 196
II. Acquists	Art. 197
III. Bains propriis	
1. Tenor lescha	Art. 198
2. Tenor contract matrimonial	Art. 199
IV. Cumprova	Art. 200
B. Administraziun, giudida e disposiziun	Art. 201
C. Responsabladad vers terzas personas	Art. 202
D. Debits tranter consorts	Art. 203
E. Schliaziun da l'urden dals bains e liquidaziun	
I. Mument da la schliaziun	Art. 204
II. Prender enavos valurs da facultad e regulaziun dals debits	
1. En general	Art. 205
2. Part da la plivalur dal consort	Art. 206
III. Calculaziun da l'avanzament da mintga consort	
1. Liquidaziun da l'acquist e dals bains propriis	Art. 207
2. Attribuziun als acquists	Art. 208
3. Cumpensaziuns tranter acquist e bains propriis	Art. 209
4. Avanzament	Art. 210
IV. Taxaziun	
1. Valur commerziala	Art. 211
2. Valur da rendita	
a. En general	Art. 212
b. Circumstanzas spezialas	Art. 213
3. Mument decisiv	Art. 214
V. Participaziun a l'avanzament	
1. Tenor lescha	Art. 215
2. Tenor contract	
a. En general	Art. 216
b. En cas da divorzi, da separaziun, d'ina decleraziun da nunvalaivladad da la lètg u d'ina separaziun giudiziala dals bains	Art. 217
VI. Pajament da la pretensiun da participaziun e da la part da la plivalur	
1. Suspensiun dal pajament	Art. 218

2. Abitaziun e rauba da chasa	Art. 219
3. Plant cunter terzas persunas	Art. 220
Terz chapitel: La cuminanza dals bains	
A. Relaziuns da proprietad	
I. Cumposiziun	Art. 221
II. Bains cuminaivels	
1. Cuminanza generala	Art. 222
2. Cuminanza limitada dals bains	
a. Cuminanza d'acquist	Art. 223
b. Autras cuminanze dals bains	Art. 224
III. Bains propriis	Art. 225
IV. Cumprova	Art. 226
B. Administraziun e disposiziun	
I. Bains cuminaivels	
1. Administraziun ordinaria	Art. 227
2. Administraziun extraordinaria	Art. 228
3. Professiun u interpresa da la cuminanza	Art. 229
4. Refusa ed acceptaziun dad iertas	Art. 230
5. Responsabladad e custs administrativs	Art. 231
II. Bains propriis	Art. 232
C. Responsabladad vers terzas persunas	
I. Debits integrals	Art. 233
II. Agens debits	Art. 234
D. Debits tranter consorts	Art. 235
E. Schliaziun da l'urden dals bains e liquidaziun	
I. Mument da la schliaziun	Art. 236
II. Attribuziun als bains propriis	Art. 237
III. Cumpensaziuns tranter bains cuminaivels e bains propriis	Art. 238
IV. Part da la plivalur	Art. 239
V. Determinaziun da la valur	Art. 240
VI. Partiziun	
1. En cas da mort u en cas da cunvegna d'in auter urden dals bains	Art. 241
2. En ils auters cas	Art. 242
VII. Realisaziun da la partiziun	
1. Bains propriis	Art. 243
2. Abitaziun e rauba da chasa	Art. 244
3. Autras valurs da facultad	Art. 245

4. Autras prescripziuns da partiziun Art. 246

Quart chapitel: La separaziun dals bains

- A. Administraziun, giudida e disposiziun
 - I. En general Art. 247
 - II. Cumprova Art. 248
- B. Responsabladad vers terzas persunas Art. 249
- C. Debits tranter consorts Art. 250
- D. Attribuziun en cas da cumproprietad Art. 251

Segunda partiziun: La parentella

Settavel titel: Davart il stabilir la relaziun da figlialanza

Emprim chapitel: Disposiziuns generalas

- A. Cumenzament da la relaziun da figlialanza en general Art. 252
- B. ... Art. 253
- Aboli* Art. 254

Segund chapitel: La genituralitad dal consort u da la consorta

- A. Presumziun
 - I. Genituralitad dal consort Art. 255
 - II. Genituralitad da la consorta Art. 255a
- B. Contestaziun da la genituralitad dal consort
 - I. Dretg da purtar plant Art. 256
 - II. Motiv dal plant
 - 1. Schendrada durant la lètg Art. 256a
 - 2. Schendrada avant la lètg u durant la schliaziun da la chasada cuminaivla Art. 256b
 - III. Termin per purtar plant Art. 256c
- C. Coincidenza da duas presumziuns Art. 257
- D. Plant dals geniturs Art. 258
- E. Maridaglia dals geniturs Art. 259

Terz chapitel: Renconuschientscha e sentenza da paternitad

- A. Renconuschientscha
 - I. Cundiziuns e furma Art. 260
 - II. Contestaziun
 - 1. Dretg da purtar plant Art. 260a

2. Motiv dal plant	Art. 260b
3. Termin per purtar plant	Art. 260c
B. Plant da paternitad	
I. Dretg da purtar plant	Art. 261
II. Presumziun	Art. 262
III. Termin per purtar plant	Art. 263

Quart chapitel: L'adopziun

A. Adopziun da persunas minorennas	
I. Premissas generalas	Art. 264
II. Adopziun cuminaivla	Art. 264a
III. Adopziun tras ina persuna suletta	Art. 264b
IV. Adopziun dal figliaster	Art. 264c
V. Differenza da vegliadetgna	Art. 264d
VI. Consentiment da l'uffant e da l'autoritad per la protecziun d'uffants	Art. 265
VII. Consentiment dals geniturs	
1. Furma	Art. 265a
2. Termin	Art. 265b
3. Desister dal consentiment	
a. Premissas	Art. 265c
b. Decisiun	Art. 265d
B. Adopziun da persunas maiorennas	Art. 266
C. Effects	
I. En general	Art. 267
II. Num	Art. 267a
III. Dretg da burgais	Art. 267b
D. Procedura	
I. En general	Art. 268
II. Examinaziun	Art. 268a
III. Audiziun da l'uffant	Art. 268a ^{bis}
IV. Represchantanza da l'uffant	Art. 268a ^{ter}
V. Consideraziun da l'opiniun da confamigliars	Art. 268a ^{quater}
D^{bis}. Secret d'adopziun	Art. 268b
D^{ter}. Infurmaziun davart l'adopziun, davart ils geniturs biologics e davart lur descendents	Art. 268c
D^{quater}. Post d'infurmaziun chantunal e servetschs da retschertga	Art. 268d

D ^{quinquies} . Relaziuns personalas cun ils geniturs biologics	Art. 268e
E. Contestaziun	
I. Motivs	
1. Mancanza dal consentiment	Art. 269
2. Autras mancanzas	Art. 269a
II. Termin per purtar plant	Art. 269b
F. Intermediaziun d'uffants adoptivs	Art. 269c

Otgavel titel: Ils effects da la relaziun da figlialanza

Emprim chapitel: La cuminanza dals geniturs e dals uffants

A. Num	
I. Uffant da geniturs maridads	Art. 270
II. Uffant da geniturs betg maridads	Art. 270a
III. Consentiment da l'uffant	Art. 270b
B. Dretg da burgais	Art. 271
C. Obligaziuns vicendaivlas	Art. 272
D. Relaziuns personalas	
I. Geniturs ed uffants	
1. Princip	Art. 273
2. Limits	Art. 274
II. Terzas persunas	Art. 274a
III. Cumpetenzza	Art. 275
E. Infurmaziun e scleriment	Art. 275a

Segund chapitel: L'obligaziun da mantegniment dals geniturs

A. En general	
I. Object e dimensiun	Art. 276
II. Precedenza da l'obligaziun da mantegniment envers in uffant minore	Art. 276a
B. Durada	Art. 277
C. Geniturs maridads	Art. 278
D. Plant	
I. Dretg da purtar plant	Art. 279
II. e III.	
<i>Aboli</i>	Art. 280–284

IV. Fixaziun da la contribuziun da mantegniment	
1. Contribuziun dals geniturs	Art. 285
2. Autras prestaziuns destinadas al mantegniment da l'uffant	Art. 285a
V. Midada da las relaziuns	
1. En general	Art. 286
2. Cas da mancanza	Art. 286a
E. Contracts davart l'obligaziun da mantegniment	
I. Prestaziuns periodicas	Art. 287
II. Cuntegn dal contract da mantegniment	Art. 287a
III. Indemnisaziun en daners	Art. 288
F. Adempliment	
I. Creditur	Art. 289
II. Execuziun	
1. Agid d'incasso	Art. 290
2. Avis als debiturs	Art. 291
III. Garanzia	Art. 292
G. Dretg public	Art. 293
H. Geniturs da tgira	Art. 294
J. Dretgs da la mamma betg maridada	Art. 295
Terz chapitel: La tgira geniturala	
A. Principis	Art. 296
A ^{bis} . Mort d'in genitur	Art. 297
A ^{ter} . Divorzi ed autras proceduras matrimonialas	Art. 298
A ^{quater} . Renconuschientscha e sentenza da paternitad	
I. Decleraziun cuminaivla dals geniturs	Art. 298a
II. Decisiun da l'autoritad per la protecziun d'uffants	Art. 298b
III. Plant da paternitad	Art. 298c
IV. Midada da las relaziuns	Art. 298d
A ^{quinquies} . Midada da las relaziuns suenter l'adopziun da figliasters en communitads da vita facticas	Art. 298e
A ^{sexies} . Madrastra u padraister	Art. 299
A ^{septies} . Geniturs da tgira	Art. 300
B. Cuntegn	
I. En general	Art. 301
II. Determinaziun dal lieu da dimora	Art. 301a
III. Educaziun	Art. 302

IV. Educaziun religiosa	Art. 303
V. Represchentanza	
1. Vers terzas persunas	
a. En general	Art. 304
b. Posiziun giuridica da l'uffant	Art. 305
2. Entaifer la cuminanza famigliara	Art. 306
C. Protecziun dals uffants	
I. Mesiras adattadas	Art. 307
II. Curatella	Art. 308
<i>Aboli</i>	Art. 309
III. Aboliziun dal dretg da decider davart il lieu da dimora	Art. 310
IV. Retratga da la tgira geniturala	
1. D'uffizi	Art. 311
2. Cun il consentiment dals geniturs	Art. 312
V. Midada da las relaziuns	Art. 313
VI. Procedura	
1. En general	Art. 314
2. Audiziun da l'uffant	Art. 314a
3. Represchentanza da l'uffant	Art. 314a ^{bis}
4. Plazzament en in institut serrà u en ina clinica psichiatrica	Art. 314b
5. Dretgs d'annunzia	Art. 314c
6. Obligaziuns d'annunzia	Art. 314d
7. Cooperaziun ed agid uffizial	Art. 314e
VII. Cumpetenzza	
1. En general	Art. 315
2. En proceduras da dretg matrimonial	
a. Cumpetenzza da la dretgira	Art. 315a
b. Midadas d'ordinaziuns giudizialas	Art. 315b
VIII. Surveglianza dals uffants confidads	Art. 316
IX. Collavuraziun en la protecziun da la giuventetgna	Art. 317
Quart chapitel: La facultad da l'uffant	
A. Administraziun	Art. 318
B. Utilisaziun dals retgavs	Art. 319
C. Consumaziun parziala da la facultad da l'uffant	Art. 320
D. Facultad libra da l'uffant	
I. Donaziuns	Art. 321
II. Part obligatorica	Art. 322

III. Acquist tras la lavur, facultad commerziala	Art. 323
E. Protecziun da la facultad da l'uffant	
I. Mesiras adattadas	Art. 324
II. Retratga da l'administraziun	Art. 325
F. Fin da l'administraziun	
I. Restituziun	Art. 326
II. Responsabladad	Art. 327

Tschintgavel chapitel: Persunas minorennas sut avugadia

A. Princip	Art. 327a
B. Posiziun giuridica	
I. Da l'uffant	Art. 327b
II. Da l'avugà	Art. 327c

Novavel titel: Davart la famiglia

Emprim chapitel: L'obligaziun da sustegn

A. Persunas che han in'obligaziun da sustegn	Art. 328
B. Dimensiun e far valair il sustegn	Art. 329
C. Mantegniment d'uffants chattads	Art. 330

Segund chapitel: L'autoridad da chasa

A. Premissa	Art. 331
B. Effect	
I. Urden da chasa e provediment	Art. 332
II. Responsabladad	Art. 333
III. Pretensiun dals uffants e dals biadis	
1. Premissas	Art. 334
2. Far valair il dretg	Art. 334 ^{bis}

Terz chapitel: La facultad da famiglia

A. Fundaziuns da famiglia	Art. 335
B. Indivisiuns	
I. Constituziun	
1. Cundiziuns	Art. 336
2. Furma	Art. 337
II. Durada	Art. 338
III. Effect	
1. Spezia d'indivisiun	Art. 339

2. Direcziun e represchentanza	
a. En general	Art. 340
b. Cumpetenz dal parsura	Art. 341
3. Bains cuminaivels e facultad persunala	Art. 342
IV. Dissoluziun	
1. Motivs	Art. 343
2. Disditga, insolvenza, maridaglia	Art. 344
3. Mort d'in commember	Art. 345
4. Moda da parter	Art. 346
V. Indivisiun cun participaziun al gudogn	
1. Cuntegn	Art. 347
2. Motivs speziels da dissoluziun	Art. 348
<i>Aboli</i>	Art. 349–359

Terza partiziun: La protecziun da creschids

Dieschavel titel: L'agen provediment e mesiras tenor la lescha

Emprim chapitel: L'agen provediment

Emprim sutchapitel: Il mandat preventiv

A. Princip	Art. 360
B. Constituziun e revocaziun	
I. Constituziun	Art. 361
II. Revocaziun	Art. 362
C. Constataziun da la valaivladad ed acceptaziun	Art. 363
D. Interpretaziun e cumplettaziun	Art. 364
E. Adempliment	Art. 365
F. Indemnisaziun e spesas	Art. 366
G. Disditga	Art. 367
H. Intervenziun da l'autoridad per la protecziun da creschids	Art. 368
I. Recuperaziun da l'abilitad da giuditgar	Art. 369

Segund sutchapitel: La disposiziun dal pazient

A. Princip	Art. 370
B. Constituziun e revocaziun	Art. 371
C. Cumenzament da l'inabilitad da giuditgar	Art. 372

D. Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids Art. 373

Segund chapitel: Mesiras tenor la lescha per personas inablas da giuditgar

Emprim sutchapitel: Represchentanza tras il consort u tras il partenari registrà

A. Premissas e dimensiun dal dretg da represchentanza Art. 374

B. Execuziun dal dretg da represchentanza Art. 375

C. Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids Art. 376

Segund sutchapitel: Represchentanza en cas da mesiras medicalas

A. Plan da tractament Art. 377

B. Persona cun dretg da represchentanza Art. 378

C. Cas urgents Art. 379

D. Tractament d'in disturbi psichic Art. 380

E. Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids Art. 381

Terz sutchapitel: Segiurn en instituts da dimora u da tgira

A. Contract d'assistenza Art. 382

B. Restricziun da la libertad da sa mover

I. Premissas Art. 383

II. Protocollaziun ed infurmaziun Art. 384

III. Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids Art. 385

C. Protecziun da la personalitad Art. 386

D. Surveglianza dals instituts da dimora e da tgira Art. 387

Indeschavel titel: Las mesiras uffizialas

Emprim chapitel: Principis generalas

A. Intent Art. 388

B. Subsidiarità e commensurabilitad Art. 389

Segund chapitel: La curatella

Emprim sutchapitel: Disposiziuns generalas

A. Premissas Art. 390

B. Champs d'incumbensa	Art. 391
C. Renunzia ad ina curatella	Art. 392
Segund sutchapitel: Ils geners da curatella	
A. Curatella accompagnada	Art. 393
B. Curatella da represchentanza	
I. En general	Art. 394
II. Administraziun da facultad	Art. 395
C. Curatella participativa	Art. 396
D. Cumbinaziun da curatellas	Art. 397
E. Curatella cumplexsiva	Art. 398
Terz sutchapitel: Fin da la curatella	
	Art. 399
Quart sutchapitel: Il procuratur	
A. Nominaziun	
I. Premissas generalas	Art. 400
II. Giavischs da la persuna pertutgada u da persunas da sia confidenza	Art. 401
III. Surdada da l'uffizi a pliras persunas	Art. 402
B. Impediment e collisiun d'interess	Art. 403
C. Indemnisaziun e spesas	Art. 404
Tschintgavel sutchapitel: L'administraziun da la curatella	
A. Surpigliada da l'uffizi	Art. 405
B. Relaziun cun la persuna pertutgada	Art. 406
C. Agen agir da la persuna pertutgada	Art. 407
D. Administraziun da la facultad	
I. Incumbensas	Art. 408
II. Imports a libra disposiziun	Art. 409
III. Quint	Art. 410
E. Rapport	Art. 411
F. Affars particulars	Art. 412
G. Duair da diligenza ed obligaziun da discreziun	Art. 413
H. Midada da las relaziuns	Art. 414

Sisavel sutchapitel: La cooperaziun da l'autorità per la protecziun da creschids

A. Revisiun dal quint ed examinaziun dal rapport	Art. 415
B. Affars che dovran in consentiment	
I. Tenor la lescha	Art. 416
II. Sin prescripziun	Art. 417
III. Mancanza dal consentiment	Art. 418

Settavel sutchapitel: Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids

Art. 419

Otgavel sutchapitel: Disposiziuns spezialas per confamigliars

Art. 420

Novavel sutchapitel: La fin da l'uffizi da procuratur

A. Tenor la lescha	Art. 421
B. Relaschada	
I. Sin dumonda dal procuratur	Art. 422
II. Ulteriurs cas	Art. 423
C. Cuntinuaziun dals affars	Art. 424
D. Rapport final e quint final	Art. 425

Terz chapitel: Il piazzament per motivs da provediment

A. Las mesiras	
I. Piazzament per il tractament u per l'assistenza	Art. 426
II. Retenziun da persunas entradas voluntarmain	Art. 427
B. Cumpetenzza per il piazzament e per la relaschada	
I. Autorità per la protecziun da creschids	Art. 428
II. Medis	
1. Cumpetenzza	Art. 429
2. Procedura	Art. 430
C. Examinaziun periodica	Art. 431
D. Persuna da confidenza	Art. 432
E. Mesiras medicalas en cas d'in disturbi psichic	
I. Plan da tractament	Art. 433
II. Tractament senza consentiment	Art. 434
III. Cas d'urgenza	Art. 435
IV. Discurs d'extrada	Art. 436

V. Dretg chantunal	Art. 437
F. Mesiras per restrenscher la libertad da sa mover	Art. 438
G. Appellaziun a la dretgira	Art. 439

Dudeschavel titel: Organisaziun

Emprim chapitel: Autoritads e cumpetenzza locala

A. Autoritad per la protecziun da creschids	Art. 440
B. Autoritad da surveglianza	Art. 441
C. Cumpetenzza locala	Art. 442

Segund chapitel: Procedura

Emprim sutchapitel: Davant l'autoritad per la protecziun da creschids

A. Dretgs ed obligaziuns d'annunzia	Art. 443
B. Examinaziun da la cumpetenzza	Art. 444
C. Mesiras preventivas	Art. 445
D. Principis da procedura	Art. 446
E. Audiziun	Art. 447
F. Obligaziun da cooperar ed agid uffizial	Art. 448
G. Expertisa en in institut	Art. 449
H. Ordinaziun d'ina represchentanza	Art. 449a
I. Invista da las actas	Art. 449b
J. Obligaziun d'annunzia	Art. 449c

Segund sutchapitel: Davant l'istanza giudiziala da recurs

A. Object dal recurs e cumpetenzza da far recurs	Art. 450
B. Motivs da recurs	Art. 450a
C. Termin da recurs	Art. 450b
D. Effect suspensiv	Art. 450c
E. Consultaziun da l'istanza precedentia e reponderaziun	Art. 450d
F. Disposiziuns spezialas en cas d'in plazzament per motivs da provediment	Art. 450e

Terz sutchapitel: Disposiziun cuminaivla

Art. 450f

Quart sutchapitel: Execuziun

Art. 450g

Terz chapitel: Relaziun cun terzas personas ed obligaziun da collavurar

A. Obligaziun da discreziun ed infurmaziun	Art. 451
B. Effect da las mesiras envers terzas personas	Art. 452
C. Obligaziun da collavurar	Art. 453

Quart chapitel: Responsabladad

A. Princip	Art. 454
B. Surannaziun	Art. 455
C. Responsabladad tenor il dretg da mandat	Art. 456

Terza part: Il dretg d'ierta**Emprima partiziun: Ils ertavels****Tredeschavel titel: Ils ertavels legals**

A. Ertavels parents	
I. Descendents	Art. 457
II. Tschep dals geniturs	Art. 458
III. Tschep dals tats	Art. 459
IV. Ultims ertavels	Art. 460
<i>Aboli</i>	Art. 461
B. Consort survivent e partenari registrà survivent	Art. 462
<i>Aboli</i>	Art. 463–464
C. ...	Art. 465
D. Chantun e vischnanca	Art. 466

Quattordeschavel titel: Las disposiziuns per causa da mort**Emprim chapitel: L'abilitad da disponer**

A. Disposiziun testamentara	Art. 467
B. Contract d'ierta	Art. 468
C. Disposiziuns manglusas	Art. 469

Segund chapitel: La libertad da disponer

A. Part disponibla	
I. Dimensiun da la cumpetenzza da disponer	Art. 470

II. Part obligatorica	Art. 471
III. ...	Art. 472
IV. Favurisasiun dal consort survivent	Art. 473
V. Calculaziun da la part disponibla	
1. Deducziun dals debits	Art. 474
2. Donaziuns tranter vivs	Art. 475
3. Pretensiuns d'assicuranzas	Art. 476
B. Dischertaziun	
I. Motivs	Art. 477
II. Effect	Art. 478
III. Chargia da cumprova	Art. 479
IV. Dischertaziun d'ina persuna insolventa	Art. 480
Terz chapitel: Las modas da disponer	
A. En general	Art. 481
B. Cundiziuns e pretensiuns	Art. 482
C. Instituziun dals ertavels	Art. 483
D. Legat	
I. Cuntegn	Art. 484
II. Obligaziun dal debitur	Art. 485
III. Relaziun cun l'ierta	Art. 486
E. Disposiziun substitutiva	Art. 487
F. Instituziun d'ertavels posteriurs	
I. Designaziun da l'ertavel posteriur	Art. 488
II. Mument da la surdada	Art. 489
III. Garanzias	Art. 490
IV. Posiziun giuridica	
1. Da l'emprim ertavel	Art. 491
2. Da l'ertavel posteriur	Art. 492
V. Descendents inabels da giuditgar	Art. 492a
G. Fundaziuns	Art. 493
H. Contracts d'ierta	
I. Instituziun dals ertavels e legat	Art. 494
II. Renunzia a l'ierta	
1. Impurtanza	Art. 495
2. Crudada da la renunzia	Art. 496
3. Dretgs dals crediturs d'ierta	Art. 497

Quart chapitel: Las furmas da disponer

A. Disposiziuns testamentaras	
I. Constituziun	
1. En general	Art. 498
2. Disposiziun publica	
a. Furma da disponer	Art. 499
b. Cooperaziun dal funcziunari	Art. 500
c. Cooperaziun da las perditgas	Art. 501
d. Disponer senza leger e suttascriver il document	Art. 502
e. Persunas che coopereschan	Art. 503
f. Tegnair en salv la disposiziun	Art. 504
3. Disposiziun scritta a maun	Art. 505
4. Disposiziun a bucca	
a. Disposiziun	Art. 506
b. Documentaziun	Art. 507
c. Perdita da la vigur	Art. 508
II. Revocaziun e destrucziun	
1. Revocaziun	Art. 509
2. Destrucziun	Art. 510
3. Disposiziun posteriura	Art. 511
B. Contract d'ierta	
I. Constituziun	Art. 512
II. Aboliziun	
1. Tranter vivs	
a. Tras contract e tras disposiziun testamentara	Art. 513
b. Tras retratga dal contract	Art. 514
2. L'ertavel mora avant il testader	Art. 515
C. Restricziun dal dretg da disponer	Art. 516

Tschintgavel chapitel: L'executur dal testament

A. Surdada da l'incumbensa	Art. 517
B. Cuntegn da l'incumbensa	Art. 518

Sisavel chapitel: La nunvalaivladad e la reducziun da las disposiziuns

A. Plant da nunvalaivladad	
I. Inabilitad da disponer, voluntad manglusa, illegalitad u immoralitad	Art. 519

II. Mancanzas formalas	
1. En general	Art. 520
2. En cas d'ina disposiziun testamentara scritta a maun	Art. 520a
III. Surannaziun	Art. 521
B. Plant da reducziun	
I. Premissas	
1. En general	Art. 522
2. Favurisaziun da l'ertavel cun dretg sin la part obligatorica	Art. 523
3. Dretgs dals crediturs	Art. 524
II. Effect	
1. Reducziun en general	Art. 525
2. Legat d'ina chaussa singula	Art. 526
3. Disposiziuns tranter vivs	
a. Cas	Art. 527
b. Restituziun	Art. 528
4. Pretensiuns d'assicuranzas	Art. 529
5. Giudida e rentas	Art. 530
6. Instituziun posteriura d'ertavels	Art. 531
III. Realisaziun	Art. 532
IV. Surannaziun	Art. 533
Settavel chapitel: Plants or da contracts d'ierta	
A. Transferiment tranter vivs	Art. 534
B. Gulivaziun en cas da renunzia a l'ierta	
I. Reducziun	Art. 535
II. Restituziun	Art. 536
Segunda partiziun: La successiun d'ierta	
Quindeschavel titel: L'avertura da la successiun d'ierta	
A. Premissa da vart dal testader	Art. 537
B. Lieu da l'avertura	Art. 538
C. Premissas da vart da l'ertavel	
I. Abilitad d'ertar	
1. Capacitad giuridica	Art. 539
2. Indignitad d'ertar	
a. Motivs	Art. 540
b. Effect per ils descendents	Art. 541

II. Survivor la successiun d'ierta	
1. Sco ertavel	Art. 542
2. Sco legatari	Art. 543
3. L'uffant concepi	Art. 544
4. Ertavels posteriurs	Art. 545

D. Spariziun

I. Ertar d'ina persuna sparida	
1. Successiun d'ierta cunter garanzia	Art. 546
2. Annullaziun da la spariziun e restituziun da la facultad	Art. 547
II. Dretg d'ertar dal spari	Art. 548
III. Relaziun tranter ils dus cas	Art. 549
IV. Procedura d'uffizi	Art. 550

Sedeschavel titel: Ils effects da la successiun d'ierta

Emprim chapitel: Las mesiras da segiranza

A. En general	Art. 551
B. Sigillaziun da l'ierta	Art. 552
C. Inventari	Art. 553
D. Administraziun da l'ierta	
I. En general	Art. 554
II. En cas d'ertavels nunenconuschents	Art. 555
E. Avertura dal testament	
I. Obligaziun da consegna	Art. 556
II. Avertura	Art. 557
III. Communicaziun als participads	Art. 558
IV. Consegna da l'ierta	Art. 559

Segund chapitel: L'acquist da l'ierta

A. Acquist	
I. Ertavels	Art. 560
II. ...	Art. 561
III. Legataris	
1. Acquist dal legat	Art. 562
2. Object dal legat	Art. 563
3. Relaziun tranter creditor e legatari	Art. 564
4. Reducziun	Art. 565

B. Refusa

I. Decleraziun	
1. Dretg da refusar	Art. 566
2. Limitaziun temporal	
a. En general	Art. 567
b. En cas d'ina inventarisaziun	Art. 568
3. Transiziun dal dretg da refusar	Art. 569
4. Furma	Art. 570
II. Perdita dal dretg da refusar	Art. 571
III. Refusa d'in cunertavel	Art. 572
IV. Refusa tras tut ils ertavels ils pli proxims	
1. En general	Art. 573
2. Dretg dal consort survivent	Art. 574
3. Refusa a favur d'ertavels pli allontanads	Art. 575
V. Prolungaziun dal termin	Art. 576
VI. Refusa d'in legat	Art. 577
VII. Protecziun dals dretgs dals crediturs da l'ertavel	Art. 578
VIII. Responsabladad en cas da la refusa	Art. 579

Terz chapitel: L'inventari public

A. Premissa	Art. 580
B. Procedura	
I. Inventari	Art. 581
II. Clom da quint	Art. 582
III. Inscriziun d'uffizi	Art. 583
IV. Resultat	Art. 584
C. Relaziun dals ertavels durant l'inventarisaziun	
I. Administraziun	Art. 585
II. Scussiun, process, surannaziun	Art. 586
D. Effects	
I. Termin per far la decleraziun	Art. 587
II. Decleraziun	Art. 588
III. Consequenzas da l'acceptaziun cun l'inventari public	
1. Responsabladad tenor l'inventari	Art. 589
2. Responsabladad sur l'inventari ora	Art. 590
E. Responsabladad pervia da cauziuns	Art. 591
F. Acquist a favur da la communitad	Art. 592

Quart chapitel: La liquidaziun uffiziala

- A. Premissa
 - I. Dumonda d'in ertavel Art. 593
 - II. Dumonda dals crediturs dal testader Art. 594
- B. Procedura
 - I. Administraziun Art. 595
 - II. Liquidaziun ordinaria Art. 596
 - III. Liquidaziun tras l'uffizi da concurs Art. 597

Tschintgavel chapitel: Il plant d'ierta

- A. Premissa Art. 598
- B. Effect Art. 599
- C. Surannaziun Art. 600
- D. Plant dal legatari Art. 601

Deschsettavel titel: La partiziun da l'ierta**Emprim chapitel: La cuminanza avant la partiziun**

- A. Effects da la successiun d'ierta
 - I. Cuminanza dals ertavels Art. 602
 - II. Responsabladad dals ertavels Art. 603
- B. Dretg da partiziun Art. 604
- C. Suspensiun da la partiziun Art. 605
- D. Dretgs dals cussedents Art. 606

Segund chapitel: La moda da parter

- A. En general Art. 607
- B. Reglas da parter
 - I. Disposiziun dal testader Art. 608
 - II. Cooperaziun da l'autoritad Art. 609
- C. Realisaziun da la partiziun
 - I. Egualitad dals ertavels Art. 610
 - II. Furmaziun da parts Art. 611
 - III. Attribuziun e vendita da singulas chaussas Art. 612
 - IV. Attribuziun da l'abitaziun e da la rauba da chasa al consort
survivent Art. 612a
- D. Objects spezialas
 - I. Chaussas che tutgan ensem, scrittiras da la famiglia Art. 613
 - I.^{bis} Inventari agricul Art. 613a

II. Pretensiuns dal testader vers l'ertavel	Art. 614
III. Chaussas da l'ierta impegnadas	Art. 615
<i>Aboli</i>	Art. 616
IV. Bains immobigliars	
1. Surpigliada	
a. Valur imputabla	Art. 617
b. Procedura da stimaziun	Art. 618
V. Manaschis agriculs e bains immobigliars agriculs	Art. 619
<i>Aboli</i>	Art. 620–625

Terz chapitel: La gulivaziun

A. Obligaziun da gulivar	Art. 626
B. Gulivaziun en cas ch'ertavels crodan davent	Art. 627
C. Moda da calculaziun	
I. Bittar en u metter a quint	Art. 628
II. Donaziuns che surpassan la part d'ierta	Art. 629
III. Moda da calcular	Art. 630
D. Custs d'educaziun	Art. 631
E. Regals occasionals	Art. 632
<i>Aboli</i>	Art. 633

Quart chapitel: Finiziun ed effects da la partiziun

A. Conclusiun dal contract	
I. Contract da partiziun	Art. 634
II. Contract davart parts d'ierta	Art. 635
III. Contracts avant la successiun d'ierta	Art. 636
B. Responsabladad dals ertavels tranter els	
I. Garanzia per las parts	Art. 637
II. Contestaziun da la partiziun	Art. 638
C. Responsabladad vers terzas personas	
I. Responsabladad solidarica	Art. 639
II. Regress sin ils cunertavels	Art. 640

Quarta part: Ils dretgs reals

Emprima partiziun: La proprietad

Deschdotgavel titel: Disposiziuns generalas

A. Cuntegn dal dretg da proprietad	
I. En general	Art. 641

II. Animals	Art. 641a
B. Extensium da la proprietad	
I. Parts integralas	Art. 642
II. Fritgs natirals	Art. 643
III. Parts accessoricas	
1. Circumscripziun	Art. 644
2. Exclusiun	Art. 645
C. Proprietad collectiva	
I. Cumproprietad	
1. Relaziun tranter ils cumproprietaris	Art. 646
2. Urden d'utilisaziun e d'administraziun	Art. 647
3. Acts administrativs ordinaris	Art. 647a
4. Acts administrativs pli impurtants	Art. 647b
5. Mesiras architectonicas	
a. Necessarias	Art. 647c
b. Utilas	Art. 647d
c. Che servan a l'embelliment ed a la cumadaivladad	Art. 647e
6. Disponer da la chaussa	Art. 648
7. Purtar ils custs e las grevezzas	Art. 649
8. Obligaziun da regulaziuns e remartga en il register funsil	Art. 649a
9. Exclusiun da la cuminanza	
a. Cumproprietaris	Art. 649b
b. Possessurs d'auters dretgs	Art. 649c
10. Schliaziun	
a. Dretg da partiziun	Art. 650
b. Maniera da parter	Art. 651
c. Animals da chasa	Art. 651a
II. Proprietad cuminaivla	
1. Premissa	Art. 652
2. Effect	Art. 653
3. Schliaziun	Art. 654
III. Proprietad collectiva vi da manaschis agriculs e vi da bains immobigliars agriculs	Art. 654a

Deschnovavel titel: La proprietad funsila

Emprim chapitel: Object, acquist e perdita da la proprietad funsila

A. Object	
I. Bains immobigliars	Art. 655

II. Proprietad dependenta	Art. 655a
B. Acquist	
I. Inscriziun	Art. 656
II. Modas d'acquistar	
1. Transferiment	Art. 657
2. Appropriaziun	Art. 658
3. Furnaziun da nov terren	Art. 659
4. Spustament da terren	
a. En general	Art. 660
b. Spustaments permanents	Art. 660a
c. Nova determinaziun dals cunfins	Art. 660b
5. Acquist tras giudida	
a. Acquist tras giudida ordinari	Art. 661
b. Acquist tras giudida extraordinari	Art. 662
c. Termins	Art. 663
6. Chaussas senza patrun e chaussas publicas	Art. 664
III. Dretg sin l'inscripziun	Art. 665
C. Perdita	Art. 666
D. Mesiras giudizialas	
I. Proprietari nunchattabel	Art. 666a
II. Absenza dals organs prescrits	Art. 666b
Segund chapitel: Cuntegn e restricziun da la proprietad funsila	
A. Cuntegn	
I. Dimensiun	Art. 667
II. Cunfinaziun	
1. Moda da marcar ils cunfins	Art. 668
2. Obligaziun da metter terms	Art. 669
3. Cumproprietad vi da terminaziuns	Art. 670
III. Construcziuns sin il bain immobigliar	
1. Funs e material	
a. Relaziun da proprietad	Art. 671
b. Indemnisaziun	Art. 672
c. Attribuziun da la proprietad funsila	Art. 673
2. Construcziuns che tanschan sin in bain immobigliar vischin	Art. 674
3. Dretg da construcziun	Art. 675
4. Conducts	Art. 676

5. Construcziuns moviblas	Art. 677
IV. Plantaziuns sin il bain immobigliar	Art. 678
V. Responsabladad dal proprietari d'in bain immobigliar	
1. En cas ch'il dretg da proprietad vegn surduvrà	Art. 679
2. En cas d'ina cultivaziun legala dal bain immobigliar	Art. 679a
B. Restricziuns	
I. En general	Art. 680
II. Restricziuns dal dretg d'alienar; dretgs da precumpra legals	
1. Princips	Art. 681
2. Diever	Art. 681a
3. Midada, renunzia	Art. 681b
4. En cas da cumproprietad ed en cas da dretg da construcziun	Art. 682
5. Dretg da precumpra vi da manaschis agriculs e vi da bains immobigliars agriculs	Art. 682a
<i>Aboli</i>	Art. 683
III. Dretg da vischinanza	
1. Immissiuns exageradas	Art. 684
2. Chavar e construir	
a. Regla	Art. 685
b. Prescripziuns chantunalas	Art. 686
3. Plantas	
a. Regla	Art. 687
b. Prescripziuns chantunalas	Art. 688
4. Deflussiun da l'aua	Art. 689
5. Drenaschas	Art. 690
6. Conducts	
a. Obligaziun da tolerar	Art. 691
b. Protecziun dals interess dal proprietari engrevgià	Art. 692
c. Midada da las relaziuns	Art. 693
7. Dretgs da passadi	
a. Passadi necessari	Art. 694
b. Auters dretgs da passadi	Art. 695
c. Remartga en il register funsil	Art. 696
8. Far saiv	Art. 697
9. Obligaziun da mantegniment	Art. 698
IV. Dretg d'access e da defensiun	
1. Access	Art. 699
2. Allontanament da chaussas e d'animals	Art. 700

3. Defensiun cunter privels e cunter donns	Art. 701
V. Restricziuns da dretg public	
1. En general	Art. 702
2. Meglieraziuns dal terren	Art. 703
C. Funtaunas e bigls	
I. Proprietad e dretgs vi da funtaunas	Art. 704
II. Deviazion da funtaunas	Art. 705
III. Funtaunas tagliadas giu	
1. Indemnisaziun	Art. 706
2. Restabiliment	Art. 707
IV. Funtaunas cuminaivlas	Art. 708
V. Utilisaziun da funtaunas	Art. 709
VI. Funtaunas necessarias	Art. 710
VII. Obligaziun da ceder	
1. Aua	Art. 711
2. Terren	Art. 712

Terz chapitel: La proprietad en condomini

A. Cuntegn ed object	
I. Cuntegn	Art. 712a
II. Object	Art. 712b
III. Disposiziun	Art. 712c
B. Constituziun e fin	
I. Act da constituziun	Art. 712d
II. Repartiziun da las localitads e quotas da valor	Art. 712e
III. Fin	Art. 712f
C. Administraziun ed utilisaziun	
I. Disposiziuns applitgables	Art. 712g
II. Expensas e grevazzas cuminaivlas	
1. Definiziun e repartiziun	Art. 712h
2. Garanzia da las contribuziuns	
a. Dretg da pegn legal	Art. 712i
b. Dretg da retenziun	Art. 712k
III. Abilitad d'agir da la cuminanza	Art. 712l
D. Organisaziun	
I. Radunanza dals proprietaris en condomini	
1. Cumpetenzza e stadi giuridic	Art. 712m
2. Convocaziun e presidi	Art. 712n

3. Execuziun dal dretg da votar	Art. 712o
4. Abilitad da decider	Art. 712p
II. L'administratur	
1. Nominaziun	Art. 712q
2. Revocaziun	Art. 712r
3. Incumbensas	
a. Execuziun da las disposiziuns e dals conclus davart l'administraziun e davart il diever	Art. 712s
b. Represchentananza vers anor	Art. 712t

Ventgavel titel: La proprietad mobigliara

A. Object	Art. 713
B. Modas d'acquistar	
I. Transferiment	
1. Transiziun da la proprietad	Art. 714
2. Resalva da la proprietad	
a. En general	Art. 715
b. En cas da pajaments en ratas	Art. 716
3. Acquisiziun senza possess	Art. 717
II. Appropriaziun	
1. Chaussas senza patrun	Art. 718
2. Animals senza patrun	Art. 719
III. Chat	
1. Publicaziun, retschertga dal proprietari	
a. En general	Art. 720
b. En cas d'animals	Art. 720a
2. Conservaziun ed ingiant public	Art. 721
3. Acquisiziun da proprietad, restituziun	Art. 722
4. Stgazi	Art. 723
5. Objects da valor scientifica	Art. 724
IV. Chaussas manadas natiers	Art. 725
V. Elavuraziun	Art. 726
VI. Uniun e maschaida	Art. 727
VII. Acquist tras giudida	Art. 728
C. Perdita	Art. 729

Segunda partiziun: Ils dretgs reals limitads

Ventginavel titel: Las servituts e las grevezzas funsilas

Emprim chapitel: Las servituts funsilas

A. Object	Art. 730
B. Constituziun ed extincziun	
I. Constituziun	
1. Inscriziun	Art. 731
2. Act giuridic	Art. 732
3. Servitut sin l'agen bain immobigliar	Art. 733
II. Extincziun	
1. En general	Art. 734
2. Reuniun dals bains immobigliars	Art. 735
3. Tras la dretgira	Art. 736
C. Cuntegn	
I. Dimensiun	
1. En general	Art. 737
2. Tenor l'inscripziun	Art. 738
3. En cas da novs basegns	Art. 739
4. Tenor il dretg chantunal e tenor l'isanza locala	Art. 740
5. En cas da plirs autorisads	Art. 740a
II. Grevezza da mantegniment	Art. 741
III. Dischlocaziun da la servitut	Art. 742
IV. Partiziun d'in bain immobigliar	Art. 743
<i>Aboli</i>	Art. 744

Segund chapitel: La giudida ed autras servituts

A. Giudida	
I. Object	Art. 745
II. Constituziun	
1. En general	Art. 746
2. ...	Art. 747
III. Extincziun	
1. Motivs	Art. 748
2. Durada	Art. 749
3. Remplazzament en cas d'extincziun	Art. 750
4. Restituziun	
a. Obligaziun	Art. 751
b. Responsabladad	Art. 752

c. Spesas	Art. 753
5. Surannaziun dals dretgs d'indemnisaziun	Art. 754
IV. Cuntegn	
1. Dretgs dal giudider	
a. En general	Art. 755
b. Fritgs natirals	Art. 756
c. Tschains	Art. 757
d. Transferibilitad	Art. 758
2. Dretgs dal proprietari	
a. Surveglianza	Art. 759
b. Garanzia	Art. 760
c. Garanzia en cas da donaziuns e da giudida legala	Art. 761
d. Consequenza da la mancanza da la garanzia	Art. 762
3. Obligaziun d'inventarisar	Art. 763
4. Obligaziuns dal giudider	
a. Mantegnimment da la chaussa	Art. 764
b. Spesas dal mantegnimment e dal diever	Art. 765
c. Tschains en cas da giudida d'ina facultad	Art. 766
d. Assicuranza	Art. 767
V. Cas spezials	
1. Bains immobigliars	
a. Fritgs	Art. 768
b. Destinaziun economica	Art. 769
c. Gaud	Art. 770
d. Minieras	Art. 771
2. Chaussas consumablas e stimadas	Art. 772
3. Pretensiuns	
a. Cuntegn	Art. 773
b. Restituziun e reinvestiziun	Art. 774
c. Dretg sin cessiun	Art. 775
B. Dretg d'abitar	
I. En general	Art. 776
II. Cuntegn dal dretg d'abitar	Art. 777
III. Grevezzas	Art. 778
C. Dretg da construcziun	
I. Object ed inscripziun en il register funsil	Art. 779
II. Act giuridic	Art. 779a
III. Cuntegn, dimensiun e prenotaziun	Art. 779b

IV. Consequenzas da la scadenza	
1. Return al proprietari	Art. 779c
2. Indemnisaziun	Art. 779d
<i>Aboli</i>	Art. 779e
V. Return anticipà al proprietari	
1. Premissas	Art. 779f
2. Execuziun dal dretg da return al proprietari	Art. 779g
3. Auters cas d'applicaziun	Art. 779h
VI. Garanzia per il tshains dal dretg da construcziun	
1. Dretg da constituir in dretg da pegn	Art. 779i
2. Inscriziun	Art. 779k
VII. Durada maximala	Art. 779l
D. Dretg da funtauna	Art. 780
E. Autras servituts	Art. 781
F. Mesiras giudizialas	Art. 781a

Terz chapitel: Las grevezzas funsilas

A. Object	Art. 782
B. Constituziun ed extincziun	
I. Constituziun	
1. Inscriziun e moda d'acquist	Art. 783
2. Grevezzas funsilas da dretg public	Art. 784
<i>Aboli</i>	Art. 785
II. Extincziun	
1. En general	Art. 786
2. Deliberaziun	
a. Tras il creditur	Art. 787
b. Tras il debitur	Art. 788
c. Pretscha da deliberaziun	Art. 789
3. Surannaziun	Art. 790
C. Cuntegn	
I. Dretg dal creditur	Art. 791
II. Obligaziun dal debitur	Art. 792

Ventg adusavel titel: Il pegn immobigliar

Emprim chapitel: Disposiziuns generalas

A. Premissas	
I. Spezias	Art. 793

II. Furma da la pretensium	
1. Import	Art. 794
2. Tschains	Art. 795
III. Bain immobigliar	
1. Bains impegnabels	Art. 796
2. Designaziun	
a. En cas d'in sulet bain immobigliar	Art. 797
b. En cas da plirs bains immobigliars	Art. 798
3. Bains immobigliars agriculs	Art. 798a
B. Constituziun ed extincziun	
I. Constituziun	
1. Inscriziun	Art. 799
2. En cas da proprietad cuminaivla	Art. 800
II. Extincziun	Art. 801
III. En cas d'ina arrundaziun dal terren	
1. Transferiment dals dretgs da pegn	Art. 802
2. Disditga tras il debitur	Art. 803
3. Indemnisaziun en daners	Art. 804
C. Effect	
I. Dimensiun da la garanzia ipotecara	Art. 805
II. Tschains da locaziun e da fittanza	Art. 806
III. Surannaziun	Art. 807
IV. Mesiras da precauziun	
1. En cas da reduenziuns da la valur	
a. Scumond ed agid a sasez	Art. 808
b. Garanzia, restabiliment, pajament en ratas	Art. 809
2. Reducziun da la valur senza culpa dal proprietari	Art. 810
3. Alienaziun da pitschnas parcelas	Art. 811
V. Ulteriuras grevezzas	Art. 812
VI. Post da pegn	
1. Effects	Art. 813
2. Relaziun tranter ils posts da pegn	Art. 814
3. Posts da pegn libers	Art. 815
VII. Realisaziun dal pegn	
1. Moda da la realisaziun	Art. 816
2. Repartiziun dal retgav	Art. 817
3. Dimensiun da la garanzia	Art. 818
4. Garanzia per expensas necessarias	Art. 819

VIII. Dretg da pegn per meglieraziuns dal terren	
1. Prioritad	Art. 820
2. Amortisaziun dal debit e fin dal dretg da pegn	Art. 821
IX. Dretg sin la summa d'assicuranza	Art. 822
X. Creditur nunchattabel	Art. 823
Segund chapitel: L'ipoteca	
A. Intent e natira	Art. 824
B. Constituziun e fin	
I. Constituziun	Art. 825
II. Fin	
1. Dretg sin extincziun	Art. 826
2. Posiziun dal proprietari	Art. 827
3. Substituziun unilateral	
a. Premissa e procedura	Art. 828
b. Ingiant public	Art. 829
c. Stimaziun uffiziala	Art. 830
4. Disditga	Art. 831
C. Effect	
I. Proprietad ed obligaziun per il debit	
1. Alienaziun	Art. 832
2. Parcellaziun	Art. 833
3. Communicaziun al creditur	Art. 834
II. Transferiment da la pretensiun	Art. 835
D. Ipotecas legalas	
I. Dal dretg chantunal	Art. 836
II. Dal dretg privat federal	
1. Cas	Art. 837
2. Vendider, cunertavels e commembers d'ina indivisiun	Art. 838
3. Mastergnants ed impressaris	
a. Inscriziun	Art. 839
b. Rang	Art. 840
c. Privilegi	Art. 841
Terz chapitel: La brev ipotecara	
A. Prescripziuns generalas	
I. Intent; relaziun cun la pretensiun che deriva da la relaziun immobigliara	Art. 842
II. Geners	Art. 843

III. Posiziun dal proprietari	Art. 844
IV. Alienaziun. Divisiun	Art. 845
V. Pretensiun da la brev ipotecara e convenziuns accessoricas	
1. En general	Art. 846
2. Disditga	Art. 847
VI. Protecziun da la buna fai	Art. 848
VII. Objecziuns dal debitur	Art. 849
VIII. Mandatari	Art. 850
IX. Lieu da pajament	Art. 851
X. Modificaziuns en la relaziun giuridica	Art. 852
XI. Pajament	Art. 853
XII. Fin	
1. Mancanza da creditur	Art. 854
2. Extincziun	Art. 855
XIII. Invitaziun al creditur da s'annunziar	Art. 856
B. Brev ipotecara registrada	
I. Constituziun	Art. 857
II. Transferiment	Art. 858
III. Impegnaziun e giudida	Art. 859
C. Brev ipotecara sin palpiri	
I. Constituziun	
1. Inscriziun	Art. 860
2. Titel ipotecar	Art. 861
II. Protecziun da la buna fai	Art. 862
III. Dretgs dal creditur	
1. Far valair	Art. 863
2. Transferiment	Art. 864
IV. Annullaziun	Art. 865
<i>Aboli</i>	Art. 866–874

Quart chapitel: L'emissiun da titels d'emprest cun dretg da pegn immobilgiar

A. Obligaziuns per emprests cun dretg da pegn immobilgiar	Art. 875
<i>Aboli</i>	Art. 876–883

Ventgatraisavel titel: Il pegn movibel**Emprim chapitel: Pegn manual e dretg da retenziun****A. Pegn manual****I. Constituziun**

1. Possess dal creditor	Art. 884
2. Impegnaziun da muvel	Art. 885
3. Impegnaziun posteriura	Art. 886
4. Impegnaziun tras il creditor	Art. 887

II. Fin

1. Perdita dal possess	Art. 888
2. Obligaziun da restituir	Art. 889
3. Responsabladad dal creditor	Art. 890

III. Effects

1. Dretgs dal creditor	Art. 891
2. Dimensiun da la garanzia ipotecara	Art. 892
3. Rang dals dretgs da pegn	Art. 893
4. Contract da scadenza	Art. 894

B. Dretg da retenziun

I. Premissas	Art. 895
II. Excepziuns	Art. 896
III. En cas d'insolvenza	Art. 897
IV. Effects	Art. 898

Segund chapitel: Il dretg da pegn vi da pretensiuns e vi d'auters dretgs**A. En general** Art. 899**B. Constituziun**

I. En cas da pretensiuns cun u senza certificat da debit	Art. 900
II. En cas da vaglias	Art. 901
III. En cas da titels che represchantan rauba	Art. 902
IV. Impegnaziun posteriura	Art. 903

C. Effects

I. Dimensiun da la garanzia ipotecara	Art. 904
II. Represchantanza dad aczias impegnadas e da quotas da basa da societads cun responsabladad limitada	Art. 905
III. Administraziun e rembursament	Art. 906

Terz chapitel: L'emprest cunter pegn

A. Institut d'emprest cunter pegn	
I. Cumpetenzza	Art. 907
II. Durada	Art. 908
B. Dretg d'emprest cunter pegn	
I. Constituziun	Art. 909
II. Effects	
1. Vendita dal pegn	Art. 910
2. Dretg sin il surpli	Art. 911
III. Retratga dal pegn	
1. Dretg da retrair	Art. 912
2. Dretgs da l'institut	Art. 913
C. Cumpra cun il patg da recumpra	Art. 914
D. Reglamentaziun chantunala	Art. 915
Quart chapitel: ...	Art. 916–918

Terza partiziun: Possess e register funsil**Ventgaquatteravel titel: Il possess**

A. Noziun e geners	
I. Noziun	Art. 919
II. Possess independent e dependent	Art. 920
III. Interrupziun transitorica	Art. 921
B. Transferiment	
I. Tranter personas preschentas	Art. 922
II. Tranter personas absentas	Art. 923
III. Senza surdada	Art. 924
IV. Titels che represchentan rauba	Art. 925
C. Effects	
I. Protecziun dal possess	
1. Dretg da defensiuon	Art. 926
2. Plant pervia da privaziun dal possess	Art. 927
3. Plant pervia da disturbi dal possess	Art. 928
4. Admissibladad e surannaziun dal plant	Art. 929
II. Protecziun giuridica	
1. Presumziun da la proprietad	Art. 930
2. Presumziun en cas da possess dependent	Art. 931
3. Plant cunter il possessur	Art. 932

4. Dretg da disposiziun e da restituziun	
a. Chaussas confidadas	Art. 933
b. Chaussas persas	Art. 934
c. Daners e titels al purtader	Art. 935
d. Mala fai	Art. 936
5. Presumziun en cas da bains immobigliars	Art. 937
III. Responsabladad	
1. Possessur da buna fai	
a. Giudida	Art. 938
b. Pretensiuns d'indemnisaziun	Art. 939
2. Possessur da mala fai	Art. 940
IV. Acquist tras giudida	Art. 941

Ventgatschintgavel titel: Il register funsil

A. Instituziun	
I. Register funsil	
1. En general	Art. 942
2. Inscriziun	
a. Object	Art. 943
b. Excepziuns	Art. 944
3. Registers	
a. Register principal	Art. 945
b. Fegl dal register funsil	Art. 946
c. Fegls collectivs	Art. 947
d. Diari, mussaments	Art. 948
4. Ordinaziuns	
a. En general	Art. 949
b. Gestiu dal register funsil cun agid da l'informatica	Art. 949a
4a. ...	Art. 949b
4b. ...	Art. 949c
4c. Engaschament da personas privatas per duvrar il register funsil informatisà	Art. 949d
5. Mesiraziun uffiziala	Art. 950
II. Gestiu dal register funsil	
1. Circuls	
a. Apartegnientscha	Art. 951
b. Bains immobigliars en plirs circuls	Art. 952
2. Uffizis dal register funsil	Art. 953

3. Taxas	Art. 954
III. Responsabilidad	Art. 955
IV. Surveglianza administrativa	Art. 956
V. Protecziun giuridica	
1. Dretg da far recurs	Art. 956a
2. Procedura da recurs	Art. 956b
<i>Aboli</i>	Art. 957
B. Inscriziun	
I. Inscriziuns en il register funsil	
1. Proprietad e dretgs reals	Art. 958
2. Prenotaziuns:	
a. Dretgs persunals	Art. 959
b. Restricziuns dal dretg da disponer	Art. 960
c. Inscriziun provisorica	Art. 961
d. Inscriziun da dretgs posteriurs	Art. 961a
II. Menziuns	
1. Da restricziuns da dretg public	Art. 962
2. Da represchantanzas	Art. 962a
III. Premissa da l'inscriziun	
1. Annunzias	
a. En cas d'inscriziuns	Art. 963
b. En cas d'extincziuns	Art. 964
2. Documents da legitimaziun	
a. Document valaivel	Art. 965
b. Cumplettaziun dal document da legitimaziun	Art. 966
IV. Moda d'inscriver	
1. En general	Art. 967
2. En cas da servituts	Art. 968
V. Obligaziun d'annunzia	Art. 969
C. Publicidad dal register funsil	
I. Infurmaziuns ed invista	Art. 970
II. Publicaziuns	Art. 970a
D. Effects	
I. En cas da mancanza d'ina inscriziun	Art. 971
II. En cas d'ina inscriziun	
1. En general	Art. 972
2. Vers terzas persunas da buna fai	Art. 973
3. Vers terzas persunas da mala fai	Art. 974

E. Extincziun e modificaziun da las inscripziuns	
I. Rectificaziun	
1. En cas da divisiun d'in bain immobigliar	Art. 974a
2. En cas da reuniun da bains immobigliars	Art. 974b
II. Inscriziuns nungjustifitgadas	Art. 975
III. Extincziun facilitada	
1. Inscriziuns senza dubi irrelevantas	Art. 976
2. Autras inscripziuns	
a. En general	Art. 976a
b. En cas da protesta	Art. 976b
3. Procedura da rectificaziun publica	Art. 976c
IV. Correcturas	Art. 977

Titel final: Disposiziuns davart l'applicaziun e davart l'introducziun dal Cudesch civil

Emprim chapitel: L'applicaziun dal dretg vegl e dal dretg nov

A. Disposiziuns generalas	
I. Princip da la nunretroactivad da la lescha	Art. 1
II. Retroactivad	
1. Urden public e morala publica	Art. 2
2. Cuntegn da las relaziuns giuridicas stabilidas da la lescha	Art. 3
3. Dretgs betg acquistads	Art. 4
B. Dretg da persunas	
I. Abilitad d'agir	Art. 5
II. Spariziun	Art. 6
IIa. Banca da datas centrala dal stadi civil	Art. 6a
III. Persunas giuridicas	
1. En general	Art. 6b
2. Contabilitad e post da revisiun	Art. 6c
IV. Protecziun da la personalitad cunter violenza, smanatschas u persecuziuns	Art. 6d
C. Dretg da famiglia	
I. Maridaglia	Art. 7
I ^{bis} . Divorzi	
1. Princip	Art. 7a
2. Process da divorzi pendants	Art. 7b
3. Termin da separaziun tar process da divorzi pendants	Art. 7c

4. Provediment professiunal	Art. 7d
5. Conversiun da rentas existentas	Art. 7e
Iter. Effects generals da la lètg	
1. Princip	Art. 8
2. Num	Art. 8a
3. Dretg da burgais	Art. 8b
II. Dretg dals bains matrimonials da las lètgs ch'èn vegnidas serradas avant il 1. da schaner 1912	Art. 9
IIbis. Dretg dals bains matrimonials da las lètgs ch'èn vegnidas serradas suenter il 1. da schaner 1912	
1. En general	Art. 9a
2. Midada da l'uniun dals bains ad ina participaziun als acquists	
a. Midada da las massas da facultad	Art. 9b
b. Privilegi	Art. 9c
c. Liquidaziun dals bains matrimonials tenor il dretg nov	Art. 9d
3. Mantegniment da l'uniun dals bains	Art. 9e
4. Mantegniment da la separaziun legala u giudiziala dals bains	Art. 9f
4a. Dretg dals bains matrimonials da las persunas da la medema schlattaina che han maridà a l'exteriur avant che la midada dals 18 da december 2020 è vegnida messa en vigur definitivamain	Art. 9g
5. Contract matrimonial	
a. En general	Art. 10
b. Vigur legala vers terzas persunas	Art. 10a
c. Submissiun al dretg nov	Art. 10b
d. Separaziun contractuala dals bains tenor il dretg vegl	Art. 10c
e. Contracts matrimonials fatgs en vista a l'entrada en vigur dal dretg nov	Art. 10d
f. Register dals bains matrimonials	Art. 10e
6. Pajament dals debits en cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials	Art. 11
7. Protecziun dals crediturs	Art. 11a
III. La relaziun da figlialanza en general	Art. 12
IIIbis. Adopziun	
1. Cuntinuaziun dal dretg vegl	Art. 12a
2. Proceduras pendentas	Art. 12b
3. Submissiun al dretg nov	Art. 12c
<i>Aboli</i>	Art. 12c ^{bis}

III ^{ter} . Contestaziun da la legitimaziun	Art. 12 <i>d</i>
IV. Plant da paternitad	
1. Plants pendants	Art. 13
2. Plants novs	Art. 13 <i>a</i>
IV ^{bis} . Termin per constatar e per contestar la relaziun da figlialanza	Art. 13 <i>b</i>
IV ^{ter} . Contribuziuns da mantegnimient	
1. Titels da mantegnimient existents	Art. 13 <i>c</i>
2. Proceduras pendas	Art. 13 <i>c</i> ^{bis}
IV ^{quater} . Num da l'uffant	Art. 13 <i>d</i>
V. Protecziun da creschids	
1. Mesiras existentas	Art. 14
2. Proceduras pendas	Art. 14 <i>a</i>
D. Dretg d'ierta	
I. Ierta e successiun d'ierta	Art. 15
II. Disposiziuns per causa da mort	Art. 16
E. Dretgs reals	
I. En general	Art. 17
II. Dretg sin inscripziun en il register funsil	Art. 18
III. Acquist tras giudida	Art. 19
IV. Dretgs da proprietad speziala	
1. Bostga sin terren ester	Art. 20
2. Proprietad en condomini	
a. Fatgs originars	Art. 20 ^{bis}
b. Transfarmaziuns	Art. 20 ^{ter}
c. Rectificaziun dals registers funsils	Art. 20 ^{quater}
V. Servituts funsils	Art. 21
VI. Dretgs da pegn funsil	
1. Renconuschientscha dals titels da pegn existents	Art. 22
2. Constituziun da dretgs da pegn	Art. 23
3. Extinziun da titels	Art. 24
4. Dimensiun da la garanzia ipotecara	Art. 25
5. Dretgs ed obligaziuns che resultan dal pegn immobigliar	
a. En general	Art. 26
b. Mesiras da garanzia	Art. 27
c. Disditga, transferiment	Art. 28
6. Rang	Art. 29
7. Post da pegn	Art. 30

8. ...	Art. 31 e 32
9. Tractament egual da spezias da pegn veglias cun talas dal dretg nov	Art. 33
10. Continuaziun dal dretg vegl per spezias da pegn veglias	Art. 33a
11. Transformaziun da la spezia da la brev ipotecara	Art. 33b
VII. Pegns movibels	
1. Furma	Art. 34
2. Effects	Art. 35
VIII. Dretg da retenziun	Art. 36
IX. Possess	Art. 37
X. Register funsil	
1. Introducziun dal register funsil	Art. 38
2. Mesiraziun uffiziala	
a. ...	Art. 39
b. Relaziun cun il register funsil	Art. 40
c. Temp da la realisaziun	Art. 41
<i>Aboli</i>	Art. 42
3. Inscriziun dals dretgs reals	
a. Procedura	Art. 43
b. Consequenzas, sche l'inscripziun vegn tralascada	Art. 44
4. Dretgs reals abolids	Art. 45
5. Spustament da l'introducziun dal register funsil	Art. 46
6. Entrada en vigur dal dretg real avant il register funsil	Art. 47
7. Effects da furmas chantunalas	Art. 48
F. Surannaziun	Art. 49
G. Furmas da contract	Art. 50

Segund chapitel: Disposiziuns introductivas e transitoricas

A. Aboliziun dal dretg civil chantunal	Art. 51
B. Disposiziuns chantunalas complementaras	
I. Dretgs ed obligaziuns dals chantuns	Art. 52
II. Ordinaziuns substitutivas da la Confederaziun	Art. 53
C. Designaziun da las autoritads cumpetentas	Art. 54
D. Documentaziun publica	
I. En general	Art. 55
II. Copias e legalisaziuns electronicas	Art. 55a
E. Concessiuns da dretgs d'aua	Art. 56

F.–H.	Art. 57
J. Scussiu e concurs	Art. 58
K. Applicaziun da dretg svizzer ed ester	Art. 59
L. Aboliziun dal dretg civil federal	Art. 60
M. Disposiziun finala	Art. 61

Text da las anteriuras disposiziuns dal sisavel titel

Sisavel titel: Il dretg dals bains matrimonials dals consorts

Emprim chapitel: Prescripziuns generalas

A. Urden ordinari dals bains	Art. 178
B. Urden dals bains dal contract matrimonial	
I. Cuntegn dal contract	Art. 179
II. Abilitad da far in contract	Art. 180
III. Furma dal contract	Art. 181
C. Urden extraordinari dals bains	
I. Separaziun legala dals bains	Art. 182
II. Separaziun giudiziala dals bains	
1. Sin dumonda da la consorta	Art. 183
2. Sin dumonda dal consort	Art. 184
3. Sin dumonda dals crediturs	Art. 185
III. Cumenzament da la separaziun dals bains	Art. 186
IV. Annullaziun da la separaziun dals bains	Art. 187
D. Midada da l'urden dals bains	
I. Responsabladad	Art. 188
II. Liquidaziun en cas da la separaziun dals bains	Art. 189
E. Bains reservads	
I. Constituziun	
1. En general	Art. 190
2. Tenor la lescha	Art. 191
II. Effects	Art. 192
III. Chargia da cumprova	Art. 193

Segund chapitel: L'uniun dals bains

A. Relaziuns da proprietad	
I. Facultad matrimoniala	Art. 194
II. Proprietad dal consort e da la consorta	Art. 195

III. Cumprova	Art. 196
IV. Inventari	
1. Constituziun e forza da cumprova	Art. 197
2. Impurtanza da la stimaziun	Art. 198
V. Proprietad dal consort vi dal bain da la consorta	Art. 199
B. Administraziun, utilisaziun, e cumpetenzza da disponer	
I. Administraziun	Art. 200
II. Utilisaziun	Art. 201
III. Cumpetenzza da disponer	
1. Dal consort	Art. 202
2. Da la consorta	
a. En general	Art. 203
b. Refusa d'iertas	Art. 204
C. Garanzia dal bain da la consorta	Art. 205
D. Responsabladad	
I. Responsabladad dal consort	Art. 206
II. Responsabladad da la consorta	
1. Cun l'entira facultad	Art. 207
2. Cun il bain reservà	Art. 208
E. Pretensiuns d'indemnisaziun	
I. Scadenza	Art. 209
II. Concurr dal consort ed impegnaziun	
1. Dretg da la consorta	Art. 210
2. Privilegi	Art. 211
F. Dissoluziun da la facultad matrimoniala	
I. Mort da la consorta	Art. 212
II. Mort dal consort	Art. 213
III. Avanzament e diminuziun	Art. 214

Terz chapitel: La cuminanza dals bains

A. Cuminanza generala dals bains	
I. Facultad matrimoniala	Art. 215
II. Administraziun e cumpetenzza da disponer	
1. Administraziun	Art. 216
2. Cumpetenzza da disponer	
a. Disposiziun dal bain cuminaivel	Art. 217
b. Refusa d'iertas	Art. 218
III. Responsabladad	

1. Debits dal consort	Art. 219
2. Debits da la consorta	
a. Da la consorta e dal bain cuminaivel	Art. 220
b. Dals bains reservads da la consorta	Art. 221
3. Execuziun sfurzada	Art. 222
IV. Pretensiuns d'indemnisaziun	
1. En general	Art. 223
2. Bain da la consorta	Art. 224
V. Dissoluziun da la facultad matrimoniala	
1. Grondezza da las parts	
a. Tenor lescha	Art. 225
b. Tenor contract	Art. 226
2. Responsabladad dal survivent	Art. 227
3. Imputaziun dals apports	Art. 228
B. Cuntinuaziun da la cuminanza dals bains	
I. Premissa	Art. 229
II. Dimensiun	Art. 230
III. Administraziun e represchentanza	Art. 231
IV. Schliaziun	
1. Tras decleraziun	Art. 232
2. Tenor la lescha	Art. 233
3. Tras sentenza	Art. 234
4. Tras maridaglia u tras mort d'in uffant	Art. 235
5. Moda da parter	Art. 236
C. Cuminanza dals bains limitada	
I. Cun separaziun dals bains	Art. 237
II. Cun uniun dals bains	Art. 238
III. Cuminanza d'acquist	
1. Dimensiun	Art. 239
2. Participaziun a l'avanzament u a la diminuiziun	Art. 240
Quart chapitel: La separaziun dals bains	
A. Dimensiun	Art. 241
B. Proprietad, administraziun ed utilisaziun	Art. 242
C. Responsabladad	
I. En general	Art. 243
II. Concurs dal consort ed impegnaziun	Art. 244
D. Entradas ed acquist	Art. 245

-
- E. Purtar las grevezzas matrimonialas Art. 246
 - F. Taglia matrimoniala Art. 247

Tschintgavel chapitel: Il register dals bains matrimonials

- A. Vigur legala Art. 248
- B. Inscriziun
 - I. Object Art. 249
 - II. Lieu Art. 250
- C. Gestium dal register Art. 251